

JELGAVAS NOVADA TERITORIJAS PLĀNOJUMA 2019.–2033. GADAM

VIDES PĀRSKATS

(4.0)

IZSTRĀDĀTS STRATĒGISKĀ IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMA IETVAROS

Pasūtītājs: **Jelgavas novada pašvaldība**

Izpildītājs: **SIA "Reģionālie projekti"**

SATURS

IEVADS.....	4
LIETOTIE SAĪSINĀJUMI	5
TERMINU SKAIDROJUMS	7
1. PLĀNOŠANAS DOKUMENTA MĒRĶI UN ĪSS SATURA IZKLĀSTS, SAISTĪBA AR CITIEM PLĀNOŠANAS DOKUMENTIEM	8
1.1. Plānošanas dokumenta mērķi un īss satura izklāsts.....	8
1.2. Plānošanas dokumenta saistība ar citiem plānošanas dokumentiem.....	10
2. VIDES PĀRSKATA SAGATAVOŠANAS PROCEDŪRA UN IESAISTĪTĀS INSTITŪCIJAS, SABIEDRĪBAS LĪDZDALĪBA UN REZULTĀTI	14
2.1. SIVN procedūra un iesaistītās institūcijas.....	14
2.2. Metodes un pamatprincipi	15
2.3. Sabiedrības līdzdalība un rezultāti	15
3. ESOŠĀ VIDES STĀVOKĻA APRAKSTS UN IESPĒJAMĀS IZMAIŅAS, JA PLĀNOŠANAS DOKUMENTS NETIKTU ĪSTENOTS	17
3.1. Teritorijas vispārējs apraksts	17
3.2. Virszemes un pazemes ūdeņi.....	21
3.2.1. Virszemes ūdeņu kvalitāte	21
3.2.2. Peldvietas	32
3.2.3. Pazemes ūdeņu kvalitāte	33
3.3. Ūdensapgāde un notekūdeņu apsaimniekošana.....	35
3.3.1. Ūdensapgāde un dzeramā ūdens kvalitāte.....	35
3.3.2. Notekūdeņu savākšana un attīrīšana	42
3.3.3. Pasākumi ūdenssaimniecības attīstībai	45
3.4. Atmosfēras gaisa kvalitāte	48
3.5. Troksnis	52
3.6. Elektromagnētiskā starojuma piesārņojums	54
3.7. Atkritumu apsaimniekošana	54
3.7.1. Sadzīves atkritumi	56
3.7.2. Bīstamie atkritumi.....	56
3.8. Riska teritorijas un objekti	57
3.8.1. Piesārņotās un potenciāli piesārņotās vietas.....	57
3.8.2. Rūpnieciskā riska teritorijas	63
3.8.3. Ekoloģiskā riska teritorijas	64
3.9. Iespējamās izmaiņas, ja plānošanas dokuments netiktu īstenots.....	65
3.10. Alternatīvu izvēles pamatojums.....	66
4. VIDES STĀVOKĻIS TERITORIJĀS, KURAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTA ĪSTENOŠANA VAR BŪTISKI IETEKMĒT	68
4.1. Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas	68
4.2. Mikroliegumi.....	72
4.3. Aizsargājami koki	72
4.4. Kultūrvēsturiskās un dabas teritorijas, objekti	73
4.5. Ainaviski vērtīgas teritorijas.....	74
4.6. Lauku, mežu un polderu teritorijas.....	76
4.7. Derīgo izrakteņu ieguves teritorijas.....	79

4.8. Apdzīvojuma struktūra.....	86
4.9. Enerģijas un resursu lietojums, pieejamība un alternatīvo enerģiju attīstības teritorijas.....	93
5. AR PLĀNOŠANAS DOKUMENTU SAISTĪTĀS VIDES PROBLĒMAS	103
6. STARPTAUTISKIE UN NACIONĀLIE VIDES AIZSARDZĪBAS UN ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS MĒRĶI.....	105
6.1. Starptautiskie un nacionālie ilgtspējīgas attīstības mērķi	105
6.2. Starptautiskie vides aizsardzības mērķi	105
6.3. Nacionālie vides aizsardzības mērķi.....	107
7. PLĀNOŠANAS DOKUMENTA ĪSTENOŠANAS BŪTISKĀS IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMS.....	114
7.1. Plānošanas dokumenta risinājumi un to ietekmes.....	114
7.2. Teritorijas, kur apbūve, nav galvenais to izmantošanas veids un teritorijas plānojumā noteiktie risinājumi	132
7.3. Apbūves teritorijas un teritorijas plānojumā noteiktie risinājumi	137
7.4. Tiešās un netiešās ietekmes	141
7.5. Īslaicīgās un ilglaicīgās ietekmes	143
7.6. Summārās (kumulatīvās) ietekmes.....	144
8. RISINĀJUMI NEGATĪVO IETEKMJU NOVĒRTĒŠANAI VAI SAMAZINĀŠANAI	146
9. IESPĒJAMIE KOMPENSĒŠANAS PASĀKUMI	150
10. PLĀNOŠANAS DOKUMENTA ĪSTENOŠANAS IESPĒJAMĀS BŪTISKĀS PĀRROBEŽU IETEKMES NOVĒRTĒJUMS.....	151
11. PAREDZĒTIE PASĀKUMI PLĀNOŠANAS DOKUMENTA ĪSTENOŠANAS MONITORINGA NODROŠINĀŠANAI	152
12. KOPSAVILKUMS.....	154

IEVADS

Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums (turpmāk tekstā – SIVN) veikts un Vides pārskats izstrādāts Jelgavas novada teritorijas plānojumam 2019.–2033. gadam (turpmāk tekstā – Teritorijas plānojums).

Jelgavas novada teritorijas plānojuma izstrāde uzsākta, pamatojoties uz Jelgavas novada domes 28.06.2017. lēmumu (protokols Nr.10, 31.§ „Par Jelgavas novada teritorijas plānojuma izstrādi”). Teritorijas plānojums ir izstrādāts, ņemot vērā nacionālajos normatīvajos aktos noteiktās vides un dabas aizsardzības prasības.

Jelgavas novada teritorijas plānojums ir ilgtermiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kurā noteiktas prasības teritorijas izmantošanai un apbūvei, tajā skaitā funkcionālais zonējums, publiskā infrastruktūra, teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi, kā arī citi teritorijas izmantošanas nosacījumi. Plānojums izstrādāts visai novada administratīvai teritorijai. Teritorijas plānojumā rakstveidā un grafiski ir attēlota teritorijas pašreizējā izmantošana, kā arī noteikts funkcionālais zonējums un izmantošanas aprobežojumi 15 gadu perspektīvā.

SIVN tiek veikts saskaņā ar 13.11.1998. likuma “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 4. panta trešās daļas 1.punktu, 23.² panta 1.- 4. punktu, 3. panta 1.punktu, 23.03.2004. MK noteikumu Nr.157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” 5., 6., 7. punktu un Vides pārraudzības valsts biroja (turpmāk tekstā – VPVB) 22.12.2017. pieņemto lēmumu Nr.63 „Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu”.

SIVN procedūras ietvaros sagatavots Vides pārskats, priekš Teritorijas plānojuma Paskaidrojuma rakstā aprakstītiem risinājumiem, Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu risinājumiem un Grafisko daļu.

Vides pārskata izstrādē ņemtas vērā normatīvo aktu prasības, sniegta informācija par to, kādi starptautiskie un nacionālie vides aizsardzības mērķi attiecas uz attiecīgo teritoriju, analizēts novada teritorijas esošais vides stāvoklis, kā arī izvērtēta plānošanas dokumentā plānoto darbību iespējamā ietekme uz vides stāvokli.

Vides pārskata mērķis ir vērtēt Teritorijas plānojuma redakcijas¹, lai konstatētu iespējamo ietekmi uz vidi un noteikt pasākumus iespējamās ietekmes mazināšanai. Vides pārskatā ir iekļauta informācija un veikta pieejamās informācijas un datu analīze atbilstoši prasībām un detalizācijas līmenim, ko nosaka vides aizsardzības jomas normatīvie akti.

Izstrādātais Vides pārskats ir dokuments, kurā kompleksi apskatīta Teritorijas plānojuma ieviešanas iespējamā ietekme uz vidi, lai nodrošinātu, ka vides vērtības tiek atbilstoši integrētas plānošanas dokumentā.

Teritorijas plānojuma 1. redakcija un vides pārskata projekts tika nodots publiskajai apspriešanai. Plānojuma un vides pārskata publiskās apspriešanas sanāksmes tika plānotas secīgi. Vides pārskata projekts tika nosūtīts VVD Jelgavas reģionālās vides pārvaldei, Dabas aizsardzības pārvaldei un Veselības inspekcijai priekšlikumu vai atsauksmju saņemšanai.

¹Izvērtējot Jelgavas teritorijas plānojuma 2019. – 2033. gadam 1. redakciju un papildināto redakciju.

LIETOTIE SAĪSINĀJUMI

Att. – attēls

DAP – Dabas aizsardzības pārvalde

ES – Eiropas Savienība

h – stunda

ha – hektārs

HES - hidroelektrostacija

km – kilometrs

km² – kvadrātkilometrs

kW – kilovats

Līdzšinējais vai esošais teritorijas plānojums – Jelgavas novada teritorijas plānojums 2011. – 2023

LR – Latvijas Republika

LVĢMC – VSIA „Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs”

m – metrs

m² – kvadrātmeters

m³ – kubikmetrs

MK – Ministru kabinets

MW – megavati

NAI – notekūdeņu attīrīšanas iekārtas

Natura 2000 – Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju tīkls

Nr.p.k. – numurs pēc kārtas

PM10 – daļiņu izmēri piesārņojuma noteikšanai

Sk. – skatīt

Stratēģija vai Jelgavas novada stratēģija – Jelgavas novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģiju 2014.–2033. g.

t – tonna

tab. – tabula

t.i. – tas ir

t.sk. – tai skaitā

TAPIS – Teritorijas attīstības plānošanas informācijas sistēma

TIAN – Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi

TP – teritorijas plānojums

tūkst. – tūkstots

u.c. – un citi

u.tml. – un tamlīdzīgi

UNESCO – United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization

utt. – un tā tālāk

ŪO – ūdensobjekts

VAN – 30.04.2013. MK noteikumi Nr.240 “Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi”

VARAM – Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija

VSIA – valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību

TERMINU SKAIDROJUMS

Ietekme uz vidi – paredzētās darbības vai plānošanas dokumenta īstenošanas izraisītas tiešas vai netiešas pārmaiņas vidē, kuras ietekmē vai var ietekmēt cilvēku, viņa veselību un drošību, bioloģisko daudzveidību, augsni, gaisu, ūdeni, klimatu, ainavu, materiālās vērtības, kultūras un dabas mantojumu un visu minēto jomu mijiedarbību.

Īpaši aizsargājamas dabas teritorijas – ģeogrāfiski noteiktas platības, kas atrodas īpašā valsts aizsardzībā saskaņā ar kompetentu valsts varas un pārvaldes institūcijas lēmumu un tiek izveidotas, aizsargātas un apsaimniekotas nolūkā aizsargāt un saglabāt dabas daudzveidību, nodrošināt zinātniskos pētījumus un saglabāt sabiedrības atpūtai, izglītošanai un audzināšanai nozīmīgas teritorijas.

Natura 2000 teritorija – ES valstu kopīgi radīts aizsargājamo dabas teritoriju tīkls jeb sistēma, kas Latvijā izveidots uz jau esošo īpaši aizsargājamo dabas teritoriju bāzes, tām pievienojot 122 jaunas teritorijas. Tas nozīmē, ka katra ES dalībvalsts veido savu teritoriju sistēmu, kas ir visas „lielās” sistēmas daļa

Paredzētā darbība – aprīkojuma, iekārtas un tehnoloģijas ieviešana, papildināšana vai maiņa, projekta īstenošana, būvniecība, dabas resursu ieguve vai izmantošana, cilvēka darbības neskartu vai maz pārveidotu teritoriju un ainavu ietekmēšana, kā arī citas darbības, kuru veikšana vai galarezultāts var būtiski ietekmēt vidi.

Publiskā apspriešana – ar ārējo normatīvo aktu vai institūcijas noteikts laika periods, kura ietvaros sabiedrības pārstāvji sniedz savus iebildumus un priekšlikumus vai piedalās citās institūcijas organizētās sabiedrības līdzdalības aktivitātēs.

Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums – ietekmes uz vidi novērtējums plānošanas dokumentam, kura īstenošana var būtiski ietekmēt vidi, arī Vides pārskata sagatavošana, apspriešana, sabiedrības iesaistīšana Vides pārskata apspriešanā un konsultāciju veikšana, Vides pārskata un tā apspriešanas rezultātu ņemšana vērā plānošanas dokumenta sagatavošanā un tā izmantošana lēmumu pieņemšanai, kā arī informācijas sniegšana par pieņemto lēmumu 13.11.1998. likumā “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” noteiktajā kārtībā.

Teritorijas plānojums – vietējās pašvaldības teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kurā noteiktas prasības teritorijas izmantošanai un apbūvei, tajā skaitā funkcionālais zonējums, publiskā infrastruktūra, teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi, kā arī citi teritorijas izmantošanas nosacījumi un kuru izstrādā administratīvajai teritorijai vai tās daļai.

Vides pārskats – atsevišķa sadaļa stratēģijā, plānā, programmā, koncepcijā vai cita veida plānošanas dokumentā, uz kuru attiecas likuma nosacījumi, vai, atsevišķs dokuments, kas nosaka, apraksta un novērtē attiecīgā dokumenta, kā arī iespējamo alternatīvu īstenošanas ietekmi uz vidi, ņemot vērā plānošanas dokumenta mērķus, paredzēto realizācijas vietu un darbības jomu.

1. PLĀNOŠANAS DOKUMENTA MĒRĶI UN ĪSS SATURA IZKLĀSTS, SAISTĪBA AR CITIEM PLĀNOŠANAS DOKUMENTIEM

1.1. Plānošanas dokumenta mērķi un īss satura izklāsts

Teritorijas plānojuma izstrāde uzsākta, pamatojoties uz Jelgavas novada domes 28.06.2017. lēmumu (protokols Nr.10, 31.§ „Par Jelgavas novada teritorijas plānojuma izstrādi”).

Teritorijas plānojums izstrādāts, pamatojoties uz Teritorijas plānojuma izstrādes Darba uzdevumu², izvērtējot spēkā esošā novada teritorijas plānojuma risinājumus, detālplānojuma risinājumus, institūciju sniegtos nosacījumus un informāciju, kas iegūta teritorijas plānojuma 1.redakcijas izstrādes posmos, ko sniedz darba grupas, kā arī privātpersonu priekšlikumus.

Teritorijas plānojuma izstrāde nepieciešama, lai iegūtu vienotu priekšstatu par visu novada administratīvo teritoriju, kā arī, lai aktualizētu grozījumus normatīvajos aktos, kas attiecas uz vietējo pašvaldību teritorijas plānošanu un attīstību (funkcionālais zonējums, apbūves parametri, prasības teritorijas izmantošanai, teritorijas plānojuma izstrāde TAPIS utml.). Teritorijas plānojums izstrādāts atbilstoši 14.10.2014. MK noteikumiem Nr. 628 “Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem”, kas nosaka plānošanas dokumenta sastāvu un izstrādes kārtību, kā arī prasības teritorijas plānojuma izstrādei, izmantojot TAPIS.

Funkcionālais zonējums un TIAN sagatavoti atbilstoši VAN noteiktajām vienotajām normām teritorijas attīstības plānošanai, izmantošanai un apbūvei, funkcionālajās zonās atļautajiem galvenajiem un papildizmantošanas veidiem, jaunveidojamo zemes vienību minimālajām platībām u.c. normām.

Teritorijas plānojuma izstrādes **mērķis** ir veidot pamatu ilgtspējīgai, efektīvai un racionālai novada teritorijas attīstībai un tās resursu izmantošanai.

Teritorijas plānojuma uzdevums ir izvērtēt esošo potenciālu novada teritorijas attīstībai; noteikt tā izmantošanai nepieciešamās prasības un ierobežojumus; radīt labvēlīgus apstākļus uzņēmējdarbības attīstībai; radīt priekšnoteikumus vides kvalitātes un teritorijas racionālas izmantošanas nodrošināšanai rūpniecisko un vides risku novēršanai; veicināt pakalpojumu pieejamību un optimālu transporta sistēmas funkcionēšanu; saglabāt dabas un kultūras mantojumu, ainavas un bioloģisko daudzveidību, kā arī paaugstināt apdzīvoto vietu kvalitāti.

Saskaņā ar Darba uzdevumu, Teritorijas plānojuma **izstrādes uzdevumi** ir:

- Izstrādāt teritorijas plānojumu atbilstoši 14.10.2014. MK noteikumiem Nr. 628 “Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem”;
- Sagatavot TIAN, ievērojot normatīvajos dokumentos noteikto, un, TAPIS sistēmas struktūras, strukturējot TIAN tā, lai visi noteikumi par katru izmantošanas un apbūves veidu būtu atrodami vienā sadaļā;

²Jelgavas novada domes 28.06.2017. lēmums (protokols Nr.10, 31.§ „Par Jelgavas novada teritorijas plānojuma izstrādi”)

- Izvērtēt spēkā esošā Jelgavas novada teritorijas plānojuma atbilstību VAN un citiem spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem;
- Izvērtēt apdzīvojuma struktūras attīstību (izvērtējot esošo un potenciālo pieprasījumu pēc jauniem mājokļiem un pamatojot ar iedzīvotāju skaita prognozi) un precizēt ciemu robežas, ja nepieciešams;
- Izvērtēt pašvaldībai piederošo teritoriju plānoto izmantošanu un to atbilstību pašvaldību funkciju veikšanai un ilgtermiņa attīstības mērķu sasniegšanai. Norādīt teritorijas, kas nepieciešamas pašvaldības funkciju realizēšanai;
- Detalizēti izstrādāt Jelgavas novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2013.-2033. gadam noteikto Jelgavas pilsētas aglomerācijas zonu, paredzot transporta infrastruktūras attīstību, kopīgu pakalpojumu attīstību (publiskie pakalpojumi, komunālā infrastruktūra utml.);
- Definēt un noteikt vidi degradējošos objektus un prasības to uzturēšanai un sakārtošanai;
- Analizēt esošo zemes lietojuma struktūru un apbūves teritorijas, ņemot vērā ierobežojumus, ko teritoriju attīstībai nosaka nelabvēlīgi inženierģeoloģiskie apstākļi, teritoriju applūšanas risks, aizsargājamie dabas objekti, lauksaimnieciskās un mežsaimnieciskās teritorijas, aizsargjoslas, kā arī teritoriju sasniedzamība un apgādes iespējas ar inženierkomunikācijām;
- Teritorijas plānojumā paredzēt: dzīvojamās apbūves teritoriju izvietojumu; lauksaimniecības un meža zemju izvietojumu; ražošanas, pārstrādes uzņēmumu un noliktavu apbūves teritoriju izvietojumu; darījumu iestāžu un sabiedrisko objektu apbūves teritoriju izvietojumu; inženierbūvju un objektu izvietojumam paredzētās teritorijas; ceļu teritorijas, ciemu ielas, kā arī, definēt nosacījumus ielu sarkano līniju un ceļu aizsargjoslu noteikšanai; kapsētu teritoriju noteikšanu;
- Noteikt un grafiski attēlot visa veida aizsargjoslas, kuru platums ir virs 10 m, saskaņā ar 11.03.1997. Aizsargjoslu likumu;
- Noteikt un grafiski attēlot applūstošās teritorijas;
- Izstrādāt nosacījumus derīgo izrakteņu ieguvei, nosakot tiesisko regulējumu iespējamo konfliktsituāciju novēršanai, t.sk. attālumus līdz dzīvojamai apbūvei;
- Izstrādāt nosacījumus lauksaimniecībā izmantojamo teritoriju apmežošānai, nosakot tiesisko regulējumu iespējamo konfliktsituāciju novēršanai, t.sk. ietekmi uz augstvērtīgajām (nacionālas nozīmes) lauksaimniecības zemēm;
- Izvērtēt, kurām teritorijām izstrādājami lokālplānojumi, detālplānojumi un tematiskie plānojumi;
- Izvērtēt Jelgavas novada teritorijā spēkā esošos detālplānojumus un to realizāciju. Atbilstoši izvērtējumam, izstrādāt priekšlikumus par atceļamajiem detālplānojumiem vai to daļām, ja nepieciešams.
- Teritorijas plānojuma gaitā precizētiem kultūras pieminekļiem izstrādāt individuālas kultūras pieminekļu aizsargjoslas (aizsardzības zonas) un to izmantošanas noteikumus Jelgavas novada teritorijā, precizējot tos valsts aizsardzības kultūras pieminekļus, kuriem pēc Jelgavas novada pašvaldības uzskatiem ir nepieciešams noteikt individuālas aizsargjoslas (aizsardzības zonas).

Teritorijas plānojums **sastāv no:**

1. Paskaidrojuma raksta - ietver Jelgavas novada teritorijas plānojuma 2012.-2023. gadam un tā īstenošanas izvērtējumu, kā arī Jelgavas novada teritorijas plānojuma risinājumu aprakstu un tā atbilstību Jelgavas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijai.
2. Grafiskās daļas - to veido novada karte, kur attēlots funkcionālais zonējums, aizsargjoslas un dažādi infrastruktūras objekti un teritorijas. Grafiskā daļa sagatavota, izmantojot Latvijas Ģeotelpiskās informācija aģentūras 2016. gadā sagatavotās topogrāfiskās kartes mērogā 1:10000.
3. Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumiem - nosaka prasības teritorijas izmantošanai katrā funkcionālajā zonā, apbūves parametrus un citas prasības.
4. Pārskatā par teritorijas plānojuma izstrādi ir apkopoti visi ar Teritorijas plānojumu saistītie dokumenti un materiāli.

Teritorijas plānojums tiek izstrādāts, lai aktualizētu teritorijas izmantošanas esošās situācijas informāciju Jelgavas novadā (kopš 2011. gada, kad stājās spēkā Teritorijas plānojums 2011. – 2023. gadam, apbūves attīstības procesā pieņemti ekspluatācijā 720 būvobjekti, apmežošanas procesā apmežoti 74,32ha zemes, izstrādāti 271 zemes ierīcības projekti, izstrādāti 2 detālplānojumi, īstenošanā 3 detālplānojumi. Savukārt degradēto teritoriju rekultivācijas procesā nojauktas vairāk kā 10 bīstamas ēkas, rekultivēts "Grantiņu" karjers Svētes pagastā un uzsākta uzņēmējdarbība vairākās padomju mantojuma ēkās).

1.2. Plānošanas dokumenta saistība ar citiem plānošanas dokumentiem

Teritorijas plānojuma izstrādē ņemtas vērā normatīvo aktu prasības, nacionālā un reģionālā līmeņa plānošanas dokumenti, institūciju nosacījumi, kā arī tika ņemti vērā privātpersonu priekšlikumi. Šajā sadaļā uzskaitīti būtiskākie nacionālā, reģionālā un vietējā līmeņa (Jelgavas novada pašvaldības) plānošanas dokumenti.

Informāciju par starptautiskajiem un nacionālajiem vides aizsardzības un ilgtspējīgas attīstības mērķiem skatīt Vides pārskata 6.nodaļā.

Jelgavas novada pašvaldības teritorijā atrodas sekojošas Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas (NATURA 2000) teritorijas: dabas liegums „Kaigu purvs”, dabas liegums „Kalnciema pļavas”, dabas parks „Svētes paliene”, dabas parks „Vilce”, „Ķemeru Nacionālais parks”, dabas parks „Tērvete”, dabas liegums „Līvberzes liekņa”, dabas liegums „Babītes ezers”, līdz ar to teritorijā esošo dabas vērtību aizsardzību regulē LR un Eiropas Kopienas likumdošana un citas starptautiskās saistības.

Teritorijas plānojums sagatavots atbilstoši spēkā esošiem normatīvajiem aktiem, attiecināmajās jomās:

- Likums “Par pašvaldībām”;
- Teritorijas attīstības plānošanas likums;
- Attīstības plānošanas sistēmas likums;
- u.c. normatīvie akti.

Galvenie teritorijas attīstības plānošanas dokumenti, kuri ņemti vērā izstrādājot Jelgavas novada teritorijas plānojumu:

Nacionālā līmeņa plānošanas dokumenti:

- Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam (Latvija 2030);
- Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2014.–2020. gadam;
- Vides politikas pamatnostādnes 2014.–2020. gadam;
- Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāns 2013.–2020. gadam.

Reģionālā līmeņa plānošanas dokumenti:

- Zemgales plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2015.–2030. gadam;
- Zemgales plānošanas reģiona attīstības programma 2015.–2020. gadam;
- Lielupes upju baseina apgabala apsaimniekošanas plāns 2016.–2021. gadam;
- Lielupes upju baseinu apgabala plūdu riska pārvaldības plāns 2016.–2021. gadam.

Vietējā līmeņa plānošanas dokumenti:

- Jelgavas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2014.–2033. gadam;
- Jelgavas novada attīstības programma 2017.–2023. gadam;
- Jelgavas novada attīstības programmas 2017.–2023. Investīciju plāns 2018. – 2020. gadam;
- Jelgavas pilsētas teritorijas plānojums 2011.–2023. gadam;
- Kaimiņu pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumenti.

Izstrādājot jauno Teritorijas plānojumu, ievērots pēctecības princips, izvērtēti iepriekš minētie dokumenti un to īstenošanas iespējas.

Hierarhiski visaugstākais plānošanas dokuments Jelgavas novadā ir Jelgavas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2014.–2033. gadam.

Jelgavas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2014.–2033. gadam ir ilgtermiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kas norāda pašvaldības darbības virzību turpmākajiem 19 gadiem - līdz 2033. gadam, nosakot Jelgavas novada ilgtermiņa attīstības redzējumu (vīziju), stratēģiskos mērķus, ilgtermiņa prioritātes, teritorijas specializāciju un telpiskās attīstības perspektīvu. Jelgavas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2014.–2033. gadam apstiprināta ar Jelgavas novada domes 2014. gada 28. maija sēdes lēmumu „Par Jelgavas novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2014.–2033. gadam apstiprināšanu”.

Jelgavas novada teritorijas plānojuma risinājumi atbilst un nav pretrunā ar Jelgavas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2014. - 2033. gadam vīziju, stratēģiskajiem mērķiem, ilgtermiņa prioritātēm un telpiskai perspektīvai.

Attīstības stratēģija izstrādāta, pamatojoties uz esošās situācijas analīzi un attīstības tendencēm Latvijā, Zemgales reģionā un novadā, saskaņā ar Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģiju „Latvija 2030”, Zemgales plānošanas reģiona attīstības plānošanas dokumentiem, LR normatīviem aktiem.

Teritorijas telpiskās attīstības perspektīva ataino nozīmīgākos telpiskās struktūras elementus, galvenās funkcionālās telpas un to ilgtermiņa izmaiņas. Attīstības vadlīnijas nosaka virzību, kā sasniegt attīstības prioritātes, savukārt stratēģijā definētās, vēlamās izmaiņas ilgtermiņā līdz 2033. gadam.

Attīstības perspektīvas nozīmīgākie skatupunkti – apdzīvojuma struktūra, publiskā infrastruktūra, lauku teritorijas, transporta koridori un tehniskā infrastruktūra, dabas, kultūrvēstures un ainaviski vērtīgās teritorijas, vides kvalitāte un plānotās attīstības teritorijas. Jelgavas novadā ir iezīmēti areāli, kuros attīstāma dažādu profilu uzņēmējdarbība, novērtējot inženierkomunikāciju un satiksmes infrastruktūras pieejamību, areāli, kuros attīstāmi tūrisma pakalpojumi, jo šeit ir nozīmīgākie kultūrvēstures mantojuma objekti – muižas un pilis, kurus papildina tradicionālās amatniecības centri – kokapstrādes, keramikas, ādas apstrādes un tekstilamatniecības centri, mājražošanas uzņēmumi un atvērtās lauku saimniecības.

Jelgavas novada attīstības programmā 2017. – 2023.gadam noteikts, ka izmantojot esošo atrašanās vietu, dabas un cilvēkresursus, kā arī piesaistot zinātnisko institūciju potenciālu un resursus, novads var kļūt par progresīvu uzņēmējdarbības attīstības teritoriju, kurā līdzās pastāv tradicionālās saimniekošanas uzņēmumi, dažādu profilu ražošanas un pārstrādes uzņēmumi un tīra, dabiska vide. Jelgavas novads ir progresīva uzņēmējdarbības attīstības teritorija Baltijas valstu centrālajā daļā, Rīgas pievārtē. Tai ir inovatīvi saimniekošanas veidi un augstāzīgi cilvēkresursi.

Attīstības programmā identificētas Jelgavas novada funkcionālās saites ar apkārtējām teritorijām. Attiecībā uz teritorijas plānojumu, kā nozīmīgākais sadarbības virziens vērtējama ražošanas teritoriju attīstība ar Jelgavas pilsētu ³.

Investīciju plānā paredzētās aktivitātes vērstas uz teritoriju, objektu labiekārtošanām, un attīstīšanām, kas nozīmē sakoptu vidi, apzinātas un atjaunotas vai izveidotas komunikācijas. Investīciju plānā paredzēti ceļu atjaunošanas un sakārtošanas darbi, ģeoloģiskās informācijas atjaunošana konkrētos objektos, meliorācijas sistēmu apsaimniekošana, uzlabošana ar mērķi samazināt biogēno elementu ieplūdi virszemes ūdeņos⁴.

Teritorijas plānojuma 2019.-2033.gadam Paskaidrojuma raksts ietver Jelgavas novada teritorijas plānojuma 2012.-2023. gadam un tā īstenošanas izvērtējumu, kā arī Jelgavas novada teritorijas plānojuma risinājumu aprakstu un tā atbilstību Jelgavas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijai.

Teritorijas plānojumā noteiktās funkcionālās zonas un teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi ļauj novadā elastīgi izmantot lauksaimniecības un mežsaimniecības teritorijas, attīstīt uzņēmējdarbību, neierobežojot cilvēka dzīves labklājību un neveicinot vides kvalitātes pasliktināšanos.

Atbilstoši stratēģijas telpiskās attīstības perspektīvai, plānojumā noteiktas un atzīmētas problēmu un risku teritorijas – applūstošās teritorijas, potenciāli piesārņotās teritorijas.

Teritorijas plānojuma izstrādes laikā tika pārskatītas visu ciemu robežas, kā rezultātā vairākiem ciemiem tika grozītas robežas.

Izstrādājot Jelgavas novada teritorijas plānojumu, izvērtējot novada apdzīvojuma struktūras attīstību un plānošanu, kas noteikti citos novada teritorijas attīstības plānošanas dokumentos, tika ņemti vērā novada pašvaldības pieņemtie lēmumi, izstrādātā novada

³ Jelgavas novada attīstības programma 2017.-2023. Stratēģiskā daļa

⁴ Jelgavas novada attīstības programma 2017.-2023. Investīciju plāns

adresācijas kārtība, ciemu vēsturiskā izcelsme un tiks ņemti vērā privātpersonu priekšlikumi saistībā par dzīvojamo teritoriju attīstību.

Katrai apdzīvotai vietai (ciemam) noteikts funkcionālais zonējums, sabalansējot iedzīvotāju ekonomiskās intereses, kā arī, ievērojot dabas un kultūrvēsturiskās vides aizsardzības prasības un pēctecības principu, kas nozīmē, ka, izstrādājot jaunus teritorijas attīstības plānošanas dokumentus, izvērtē spēkā esošos attīstības plānošanas dokumentus un to īstenošanas praksi.

2. VIDES PĀRSKATA SAGATAVOŠANAS PROCEDŪRA UN IESAISTĪTĀS INSTITŪCIJAS, SABIEDRĪBAS LĪDZDALĪBA UN REZULTĀTI

2.1. SIVN procedūra un iesaistītās institūcijas

SIVN ir ietekmes uz vidi novērtējums plānošanas dokumentam, kura īstenošana var būtiski ietekmēt vidi, arī vides pārskata sagatavošana, apspriešana, sabiedrības iesaistīšana vides pārskata apspriešanā un konsultāciju veikšana, vides pārskata un tā apspriešanas rezultātu ņemšana vērā plānošanas dokumenta sagatavošanā un izmantošana lēmumu pieņemšanai, kā arī informācijas sniegšana par pieņemto lēmumu šajā likumā noteiktajā kārtībā.

SIVN process vērsts uz to, lai izvērtētu, kādas būtiskas, tiešas vai netiešas pārmaiņas vidē var rasties plānošanas dokumenta īstenošanas rezultātā, un kā tās ietekmēs vides stāvokli un dabas resursus. Saskaņā ar 13.11.1998. likuma "Par ietekmes uz vidi novērtējumu", stratēģisko novērtējumu veic plānošanas dokumentiem, kuru īstenošana var būtiski ietekmēt cilvēku veselību un vidi, tai skaitā teritorijas plānojumiem. Normatīvo aktu prasības paredz SIVN procesa ietvaros sagatavot Vides pārskatu, kurā raksturotas plānošanas dokumenta būtiskās ietekmes uz vidi, īpaši tas attiecināms uz tām plānošanas teritorijām, kurās atrodas Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas (NATURA 2000).

SIVN veikšanas nepieciešamību un Vides pārskata sagatavošanas procedūru nosaka LR nacionālie normatīvie akti - 13.11.1998. likums „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” un 01.05.2004. MK noteikumi Nr.157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”, kā arī, ES (ES) - Eiropas Parlamenta un Padomes direktīva 2001/42/EK (27.06.2001.) par noteiktu plānu un programmu ietekmi uz vidi novērtējumu.

Lēmumu par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu Jelgavas novada Teritorijas plānojumam pieņēma Vides pārraudzības valsts birojs (lēmums Nr.63, 22.12.2017.).

Vides pārskata projekts tika sagatavots, pamatojoties uz Teritorijas plānojuma 1.redakcijas un pilnveidotās redakcijas izvērtējumu - plānošanas dokumentā noteiktajiem risinājumiem attiecībā uz noteikto teritorijas funkcionālo zonējumu un noteiktajiem vispārējiem, un atsevišķajiem nosacījumiem turpmākajai novada teritorijas izmantošanai un apbūves veidošanai.

Vides pārskata izstrādē tika izmantoti elektroniski pieejami informācijas avoti, datu bāzes, kā arī dažādi publicēti materiāli, institūciju publiskie gada pārskati, Jelgavas novada pašvaldības attīstības plānošanas dokumenti un VSIA „Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” (turpmāk tekstā – LVĢMC) elektroniskie informācijas avoti un datu bāzes.

Pamatojoties uz VPVB prasībām, Vides pārskata projekts komentāru un priekšlikumu sniegšanai tika nosūtīts šādām institūcijām (institūciju atzinumus skatīt Pārskatā par teritorijas plānojuma izstrādi):

- Valsts vides dienesta Jelgavas reģionālajai vides pārvaldei;
- Dabas aizsardzības pārvaldei;
- Veselības inspekcijai.

Nemot vērā minēto valsts institūciju atzinumus par Vides pārskata 1. projekta redakciju un pilnveidoto redakciju, Vides pārskats tiks precizēts, papildināts, un iesniegts VPVB atzinuma sniegšanai.

2.2. Metodes un pamatprincipi

Vides pārskata sagatavošanā pielietotas šādas **metodes**:

- **Esošās situācijas analīze** – pieejamo ar vidi saistīto datu analīze. Jāatzīmē, ka informācijas priekš Vides pārskata izstrādes balstīta uz publiski pieejamo pašvaldības, reģiona un valsts līmeņa informāciju: statistikas dati, vides stāvokļa pārskati, citos SIVN vides pārskatos iekļautā informācija, citu politikas plānošanas dokumentu informācija u.c. avoti;
- **Salīdzinošā analīze** – izvērtēta iepriekšējā pieredze, kas iegūta, veicot citu plānošanas dokumentu stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu;
- **Informācijas analīze** – analizēts Jelgavas novada teritorijas plānojums 2011.-2023.gadam un citi saistītie plānošanas dokumenti, normatīvie akti utt.;
- **Ietekmju (plānotās situācijas) analīze** – analizēta plānošanas dokumenta īstenošanas iespējamā ietekme uz vidi, noteikti priekšlikumi iespējamās negatīvās ietekmes novēršanai vai samazināšanai;
- **Diskusijas un konsultācijas** – ar valsts institūciju un pašvaldību speciālistiem un sabiedrību (organizēta publiskā apspriešana, kuras laikā institūcijas sniedza atzinumus, bet sabiedrībai bija iespēja iesniegt priekšlikumus un piedalīties publiskās apspriešanas sanāksmē).

Vides pārskata izstrādē tika izmantoti šādi vides politikas veidošanas un ieviešanas **pamatprincipi**:

- **Ilgspējības princips** – esošajām un nākamajām paaudzēm nodrošina kvalitatīvu vidi, līdzsvarotu ekonomisko attīstību, racionālu dabas, cilvēku un materiālo resursu izmantošanu, dabas un kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanu;
- **Integrācijas princips** – SIVN procedūra veikta un Vides pārskats izstrādāts vienlaikus ar Teritorijas plānojumu, kas nodrošina vides prioritāšu integrēšanu plānošanas dokumentā un ļauj izvairīties no konceptuālām kļūdām. Šādā gadījumā SIVN palīdz veikt piedāvāto risinājumu analīzi un identificēt tos risinājumus, kam no vides viedokļa nepieciešama papildus izpēte par to ietekmi;
- **Atklātības princips** – SIVN ir atklāts process, kas paredz interešu grupu un institūciju iesaisti, iedzīvotāju informēšanu, organizējot publisko apspriešanu un publicējot iegūtos rezultātus. Šo principu realizē arī sabiedriskās apspriedes un rezultātu publiskošana;
- **Starppaaudžu taisnīgums** – pašreizējai paaudzei ir jāsaglabā vai jāvairo sociālais, dabas un cilvēku radītais kapitāls un jādod nākamajām paaudzēm iespējas attīstīties;
- **Piesardzības princips** – ir pieļaujams ierobežot vai aizliegt darbību, kura var ietekmēt vidi vai cilvēku veselību, bet kuras ietekme nav pietiekami izvērtēta vai zinātniski pierādīta, ja aizliegums ir samērīgs līdzeklis, lai nodrošinātu vides vai cilvēku veselības aizsardzību.

2.3. Sabiedrības līdzdalība un rezultāti

Vides pārskata sagatavošanas procedūras un sabiedrības līdzdalības principus nosaka 23.03.2004. MK noteikumi Nr.157 "Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais

novērtējums”, kā arī 14.10.2014. MK noteikumi Nr.628 “Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem”.

Paziņojums par Vides pārskata projekta redakcijas publisko apspriešanu, t.sk. publiskās apspriešanas sanākumi, tika publicēts valsts vienotajā ģeotelpiskās informācijas portālā ĢeoLatvija.lv, Jelgavas novada pašvaldības mājas lapā <http://www.jelgavasnovads.lv> un VPVB mājas lapā www.vpvpb.gov.lv.

Pamatojoties uz Jelgavas novada domes 2018.gada 22.augusta lēmumu (sēdes protokols Nr.11, 14.§) „ Par Jelgavas novada teritorijas plānojuma sagatavotās redakcijas nodošanu publiskai apspriešanai un institūciju atzinumu saņemšanai” teritorijas plānojuma un Vides pārskata 1. redakcijas publiskā apspriešana tika noteikta no 2018. gada 12. septembra līdz 10. oktobrim

Teritorijas plānojuma 1. redakcijas un Vides pārskata publiskā apspriešanas sanāksmes:

- 1) 2018.gada 18.septembrī pulksten 18.00 - Elejā, Elejas saietā namā;
- 2) 2018.gada 20.septembrī pulksten 18.00 – Glūdā, Nākotnes kultūras namā;
- 3) 2018.gada 25.septembrī pulksten 18.00 – Valgundē, IKSC “Avoti”;
- 4) 2018.gada 26.septembrī pulksten 18.00 – Pasta ielā 37, Jelgavā, Jelgavas novada pašvaldības administratīvās ēkas lielajā zālē.

Jelgavas novada teritorijas plānojuma 1. redakcijas publiskās apspriešanas laikā no 12.09.2018. līdz 10.10.2018. tika saņemti 37 iesniegumi kā arī institūciju atzinumi. Saistībā ar Vides pārskatu saņemti papildinājumi no AS “Latvijas valsts meži” un Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūras veikt redakcionālus labojumus. Priekšlikumi vai iebildumi no fiziskām personām 1. redakcijas publiskās apspriešanas laikā par Vides pārskata projektu netika saņemti.

3. ESOŠĀ VIDES STĀVOKĻA APRAKSTS UN IESPĒJAMĀS IZMAIŅAS, JA PLĀNOŠANAS DOKUMENTS NETIKTU ĪSTENOTS

Šajā nodaļā sniegts pārskats par vides stāvokli un būtiskākajām, ar vidi saistītajām jomām Jelgavas novadā. Ņemta vērā un izmantota publiski pieejamā pašvaldības, reģiona un valsts līmeņa informācija: statistikas dati, vides stāvokļa pārskati, citu politikas plānošanas dokumentu informācija u.c. avoti. Lai arī Vides pārskatā izmantoti pašreiz pieejamie, aktuālākie dati un informācija, liela daļa vides aspektu ir sensitīvi un tos ietekmē daudz citu faktoru (tieši, netieši, ārēji) un tāpēc jāņem vērā, ka tie nav atkarīgi tikai un vienīgi no teritorijas plānošanas jautājumiem un vērtējami viennozīmīgi.

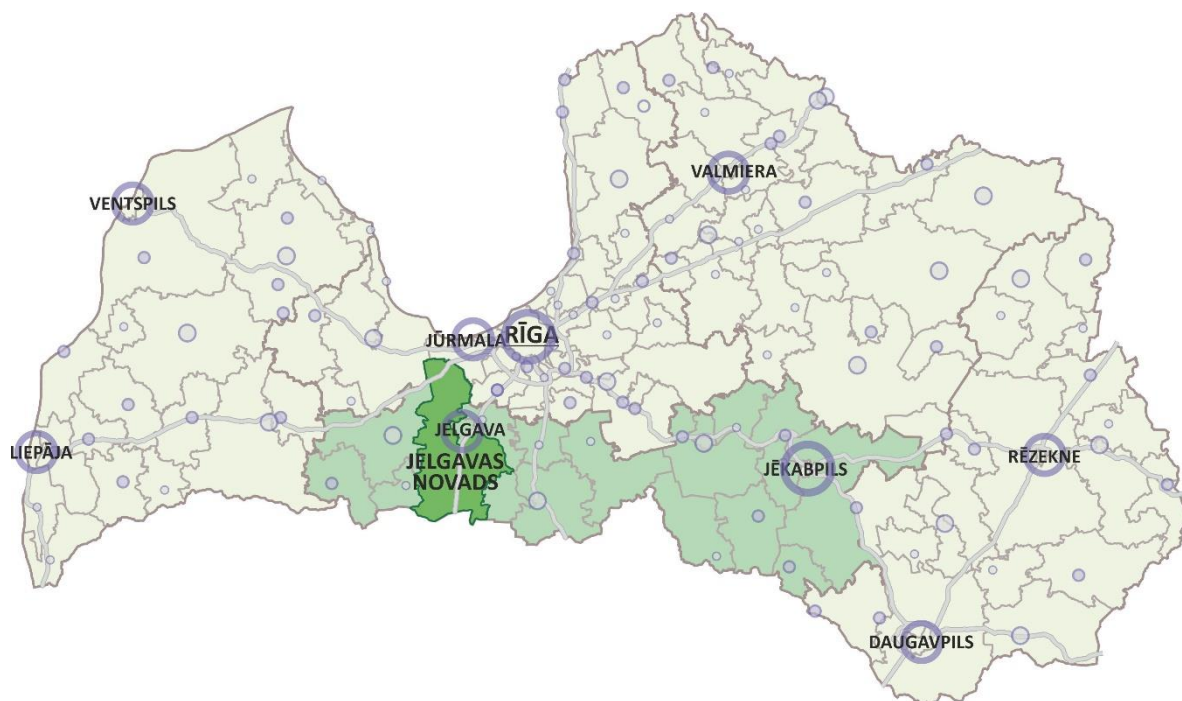
Nozīmīgākie vides kvalitāti ietekmējošie faktori Jelgavas novadā ir virszemes ūdeņu piesārņojums, gaisa piesārņojums un padomju laika mantojums – degradētās ražošanas teritorijas un to potenciālais augsnes un grunts piesārņojums.

Lai atbilstoši stratēģiskajiem uzstādījumiem, attīstītu Jelgavas novadu, kā tīru, drošu un veselīgu dzīves un darba vidi, jāveic pasākumi ekoloģiskās vides saglabāšanai un attīstīšanai.

3.1. Teritorijas vispārējs apraksts

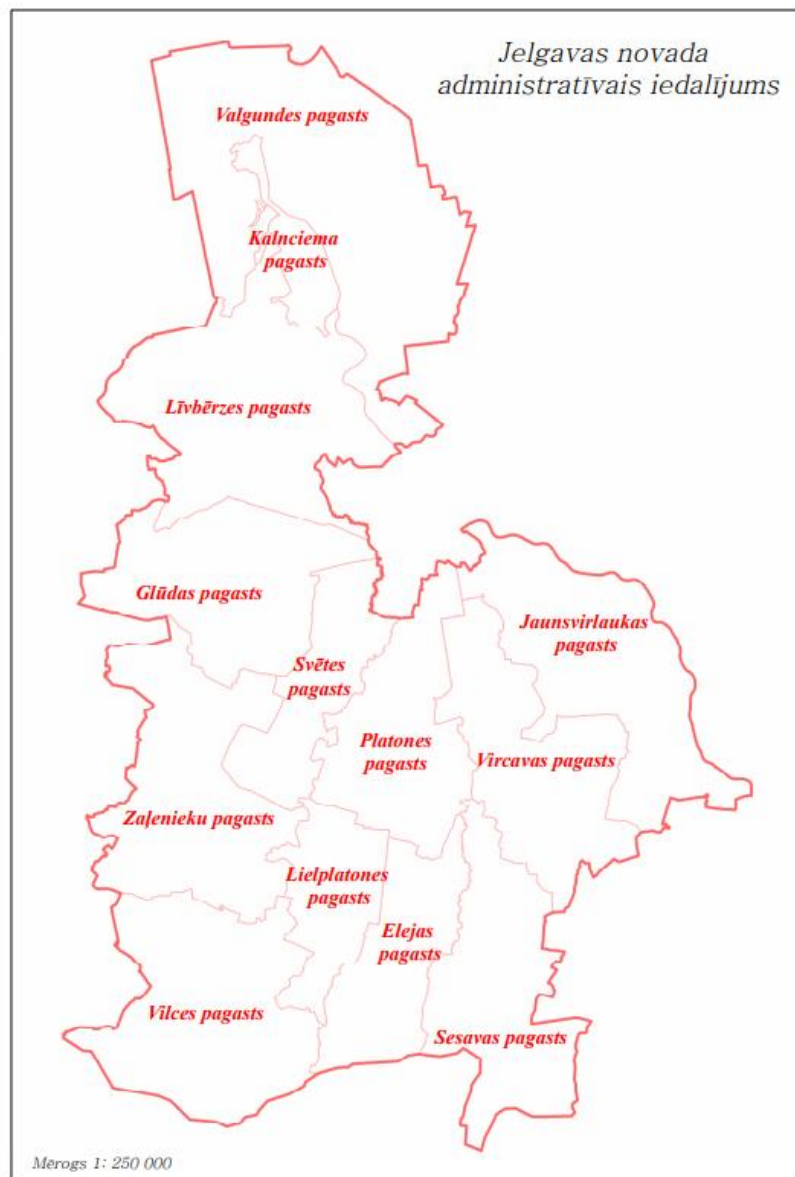
Jelgavas novads kā administratīva teritorija tika izveidota 2009. gada 1. jūlijā pēc administratīvi teritoriālās reformas. Jelgavas novads atrodas Latvijas vidusdaļā, Zemgales vidienē, Zemgales plānošanas reģionā. Novads robežojas ar Jelgavas pilsētu, Tērvetes, Dobeles, Tukuma, Babītes, Olaines, Ozolnieku, Rundāles novadiem un Lietuvas Republikas Šauļu apgabalu (sk. 1. att.).

Novada administratīvās teritorijas platība sastāda 1 317 km², kas aizņem 12,3% no Zemgales plānošanas reģiona teritorijas (10733 km²)

1.att. Jelgavas novada novietojums Latvijā (autors "SIA "Reģionālie projekti")

Jelgavas novada administratīvo teritoriju veido 13 pagasti jeb teritoriālās vienības (sk. 2. att.).

2.att. Jelgavas novada 13 teritoriālās vienības (autors SIA “Reģionālie projekti”)

Katrs pagasts (teritoriālā vienība) iedalās lauku teritorijās un ciemos. Saskaņā ar Zemgales plānošanas reģiona definējumu, Jelgavas novada teritorijā esošās apdzīvotās vietas, atbilstoši piedāvātajam pakalpojuma klāstam, iedalītas:

- 1) novada nozīmes attīstības centros – visi 13 esošie pagastu administratīvie centri, ciemi – Kalnciems, Valgunde, Līvērze, Nākotne, Svēte, Vircava, Staļģene, Platone, Zaļenieki, Lielplatone, Vilce, Sesava, Eleja;

- 2) vietējas nozīmes attīstības centros – veido 21 ciemi – Kaļķis, Tīreļi, Vītoliņi, Vārpa, Tušķi, Viesturciems, Dorupe, Kārniņi, Atpūta, Mežciems, Vecsvirlauka, Zemgales, Dzirnieki, Jēkabnieki, Poķi, Lielvircava, Mazlauki, Oglaine, Sidrabe, Ziedkalne, Bērvircava.

Kā būtiskākie uzdevumi un darbības virzieni sadarbībā ar kaimiņu teritorijām Jelgavas novada attīstības programmā 2017.-2023.gadam ir minēti:

Jelgavas pilsēta

- Sadarboties sociālo, izglītības, kultūras u.c. pakalpojumu jomās;
- Veidot vienotu pasažieru pārvadājumu, dzelzceļa un autoceļu attīstības stratēģiju;
- Veidot vienotu riska un ārkārtas situācijas vadības sistēmu;
- Veidot sadarbību Lielupes baseina apgabala apsaimniekošanas plāna realizēšanā;
- Veidot sadarbību tūrisma nozares attīstībā;
- Sadarboties ražošanas teritoriju attīstībā;
- Sadarboties augļu dārzu teritoriju apsaimniekošanā (ūdensapgādes un notekūdeņu novadīšanas sistēmas raksturojums);
- Sadarboties rekreācijas teritoriju izveidošanā;
- Sadarboties atkritumu apsaimniekošanā.

Babītes novads

- Infrastruktūras sakārtošanā;
- Veidot sadarbību Lielupes baseina apgabala apsaimniekošanas plāna realizēšanā;
- Dabas aizsardzībā.

Dobeles novads

- Plānot augstvērtīgo lauksaimniecības zemju un Zemgalei raksturīgās lauku ainavas saglabāšanu;
- Iesaistīties Līvērzes liekņas biotopu aizsardzībā un saglabāšanā.

Tērvetes novads

- Ainaviski vērtīgo teritoriju areāla veidošana, Tērvetes un Zaļenieku pagastos, gar autoceļu Jelgava – Žagare (Lietuvas Republika);
- Jaunas tūrisma infrastruktūras – velociņa – izbūve.

Rundāles novads

- Veidot sadarbību Lielupes baseina apgabala apsaimniekošanas plāna realizēšanā.

Ozolnieku novads

- Veidot sadarbību Lielupes baseina apgabala apsaimniekošanas plāna realizēšanā;
- Izskatīt iespēju veidot Lielupes upes teritorijā rekreācijas un tūrisma teritorijas.

Olaines novads

- Veicināt mežu resursu aizsardzību un racionālu izmantošanu un vērtīgo biotopu saglabāšanu.

Lietuvas Republikas Šaulu rajons

- Veidot kopējus Lielupes baseina upju aizsardzības plānus, upju vides monitoringa sistēmas;

- Sadarboties civilās aizsardzības organizēšanā, plūdu pārvaldībā;
- Kopēji projekti infrastruktūras, kultūras, tūrisma u.c. sfērās.

Jelgavas novada administratīvais centrs atrodas Jelgavas pilsētā, kas saglabāts kopš vēsturiskā Jelgavas rajona, kuras sastāvā iekļāvās arī Jelgavas novads, pastāvēšanas.

Jelgavas novada D teritorija ir izteikti līdzena un šeit nav lielpauguru un paaugstinājumu. Z daļa ir bagāta ar kāpām, kāpu grēdām, uzkalniem un paaugstinājumiem.

Jelgavas novads atrodas ģeogrāfiski izdevīgā vietā – to šķērso stratēģiski nozīmīgi valsts autoceļi A8, E22 (A9) un nozīmīgas dzelzceļa līnijas. Attālums no tālākā novada punkta līdz Latvijas Republikas galvaspilsētai Rīgai ir 76km, līdz Jelgavas pilsētai – 31km. Jelgavas novads ietilpst Zemgales plānošanas reģionā, un ir lielākais lauku novads (neiekļauj nevienu pilsētu) reģionā.

Jelgavas novada ekonomisko profilu veido: nozares, kurās, kā produkcijas ražošanas izejvielas tiek izmantotas novadā esošās dabas bagātības - pārtikas rūpniecība (augkopība, lopkopība, dārzkopība), kokapstrāde, derīgo izrakteņu ieguve, būvmateriālu ražošana, būvniecība; nozares, kuru attīstībai novadā ir izveidojies pamats – attīstībai piemērota infrastruktūra, ģeogrāfiskā atrašanās vieta, pieejamais zinātniskais potenciāls un cilvēkresursi, - tradicionālā amatniecība un mājrāžošana, tekstilrūpniecība, enerģijas ražošana no atjaunojamiem resursiem; nozares, kuras veicina Latvijas un Zemgales tradīciju iepazīšanu, mudina uz viesošanos un ražoto preču un sniegto pakalpojumu iegādi, piemēram, – tūrisms, atpūta, kultūra un sports. Ņemot vērā novada rīcībā esošos resursus, līdzšinējo attīstības potenciālu un iespējas, Jelgavas novada attīstības mērķi ir vērsti gan lokālā mērogā, gan plašākā mērogā, ilgtermiņā ietverot izaicinājumus, kuru rezultāti ietekmēs arī reģiona un valsts izaugsmi, tādējādi novada attīstības stratēģiskais uzstādījums atainots laika un telpiskajā dimensijā⁵.

Novadā ir vērā ņemamas kūdras, māla, dolomīta, grants un smilts atradnes un ieguves vietas. Jelgavas novada teritorijā atrodas valsts nozīmes māla atradne „Kaiģi”. Atradnes mālainie ieži izmantojami ķieģeļu ražošanai. Jelgavas novadā māla ķieģeļus ražo jau kopš 18. gadsimta.

Novadu šķērso otra lielākā upe Latvijā - Lielupe, kā arī daudzas mazas upes – Sesava, Vircava, Platone, Svēte un citas. Lielākās ūdeņu platības ir Kalnciema pagastā. Upju līčos un pļavās sastopamas retas augu, putnu un dzīvnieku sugas, kas liecina par bioloģiskajai daudzveidībai labvēlīgu vidi. Novada teritorijā sastopami baltie un pat melnie stārķi.

Jelgavas novada investīciju plānā, līdz 2020. gadam paredzēts turpināt aizsāktās aktivitātes jaunu aizaugušo upju posmu tīrīšanai ar rokām un mehānizētiem līdzekļiem⁶.

Meži klāj 26,5 % novada teritorijas. Lielākās meža platības ir Līvberzes un Valgundes pagastos, kur meži aizņem gandrīz pusi no pagastu teritorijas. Novadā attīstās mežsaimniecības un kokapstrādes uzņēmumi.

⁵ Jelgavas novada attīstības programma 2017.-2023. Stratēģiskā daļa.

⁶ Jelgavas novada investīciju plāns 2018.

Jelgavas novads ir tipisks lauksaimniecības novads. Augsnes labā kvalitāte, tās izvietojums un klimats ļauj nodarboties ar visa veida lauksaimniecības nozarēm. Vasarās laukos ienākas bagātīgas graudu ražas, tādēļ šo vietu dēvē par Latvijas „maizes klēti”.

Novadā darbojas lielas augkopības, lopkopības un piena saimniecības, uzņēmīgi augļu un dārzeņu audzētāji, dažādu specializāciju pārtikas mājsaimniecības⁷. Novada Valgundes un Kalnciema lauku teritorijās, lielākoties, ir mālsmilts augsnes, turklāt šajās teritorijās un Līvberzes pagastā atrodas arī visi Jelgavas novada teritorijā esošie polderi. Lielākās lauksaimniecības zemju teritorijas, kuras galvenokārt tiek izmantotas augkopībā, ir Sesavas pagastā, Vircavas pagastā, Zaļenieku pagastā un Lielplatones pagastā. Šajos, kā arī Vilces pagastā, ir Zemgales un arī Latvijas auglīgākās zemes, kuru novērtējums pārsniedz 60 ballu robežu.

3.2. Virszemes un pazemes ūdeņi

3.2.1. Virszemes ūdeņu kvalitāte

Direktīvas 2000/60/EK pamatmērķis ir labas kvalitātes ūdens vides sasniegšana virszemes un pazemes ūdensobjektos. Direktīvas noteiktais termiņš vides kvalitātes mērķu sasniegšanai bija 2015. gads. Pirmajā Lielupes upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plānā (2010.-2015. g.) bija ūdensobjekti, kuriem pamatotu iemeslu dēļ laika termiņš labas ekoloģiskās kvalitātes sasniegšanai tika noteikts garāks, kā arī ir ūdensobjekti, kuri labas kvalitātes mērķi nerasniedza līdz 2015. gadam – arī šiem ūdensobjektiem jaunajā upes baseina apsaimniekošanas plānā ir noteikts garāks termiņš.

Lielupes upju baseina apgabala apsaimniekošanas plānā uzskaitīti pasākumi, kas jau tiek īstenoti, kurus jāturpina īstenot, kā arī noteikti papildus pasākumi izvērīto mērķu sasniegšanai un uzdevumu izpildei, tai skaitā noteikti pamata (obligātie) un papildus pasākumi. Lai samazinātu punktveida piesārņojumu ietekmi uz ūdeņu kvalitāti, kā arī samazinātu N_{kop} un P_{kop} slodzi uz ūdensobjektiem daži no pasākumiem, ko pašvaldība var realizēt savā administratīvā teritorijā, ir sekojoši: veikt nepieciešamos pasākumus NAI darbības efektivitātes uzlabošanai, lai nodrošinātu notekūdeņu attīrīšanu atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajām prasībām; organizēt centralizētas notekūdeņu attīrīšanas sistēmas ierīkošanu ciemos, kur tas būtu lietderīgi; nodrošināt kontroli decentralizēto kanalizācijas sistēmu apsaimniekošanai, lai vienotos par veicamajiem uzlabojumiem, ja konstatēta tāda nepieciešamība, kā arī veikt polderu uzturēšanas pasākumus un ūdensteču tīrīšanu.

Jelgavas novada ūdensobjekti ietilpst Lielupes upju baseina apgabalā, kurā ietilpstošajām Zemgales līdzenuma ūdenstecēm ir izteiksmīgs un radiāls upju tīkls. Lielupes garums ir 119 km, sateces baseina platība – 17787 km² (Latvijas teritorijā 8849,3 km²), upei ir vairāk nekā 250 pietekas, viena no garākajām Svēte (116 km), kas caurvijas arī Jelgavas novadā. Garākās Lielupes pietekas Jelgavas novadā ir Svēte, Bērze, Iecava, Auce, Vircava, Platone un Tērvete. Lielākās ar ūdeni aizņemtās platības ir Kalnciema pagastā, aizņemot 11% no pagasta kopējās platības. Lielākoties tie ir mākslīgie dīķi, kas radušies pēc derīgo izrakteņu ieguves.

⁷ Jelgavas novada Attīstības programmas Vides pārskats 2017-2023.

Valgundes pagasta teritorijā Lielupe plūst pa smilts slāņiem. Šī teritorija raksturojas ar augstu infiltrēšanās spēju un paaugstinātu slāpekļa zuduma risku no tās augsnēm.

Lielupes upju baseina apgabalā, t.sk. arī Jelgavas novadā ir maz dabiskas izcelsmes ezeru, jo ūdeņiem uzkrāties neļauj līdzenais reljefs un daudzās upes. Ir daudz dzirnavezera un dīķu, kas aizņem upju ielejas vai izmantotos māla un grants karjerus.

Jelgavas novads ietilpst īpaši jutīgajā nitrātu teritorijā, kurā jāveic īpaši pasākumi, lai pasargātu ūdeņus no nitrātu piesārņojuma, ko rada lauksaimnieciskās darbības.

Atbilstoši 12.03.2002. MK noteikumu Nr.118 „Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti” 21.pielikumam, kā prioritārie karpveidīgo zivju ūdeņi (tie ir ūdeņi, kuros dzīvo vai kuros iespējams nodrošināt karpu dzimtas zivju, kā arī līdaku, asaru un zušu eksistenci) ir noteikti ūdensobjekti – Lielupe (visa upe), Svēte (posmā no Mūrmuižas līdz grīvai), Bērze (posmā no Dobeles līdz grīvai), Auce (posmā no Kroņauces līdz grīvai), Tērvete (posmā no Tērvetes līdz grīvai), Iecava (posmā no Iecavas līdz grīvai) un Misa (posmā no Plakanciema līdz grīvai). Prioritārajos zivju ūdeņos ir jāveic ūdens aizsardzības vai ūdens kvalitātes uzlabošanas pasākumi, lai nodrošinātu zivju populācijai labvēlīgus dzīves apstākļus.

Jelgavas novadā atrodas četras mazās hidroelektrostacijas:

1. Viduskroģeru HES (Platones pagasts) – uz Platones upes, sateces baseins: 337 km², gada vidējais caurplūdums: 1,89 m³/s. Hidroiekārtas: divas propellera tipa turbīnas, K-84A un K-84, rata diametrs 840 mm katrai, uzstādītā jauda katrai 75 kW, kopā 150 kW, kritums: 3,3 m. HES īpašnieks: SIA „Novators”. Īsa vēsture: HES uzbūvēta pie esošās ūdenskrātuves. HES komplekss sastāv no monolīta dzelzsbetona pamatiem, uz kuriem ir no metāla konstrukcijām samontēta turbīnas kamera un ģeneratoru telpa ar plakansiksnu piedziņu un virs tām konteineru tipa virsbūve ar elektroaparātūras iekārtu.
2. Ziedlejas HES (Lielplatones pagasts) – uz Platones upes, sateces baseins: 312 km², gada vidējais caurplūdums: 1,75 m³/s. Hidroiekārtas: divas propellera tipa turbīnas, K-84A un K-84, rata diametrs 840 mm ar uzstādīto jaudu 75 kW un 90 kW, kritums 3,5 m. HES īpašnieks ir SIA „Novators”. HES uzbūvēta pie esošās ūdenskrātuves. HES komplekss sastāv no monolīta dzelzsbetona pamatiem, uz kuriem ir no metāla konstrukcijām samontēta turbīnas kamera un ģeneratoru telpa ar plakansiksnu piedziņu un virs tām konteineru tipa virsbūve ar elektroaparātūras iekārtu.
3. Mūrmuižas HES (Vilces pagasts) – uz Svētes upes. Sateces baseins 299 km², gada vidējais caurplūdums 1,69 m³/s. Hidroiekārtas: K-84 turbīna, uzstādītā jauda 132 kW un F300-42 turbīna 30 kW, kritums 4,9 m. HES īpašnieks SIA „Vanka”. Mūrmuižas HES uzbūvēta 2002. gadā līdzās 1680. gadā uz Vilces upes uzceltajām ūdensdzirnavām, kuru hidromezglu rekonstruēja 20.gs. septiņdesmitajos gados, uzbūvējot vizuāli pievilcīgu lokveida ūdens pārgāzni.
4. Lielberķenes HES (Vilces pagasts) – uz Svētes upes.

Pamatojoties uz 15.01.2002. MK noteikumu Nr.27 „Noteikumi par upēm (upju posmiem), uz kurām zivju resursu aizsardzības nolūkā, aizliegts būvēt un atjaunot hidroelektrostaciju aizsprostus un veidot jebkārus mehāniskus šķēršļus” 1.pielikumu, Bērze, Iecava, Īslīce (posmā no grīvas līdz Rundāles HES), Lielupe, Misa, Sesava, Svēte un Tērvete ir upes, uz kurām ir aizliegts veidot jebkārus jaunus mehāniskus šķēršļus, būvēt un atjaunot hidroelektrostaciju aizsprostus.

Mazo HES ūdenskrātuves ir relatīvi nelielas, tāpēc nopietnus plūdus avārijas gadījumā tās diez vai spētu izraisīt, taču to šobrīd nevar droši apgalvot, jo nav veikti attiecīgi aprēķini. Īpaši svarīgi būtu veikt iespējamo avāriju izraisīto plūdu aprēķinus tām HES, kas atrodas kaskādē. Šādu HES avārija var izraisīt tā saucamo domino efektu, t.i., plūdu vilnis var pārraut lejpusē esošo HES aizsprostus un radīt jau pietiekami bīstamu situāciju applūduma ziņā. Diemžēl šis apstāklis tikai retos gadījumos ir novērtēts šo HES ūdenskrātuvju ekspluatācijas (apsaimniekošanas) noteikumos, kā arī drošuma programmās. Tomēr, ūdenskrātuvēm var būt arī pozitīva loma plūdu ietekmes mazināšanā upes lejtecē. Ūdenskrātuvēs, ar pareizu to līmeņu regulēšanas režīmu, ir iespējams uzkrāt ievērojamu plūdu ūdens, ledus un vižņu apjomu, kas dabiskā režīmā nonāktu upes lejas tecē, radot tur plūdus. Upēs, uz kurām atrodas ūdenskrātuvju kaskādes, šī plūdu maksimālo caurplūdumu samazināšana var būt īpaši efektīva. Taču tas ir iespējams tikai stingri ievērojot, ar pilnīgi saskaņotu un optimālu, visu kaskādes ūdenskrātuvju darbināšanu. Lai šādu optimizāciju nodrošinātu, nepieciešams veikt attiecīgus hidroloģiskos un hidrauliskos aprēķinus⁸.

Lielupes upju baseina apgabalam ir izstrādāts apsaimniekošanas plāns 2016.-2021. gadam, kura mērķis ir uzlabot virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti, veicinot to laba stāvokļa sasniegšanu, atbilstoši Eiropas Padomes un Parlamenta 23.10.2000. direktīvai 2000/60/EK (Ūdens struktūrdirektīva).

Lielupes upju baseina apgabala apsaimniekošanas plāns 2016.-2021. gadam raksturo esošo ūdens kvalitāti, slodzes, ietekmes, sniedz riska izvērtējumu un, ja ūdeņu kvalitāte nav laba vai pastāv risks, ka tā pasliktināsies, piedāvā iespējamus risinājumus, un nosaka termiņu līdz 2021. gadam (atsevišķos objektos līdz 2027. gadam) labas ūdens kvalitātes mērķa sasniegšanai. Lielupes baseinā pastāv dažādi slodžu veidi, kas ietekmē gan ūdeņu fizikāli ķīmisko, gan ekoloģisko stāvokli. Visbūtiskāko ietekmi uz ūdeņu kvalitāti rada punktveida, t.i., notekūdeņu novadīšana no attīrīšanas iekārtām, piesārņotās/potenciāli piesārņotās vietas, t.sk. esošās un bijušās fermas, bijušās atkritumu izgāztuves, naftas produktu uzglabāšanas un apstrādes vietas, ķimikāliju noliktavas u.tml. Plānā norādīts, ka būtiskākie punktveida piesārņojuma avoti ir lielākās pilsētas, t.sk., Jelgavas pilsēta, komunālās saimniecības un arī dažu ražošanas uzņēmumu notekūdeņu dūņas, kur ir konstatēti smagie metāli.

Izklaidēto piesārņojumu novada ūdensobjektos, galvenokārt, veido noteces no lauksaimniecībā izmantojamām teritorijām un mežiem. Lielās lauksaimniecības platības Jelgavas novadā, zemes intensīva izmantošana un nepārdomāta zemju apsaimniekošana rada lielu slodzi novada upēm un var apdraudēt ūdeņu kvalitāti iekšzemes ūdeņos. Līdz ar to, visa novada teritorija noteikta kā īpaši jūtīga nitrātu teritorija, kurā tiek noteiktas atsevišķas prasības intensīvai lauksaimniecisko zemju izmantošanai, kā, piemēram, lauksaimnieciskās darbības ierobežojumi virszemes ūdenstecēm piegulošā joslā.

Jelgavas novada virszemes ūdensobjektus, pēc to administratīvā iedalījuma un ekoloģiskās kvalitātes vērtējuma, skatīt 1. tabulā. Kopumā var secināt, ka novadā esošie virszemes ūdensobjekti ir stipri ietekmēti. Kopumā Lielupes upju baseinā ietilpst 32 upju ūdensobjekti un 13 ezeru ūdensobjekti, no tiem 7 ūdensobjekti (6 upju un 1 ezeru) noteikti kā stipri pārveidoti. Apgabalā ietilpst arī Rīgas jūras līča piekrastes posms.

⁸ Zemgales reģiona Kompetenču attīstības centra projekta kopsavilkums. Pieejams: <http://zrkac.lv/picdown/projekti/hidro/3.3.3.pdf>.

Virszemes ūdensobjekti un to ekoloģiskā kvalitāte⁹

Nr. p.k.	Ūdensobjekta kods	Ūdensobjekta nosaukums	Ekoloģiskā kvalitāte	Pilsētas vai pagasti un ūdensobjekta platība katrā no tiem (km²)	
				Teritoriālā vienība	km²
Upju ūdensobjekti un pārejas ūdensobjekti					
1.	L100 SP	Lielupe	Vidējs	Kalnciema pag.	1,58
				Valgundes pag.	52,09
2.	L106 SP	Vecbērzes poldera apvadkanāls	Vidējs	Kalnciema pag.	1,41
				Līvbērzes pag.	6,19
				Valgundes pag.	13,34
3.	L107	Lielupe	Slikta	Kalnciema pag.	1,01
				Kalnciema pag.	0,23
				Kalnciema pag.	16,83
				Kalnciems	1,41
				Līvbērzes pag.	91,48
				Valgundes pag.	133,93
4.	L108 SP	Svēte	Vidējs	Līvbērzes pag.	17,70
5.	L109	Bērze	Vidējs	Glūdas pag.	1,12
				Līvbērzes pag.	4,65
6.	L117 SP	Auce	Vidējs	Glūdas pag.	45,86
				Līvbērzes pag.	22,30
				Zaļenieku pag.	8,20
7.	L120	Tērvete	Slikta	Glūdas pag.	51,35
				Līvbērzes pag.	1,88

⁹ Lielupes upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāns 2016.-2021. g., LVĢMC.

Nr. p.k.	Ūdensobjekta kods	Ūdensobjekta nosaukums	Ekoloģiskā kvalitāte	Pilsētas vai pagasti un ūdensobjekta platība katrā no tiem (km ²)	
				Teritoriālā vienība	km ²
				Svētes pag.	12,79
				Vilces pag.	1,11
				Zaļenieku pag.	83,51
8.	L123	Svēte	Vidējs	Glūdas pag.	5,03
				Līvberzes pag.	1,43
				Svētes pag.	33,80
				Vilces pag.	19,40
				Zaļenieku pag.	18,18
9.	L124	Vilce	Vidēja	Vilces pag.	68,51
10.	L143	Lielupe	Slikta	Līvberzes pag.	0,86
				Valgundes pag.	0,43
11.	L144 SP	Platone	Slikta	Elejas pag.	0,64
				Lielplatones pag.	26,34
				Platones pag.	51,07
				Svētes pag.	12,50
				Vilces pag.	11,89
				Vircavas pag.	0,13
				Zaļenieku pag.	12,59
12.	L146	Platone	Vidēja	Elejas pag.	14,76
				Lielplatones pag.	23,25
				Vilces pag.	25,83
13.	L147	Vircava	Slikta	Elejas pag.	51,22
				Jaunsvirlaukas pag.	11,69

Nr. p.k.	Ūdensobjekta kods	Ūdensobjekta nosaukums	Ekoloģiskā kvalitāte	Pilsētas vai pagasti un ūdensobjekta platība katrā no tiem (km ²)	
				Teritoriālā vienība	km ²
				Lielplatones pag.	0,01
				Platones pag.	36,18
				Sesavas pag.	17,55
				Vircavas pag.	31,09
14.	L148 SP	Sesava	Vidēja	Jaunsvirlaukas pag.	34,97
				Sesavas pag.	76,42
				Vircavas pag.	59,50
15.	L149	Svitene	Vidēja	Jaunsvirlaukas pag.	41,64
				Sesavas pag.	4,57
				Vircavas pag.	10,20
16.	L153	Īslīce	Vidēja	Jaunsvirlaukas pag.	5,68
Ezeru ūdensobjekts					
1.	E032 SP	Babītes ezers	Slikta	Valgundes pag.	-

Virszemes ūdeņus piesārņo arī lietus notekūdeņu ieplūde no ražošanas teritorijām, no autoceļiem, arī avāriju noplūžu gadījumi. Ņemot vērā, ka no vairuma vietu lietus notekūdeņi noplūst vidē tieši (grāvī, ezerā, upē), kā arī gadījumā ja vietas, no kurām tie noplūst, ir piesārņotas - tas rada tiešus piesārņojuma draudus.

Primāri, lai ierobežotu piesārņotu, vai nepietiekami attīrītu sadzīves un lietus notekūdeņu noplūšanu apkārtējā vidē, būtu nepieciešams veicināt uzraudzības pasākumus, ūdens kvalitātes monitoringu, piesārņotāju identificēšanu.

Izkliedēto piesārņojumu ūdensobjektos galvenokārt veido noteces no lauksaimniecībā izmantojamām zemēm un mežiem. Lielās novada lauksaimniecībā izmantojamās platības, zemes intensīva izmantošana un nepārdomāta zemju apsaimniekošana, kā arī biežais upju tīkls var radīt lielu slodzi ne tikai uz novadā esošiem, bet visiem Lielupes upju baseina apgabalā esošiem virszemes ūdensobjektiem. Lielāko daļu slāpekļa apjoma un būtisku daļu no antropogēnās fosfora slodzes Lielupes upju baseina apgabalā rada tieši lauksaimniecības sektors. Izkliedēto piesārņojumu rada arī decentralizēta ūdenssaimniecība no viensētām vai viensētu grupām, kur notekūdeņi daudzviet netiek savākti un attīrīti.

Notekūdeņi no attīrīšanas iekārtām, piesārņo ne tikai saņemamo ūdens objektu, bet arī grunti. Ja ir izveidotas notekūdeņu savākšanas sistēmas un uzstādītas iekārtas, kuras

nodrošina atbilstošu attīrīšanu, piesārņojuma drauds ir neliels. Tomēr jāmin, ka lokāli apsaimniekotie notekūdeņi (nav vai nevar tikt pieslēgti centrālajiem tīkliem; nekvalitatīvi izbūvētas sistēmas vai novecojušas savācējakas), ne vienmēr tiek attīrīti pietiekami vai attīrīti vispār. Iedzīvotāji, kuri savas mājsaimniecības nepieslēdz kopējai kanalizācijas sistēmai, vai izvēlās notekūdeņus neattīrīt, kā argumentu min augstās izmaksas. Tas ir liels piesārņojuma drauds virszemes ūdensobjektu ekosistēmai.

Lielupes upju baseina apgabalā pastāv dažādi risku (slodžu) veidi, kas ietekmē gan virszemes ūdeņu fizikāli ķīmisko, gan ekoloģisko stāvokli. Risku (slodžu) izvērtējums ūdensobjektos sniegts 2. tabulā. Visbūtiskāko ietekmi uz virszemes ūdeņu kvalitāti rada punktveida un izkliedētā piesārņojuma slodze. Punktveida piesārņojumu rada notekūdeņu novadīšana no attīrīšanas iekārtām, piesārņotām un potenciāli piesārņotām vietām, kuras var saturēt piesārņojošās vielas. No piesārņotām teritorijām galvenās piesārņojošās vielas, kas nonāk vidē, ir atkarīgas no objekta agrākā vai tagadējā izmantošanas veida.

Riska ūdensobjekti, kuriem piemērots mērķa sasniegšanas termiņa pagarinājums¹⁰

Nr. p.k.	Ūdensobjekta kods/nosaukums	Riska cēlonis	Termiņa pagarinājums līdz	Pamatojums	Ekoloģiskās kvalitātes/ potenciāla vērtējums 2014. g.
1.	L100 SP Lielupe	Pēc fizikāli ķīmiskajiem parametriem/ pēc prioritārajām un bīstamajām vielām/ pēc piesārņotajām vietām/ izklīdētā piesārņojuma būtiska slodze/ hidromorfoloģisko pārveidojumu dēļ/ plūdu risks	2027. g.	Tehniskais iemesls. Uzlabojums ūdensobjektā lielā mērā atkarīgs no pasākumu īstenošanas augšteces ūdensobjektos. Jāanalizē jūras ūdeņu ietekme un hidroloģiskā režīma īpatnību ietekme uz kvalitāti. Nepieciešams komplekss izvērtējums par pasākumu efektu, jo sateces baseinā ir arī aizsargājamā teritorija, kur vides kvalitātes mērķi var būt konfliktējoši ar ūdens kvalitātes mērķiem.	Vidējs
2.	L107 Lielupe	Pēc kvalitātes vērtējuma	2027. g.	Tehniskais iemesls. Uzlabojums ūdensobjektā lielā mērā atkarīgs no pasākumu īstenošanas augšteces ūdensobjektos.	Slikts
3.	L108 SP Svēte	Pēc piesārņotajām vietām/ izklīdētā piesārņojuma būtiska slodze/	2021. g.	Ūdensobjekta kvalitātes vērtējumam zema ticamība.	Vidējs

¹⁰ Lielupes upju baseina apgabala apsaimniekošanas plāns 2016.-2021. g.

Nr. p.k.	Ūdensobjekta kods/nosaukums	Riska cēlonis	Termiņa pagarinājums līdz	Pamatojums	Ekoloģiskās kvalitātes/ potenciāla vērtējums 2014. g.
		hidromorfoloģisko pārveidojumu dēļ/ plūdu risks			
4.	L117 SP Auce	Pēc fizikāli ķīmiskajiem parametriem/ hidromorfoloģisko pārveidojumu dēļ	2021. g.	Piemērojot papildu pasākumus, ir iespējams uzlabot kvalitāti.	Vidējs
5.	L120 Tērvete	Izklīdētā piesārņojuma būtiska slodze/ hidromorfoloģisko pārveidojumu dēļ	2027. g.	Ūdensobjekts, kur dabisko īpatnību un intensīvas lauksaimniecības rezultātā vides kvalitātes mērķi līdz 2027. gadam nav sasniedzami.	Slikts
6.	L123 Svēte	Hidromorfoloģisko pārveidojumu dēļ/ plūdu risks/ Pārrobežu piesārņojuma ietekme	2021. g.	Piemērojot papildu pasākumus, ir iespējams uzlabot kvalitāti.	Vidējs
7.	L127 Iecava	Pēc fizikāli ķīmiskajiem parametriem/ pēc piesārņotajām vietām/ izklīdētā piesārņojuma būtiska slodze/ hidromorfoloģisko pārveidojumu dēļ	2027. g.	Būtiska daudzveidīga slodžu kombinācija, grūti izvērtēt iespējamo pasākumu ietekmi, t.sk., efekta iestāšanās laiku.	Ļoti slikts

Nr. p.k.	Ūdensobjekta kods/nosaukums	Riska cēlonis	Termiņa pagarinājums līdz	Pamatojums	Ekoloģiskās kvalitātes/ potenciāla vērtējums 2014. g.
8.	L143 Lielupe	Pēc fizikāli ķīmiskajiem parametriem/ izklīdētā piesārņojuma būtiska slodze/ plūdu risks	2027. g.	Būtiska daudzveidīga slodžu kombinācija, grūti izvērtēt iespējamo pasākumu ietekmi, t.sk., efekta iestāšanās laiku.	Slikts
9.	L144 SP Platone	Hidromorfoloģisko pārveidojumu dēļ/ plūdu risks	2021. g.	Ūdensobjekta kvalitātes vērtējumam zema ticamība.	Slikts
10.	L146 Platone	Izklīdētā piesārņojuma būtiska slodze/ hidromorfoloģisko pārveidojumu dēļ/ Pārrobežu piesārņojuma ietekme	2021. g.	Piemērojot papildu pasākumus, ir iespējams uzlabot kvalitāti	Vidējs
11.	L147 Vircava	Pēc fizikāli ķīmiskajiem parametriem/ izklīdētā piesārņojuma būtiska slodze/ hidromorfoloģisko pārveidojumu dēļ/ Pārrobežu piesārņojuma ietekme	2027. g.	Pierobežas ūdensobjekts, kur dabisko īpatnību un intensīvas lauksaimniecības rezultātā vides kvalitātes mērķi līdz 2021. gadam nav sasniedzami.	Slikts

Nr. p.k.	Ūdensobjekta kods/nosaukums	Riska cēlonis	Termiņa pagarinājums līdz	Pamatojums	Ekoloģiskās kvalitātes/ potenciāla vērtējums 2014. g.
12.	L148 SP Sesava	Izkliedētā piesārņojuma būtiska slodze/ hidromorfoloģisko pārveidojumu dēļ/ plūdu risks/ Pārrobežu piesārņojuma ietekme	2021. g.	Piemērojot papildu pasākumus, ir iespējams uzlabot kvalitāti.	Vidējs
13.	L149 Svitene	Izkliedētā piesārņojuma būtiska slodze/ hidromorfoloģisko pārveidojumu dēļ/ plūdu risks/ Pārrobežu piesārņojuma ietekme	2027. g.	Pierobežas ūdensobjekts, kur dabisko īpatnību un intensīvas lauksaimniecības rezultātā vides kvalitātes mērķi līdz 2021. gadam nav sasniedzami.	Vidējs
14.	E032 SP Babītes ezers	Pēc fizikāli ķīmiskajiem parametriem/ pēc piesārņotajām vietām/ izkliedētā piesārņojuma būtiska slodze/ hidromorfoloģisko pārveidojumu dēļ/ plūdu risks	2027. g.	Tehniskais iemesls. Nepieciešams komplekss izvērtējums par pasākumu efektu, jo sateces baseinā ir arī aizsargājamā teritorija, kur vides kvalitātes mērķi var būt konfliktējoši ar ūdens kvalitātes mērķiem. Jāanalizē hidroloģiskā režīma īpatnību ietekme uz kvalitāti. Šajā ūdensobjektā nepieciešams papildus izpēti projekts, tā rezultātā piedāvājot konkrētus pasākumus īstenošanai.	Slikts

Novadā atrodas vairāki pārrobežu slodzes ietekmēti ūdensobjekti (L123 Svēte, L146 Platone, L147 Vircava, L148 SP Sesava, L149 Svitene). Šajos ūdensobjektos iespējams pārrobežu piesārņojums no Lietuvas Republikas.

Morfoloģiskā slodze nerada tiešu ūdensobjektu piesārņojumu, bet maina ūdens plūsmas, hidroloģisko režīmu, gultnes un krastus. Jelgavas novada teritorijā atrodas 4 mazie HES (2 HES atrodas uz Svētes upes, un 2 HES atrodas uz Platones upes), kas ietekmē upju hidroloģisko režīmu un bioloģisko daudzveidību un 7 polderi, kas arī rada ietekmi uz ūdensobjektiem.

Plūdu apdraudētās teritorijas, strauji palielinoties upju notecei, saistās ar tādiem ūdensobjektiem kā Misa, Svēte, Platone, Sesava, Svitene, Lielupe un Babītes ezers. Teritorijas applūšanas risks lejpus HES ūdenskrātuves ir iespējams mazo HES kaskādēs uz Svētes, Platones upēm.

Lai mazinātu izkliedētā piesārņojuma no lauksaimnieciskās darbības ietekmi, nepieciešams kontrolēt emisijas no šī avota, novērst ūdeņu piesārņošanu ar prioritārajām vielām, t.sk. augu aizsardzības līdzekļiem.

Visā Lielupes upju baseinā ik gadu notiek regulāra upju un ezeru ūdens kvalitātes uzraudzība jeb monitorings. Galvenais monitoringa mērķis ir iegūt informāciju par to, kāds ir virszemes ūdeņu kvalitātes stāvoklis. 2006. gadā tika izveidots monitoringa tīkls. 2006.–2008. un 2009. - 2014. gadu monitoringa ciklos Lielupes baseinā īstenots virszemes ūdeņu kvalitātes monitorings. 2014. gadā monitoringa ciklā apsekoto Lielupes upju baseinu apgabala ezeru un upju staciju skaits bija 26 ūdens kvalitātes noteikšanai un 11 hidroloģiskās monitoringa stacijas, no tām 18 monitoringa stacijas atrodas Jelgavas novada teritorijā.

Teritorijas plānojumā ar funkcionālā zonējuma palīdzību, attiecībā uz darbībām ūdens objektu tuvumā, izteikti ierobežojumi saimnieciskajai darbībai, piemēram, nav atļauta dzīvojamā apbūve un noteiktas aizsargjoslas.

3.2.2. Peldvietas

Jelgavas novadā neviens ūdensobjekts, ko izmanto kā peldēšanās vietu, nav iekļauts Veselības inspekcijas oficiāli novēroto iekšzemes peldvietu sarakstā, kas apstiprināts ar 2017. gada 1. decembra MK noteikumiem Nr.692 „Peldvietas izveidošanas, uzturēšanas un ūdens kvalitātes pārvaldības kārtība” 2.pielikumu.

Rekreācijai tiek izmantoti citi ūdensobjekti, piemēram, Babītes ezers, Lielupe, Vecbērzes poldera apvadkanāls, Svētes upe, Bērzes upe, Auces upe, Vilces upe, Iecavas upe un Misas upe.

Teritorijas plānojuma Grafiskajā daļā attēlotas piekļuves vietas novadā esošiem ūdensobjektiem, kā arī norādītas publiskās peldvietas (peldēšanās vietas) un atpūtas vietas pie publiskajiem ūdeņiem un pārējiem ūdeņiem. Plānojumā noteiktās Ūdeņu teritorijas (Ū), saistāmas arī ar peldvietu uzturēšanu. Attīstības programmā paredzēts īstenot Vilces pagasta atpūtas vietas labiekārtošanu grants karjerā „Kalna plāterī”, Līvberzes pagasta Vārpas ciema atpūtas vietas pie Svētes upes konstrukciju papildināšanu, kā arī Līvberzes pagasta Līvberzes ciema atpūtas vietas pie Bērzes upes izveidošanu un labiekārtošanu.

3.2.3. Pazemes ūdeņu kvalitāte

Cilvēku saimnieciskā darbība - zemes apsaimniekošana lauksaimnieciskās ražošanas vajadzībām, rūpniecība, atkritumu apsaimniekošana, zemes dzīļu izmantošana, tai skaitā pazemes ūdeņu ieguve atstāj iespaidu uz pazemes hidrosfēru un pazemes ūdens kvantitāti vai kvalitāti.

Pazemes ūdeņiem vērtē gan ķīmisko kvalitāti (ir divas klases – laba vai slikta), gan kvantitatīvo stāvokli (sk.3.tab.).

Jelgavas novads ietilpst pazemes ūdensobjektu D4 un F3 robežās.

3.tab.

Pazemes ūdensobjektu stāvoklis 2015. gadā¹¹

Nr.p.k.	Ūdensobjekta kods un nosaukums	Ūdensobjekta stāvokļa vērtējums 2015. gadā	
		ķīmiskā kvalitāte	kvantitatīvais stāvoklis
1.	Pazemes ŪO D4	Laba	Labs
2.	Pazemes ŪO F3	Laba ^{12*}	Labs

Kopumā Lielupes upju baseina apgabalā pazemes ūdensobjektu kvantitatīvais stāvoklis un ķīmiskā kvalitāte ir novērtēta kā laba. Tomēr atsevišķos gadījumos pazemes ūdensobjekta F3 daļā, kas atrodas arī Jelgavas novada teritorijā, pazemes ūdeņu virsējos slāņos ir konstatētas paaugstinātas nitrātu un augu aizsardzības līdzekļu koncentrācijas, jo tās apkārtnējās teritorijas tiek izmantotas intensīvai lauksaimniecībai¹³.

Pazemes ūdeņus var ietekmēt arī piesārņotās un potenciāli piesārņotās vietas (sk.3.7.1.nodaļu), lielāki rūpnieciskās un lauksaimnieciskās ražošanas uzņēmumi, bijušās atkritumu izgāztuves, kā arī notekūdeņu novadīšana (gan centralizēti savākto, gan no viensētām).

Dabiskā ūdens horizontu aizsargātība ir atkarīga no pārklājošo iežu biezuma un to ūdenscaurlaidības spējām, kā arī no gruntsūdeņu un artēzisko ūdeņu līmeņu attiecības.

Viens no potenciāli bīstamākajiem pazemes ūdens piesārņošanas avotiem ir neizmantotie un neapsaimniekotie ūdensapgādes urbumi. Ja urbums ilgāku laiku nav ekspluatēts, pirms tā izmantošanas atsākšanas nepieciešams veikt urbuma tehniskā stāvokļa pārbaudi, ūdens atsūkņēšanu, kā arī paraugu ņemšanu tā kvalitātes pārbaudei. Urbumus, kuru turpmākā izmantošana dažādu iemeslu dēļ nav iespējama, nepieciešams likvidēt, lai izvairītos no potenciālā piesārņojuma un nodrošinātu pazemes ūdens resursu aizsardzību.

Teritorijas plānojuma risinājumi un ieteikumi virszemes ūdeņiem:

¹¹ Lielupes upju baseina apgabala apsaimniekošanas plāns 2016.-2021. gadam.

¹² *Intensīvas lauksaimniecības teritorijās Vilces, Svētes, Platones, Lielplatones, Elejas, Jaunsvirlaukas, Vircavas un Sesavas pagastos nepieciešama papildus izpēte par pazemes ūdeņu virsējo slāņu piesārņojumu ar slāpekļa savienojumiem un augu aizsardzības līdzekļiem.

¹³ Lielupes upju baseina apgabala apsaimniekošanas plāns 2016.-2021. gadam.

- Lai samazinātu virszemes ūdeņu piesārņojumu, Jelgavas novada lauksaimniekiem jāievēro 23.12.2014. MK noteikumi Nr.834 „Prasības ūdens, augsnes un gaisa aizsardzībai no lauksaimnieciskās darbības izraisīta piesārņojuma”, īpaši jutīgo teritoriju apsaimniekošanas nosacījumi, labas prakses nosacījumi un ūdensteču aizsargjoslas.
- Jāievēro Aizsargjoslu likuma izvirzītie nosacījumi aizsargjoslu ievērošanā
- Applūstošās teritorijas, kas attēlotas Grafiskās daļas kartē, var precizēt turpmākās teritorijas plānošanas un projektēšanas procesā, izstrādājot lokālplānojumu un detālplānojumu.
- Plānojot būvniecības darbus teritorijās, kas atrodas līdz 200 metru attālumā no Babītes novada administratīvās teritorijas robežas, kuras funkcionālajā zonējumā noteiktas kā TIN13 teritorija, darbi jāsaskaņo ar Babītes novada pašvaldību.
- Applūstošajās teritorijās nav pieļaujams paredzēt ēku un būvju (t.sk. dīķu) būvniecību, pretplūdu aizsargbūvju būvniecību (izņemot esošās apbūves aizsardzībai pret paliem vai plūdiem) un teritorijas uzbēršanu.

Teritorijas plānojuma risinājumi un ieteikumi pazemes ūdeņiem:

- Plānojot ražotnes ierīkošanu (ja tehnoloģiskā procesa nodrošināšanai nepieciešams pazemes ūdens) šo ūdeņu aizsargātība jānovērtē individuāli, plānojot ūdens patēriņu uzņēmuma un tā radīto iespējamo piesārņojuma avotu īpatnības.
- Jaunajās, apbūvei paredzētajās teritorijās būtu nepieciešams paredzēt centralizētu inženierkomunikāciju izbūvi, kas nodrošinātu centralizētu notekūdeņu savākšanu, attīrīšanu un novadīšanu, vai arī paredzot iespēju pieslēgties esošam, centralizētam kanalizācijas tīklam.
- Izlemjot turpmāko, katra konkrētā ūdensapgādes urbuma apsaimniekošanas kārtību, jāņem vērā urbuma turpmākās izmantošanas perspektīva, tehniskais stāvoklis, urbuma atveres un stingrā režīma aizsargjoslas sanitārais stāvoklis.
- Piesārņotajā vietā pirms jaunas atļautās izmantošanas uzsākšanas vai būvniecības jāveic izpēte, ja nepieciešams, teritorijas sanācija un/vai rekultivācija un monitorings, normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.
- Ja saskaņā ar izpētes rezultātiem pārsniegti vides kvalitātes normatīvi vai piesārņojums apdraud, vai var apdraudēt cilvēku veselību vai vidi, jāveic teritorijas sanācija.

3.3. Ūdensapgāde un notekūdeņu apsaimniekošana

3.3.1. Ūdensapgāde un dzeramā ūdens kvalitāte

Jelgavas novadā ūdensapgādes jautājumi tiek risināti gan centralizēti (pārsvārā ciemu teritorijās (sk.4.tab.)), gan decentralizēti (lauku teritorijā). Ņemot vērā, ka Jelgavas novada lielāko teritorijas daļu aizņem lauku teritorija ar atsevišķām viensētām, centralizētā ūdensapgāde nav izdevīga.

4.tab.

Centralizētās ūdensapgādes ūdens ņemšanas vietas

Numurs LVĢMC datu bāze	Atrašanās vieta	Stingrā režīma aizsargjosla rādiuss (m)
13139	Nr.1 Eleja	10
13140	Nr.2 Eleja	10
21746	Bērvircavas ciems - 1	10
10970	Bērvircavas ciems - 2	10
10472	Sesavas ciems - 1	10
21674	Sesavas ciems - 2	10
10945	Nākotne, Agars	10
10707	Nākotne, Laukmaļi	10
10708	Nākotne, Ābeļdārzs	10
17013	Dorupe	10
10988	Zemgale	10
563406	Stalģene	10
108770	Kārniņi	10
10878	Mežciems-1	10
10529	Blukas	10
06839	Kalnciems - 1	10
11917	Kalnciems - 2	10
10373	Vītolīni, Paegļu centrs	10
14858	Spēlmaņi - 2	10
10741	Vītolīni, Mežmaļi	10
10375	Valgunde, Priedītes	10
9202	Tīreļi	10
9199	Kalnciema skola	10
17009	Līvberze	10
10387	Aizupes skola	10

Numurs LVĢMC datu bāze	Atrašanās vieta	Stingrā režīma aizsargjosla rādiuss (m)
10385	Vārpa	10
10133	Cimāles	10
10212	Pēterlauki	10
10285	Poķi	10
10538	Platone	10
10439	Lielvircava	10
11797	Svēte, Lielsvēte - 1	10
12486	Svēte, Lielsvēte - 2	10
10949	Svēte, Ūdri	10
17050	Jēkabnieki	10
10680	Lielplatone, centrs	10
11851	Lielplatones internātskola	10
12540	Mazlauki, Liepu iela 19	10
10600	Mazlauki, Rosme	10
13347	Zaļenieki, Milleri	10
13349	Zaļenieki, Centrs	10
13346	Zaļenieki, Ciema	10
10556	Oglaine - 1	10
10911	Oglaine - 2	10
13673	Vilce, centrs	10
13674	Vilce, Smēde	10
13705	Ziedkalne	10
10955	Jaunsvirlauka	10
10531	Vecsvirlauka	10
10540	Glūdas skola	10
10423	Vircava - 1	10
10965	Vircava - 2	10

Decentralizētā ūdensapgāde - atsevišķi dziļurbumi (akas), ir ļoti plaši izplatīts risinājums ūdens ieguvei. Ūdens tiek izmantots ne tikai kā dzeramais, bet arī kā tehniskais ūdens. Pieejamie ūdens resursi spēj nodrošināt pieprasīto dzeramā un tehniskā ūdens apjomu.

Par dzeramo ūdeni uzskata saldūdeņus, kas neapstrādātā veidā vai pēc speciālas sagatavošanas tiek lietoti cilvēku uzturā vai izmantoti pārtikas rūpniecībā un tirdzniecībā, neatkarīgi no piegādes veida.

Dzeramā ūdens kvalitāti ietekmē vairāki faktori, tas var būt ne tikai jau esošs pazemes ūdeņu piesārņojums, bet arī antropogēni faktori, piemēram, sliktā stāvoklī esoša ūdensapgādes sistēma, nepietiekama attīrīšana, neievērota aizsargjosla ap ūdens ņemšanas vietu.

Dzeramajam ūdenim ir jāatbilst ES direktīvām un Latvijas normatīvajos aktos noteiktajām prasībām. Ūdens patēriņš ir atkarīgs no aktīvo ražošanas uzņēmumu skaita un iedzīvotāju blīvuma.

Jelgavas novada teritorijā ūdensapgādei galvenokārt izmanto pazemes ūdeni no urbumiem (sk.5.tab.). SIA „Jelgavas novada KU” nodrošina ūdensapgādi visos Jelgavas novada 13 pagastos, to skaitā ciemos. Kopējais SIA „Jelgavas novada KU” apsaimniekojamais ūdensapgādes tīklu garums ir 110,47 km.

5.tab.

Ūdensapgādes sistēmas¹⁴

Pagasts	Ciems, vieta	Urbums vai ūdens ņemšanas vieta (Identifikācijas numurs)	Ūdens attīrīšana
Glūdas pagasts	Grīvas	P201058	Bez apstrādes
	Nākotne, Zariņi	P200772	Bez apstrādes
	Nākotne, Ķebes	P200773	Ar apstrādi
	Nākotne	P200047	Bez apstrādes
	Nākotne	P201048	Bez apstrādes
	Zildeguņi	P200001	Bez apstrādes
	Zemgale	P201038	Bez apstrādes
	Glūdas, Glūdas skola	P200785	Bez apstrādes
	Dorupe	P200782	Ar apstrādi
	Agārs	P200777	Ar apstrādi
	Laukmaļi	P200775	Ar apstrādi
	Kārniņi	P201023	Bez apstrādes
Jaunsvirlaukas pagasts	Jaunsvirlauka	P201159	Bez apstrādes
	Vanči, Birzītes	P200935	Bez apstrādes
	Vanči, Liepas	P200936	Bez apstrādes
	Vanči, Intas	P200041	Bez apstrādes

¹⁴Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs, Pārskats 2 – Ūdens, 2014. gads

Pagasts	Ciems, vieta	Urbums vai ūdens ņemšanas vieta (Identifikācijas numurs)	Ūdens attīrīšana
	Mežciems	P200395	Bez apstrādes
	Blukas	P200398	Bez apstrādes
	Staļģene	P200037	Bez apstrādes
Lielplatones pagasts	Platones upe	V200055	Bez apstrādes
	Arāji, Staņuvēni	P200816	Ar apstrādi
	Arāji, Meh. darbn.	P200814	Ar apstrādi
Līvberzes pagasts	Bērzes Upe	V200071	Bez apstrādes
	Lietus notekūdeņi	41703007150	Bez apstrādes
	Brakšķi	P200999	Bez apstrādes
	Lietus notekūdeņi	43603040477	Bez apstrādes
	Aizupes skola	P200067	Bez apstrādes
	Cimmales	P200067	Bez apstrādes
	Vārpa	P200067	Bez apstrādes
	Lielsvēte	P200072	Bez apstrādes
	Līvberzes pamatskola	P200790	Bez apstrādes
Platones pagasts	Lielvircava	P100016	Bez apstrādes
	Pēterlauki	P200009	Bez apstrādes
	Poķi	P200764	Ar apstrādi
	Platone (Platones upe)	V200055	Bez apstrādes
	Lielvircava	P200766	Bez apstrādes
Sesavas pagasts	Lāses-1	P201086	Bez apstrādes
	Vidusmuiža	P200737	Bez apstrādes
	Sesava c.	P200744	Bez apstrādes
	Sesava	P201054	Bez apstrādes
	BĒRVIRCAVA	P200042	Ar apstrādi
Vilces pagasts	Igates grantsbedres	V200099	Bez apstrādes
	Mūrmuiža	P201094	Ar apstrādi

Pagasts	Ciems, vieta	Urbums vai ūdens ņemšanas vieta (Identifikācijas numurs)	Ūdens attīrīšana
	Ziedkalne	P200012	Bez apstrādes
	Vilce	P200011	Bez apstrādes
	Smēde	P200968	Bez apstrādes
Vircavas pagasts	Oglaine	P200749	Ar apstrādi
	Oglaine	P200066	Ar apstrādi
	Mazlauki	P201155	Bez apstrādes
	Vircava	P200747	Bez apstrādes
Valgundes pagasts	Vītolīņi	P200761	Bez apstrādes
	Vītolīņi	P200760	Bez apstrādes
	Paegles	P200757	Bez apstrādes
	Spēlmaņi	P201122	Bez apstrādes
	Sīmaļi	P200753	Bez apstrādes
	Priedītes	P200750	Bez apstrādes
	Kalnciema vidusskola	P200757	Bez apstrādes
Kalnciema pagasts	Kaļķis	P200075	Bez apstrādes
	Kaļķis, Virsz.ūd.ņv. Karjers	V200008	Bez apstrādes
	Kalnciems	P201130	Ar apstrādi
	Kalnciems	P201130	Ar apstrādi
Elejas pagasts	Eleja	P200792	Ar apstrādi
	Eleja	P200793	Ar apstrādi
Svētes pagasts	Jēkabnieki	P200074	Ar apstrādi
	Svēte	P200072	Ar apstrādi
	Ūdri	P200071	Bez apstrādes
Zaļenieku pagasts	Zaļenieki	P200487	Ar apstrādi
	Zaļenieki	P200486	Ar apstrādi

Pēc pieejamajiem datiem Jelgavas novadā no dabīgajiem ūdens avotiem 2017. gadā iegūti 10781 tūkst. m³ ūdens. Jāņem vērā, ka bez reģistrētajiem urbumiem, ir arī neregistrētie. Tie ir urbumi bez noformētas atradnes pases, tāpēc nav iekļauti pieejamā datu bāzē un par tiem netiek iegūta informācija. Ūdens iegūts gan no virszemes, gan pazemes, kā arī iegūti lietusi

ūdeņiem. Lietus ūdeņi veido pavisam nelielu daļu no kopējā iegūtā ūdens daudzuma – 25 tūkst. m³, savukārt virszemes ūdeņi - 2391 tūkst. m³ un pazemes ūdeņi 8364 tūkst. m³ (sk.6.tab.).

6.tab.

Ūdens ņemšana Jelgavas novadā 2017. gadā¹⁵

Pagasts	Kopā ņemtais no dabīgajiem ūdens avotiem	Vietu skaits	T.sk. izmērīts	Virszemes	Pazemes	Lietus ūdeņi
	Visi daudzumi norādīti mērvienībā tūkst.m ³					
Elejas pagasts	49,318	2	49,318	0	49,318	0
Glūdas pagasts	131,551	10	103,251	0	131,551	0
Jaunsvirlaukas pagasts	65,695	9	65,695	0	65,695	0
Kalnciema pagasts	1,922,484	4	49,944	1872,54	49,944	0
Lielplatones pagasts	23,055	6	13,132	2	21,055	0
Līvberzes pagasts	105,74	8	80,659	0	80,659	25,081
Platones pagasts	31,761	5	31,761	0	31,761	0
Sesavas pagasts	51,923	7	51,923	0	51,923	0
Svētes pagasts	18,17	4	18,17	0	18,17	0
Valgundes pagasts	31,956	8	31,956	0	31,956	0
Vilces pagasts	539,407	6	24,607	514,8	24,607	0
Virnavas pagasts	7,764,812	7	7,764,812	0	7,764,812	0
KOPĀ	10,780,816	83	8,311,691	2391,05	8,364,685	25,081

2017. gadā pēc pieejamajiem datiem lielākoties ūdens iegūts ražošanas vajadzībām, kopumā 2615 tūkst. m³, bet komunālajām un sadzīves vajadzībām patērēti 422 tūkst. m³ (sk.7.tab.).

7.tab.

Ūdens izlietojums Jelgavas novadā 2017. gadā¹⁶

Pagasts	Kopā	T.sk. ražošanas vajadzībām	T.sk. komun., sadzīves vajadzībām
	Visi daudzumi norādīti mērvienībā tūkst.m ³		
Elejas pagasts	49,318	0	49,318

¹⁵ LVĢMC Publiskās atskaites 2-ūdens, kopsavilkumi. Ūdens ņemšana, 2017.

¹⁶ LVĢMC Publiskās atskaites 2-ūdens, kopsavilkumi. Ūdens ņemšana, 2017.

Pagasts	Kopā	T.sk. ražošanas vajadzībām	T.sk. komun., sadzīves vajadzībām
	Visi daudzumi norādīti mērvienībā tūkst.m ³		
Glūdas pagasts	132,051	64,985	67,066
Jaunsvirlaukas pagasts	64,549	23,292	41,257
Kalnciema pagasts	1,922,484	1872,54	49,944
Lielplatones pagasts	23,055	9,923	13,132
Līvberzes pagasts	105,74	60,964	44,776
Platones pagasts	31,761	8,32	23,441
Sesavas pagasts	51,923	34,56	17,363
Svētes pagasts	18,17	0	18,17
Valgundes pagasts	31,956	5,537	26,419
Vilces pagasts	539,407	514,8	24,607
Virnavas pagasts	7,764,812	7745	19,812
Zaļenieku pagasts	44,552	18,089	26,463
KOPĀ	10780,17	10,358	421,768

2017. gadā pēc LVĢMC datiem pārskatā „2 – Ūdens” par ūdens resursu lietošanu atskaitījās 21 organizācijas.

Atbilstoši Veselības inspekcijas ikgadējam pārskatam par dzeramā ūdens kvalitāti Latvijā, Jelgavas novada paraugu iegūšanas vietās, konstatētas arī neatbilstības dzeramā ūdens kvalitātei - virs normatīvos noteiktā (sk.8.tab.).

8.tab.

Dzeramā ūdens kvalitātes rādītāji Jelgavas novadā, 2016. gadā ¹⁷

Ūdensapgādes sistēmas nosaukums	Ūdensapgādes uzņēmums	Piegādātā ūdens daudzums m ³ /dnn	Patērētāju skaits	Paraugu ņemšanas vieta	Konstatētās neatbilstības
Kalnciema ūdensapgādes sistēma	SIA "Jelgavas novada KU"	129	2000	Kalnciema pilsētas veselības un sociālās aprūpes centra virtuves krāns, Lielupes iela 27, Kalnciems	-

¹⁷ Pārskats par dzeramā ūdens kvalitāti un uzraudzību 2016.gadā.Veselības inspekcija, 2017.

Ūdensapgādes sistēmas nosaukums	Ūdensapgādes uzņēmums	Piegādātā ūdens daudzums m ³ /dnn	Patērētāju skaits	Paraugu ņemšanas vieta	Konstatētās neatbilstības
Elejas ūdensapgādes sistēma		133	1200	„Aptieka Eleja” SIA palīgtelpas krāns, Lietuvas iela 42, Eleja	-
Nākotnes ūdensapgādes sistēma		115	800	Pagasta pārvaldes ēkas ēdnīcas krāns, Skolas iela 3, Nākotne	sulfāti 617 mg/l
Līvberzes skolas ūdensapgādes sistēma		111	886	Līvberzes vidusskolas virtuves krāns, Skolas iela 10, Līvberze	sulfāti 638 mg/l

Atbilstoši 17.11.2017. MK noteikumiem Nr.671 “Dzeramā ūdens obligātās nekaitīguma un kvalitātes prasības, monitoringa un kontroles kārtība”, kontrolrādītājs dzeramā ūdens monitoringam un korektīvai rīcībai, sulfātiem ir 250 ml/l (maksimāli pieļaujamā norma).

Lai mazinātu iespēju piesārņot dzeramo ūdeni, to ņemšanas vietās jābūt noteiktām un uzturētām aizsargjoslām. Dzeramā ūdens ieguves vietu aizsardzību nosaka Aizsargjoslu likums.

3.3.2. Notekūdeņu savākšana un attīrīšana

Notekūdeņu piesārņojuma līmenis ir atkarīgs no attīrīšanas iekārtu esamības (sk.9.tab.), komunālo notekūdeņu attīrīšanas kvalitātes, rūpniecisko notekūdeņu sastāvā esošajām bīstamajām vielām, kā arī no robežšķērsojošā un vēsturiskā piesārņojuma, lietus noteces un meliorācijas sistēmu ekspluatācijas.

9.tab.

Notekūdeņu attīrīšanas iekārtas Jelgavas novada teritorijā

Pagasts	Ciems	Attīrīšanas iekārtas tips, darbības raksturojums	Attīrīšanas iekārtas jauda, m ³ /dnn	Izbūvēšanas, atjaunošanas gads
Elejas pagasts	Eleja	Bioloģiskās	BIO 2x200	2002
Glūdas pagasts	Nākotne	Bioloģiskās	500	1970 2006
	Dorupe	Bioloģiskās	30	2013
	Zemgale	Mitrājs	100	1970

Pagasts	Ciems	Attīrīšanas iekārtas tips, darbības raksturojums	Attīrīšanas iekārtas jauda, m3/dnn	Izbūvēšanas, atjaunošanas gads
	Glūdas skola	Septiķi	-	1980
	Līgotnes	Bioloģiskās	30	2006
Jaunsvirlaukas pagasts	Stalģene	BIO 200	200	1998
	Blukas	BIO 25	25	2012
	Mežciems	BIO 25	25	2012
	Kārniņi	BIO 2x25	50	2011
Kalnciema pagasts	Kalnciems	BIO 325	325	2013
Lielplatones pagasts	-	-	-	-
Līvberzes pagasts	Līvberze	Bioloģiskās	600	1968
	Aizupes skola	BIO 12	10/12	2006
Platones pagasts	Platone	BIO M 30	60	2013
	Lielvircava	2XBIO - 25	50	1982
Sesavas pagasts	Sesava	BIO 100	100	1975
	Bērvircava	-	-	-
Svētes pagasts	Svēte	BIO 100	100	2013
	Jēkabnieki	BIO 50	50	1979
Valgundes pagasts	Valgunde	BIO KU-200	200	1980
	Kalnciema vidusskola	BIO 25	25	2007
Vilces pagasts	Vilce	BIO 50T	50	1980
	Ziedkalne	BIO 50	50	1980
Vircavas pagasts	Oglaine	B 10	25	1975 2008

Pagasts	Ciems	Attīrīšanas iekārtas tips, darbības raksturojums	Attīrīšanas iekārtas jauda, m ³ /dnn	Izbūvēšanas, atjaunošanas gads
	Mazlauki	B 10	25	1975
	Vircava	BIO 70	70	2010
Zaļenieku pagasts	Zaļenieki	BIO 150	150	1985/1999

SIA „Jelgavas novada KU” nodrošina kanalizāciju visos Jelgavas novada pagastos. Kopējais SIA „Jelgavas novada KU” apsaimniekojamo kanalizācijas tīklu garums ir 101,18 km.

Savrupmājās, kuras nav iekļautas centralizētā sadzīves notekūdeņu apsaimniekošanas tīklā, sadzīves notekūdeņu uzkrāšanu un attīrīšanu veic lokālajās attīrīšanas ietaisēs vai uzkrāj izvedamās krājakās. Privātmāju kanalizācijas krājaku tīrīšanu un izvešanu nodrošina specializētie pakalpojumu veicēji, kam noslēgti līgumi ar Jelgavas novada pašvaldību.

2017. gadā pēc organizāciju/uzņēmumu datiem, Jelgavas novadā novadīti 2173,2 tūkst. m³ notekūdeņu, tai skaitā 255,4 tūkst. m³ tīri, atbilstoši normatīvajām prasībām attīrīti notekūdeņi, bet normatīvo aktu prasībām neatbilstoši, neattīrīti notekūdeņi vidē nav nonākuši. Jelgavas novada pagastu notekūdeņu novadīšanas vidē apjomus, skatīt 10.tab.

10.tab.

Jelgavas novada pagastu notekūdeņu novadīšana vidē

Pagasts	Novadīšanas vietu skaits (izplūdes)	Kopā novadītie notekūdeņi	T.sk. arī attīrīti un normatīvi tīri
	Visi daudzumi norādīti mērvienībā tūkst.m ³		
Elejas pagasts	1	50,156	50,156
Glūdas pagasts	3	53,362	53,362
Jaunsvirlaukas pagasts	7	36,537	36,223
Kalnciema pagasts	2	1,917,531	0
Līvbērzes pagasts	2	22,768	22,768
Platones pagasts	2	11,734	11,734
Sesavas pagasts	1	6,154	6,154
Svētes pagasts	2	11,128	11,128
Valgundes pagasts	3	19,369	19,369
Vilces pagasts	3	21,237	21,237
Vircavas pagasts	3	10,537	10,537
Zaļenieku pagasts	1	12,704	12,704

Jelgavas novadā kopumā, darbojas 27 bioloģiskās attīrīšanas iekārtas. Jelgavas novadā A kategorijas piesārņojošo darbību veikšanai ir izsniegtas A kategorijas piesārņojošas darbības atļaujas sekojošiem uzņēmumiem: SIA “Jelgavas komunālie pakalpojumi”, SIA „KULK” un SIA “Eco Lead” kā arī vairāki uzņēmumi, kuriem izsniegtas atļaujas B kategorijas piesārņojošajām darbībām. Daļai no šiem uzņēmumiem atļauja piesārņojošai darbībai piešķirta attiecībā uz NAI darbību.

2017. gadā pēc LVĢMC datiem pārskatā „2 – Ūdens” ūdens resursu novadīšana vidē, Jelgavas novadā, veikta 48 objektos, t.sk. 28 objektus apsaimnieko SIA „Jelgavas novada KU”.

Teritorijas plānojuma risinājumi un ieteikumi:

- Teritorijas plānojuma Grafiskajā daļā attēlotas tehniskās apbūves teritorijas, t.sk. NAI un to sanitārās aizsargjoslas. Notekūdeņu attīrīšanas iekārtām atbilstoši to tehnoloģiskajai darbībai noteiktas 100 – 200 m lielas sanitārās aizsargjoslas;
- Lai nodrošinātu ūdens resursu atjaunošanos, kā arī lai samazinātu piesārņojuma ietekmi uz ūdens resursu kvalitāti visā ūdens ieguves ekspluatācijas laikā, ūdens ņemšanas vietām ir noteiktas aizsargjoslas;
- TIAN noteiktas prasības inženiertehniskās apgādes tīkliem un objektiem – būvniecībai, pārbūvei un ekspluatācijai:
 - visās funkcionālajās zonās, kur atļauta būvniecība, nodrošina ēku inženiertehnisko komunikāciju apgādi saskaņā ar atbilstošo normatīvo aktu prasībām. Inženierbūves projektējamas, būvējamas, rekonstruējamas un ekspluatējamas normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā;
 - inženiertehniskās komunikācijas jāizvieto galvenokārt ielu šķērsprofilu robežās un joslā starp sarkano līniju un būvlaidu (apbūves līniju);
 - pēc jaunu inženiertehniskās apgādes tīklu un objektu izbūves vai pārbūves, turpmāk neizmantojamās inženierkomunikāciju sistēmas daļas (izņemot kabeļus) jādemontē;
 - inženierkomunikāciju būvniecības darbos ietilpst teritorijas sakārtošana un ceļa/ielas vai ietves seguma atjaunošana.
- Īpaša uzmanība jāpievērš tiem uzņēmumiem, kas ir gruntsūdens piesārņojuma (vai potenciālie) avoti (piemēram, fermas) un kuros nav uzstādītas notekūdeņu attīrīšanas iekārtas.
- Lemjot par katra konkrētā ūdensapgādes urbuma turpmāko apsaimniekošanas kārtību, jāņem vērā turpmākā izmantošanas perspektīva, tehniskais stāvoklis, kā arī urbuma atveres un stingrā režīma aizsargjoslas sanitārais stāvoklis. Savukārt urbumus, kuru turpmākā izmantošana dažādu iemeslu dēļ nav iespējama, nepieciešams likvidēt, nodrošinot pazemes ūdens resursu aizsardzību;

3.3.3. Pasākumi ūdenssaimniecības attīstībai

Turpmākie dzeramā ūdens kvalitātes uzlabošanas pasākumi pamatā saistās ar pagastu ciemiem, apdzīvotām vietām, kur netika realizēti ūdenssaimniecības attīstības projekti. Attiecīgi tiek uzstādītas atdzelžošanas iekārtas ciemos, kuros līdz šim ūdens kvalitāte pārsniedz MK noteikumos Nr.235 “Dzeramā ūdens obligātās nekaitīguma un kvalitātes prasības, monitoringa un kontroles kārtība” noteiktās prasības. Atbilstoši šiem rādītājiem, ūdens kvalitāte jāuzlabo: Līvberzes pagasta Līvberzē, Platones pagasta Lielvircavā, Poķos, Pēterlaukos, Valgundes pagasta Tīreļos (sk.11.tab.):

Centrālās kanalizācijas un ūdensvada tīkli Jelgavas novada teritorijā

Pagasts	Ciems	Centrālā kanalizācija (K)	Centrālais ūdensvads (Ū)	Ir jāpieslēdzas	Ū un K tīklu paplašināšana
Valgundes pagasts	Valgunde	Ir	Ir	Ir	
	Vītoļiņi	Ir	Ir	Ir	
	Tīreļi		Ir	Ir	
Kalnciema pagasts	Kalnciems	Ir	Ir	Ir	
	Kaļķis	Nav	Nav	Nav	
Līvberzes pagasts	Līvberze	Ir	Ir	Ir	
	Tušķi	Nav	Nav	Nav	
	Vārpa	Nav	Ir	Ir	
Glūdas pagasts	Dorupe	Ir	Ir	Ir	
	Zemgale	Ir	Ir	Ir	
	Nākotne	Ir	Ir	Ir	
	Viesturciems	Nav	Nav	Nav	
Svētes pagasts	Svēte	Ir	Ir	Ir	
	Jēkabnieki	Ir	Ir	Ir	
	Atpūta	Nav	Nav	Nav	
Platones pagasts	Platone	Ir	Ir	Ir	
	Lelvircava	Ir	Ir	Ir	
	Poķi	Nav	Ir	Ir	
Vircavas pagasts	Vircava	Ir	Ir	Ir	
	Oglaine	Ir	Ir	Ir	
	Mazlauki	Ir	Ir	Ir	
Jaunsvirlaukas pagasts	Mežciems	Ir	Ir	Ir	
	Jaunsvirlauka	Nav	Ir	Ir	
	Staļģene	Ir	Ir	Ir	
	Dzirnieki	Ir	Nav	Ir	
	Vecsvirlauka	Nav	Ir	Ir	
	Kārniņi	Ir	Ir	Ir	
Zaļenieku pagasts	Zaļenieki	Ir	Ir	Ir	
	Sesava	Ir	Ir	Ir	

Pagasts	Ciems	Centrālā kanalizācija (K)	Centrālais ūdensvads (Ū)	Ir jāpieslēdzas	Ū un K tīklu paplašināšana
Sesavas pagasts	Bērvircava	Nav	Ir	Ir	
Elejas pagasts	Eleja	Ir	Ir	Ir	K tīkli
Lielplatones pagasts	Lielplatone	Ir	Ir	Ir	
	Sidrabe	Ir	Ir	Ir	
Vilces pagasts	Vilce	Ir	Ir	Ir	
	Ziedkalne	Ir	Ir	Ir	

SIA "Jelgavas novada KU" laika posmā no 2015.- 2017. gadam ar Jelgavas novada pašvaldības atbalstu ir veicis jaunu ūdens atdzelžošanas iekārtu uzstādīšanu Glūdas pagasta Zemgalē, Platones pagasta Lielvircavā, Līvberzes pagasta Līvberzē Svētes pagasta, Jēkabniekos. Līdzīgs projekts ir veikts arī Valgundes pagasta, Valgundē, kur ir uzstādītas ūdens atdzelžošanas iekārtas, tā uzlabojot piegādātā dzeramā ūdens kvalitāti¹⁸

Jelgavas novada teritorijā komunālo infrastruktūru apkalpo pašvaldības izveidots SIA „Jelgavas novada KU”, kas nodrošina arī ūdens ieguvu un piegādi, kā arī notekūdeņu savākšanu un attīrīšanu.

SIA „Jelgavas novada KU” darbība ir organizēta pēc teritoriālā principa, izveidojot iecirkņus. Katrs iecirknis apkalpo 3 līdz 4 pieguļošos pagastus:

- Kalnciema iecirknis – Kalnciema, Līvberzes un Valgundes pagastus;
- Staļģenes iecirknis – Jaunsvirlaukas, Vircavas un Platones pagastus;
- Glūdas iecirknis – Glūdas, Svētes un Zaļenieku pagastus;
- Elejas iecirknis – Elejas, Sesavas, Vilces un Lielplatones pagastus.

Attīstības programmā 2017-2023.gadam prioritātes “Infrastruktūras kvalitātes paaugstināšana” ietvaros ir iecerēti vairāki ūdenssaimniecības infrastruktūru uzlabojoši pasākumi:

- Ūdens sagatavošanas staciju modernizācija, kuras mērķis ir uzlabot ūdens kvalitāti. Pasākumi tiek plānoti Līvberzē, Lielvircavā (2016. gadā), Valgundē, Jēkabniekos (2017. gadā), Tīreļos, Poķos (2018. gadā), Pēterlaukos, Kalnciema skolā (2019. gadā) un Jaunsvirlaukā, Vārpā, Cimālēs (2020. gadā);
- NAI rekonstrukcija Nākotnes ciemā ar mērķi uzlabot attīrītā ūdens kvalitāti, novērst smaku rašanos. Plānots īstenot laika posmā no 2017.- 2023. gadam;
- Ūdens ražošana un piegāde, lai nodrošinātu ar ūdensapgādi pēc iespējas vairāk Jelgavas novada iedzīvotājus. Plānots īstenot laika posmā no 2017.- 2023. gadam;
- Notekūdeņu savākšana un attīrīšana, lai nodrošinātu centralizētas kanalizācijas pakalpojumus pēc iespējas vairāk Jelgavas novada iedzīvotājiem. Plānots īstenot laika posmā no 2017.- 2023. gadam;

¹⁸ Jelgavas novada attīstības programmas 2017.–2023. gadam Vides pārskats.

- Kanalizācijas tīklu paplašināšana, lai nodrošinātu atbilstošu infrastruktūru Elejā (Dārza ielā). Plānots īstenot 2020. gadā.

Teritorijas plānojuma risinājumi un ieteikumi:

- Jāuztur darba kārtībā esošie kanalizācijas tīkli un attīrīšanas iekārtas. Regulāri jāveic to pārbaude un darbības kontrole, atbilstoši spēkā esošiem normatīvajiem aktiem;
- Jāpievērš uzmanība neizmantotiem un neapsaimniekotiem ūdens apgādes urbumiem, kas ir potenciāli bīstami pazemes ūdens piesārņošanas avoti, un to turpmākai apsaimniekošanas kārtībai;
- Izvērtējot pašlaik esošo vides stāvokli vasarnīcu jeb sezonas būvju apbūvētajās teritorijās, perspektīvā būtu jārisina jautājums par kanalizācijas un ūdensapgādes tīklu izveidi minētajās teritorijās.

3.4. Atmosfēras gaisa kvalitāte

Nemot vērā Jelgavas novada ģeogrāfisko novietojumu un kopējo novada saimniecisko darbību tajā, atmosfēras gaisa kvalitāte varētu būt vērtējama kā laba – mežu platības klāj 26,3% no novada kopējās teritorijas, lauksaimniecībā tiek izmantoti 67,6% novada teritorijas, novadu šķērso Lielupes baseins ar blīvu pieteku izvietojumu, urbānās vides teritorijas ir salīdzinoši maz (aptuveni, tikai divas desmitās daļas novada teritorijas).

Gaisa kvalitāte kopumā Latvijā tiek vērtēta kā laba. Lai nodrošinātu gaisa kvalitāti cilvēka veselības un ekosistēmas aizsardzībai, tiek noteikti gaisa kvalitātes normatīvi, kas paredz pieļaujamo gaisa piesārņojuma līmeni (03.11.2009. MK noteikumi Nr.1290 „Noteikumi par gaisa kvalitāti”). Tos nosaka sēra dioksīdam, slāpekļa oksīdam un dioksīdam, putekļiem PM₁₀ un PM_{2,5}, svinam, ozonam, benzolam, oglekļa oksīdam. Savukārt, lai novērtētu gaisa piesārņojuma līmeni piesārņojošām vielām, kurām nav noteikti gaisa kvalitātes normatīvi, izmanto gaisa kvalitātes mērķlielumus atbilstoši iepriekš minēto noteikumu 9.pielikumam.

Gaisa kvalitātes pasliktinājums varētu būt intensīvas satiksmes autoceļu un dīzeļvilcienu dzelzceļu tuvumā, blīvi apdzīvotās vietās, rūpnieciskajās un tehniskajās teritorijās un to apkārtnē. Izmaiņas gaisa kvalitātē ir atkarīgas no darbības, kas noris teritorijā un izmantotā apkures risinājuma.

Gaisa kvalitātes novērojumu valsts tīklā iekļautas 7 pilsētu novērojumu stacijas, kurās tiek novērota gaisa kvalitāte pilsētās un 2 lauku fona stacijas, kurās tiek novērtēta pārrobežu gaisa masu pārnese ietekmē Latvijā ienākošā atmosfēras gaisa kvalitāte. Jelgavas novadā nav uzstādītas nepārtrauktas monitoringa stacijas atmosfēras gaisa kvalitātes novērojumu veikšanai. Tuvākās stacijas atrodas Dobeles novadā un Rīgā¹⁹.

Atmosfēras gaisa piesārņojuma avotus var iedalīt:

- stacionāro piesārņojuma avoti – punktteida piesārņojuma avoti, avoti ar konkrētu, identificējamu atrašanās vietu. Jelgavas novadā, piemēram, katlu māju skursteņi;
- mobilie piesārņojuma avoti – piesārņojumu rada vairākās vietās, ir pārvietojami. Jelgavas novadā, piemēram, transporta ceļi;

¹⁹ VSIA "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs" mājaslapā pieejamā informācija.

- laukuma vai neorganizētie emisijas avoti – nav zināma konkrēta piesārņojuma rašanās vieta un precīzi parametri.

Stacionārās avotu emisijas Jelgavas novadā veidojas galvenokārt no sadedzināšanas iekārtām katlu mājās, privātmāju un pagastu ciemos daudzstāvu mājās uzstādītājām autonomajām sadedzināšanas iekārtām, radot lokālas gaisa piesārņojuma zonas (īpaši tas attiecināms uz tām katlu mājām, kuru dūmeņi nav aprīkoti ar filtriem), kā arī uzņēmumiem jeb rūpnieciskajiem objektiem, kuru darbības rezultātā gaisā nonāk gaisa piesārņojošās vielas.

Mobilo avotu emisijas lielākoties rodas no autotransporta un dzelzceļa. Transports visos Zemgales novados ir viens no vislielākajiem piesārņotājiem - galvenokārt, piesārņojumu rada lielais transportlīdzekļu skaits. Jelgavas novadā tehniskā kārtībā esošo transportlīdzekļu skaits 2016. gadā bija – 7327 transportlīdzekļi.²⁰ Jelgavas novadu šķērso valsts galvenie autoceļi A8 un A9, uz kuriem ir samērā augsta satiksmes intensitāte, līdz ar to autotransporta izplūdes gāzu radītais piesārņojums varētu būt nozīmīgs, taču uz reģionālas un vietējas nozīmes autoceļiem satiksmes intensitāte nav liela. Lai arī Jelgavas novada teritoriju šķērso dzelzceļa līnijas, vilcienu kustība nav tik intensīva, lai radītu nozīmīgu gaisa piesārņojuma risku.

Gaisa piesārņojuma emisiju apjomu no stacionāriem avotiem raksturo LVĢMC valsts statistikas atskaišu „Nr.2-Gaiss” dati.

Palielinoties satiksmei uz autoceļiem un palielinoties rūpnieciskajai un saimnieciskajai darbībai - palielinās atmosfēras gaisu piesārņojošo vielu daudzums. Jelgavas novadā nozīmīgākās piesārņojošo vielu emisijas atmosfēras gaisā, galvenokārt, veidojas no sadedzināšanas iekārām, kas tiek izmantotas specifiskiem ražošanas procesiem un kurināmā sadedzināšanas, pagastu centralizēto siltumsistēmu darbības nodrošināšanai (sk.12.tab).

12.tab.

Izmešu daudzums 2017. gadā pēc iekārtu veida Jelgavas novadā²¹

Iekārtu veids	Izmešu daudzums (t)	Iekārtu skaits
Gaistošo organisko savienojumu emitējošās iekārtas	19,27	52
Visas pārējās iekārtas	14 790 000 052,75	63
Sadedzināšanas iekārtas	3 055,46	141
Sadedzināšanas iekārtas, kas tiek izmantotas specifiskiem ražošanas procesiem	7 659,41	188

Vislielāko emisiju daudzumu sastāda smakas, oglekļa dioksīds, oglekļa oksīds, slāpekļa oksīdi, slāpekļa dioksīdi, cietās izkliedētās daļiņas u.c. vielas (sk.13.tab). Smakas izteiktas smaku vienībās un nav salīdzināmas ar citu vielu emisiju mērvienībām.

13.tab.

²⁰ Jelgavas novada pašvaldības ENERĢĒTIKAS RĪCĪBAS PLĀNS 2018.–2025. gadam.

²¹ VSIA "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs" publiskās atskaites „2 Gaiss kopsavilkumi”.

Emitētās vielas un to daudzums 2017. gadā, Jelgavas novadā²²

Vielā	Emitētais vielas daudzums (t)
Amonjaks	0.01
Benzīns	15.65
Butanols (butilspirts)	0.10
Butilacetāts	0.29
Butāns	0.02
Cietās izkļiedētās daļiņas	23.06
Etanols (etilspirts)	0.11
Etilacetāts	0.06
Etilbenzols	0.01
Fenols	0.14
Gaistošie organiskie savienojumi (GOS)	7.15
Izobutanols (izobutilspirts)	0.01
Izopropanols (izopropilspirts)	0.01
Mangāns un tā savienojumi, pārrēķinot uz mangānu	0.00
Metiletilketons	0.01
Metoksipropilacetāts (1-metoksi-2-propilacetāts)	0.01
Metāns	0.11
Oglekļa dioksīds	10358.04
Oglekļa oksīds	106.38
PM ₁₀	179.07
PM _{2,5}	1.89
Petroleja	2.03
Piesātinātie ogļūdeņraži	0.03
Propanols (propilspirts)	0.03
Propanāls (propionskābes aldehīds)	0.10
Propāns	0.04
Slāpekļa dioksīds	29.02
Slāpekļa oksīdi (NO _x)	43.78
Smakas	14790000000.00
Sodrēji (tehniskais ogleklis)	0.03

²² VSIA "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs" publiskās atskaites „2 Gaiss kopsavilkumi”.

Vielā	Emitētais vielas daudzums (t)
Sēra dioksīds	19.27
Toluols	0.33
o-Ksilols (orto-ksilols, 1, 2-dimetilbenzols)	0.09
Kopā	14790010786.88
Kopā izņemot smakas	10786.88

Vislielākais CO₂ emisiju apjoms ir bijis 2012. gadā - 40,6 tūkst. tonnas. Pēc tam tas pakāpeniski ir samazinājies. Lielākais samazinājums ir vērojams transporta sektorā, kurā arī degvielas patēriņš šo gadu laikā ir būtiski samazinājies. Ņemot vērā, ka izmešu apjoms ir samazinājies, arī CO₂ izmešu apjoms uz vienu iedzīvotāju ir samazinājies par 20%, salīdzinot 2012. un 2016. gadu, kad novadā tika emitētas 1.31 t CO₂/iedz.

Salīdzinot 16 Zemgales plānošanas reģiona novadus CO₂ emisiju apjomu ziņā, Jelgavas novads ir otrais, visaugstāk CO₂ emitējošais novads. Tomēr īpatnējais CO₂ emisiju apjoms uz vienu iedzīvotāju ir tikai nedaudz augstāks par vidējo. Tas nozīmē, ka novada saražotais emisiju līmenis uz vienu iedzīvotāju nav augsts, un ir potenciāls to samazināt. Zemgales reģionā lielākie CO₂ emitējošie novadi ir trīs rūpnieciski attīstītākie novadi – Dobeles, Jelgavas un Bauskas novadi. Vidējais īpatnējais CO₂ apjoms 16 Zemgales novados ir 1,24 tCO₂ uz vienu iedzīvotāju.²³

Jelgavas novadā ir vairākas lielas fermas, kuras paredzētas intensīvai lopu audzēšanai, līdz ar to rada vērā ņemamas smaku emisijas.

Kurināmā sadedzināšanas procesā galvenokārt veidojas oglekļa oksīda, oglekļa dioksīda un slāpekļa oksīdu vielu emisijas. Kā kurināmais Jelgavas novadā, galvenokārt, tiek izmantota dabasgāze un koksnes kurināmais – malka, atsevišķi uzņēmumi izmanto arī šķidro kurināmo.

Slāpekļa dioksīda (NO₂) emisijas rodas dažāda veida degšanas procesa rezultātā, neatkarīgi no kurināmā veida, kā arī no degvielas sadegšanas autotransporta dzinējos.

Sēra dioksīda (SO₂) emisijām pēdējo gadu laikā ir tendence samazināties un kopumā tas ir neliels. Galvenie SO₂ emisiju avoti ir siltumapgādes uzņēmumi, kas apkurei izmanto ogles un naftas produktus, kā arī autotransports (salīdzinoši daudz mazākos apmēros), kas izmanto dīzeļdegvielu. Arī slāpekļa oksīdu emisijas pēdējos gados periodiski ir gan palielinājušās, gan samazinājušās. Slāpekļa oksīdu kā atmosfēru piesārņojošu vielu galvenais avots ir visa veida degšanas procesi, kas notiek pie augsta spiediena un temperatūras – siltuma enerģijas ražošanā, neatkarīgi no izmantotā kurināmā veida, kā arī degvielas sadegšana automobiļu dzinējos.

²³ Jelgavas novada pašvaldības enerģētikas rīcības plāns 2018.–2025. gadam.

Antropogēnais (mākslīgais jeb cilvēka radītais) putekļu (PM_{10}) izmešu avots ir ražotnes un kurtuves, kas dedzina ogles un kokmateriālus (zāģu skaidas), kā arī transports (dīzeļdzinēju izplūdes gāzes).

Jelgavas novada teritorijā ir visblīvākais biogāzes staciju tīkls Latvijā. Biogāzes staciju dalītas enerģijas izstrādes rezultātā, tiek saražota elektroenerģija un siltumenerģija - to lietojot ievērojami samazināts piesārņojošo vielu daudzums (salīdzinājumā ar fosilu kurināmo izmantošanu).

Būtiskus draudus Jelgavas novada gaisa kvalitātei var radīt iespējama rūpnieciska avārija pierobežas vai pat tālākās teritorijās, piesārņojošo vielu emisijas gaisā var palielināt arī jaunu ražotņu izveide novada teritorijā. Šobrīd kopumā gaisa kvalitāte Jelgavas novadā vērtējama kā atbilstoša esošajiem normatīvajiem aktiem.

Teritorijas plānojuma risinājumi un ieteikumi:

- TIAN nosaka, ka ciema teritorijā zemesgabalā pie individuālās dzīvojamās mājas ir pieļaujams būvēt tikai vienu, mājlopiem paredzētu saimniecības ēku un tā apjomos nedrīkst pārsniegt dzīvojamo ēku, kas atrodas uz tās pašas zemes vienības. Noteikti arī attālumi līdz ciemu robežām, lai pēc iespējas mazinātu potenciālo gaisa piesārņojumu un smakas, ko justu ciema iedzīvotāji.
- Palielinoties automašīnu plūsmai pa autoceļiem, palielinās arī gaisa piesārņojums ar izplūdes gāzēm. Lai mazinātu šo iespējamo ietekmi, izbūvējot vai pārbūvējot ceļus, nepieciešams paredzēt pareizu satiksmes regulēšanu, apzaļumošanu, u.tml.
- Jaunu koģenerācijas staciju izbūve atļauta Rūpnieciskās apbūves teritorijā (R), Tehniskās apbūves teritorijā (TA) un Lauksaimniecības teritorijā (L), papildus tam nosakot, ka biogāzes koģenerācijas stacijas nav atļauts izvietot ciemu robežās, bet dzīvojamās apbūves teritorijās atļauts izvietot tikai dabas gāzes koģenerācijas stacijas ar maksimālo jaudu līdz 2 MW, pirms tam veicot būvniecības ieceres sabiedrisko apspriešanu;

3.5. Troksnis

Vides troksnis ir nevēlams vai kaitīgs cilvēka darbības radīts āra troksnis, ko rada transportlīdzekļi, ceļu satiksme, dzelzceļu satiksme, gaisa satiksme, troksnis, kas rodas rūpnieciskās darbības zonās, kā arī troksnis, kas rodas iekārtu darbības rezultātā. Ar vides troksni netiek apzīmēts troksnis, ko rada persona, uz kuru troksnis iedarbojas, sadzīves trokšņi, kaimiņu radītie trokšņi, trokšņi darbavietās, trokšņi transportlīdzekļu iekšienē vai trokšņi, ko radījušas militāras darbības militāra konflikta zonās.

Trokšņa emisiju daudzums saistāms ar palielinātu iedzīvotāju aktivitāti, it īpaši, blīvāk apdzīvotās vietās. Galvenās trokšņu emisijas Jelgavas novadā rada transportlīdzekļi, ceļu satiksme, dzelzceļu satiksme, kā arī rūpniecisko iekārtu darbība. Visvairāk trokšņu nelabvēlīgajai ietekmei pakļauti tie Jelgavas novada iedzīvotāji, kuri dzīvo tuvumā dzelzceļa līnijām (pasažieru pārvadājumi, dažādi kravu pārvadājumi) un autoceļiem, pa kuriem pārvietojas dažādi transportlīdzekļi (vieglās automašīnas, kravas automašīnas, sabiedriskais transports) un ceļiem, kas tiek izmantoti tranzīta plūsmai.

Pašvaldības ir tiesīgas ar saistošajiem noteikumiem savās administratīvajās teritorijās noteikt zemākus vides trokšņa robežlielumus kluso rajonu apdzīvotās vietās un kluso rajonu lauku apvidū, izņemot aizsargjoslas gar autoceļiem un dzelzceļiem.

Atbilstoši 24.01.2014. MK noteikumos Nr.16 „Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība” noteiktajam, aizsargjoslās gar autoceļiem (tai skaitā arī gar autoceļiem, uz kuriem satiksmes intensitāte ir mazāka nekā trīs miljoni transportlīdzekļu gadā) un teritorijās, kas atrodas tuvāk par 30 m no stacionāriem trokšņa avotiem, trokšņa robežlielumi uzskatāmi par mērķlielumiem.

Faktisko trokšņu emisijas līmeni iespējams noteikt, veicot modelēšanu un trokšņu mērījumus. Jelgavas novadam nav veikta trokšņa līmeņa noteikšana un stratēģiskā kartēšana. Atbilstoši 24.01.2014. MK noteikumiem Nr.16 „Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība” aglomerācijas pašvaldībai, kurā iedzīvotāju skaits pārsniedz 100 000 un iedzīvotāju blīvums pārsniedz 500 iedzīvotāju uz kvadrātmētru, izstrādā trokšņa stratēģisko karti, Jelgavas novada pašvaldība neatbilst šādiem raksturlielumiem.

Atbilstoši likumā „Par piesārņojumu” 18.1 panta otrajā daļā noteiktajam ir izstrādāta un apstiprināta trokšņa stratēģiskā karte posmiem, uz kuriem satiksmes intensitāte ir vairāk nekā 3 miljoni transportlīdzekļu gadā.

Jelgavas novadu šķērso valsts nozīmes autoceļi (sk.14.tab).

14.tab.

Jelgavas novadā esošo valsts ceļu klasifikācija

A/ ceļa indekss	Autoceļa nosaukums	km, no	Km, līdz	Garums, km	Ceļa kategorija
A 8	Rīga - Jelgava - Lietuvas robeža (Meitene)	29,100	30,458	1,358	I
		30,458	43,141	12,683	II
	t.sk. RAF 2-līmeņu mezgla nobrauktuves			1,350	II
	t.sk. Iecavas 2-līmeņu mezgla nobrauktuves			1,243	II
	Rīga - Jelgava - Lietuvas robeža (Meitene)	49,378	76,147	26,769	II
A 9	Rīga (Skulte) - Liepāja	17,600	38,176	20,576	II

Jelgavas novadu šķērso arī 10 reģionālas nozīmes autoceļi un 33 vietējas nozīmes autoceļi.

TIAN noteikts, ka prettrokšņa sienas nepieciešamību nosaka konkrēta objekta būvatļaujā.

Trokšņa samazināšanas līdzekļu efektivitātes galvenās prasības nosaka atbilstoši normatīvo aktu prasībām, tai skaitā 24.01.2014. MK noteikumiem Nr.16 „Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība” un 01.07.2015. Latvijas būvnormatīva LBN 016-15 „Būvakustika” prasībām.

Trokšņa samazināšana ir iespējama visos trokšņa izplatības posmos - trokšņa rašanās avotā, trokšņa izplatības areālā, kā arī trokšņa uztvērējā. Trokšņa samazināšanas plāna izstrādi un ieviešanu nodrošina pašvaldība. Ir iespējams sadarboties blakus esošām pašvaldībām, veicot trokšņa kartēšanu un izstrādājot kopīgu rīcības plānu trokšņa samazināšanai.

Atbilstoši 24.01.2014. MK noteikumiem Nr.16 „Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība” pašvaldība ir tiesīga ar saistošajiem noteikumiem noteikt zemākus vides trokšņa robežlielumus atsevišķās teritorijās, izņemot aizsargjoslas gar autoceļiem un dzelzceļiem. Ja attiecīgajā teritorijā autoceļam, dzelzceļa līnijai vai lidostai ir izstrādātas trokšņa stratēģiskās kartes un rīcības plāns, pašvaldība, nosakot zemākus robežlielumus, saskaņo tos ar Satiksmes ministriju. Jelgavas novadā nav bijusi šāda nepieciešamība un, pēc jaunā teritorijas plānojuma, tas nav arī paredzēts.

3.6. Elektromagnētiskā starojuma piesārņojums

Tāpat kā ķīmiskas vielas, cilvēka veselību var ietekmēt dažādi fizikāli faktori, piemēram, elektromagnētiskais starojums.

Uz cilvēku, pirmkārt, iedarbojas dabiskais Elektromagnētiskais lauks - Zemes lauks, pastāvīgs elektriskais un magnētiskais lauks; Radioviļņi, kurus ģenerē Saule, galaktika u.c. Antropogēnie (cilvēka radītie) pastāvīgo elektrisko un magnētisko lauku avoti ir: rūpnieciskie procesi (galvanika, metālliešana, metālu rafinēšana, elektroenerģijas pārvade, elektromagnēti, solenoīdi, separatori u.c.); medicīnā lietojamās diagnostiskās iekārtas, piemēram, kodola magnētiskās rezonanses iekārtas u.c.

Organisms vienmēr reaģē uz elektromagnētisko starojumu, taču, lai reakcija izsauktu saslimšanu, nepieciešams pietiekoši augsts iedarbības līmenis un starojuma ilgums. Pastāv uzskats, ka par 0,2 μ T augstāks līmenis, kas iedarbojas regulāri 8 stundas dienā vairākus gadus pēc kārtas, var būt potenciāli bīstams.²⁴

Šobrīd Latvijā nav spēkā esošs tiesiskai regulējums elektromagnētiskā starojuma piesārņojuma kontrolei un ierobežošanai. Tāds ir pieejams tikai attiecībā uz starojumu darba vidē (darba drošība un aizsardzība). Lai arī Jelgavas novadā pastāv iespēja, ka ir uzstādītas tādas iekārtas, kuras izstaro paaugstinātu elektromagnētisko starojumu (piemēram, A un B piesārņojošo darbību veicēji), Jelgavas novadā nav veikti elektromagnētiskā starojuma intensitātes mērījumi. VAS “Elektroniskie sakari” un Sabiedrības veselības aģentūra, katra kontrolē atsevišķus elektromagnētiskā starojuma emisijas avotus.

Kopumā Jelgavas novadā nav bijusi nepieciešamība pēc atsevišķu noteikumu izstrādes, kas ierobežotu elektromagnētisko starojumu ārpus darba vides un, pēc jaunā teritorijas plānojuma, noteikumu izstrāde nav paredzēta.

3.7. Atkritumu apsaimniekošana

Šodienas galvenās vides politikas pamatnostādnes atkritumu saimniecības sektorā ir - ierobežot atkritumu rašanos, samazināt to bīstamību un apglabājamo daudzumu, veicinot to pārstrādi vai atkārtotu izmantošanu. Tas ir integrāls process dabas, sociālās, pārvaldības un vides komunikācijas sektoros, sadarbojoties visām interešu grupām.

Atbilstoši atkritumu apsaimniekošanas valsts plānam, Jelgavas novads atrodas Zemgales atkritumu apsaimniekošanas reģionā.

²⁴ EM piesārņojums, piesārņojuma avoti. <http://www.videsveselib.lv/>.

Uz Jelgavas novadu ir attiecināms apsaimniekošanas plāna mērķis – samazināt atkritumu rašanos, palielinoties ekonomiskajai izaugsmei, un nodrošināt ievērojamu kopējo radīto atkritumu daudzumu samazināšanu, izmantojot labākas atkritumu rašanās novēršanas iespējas, labākos pieejamos tehniskos paņēmienus resursu izmantošanas efektivitātes palielināšanu un ilgtspējīgākas patērētāju uzvedības veicināšanu. Savukārt attiecībā uz jau radītajiem atkritumiem, nepieciešams nodrošināt, ka:

- atkritumi nav bīstami vai arī tie rada nelielu risku videi un veselībai;
- lielākā daļa atkritumu tiek atgriezti atpakaļ ekonomiskajā apritē, it īpaši izmantojot pārstrādi, vai arī tiek atgriezti vidē noderīgā (piemēram, komposts) vai nekaitīgā formā;
- apglabājamo atkritumu daudzums tiek samazināts līdz minimumam, un atkritumi tiek iznīcināti vai apglabāti cilvēku veselībai un videi drošā veidā;
- atkritumi tiek apstrādāti pēc iespējas tuvāk to rašanās vietām.

Komersanti, kuri nodrošina poligonu darbību, vairākos gadījumos ir starppašvaldību reģionālie uzņēmumi, kuriem ir būtiska loma sadzīves atkritumu apsaimniekošanas organizācijā.

Atkritumu apsaimniekošanas uzņēmumiem paredzētā apbūve un darbības ar atkritumiem atļautas ražošanas objektu un noliktavu zonās, atbilstoši novada teritorijas plānojumam. Līdz ar to Jelgavas teritorijas plānojumā arī noteikts, ka visā novada teritorijā aizliegts vākt, uzkrāt vai glabāt atkritumus, būvgruzus un metāllūžņus, ja vien šim nolūkam izmantotā teritorija nav noteiktā kārtībā projektēta un ierīkota un ietverta ēkā (šī prasība neattiecas uz atkritumu savākšanu speciālās noteikta parauga atkritumu tvertnēs). Aizliegts arī novietot, savākt un glabāt neizmantojamus, pamestus transportlīdzekļus, ja vien šim nolūkam izmantotā zeme nav noteiktā kārtībā projektēta un ierīkota.

Galvenie risināmie problēmjautājumi 2014. - 2020. gada periodā ir: sadzīves atkritumu dalītās savākšanas sistēmas attīstība, elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumu dalītās savākšanas un reģenerācijas sistēmas attīstība, apglabājamā bioloģiski noārdāmo atkritumu daudzuma samazināšana, iedzīvotāju izglītošana, veicinot izpratni par atkritumu šķirošanas nozīmi vides un resursu saglabāšanā.

Novada teritorijā, galvenokārt pagastu lielākajos ciemos, ir uzstādīti dalīto atkritumu savākšanas konteineri. Pēc pagastu sniegtās informācijas secināts, ka savāktu atkritumu daudzumam ir tendence palielināties.

Jelgavas novadā sadzīves atkritumu apsaimniekošanu, kopš 2013. gada veic SIA „Jelgavas novada KU”, kuri transportē atkritumus uz atkritumu apglabāšanas poligonu „Brakšķi” Līvberzes pagastā.

No 2016. gada SIA „Jelgavas novada KU” ir uzsākusi arī lielgabarīta sadzīves atkritumu apsaimniekošanu Jelgavas novadā. Lai izvairītos no apkārtējās vides piesārņošanas, lielgabarīta atkritumu konteineri 2 reizes gadā tiek novietoti Jelgavas novada ciemu centros vai citās ar pašvaldību saskaņotās vietās²⁵. Konteineros iedzīvotāji var atstāt tos sadzīves atkritumus, kas izmēru dēļ parastajos konteineros neietilpst, piemēram, mēbeles, lielo sadzīves tehniku utml.

²⁵ Jelgavas novada KU. Lielgabarīta atkritumu apsaimniekošana. <http://www.jnku.lv/>.

3.7.1. Sadzīves atkritumi

Sadzīves atkritumi tiek pilnībā savākti no daudzdzīvokļu mājām, savrupmājām ir noslēgti līgumi par atkritumu savākšanu, līdz ar to var secināt, ka centralizētai atkritumu savākšanas sistēmai ir pietiekama kapacitāte pakalpojuma nodrošināšanai, tomēr, kā galvenās problēmas atkritumu apsaimniekošanā novadā, minamas nelegālās deponēšanas vietas un vides piegružošana, daļa iedzīvotāju nav noslēguši līgumus, pieaug arī kopējās atkritumu apjoms (sk.15.tab.).

15.tab.

Darbības ar sadzīves atkritumiem Jelgavas novadā²⁶

Gads	Radītais sadzīves atkritumu daudzums, t	Savāktais sadzīves atkritumu daudzums, t
	Jelgavas novadā	
2017	111101.37	38467.038
2016	153589.082	23208.664
2015	155726.515	27670.39

Sadzīves atkritumi tiek nogādāti un noglabāti poligonā „Brakšķi” Līvberzes pagastā.

Jelgavas novada teritorijā uz 2018. gada maiju ir 65 dalīto atkritumu vākšanas punkti, kas ir izvietoti visos Jelgavas novada pagastos un ciemos. Jelgavas novada pašvaldība nākamajā plānošanas periodā plāno nodrošināt ievērojamu kopējo radīto atkritumu daudzumu samazināšanu, izveidojot papildus DAV punktus, kā arī veicināt otrreiz pārstrādājamo materiālu šķirošanu, izvietojot papildus konteinerus šķirošanas punktos, dalīti vākt atkritumu savākšanai.

Teritorijas plānojuma risinājumi un ieteikumi:

- Teritorijas plānojuma Grafiskā daļā attēlota sanitārā aizsargjosla ap sadzīves atkritumu poligonu „Brakšķi”;
- Novadam sākotnēji jārisina jautājums par jau esošo uzkrāto atkritumu savākšanu un nesankcionēto atkritumu izgāztuvju likvidēšanu mežos, gravās un lauku sētās ārpus lielākajām apdzīvotajām vietām, kā arī jāturpina atkritumu šķirošanas attīstība novadā.

3.7.2. Bīstamie atkritumi

Bīstamie atkritumi ir atkritumi, kuriem piemīt viena vai vairākas īpašības, kas padara tos bīstamai cilvēka dzīvībai un veselībai, videi un kuri atbilst atkritumu klasifikatorā noteiktām bīstamo atkritumu kategorijām. Nepareizi apsaimniekoti bīstamie atkritumi negatīvi var

²⁶ Darbības ar sadzīves atkritumiem, atkritumu pārskata kopsavilkumi. LVĢMC

ietekmēt vidi un cilvēku veselību. Latvijā par bīstamo atkritumu apsaimniekošanas organizēšanu un koordinēšanu ir atbildīga valsts.

Pēc LVĢMC publiski pieejamās informācijas Jelgavas novadā organizācijas, kuras sniedz gadu pārskatus par atkritumiem, 2017. gadā radīja 399.9 tonnas ar bīstamajiem atkritumiem.

16.tab.

Darbības ar bīstamajiem atkritumiem Jelgavas novadā²⁷

Gads	Radītais bīstamo atkritumu daudzums, t	Savāktais bīstamo atkritumu daudzums, t
	Jelgavas novadā	
2017	399.91	268.278
2016	379.62	285.62
2015	189.12	315.92

1.1. Sadzīves atkritumu apsaimniekošanu Jelgavas novada teritorijā regulē 18.11.2010. Atkritumu apsaimniekošanas likums un Jelgavas novada pašvaldības 2018.gada 28.novembrī (protokols Nr.16, 22.§) izdotie Saistošie noteikumi Nr.11 " Par sadzīves atkritumu apsaimniekošanu Jelgavas novada administratīvajā teritorijā ", kas precizēti ar Jelgavas novada domes 2019.gada 27.marta lēmumu (protokols Nr.3, 30.§), kur 20 punkts nosaka, ka sadzīvē radušos bīstamo atkritumu radītājs vai valdītājs atdala bīstamos atkritumus no citu veidu atkritumiem, uzglabā tos, neradot apdraudējumu cilvēku dzīvībai un veselībai, videi vai personu mantai, kā arī izvēlas vienu vai abus šo atkritumu savākšanas veidus, slēdz līgumu par bīstamo atkritumu apsaimniekošanu ar personu, kura veic bīstamo atkritumu apsaimniekošanu un ir saņēmusi atļauju veikt bīstamo atkritumu apsaimniekošanu, sedzot šo atkritumu apsaimniekošanas izmaksas, pats nogādā bīstamos atkritumus uz tiem paredzētām savākšanas vietām, piemēram, baterijas vai elektropreces, nododot tirdzniecības vietās, šķirotu atkritumu savākšanas laukumos un.tml. Jelgavas novadā savāktie bīstamie atkritumi, tiek nodoti attiecīgajam bīstamo atkritumu apsaimniekotājam, kas Valsts vides dienestā ir saņēmis attiecīgo atļauju atkritumu apsaimniekošanai.

3.8. Riska teritorijas un objekti

3.8.1. Piesārņotās un potenciāli piesārņotās vietas

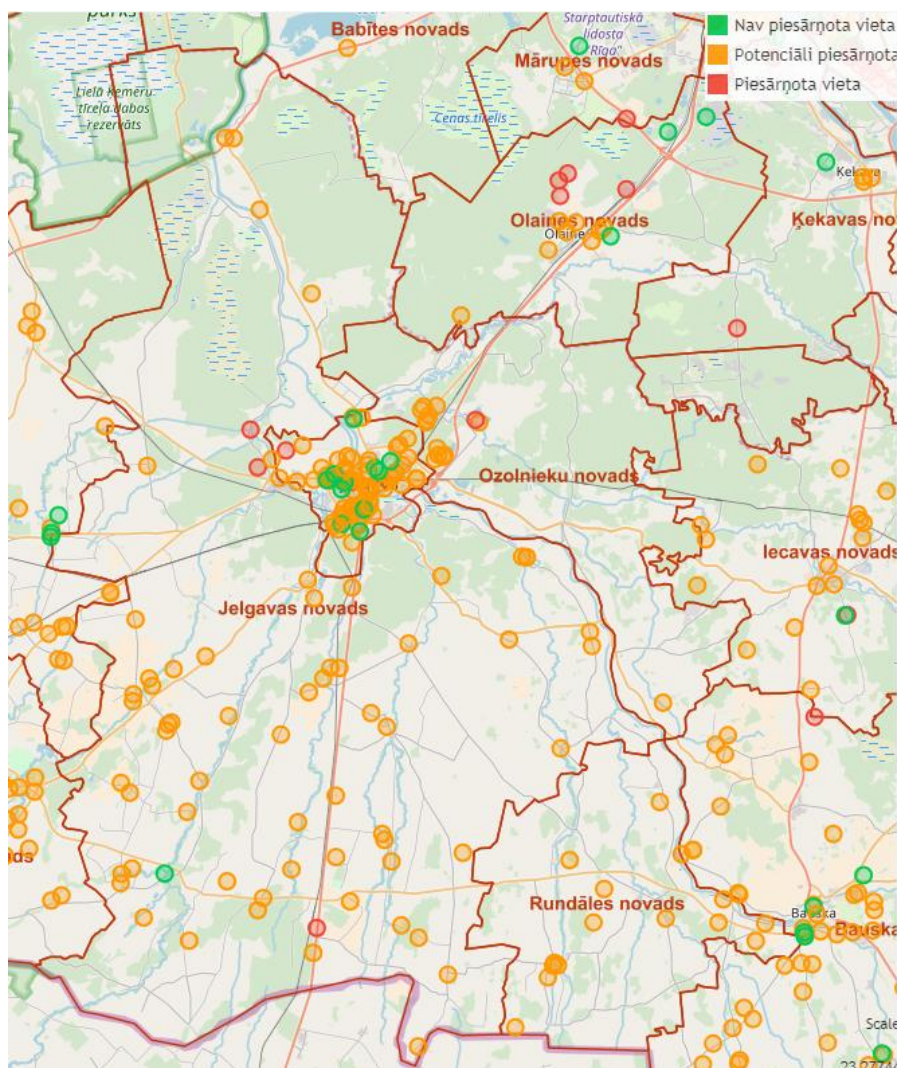
Piesārņotās vietas var būt – augsne, zemes dzīles, ūdens, dūņas, kā arī ēku un ražotņu teritorijas.

Potenciāli piesārņotās vietas ir teritorijas, kurās pagātnes saimnieciskās darbības rezultātā radies grunts, augsnes vai gruntsūdeņu piesārņojums, kurš vēl var ilgstoši nelabvēlīgi

²⁷ Darbības ar bīstamajiem atkritumiem, atkritumu pārskata kopsavilkumi. LVĢMC.

ietekmēt vidi, apdraudēt cilvēku veselību un dzīvību, fizisko un juridisko personu īpašumu un intereses, un kuras nav pierādīts ar izpēti vai analīzi rezultātiem.

Lai piesārņotās vietas neapdraudētu vidi, kā arī cilvēku veselību un dzīvību, tiek nodrošināta šo vietu inventarizācija un uzskaitē, lai pēc tam varētu veikt to sanācību. Latvijas teritorijā tika veikta piesārņoto vietu apzināšana un uzskaitē. Informācija ir apkopota LVĢMC datu bāzē par piesārņotajām un potenciāli piesārņotajām vietām. Uz Vides pārskata sastādīšanas brīdi, informācija reģistrā netiek atjaunota. Šajā reģistrā iekļauti ne tikai objekti, kas jau piesārņo vai arī ir aizdomas par potenciālu piesārņojumu, bet arī tie uzņēmumi, kas pašreiz piesārņojumu nerada, bet to darbība saistās ar augstu piesārņojuma bīstamības potenciālu. kartogrāfisku materiālu skatīt 3. attēlā.

3.att. Piesārņotas un potenciāli piesārņotas vieta Jelgavas novadā²⁸ (avots: LVĢMC).

Saskaņā ar LVĢMC uzturētās datu bāzes, piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistra datiem, Jelgavas novada teritorijā ir reģistrētas 3 piesārņotās teritorijas un 60 potenciāli piesārņotās teritorijas, savukārt 3 vietas noteiktas kā vietas, kas nav potenciāli piesārņotas (sk.17.tab.).

²⁸ Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu informācijas sistēma, LVĢMC.

Piesārņotas un potenciāli piesārņotas vieta Jelgavas novadā²⁹

Nr. P.k.	Reģistrācijas numurs	Nosaukums	Atrašanās Jelgavas novadā
NAV PIESĀRŅOTA			
1	54908/4952	SIA „BRASLA LVA”	Vilces pag.
2	54528/4953	SIA „LOMS un KO”, Zivju apstrādes cehs	Glūdas pag.
3	54528/4886	SIA „GAĻAS PĀRSTRĀDES UZŅĒMUMS NĀKOTNE”	Glūdas pag.
PIESĀRŅOTA VIETA			
1	54628/2352	Klāšķini	Līvberzes pag.
2	54628/2350	Atkritumu izgāztuve "Brakšķi"	Līvberzes pag.
3	54488/2332	DUS "Astarte nafta", Elejā	Elejas pag.
POTENCIĀLI PIESĀRŅOTA VIETA			
1	54708/4838	SIA “Astarte-nafta”, naftas bāze un degvielas uzpildes stacija	Platones pag.
2	54968/2402	Rosība	Zaļenieku pag.
3	54908/2388	Avoti	Vilces pag.
4	54908/2386	Valneri	Vilces pag.
5	54908/2385	Lielķēteles	Vilces pag.

²⁹ Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu informācijas sistēma, LVĢMC

Nr. P.k.	Reģistrācijas numurs	Nosaukums	Atrašanās Jelgavas novadā
6	54908/2383	Žukļi	Vilces pag.
7	54868/2380	Salnas	Valgundes pag.
8	54748/2374	Fabrikas	Sesavas pag.
9	54748/2373	Pazari	Sesavas pag.
10	54748/2372	Jušķēni	Sesavas pag.
11	54708/2369	Mežkalēji	Platones pag.
12	54708/2368	Kubliņi	Platones pag.
13	54708/2367	Jaungudēji	Platones pag.
14	54748/2371	Romāni	Sesavas pag.
15	54608/4684	Lielplatones speciālā internātskola, katlu māja	Lielplatones pag.
16	54000/4636	VIRCAVAS PAGASTA PADOMES - katlu māja un bioloģiskās NAI „VIRCAVA”	Virnavas pag.
17	54115/4188	SIA “Kalnciema ķieģelis”	Jelgavas novads
18	54968/2401	Ferma "Līči"	Zaļenieku pag.
19	54968/2400	Komplekss "Jaunspurģi"	Zaļenieku pag.
20	54968/2399	Komplekss "Dukāti"	Zaļenieku pag.
21	54968/2398	Komplekss "Kalāči"	Zaļenieku pag.
22	54968/2397	Ferma "Salnēni"	Zaļenieku pag.
23	54968/2396	4 nod. Mehāniskās darbnīcas un kalte	Zaļenieku pag.
24	54968/2395	Naftas bāze pie Medņiem	Zaļenieku pag.

Nr. P.k.	Reģistrācijas numurs	Nosaukums	Atrašanās Jelgavas novadā
25	54968/2394	Zaļenieku izgāztuve	Zaļenieku pag.
26	54968/2393	Mehāniskās darbnīcas	Zaļenieku pag.
27	54968/2392	Naftas bāze Zaļeniekos	Zaļenieku pag.
28	54968/2391	Abgunstes mehāniskās darbnīcas	Zaļenieku pag.
29	54968/2390	Militārais lidlauks, bijusī PSRS armijas teritorija	Zaļenieku pag.
30	54968/2389	Ūziņu degvielas bāze	Zaļenieku pag.
31	54908/2387	Lopu ferma Kapteines	Vilces pag.
32	54908/2384	Ziedkalnes naftas bāze	Vilces pag.
33	54868/2382	SIA "Viada " DUS	Valgundes pag.
34	54868/2381	Ķīmikāliju noliktava	Valgundes pag.
35	54828/2379	ZS "Pumpuri 1" lopu ferma	Svētes pag.
36	54828/2378	Centra ferma Svētē	Svētes pag.
37	54828/2376	Jēkabnieku degvielas bāze	Svētes pag.
38	54748/2370	Klieņu pienotava	Sesavas pag.
39	54708/2366	Cūku ferma "Vecie Plēpi"	Platones pag.
40	54708/2365	Vecbriedīši ķīmikāliju noliktava	Platones pag.
41	54708/2364	AS "Platone" degvielas bāze	Platones pag.
42	54708/2363	P.s. "Lielvircava" DUS	Platones pag.
43	54628/2351	Izgāztuve aiz "Jurgiem"	Līvberzes pag.

Nr. P.k.	Reģistrācijas numurs	Nosaukums	Atrašanās Jelgavas novadā
44	54608/2349	ZS "Grotēni" cūku ferma	Lielplatones pag.
45	54608/2348	Bijusī PSRS armijas teritorija - raķešu bāze	Lielplatones pag.
46	54608/2347	AS "Lielplatone" DUS	Lielplatones pag.
47	54568/2346	Dzirnieku degvielas bāze	Jaunsvirlaukas pag.
48	54568/2345	Degvielas glabātuve	Jaunsvirlaukas pag.
49	54568/2344	Lopu kapsēta pie Cīruļu fermas	Jaunsvirlaukas pag.
50	54568/2343	SIA "Gotika Auto "DUS	Jaunsvirlaukas pag.
51	54568/2342	Minerālmēslu noliktava	Jaunsvirlaukas pag.
52	54568/2341	Vecsvirlaukas naftas bāze	Jaunsvirlaukas pag.
53	54568/2340	Vecsvirlaukas darbnīcas	Jaunsvirlaukas pag.
54	54488/2339	Lidlauks	Elejas pag.
55	54488/2338	Ķīmikāliju noliktava	Elejas pag.
56	54488/2337	Zizmas degvielas uzpildes stacija	Elejas pag.
57	54488/2336	Zizmas cūku ferma	Elejas pag.
58	54488/2335	Stalģu ferma	Elejas pag.
59	54488/2334	Beverīnas lopu komplekss	Elejas pag.
60	54488/2333	Atkritumu izgāztuve	Elejas pag.

Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu apzināšana un reģistrācija veikta saskaņā ar MK 20.11.2001. noteikumiem Nr.483 „Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu apzināšanas un reģistrācijas kārtība”.

TP risinājumi un ieteikumi:

- Ņemot vērā, ka vairākas no minētajām vietām atrodas tuvāk vai tālāk no ūdensobjektiem, kas ir viens no iespējamajiem augsnes, pazemes un virszemes ūdeņu un piesārņojuma iemesliem, ir nozīmīgi veikt šo vietu sanāciju un rekultivāciju;
- Lielākoties šo vietu izpēte nav veikta, tādējādi nevar spriest par šo vietu pašreizējo ietekmi uz vidi vai cilvēku. Ņemot vērā, ka daļa no šīm vietām ir vēsturiski piesārņotās vai potenciāli piesārņotās vietas, bet daļai šāds statuss noteikts uz pieņēmumu pamata, būtu nepieciešams veikt detalizētu izpēti.

3.8.2. Rūpnieciskā riska teritorijas

Atbilstoši 05.03.2016. noteikumos Nr. 131 “Rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas kārtība un riska samazināšanas pasākumi” minētajam, objektus iedala: zemāka riska līmeņa objektos un augstāka riska līmeņa objektos.

Zemāka līmeņa objektos ķīmisko vielu daudzums, kas vienlaikus var atrasties objektā pārsniedz šajos MK noteikumos noteikto zemāko daudzumu, bet nepārsniedz augstāko klasificējošo daudzumu. Šāda riska līmeņa objektiem ir jāizstrādā rūpniecisko avāriju novēršanas programma.

Augstākā riska līmeņa objekti ir tādi, kuros, vienlaikus var atrasties bīstamās vielas tādos daudzumos, kas pārsniedz noteikumos noteikto augstāko bīstamo ķīmisko vielu daudzumu. Augstāka riska līmeņa objektiem ir jāizstrādā drošības pārskats.

Saskaņā ar 05.03.2016. noteikumu Nr. 131 “Rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas kārtība un riska samazināšanas pasākumi” prasībām Jelgavas novadā ir sekojoši Rūpniecisko avāriju riska objekti:

1. SIA "Scandagra Latvia", Lietuvas iela 30, Eleja, Elejas pagasts, Jelgavas novads. Bīstamās vielas: amonija nitrātu saturoši mēslošanas līdzekļi;
2. KS “LATRAPs”, Elejas graudu pirmapstrādes komplekss, Lietuvas iela 16a, Eleja, Jelgavas novads. Bīstamās vielas: amonija nitrāta minerālmēsli;
3. SIA “Eco Lead”, Jelgavas iela 21, Kalnciems, Kalnciema pagasts, Jelgavas novads: Bīstamās ķīmiskās vielas

Jelgavas novadā atrodas arī vairākas stratēģiskās nozīmes dzelzceļa līnijas, to šķērso maģistrālais naftas vads, maģistrālais gāzes vads. Tāpat darbojas četras mazās hidroelektrostacijas³⁰.

Jelgavas novadā esošo uzņēmumu saimnieciskā darbība, var radīt vides piesārņojumu, radot tiešus avāriju draudus, gan iespējamo netiešo ietekmi uz vidi. Piesārņojošās

³⁰Jelgavas pilsētas, Jelgavas novada un Ozolnieku novada apvienotais Civilās aizsardzības plāns, 2010.

darbības tiek iedalītas A, B un C kategorijās, ņemot vērā piesārņojuma darbību un iedarbību vai to risku, ko rada cilvēku veselībai un videi.

Jelgavas novadā atrodas 3 A kategorijas piesārņojošās darbības uzņēmumi:

- SIA “Jelgavas komunālie pakalpojumi”, darbībām ar atkritumiem “Brakšķos”, Līvberzes pagastā;
- SIA “KULK”, darbībām ar atkritumiem “Brakšķos”, Līvberzes pagastā;
- SIA “Eco Lead” nolietotu svina atkritumu pārstrādes rūpnīca Jelgavas ielā 21, Kalnciemā, Kalnciema pagastā.

Ar A un B kategorijas piesārņojošu darbību uzņēmumiem var iepazīties Valsts vides dienesta mājaslapā³¹ vai Vides pārraudzības valsts biroja mājaslapā³², un C kategorijas piesārņojošo darbību uzņēmumiem var iepazīties Valsts vides dienesta mājaslapā³³ izveidotajā C kategorijas piesārņojošo darbību reģistrā.

3.8.3. Ekoloģiskā riska teritorijas

Cilvēku darbības rezultātā un klimata pārmaiņu ietekmē arvien pieaug plūdu iespējamība un, laikus neveicot nepieciešamos drošības pasākumus, pieaug arī iespējamās plūdu izraisītās negatīvās sekas. Plūdu apdraudētās teritorijas pēc to izcelsmes Latvijā iedalāmas divās pamata grupās:

- dabiskās (ar plūdu vai jūras uzplūdu) apdraudētās teritorijas, kuras tiek appludinātas dabas apstākļu ietekmes rezultātā;
- mākslīgās jeb cilvēku radītās (antropogēni izraisītās) appludinātās vai appludinājuma ietekmētās teritorijas, kuras saistītas ar ūdeņu dabiskā režīma mākslīgām izmaiņām.

Dabiskās **plūdu apdraudētās teritorijas** ir palieņu teritorijas, kas applūst palu vai plūdu gadījumā, un jūras uzplūdu apdraudētās teritorijas, kur stipru vēju laikā notiek jūras ūdeņu ieplūšana upju ietekās un piejūras ezeros, kā arī jūras krastu erozija un ar to saistīta applūšana. Mākslīgās appludinātās vai appludinājuma ietekmētās teritorijas ir upju gultnes vai krasta, kā arī ezeru tipa ūdenskrātuves, polderi un citi ūdens uzstādinājumi upju gultnēs ar ūdens līmeni regulējošām būvēm. Šīs teritorijas riskam ir pakļautas tajos gadījumos, ja projektēšanas gaitā nav pietiekami veikti hidroloģiski-hidrauliskie aprēķini, veikta būvlaukuma hidroģeoloģiskā izpēte un ievēroti būvnormatīvi, tajā skaitā būvniecības laikā. Svarīgs plūdu riska novēršanas faktors ir hidrotehnisko būvju pareiza uzraudzība, uzturēšana tehniskā kārtībā, kā arī to ekspluatācijas režīma stingra ievērošana.

Plūdu rašanos var noteikt vai veicināt dabiskie apstākļi (nokrišņi, gaisa temperatūra, vējš, reljefs, augu sega, hidroģeoloģiskie, hidroloģiskie) un to mijiedarbība, kā arī hidrotehnisko būvju bojājums.

Latvijā plūdu galvenie cēloņi var būt sekojoši:

³¹ A un B atļaujas piesārņojošo darbību veikšanai, VVD

³² A,B atļaujas. Piesārņojums, VPVB

³³ A un B atļaujas piesārņojošo darbību veikšanai, VVD

- pavasara pali un sniega kušana;
- ledus sastrēgumi un ledus iešana;
- intensīvs lietus;
- ilgstoši lietaini periodi;
- spēcīgs vējš (vētra), kas izraisa jūras uzplūdus piekrastē un upju grīvās;
- hidrotehnisko būvju avārija.

Nemot vērā Lielupes rāmo kritumu, ūdens līmenis Lielupē un lielākajās pietekās būtiski paaugstinās pavasara palu laikā (martā – aprīlī). Pavasara palu laikā Lielupē veidojas ledus sastrēgumi, strauji ceļas ūdens līmenis virszemes ūdensobjektos. Lielupe un tās lielākās pietekas applūst praktiski visā to garumā. Īpaši ūdens līmeņa paaugstināšanās sekas ir jūtamas Kalnciema pagastā.

Lielupes upju baseina upes Jelgavas novadā lielākoties ir līdzenuma upes ar zemiem krastiem, raksturīga periodiska applūšana, ko vēl vairāk veicina augstie gruntsūdeņi, teritorijas ģeoloģiskie apstākļi, kā arī upju aizaugšana. Daudzviet upju piekrastēs veidojas palieņu pļavas, raksturīgākās Svētes un Lielupes upju piekrastēs. Upju līčos un pļavās sastopamas retas augu, putnu un dzīvnieku sugas, kas liecina par bioloģiskajai daudzveidībai labvēlīgu vidi. Teritorijas plānojuma Grafiskās daļas kartēs attēlotas virszemes ūdensobjektu aizsargjoslas, lai mazinātu piesārņojuma negatīvo ietekmi uz ūdens ekosistēmām, novērstu erozijas procesu attīstību, ierobežotu saimniecisko darbību applūstošajās teritorijās, kā arī lai saglabātu apvidum raksturīgo ainavu.

Lai neradītu applūšanas draudus, plānojot teritoriju apbūvi, nepieciešams stingri ievērot aizsargjoslas ap aplūstošām teritorijām.

Paaugstinātā **ugunsbīstamības riska** teritorijas ir lielākie mežu masīvi un purvi. Ugunsgrēka risku pašvaldībā var radīt arī kūlas dedzināšana, kas ir viena no Latvijas, t.sk. Jelgavas novadā, aktuālajām problēmām.

3.9. Iespējamās izmaiņas, ja plānošanas dokuments netiktu īstenots

Teritorijas plānojums nosaka teritorijas pašreizējo izmantošanu, perspektīvo izmantošanu un izmantošanas kārtību pašvaldībā nākamajiem piecpadsmit gadiem. Nosakot teritorijas funkcionālo zonējumu, tiek plānota Jelgavas novada ciemu un lauku teritoriju izmantošana, sabalansējot dabas, vides un sociāli – ekonomiskos apsvērumus.

Jaunais teritorijas plānojums paredz, ka blīva apbūve tiek plānota novada nozīmes attīstības centros. Savukārt Lauku teritorijā (ārpus ciemiem) tiek plānota viensētu tipa apbūve un lauksaimnieciskā ražošanas apbūve, kā arī paredzēts saglabāt lauku vides ainavu un dabas pamatnes teritorijas (meži, ūdeņi, lauksaimniecībā izmantojamās zemes).

Katrai apdzīvotai vietai (ciemam) tiek noteikts funkcionālais zonējums, sabalansējot iedzīvotāju ekonomiskās intereses, kā arī, ievērojot dabas un kultūrvēsturiskās vides aizsardzības prasības un pētniecības principu, kas nozīmē, ka, izstrādājot jaunus teritorijas attīstības plānošanas dokumentus, izvērtē spēkā esošos attīstības plānošanas dokumentus un to īstenošanas praksi.

Ja Teritorijas plānojumā neveiktu uzlabojumus, nebūtu iespējams īstenot attīstības mērķus, kas tieši saistīti ar apbūves veikšanu ražošanas vajadzībām, kur tas būtu lietderīgi, kā arī, saglabāt dabas teritorijas, kur tas ir pamatoti nepieciešamas. Neveicot izmaiņas teritorijas plānojumā, netiktu sekmēts darba vietu pieaugums, infrastruktūras attīstība, dzīves līmeņa celšanās un kopējā novada, pagastu, ciemu izaugsme.

Ja Jelgavas novada teritorijas plānojums netiktu īstenots (izstrādāts un apstiprināts), Jelgavas novada teritorijas izmantošanu un attīstību reglamentētu spēkā esošais Jelgavas novada teritorijas plānojums 2011.-2023. gadam.

Spēkā esošajā Jelgavas novada teritorijas plānojumā tiek izvērtēts novada teritorijas attīstības potenciāls un noteiktas tā izmantošanai nepieciešamās prasības un ierobežojumi, t.i., nodrošina blīvi apdzīvoto vietu (pilsētas un ciemu) kompaktu attīstību ar atbilstošu inženiertehniskās un satiksmes infrastruktūras nodrošinājumu, daudzveidīgu lauku teritoriju attīstību ar ekonomiskās attīstības interesēm, dabas un kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanu, kā arī nosaka prasības dabas resursu izmantošanai (derīgo izrakteņu ieguves teritoriju, alternatīvās enerģētikas attīstība) un ražošanas teritoriju attīstībai.

Jelgavas novada teritorijas plānojums ir viens no novada ilgtermiņa teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem attiecībā uz teritorijas izmantošanu ar perspektīvu līdz 2033. gadam. Jelgavas novada teritorijas plānojuma esamība palīdz pašvaldībai izvērtēt katru attīstības ieceri, attīstītājiem saskaņojot savu darbību ar novada attīstības kopējām interesēm, bet iedzīvotājiem un uzņēmējiem – iegūt informāciju par novada attīstības iespējām un nosacījumiem.

Turpmākajās sadaļās apkopota un analizēta Jelgavas novada esošā vides kvalitāte, norādīts Jelgavas novada teritorijas plānojuma risinājumu apraksts un pamatojums attiecībā uz iespējamām vides ietekmēm.

3.10. Alternatīvu izvēles pamatojums

Teritorijas plānojuma izstrādes mērķis - izvērtēt spēkā esošo novada teritorijas plānojumu, nodrošinot atbalstu novada attīstības mērķu sasniegšanai un novada attīstības programmas realizācijai.

Kā vienīgais teritorijas plānojumā apspriestais alternatīvais risinājums, Kalnciema teritorijā tika vērtēts, vai tajā iekļaut Dārziņciema un Gulbju ciema teritorijas. Ņemot vērā teritorijas specifiku, tās ģeoloģisko stāvokli, ja tās tiktu iekļautas Kalnciema sastāvā, būtu neekonomiski un praktiski ļoti grūti nodrošināt infrastruktūru un komunikācijas. Kvalitatīvu un videi draudzīgu inženierkomunikāciju attīstība un pieejamība veicina gan dzīves, gan darba vides kvalitāti un pieprasījumu pēc tās, veicinot iedzīvotāju skaita pieaugumu nākotnē un jaunu uzņēmumu veidošanu.

Balstoties uz to, teritorijas nav paredzēts izmantot dzīvojamās apbūves nolūkiem (primāri), ne spēkā esošā (Rekreācijas teritorijas), ne plānotajā (Lauksaimniecības teritorija) – jaunajā teritorijas plānojumā. Nosakot atļauto izmantošanu - Lauksaimniecības teritorija (L2), kur galvenā izmantošana ir lauksaimnieciskā izmantošana, kas saistīta ar augkopību, dārzenkopību, dārzkopību (tai skaitā sakņu

dārzi un ģimenes dārziņi), papildus izmantošanas veidi ir vasarnīcu un dārza māju apbūve, kas pieļauj arī atbilstošas infrastruktūras un komunikāciju izveidi, minimālām, pat sezonālām lietošanas reizēm.

Nemot vērā to, ka izstrādātais Teritorijas plānojums neparedz vairākus jeb alternatīvus risinājumus, par vienīgo varētu uzskatīt „nulles” alternatīvu, kad tiek saglabāta esošā situācija un netiek grozīta Jelgavas novada teritorijas attīstība.

„0” alternatīvas izvēle, neatbilstu augstāka līmeņa nacionālā, reģionālā un vietējā līmeņa plānošanas dokumentu izvirzītajiem mērķiem, normatīvo aktu prasībām un vides aizsardzības interesēm. Neizstrādājot kopēju novada teritorijas plānojumu, netiktu aktualizēta novadam nozīmīgu nozaru – lauksaimniecības, mežsaimniecības, ražošanas, transporta, inženierkomunikāciju infrastruktūras, publisko pakalpojumu, dzīvojamo teritoriju attīstība, dabas teritoriju un vides ilgtspējīga izmantošana. Šādas „0” izvēles īstenošana aizkavētu arī vides un dabas aizsardzības pasākumu efektīvu īstenošanu. Novada teritorijas turpmākajā attīstībā tiktu veikti nepārdomāti plānošanas risinājumi un nesistemātiskas darbības, kas kavētu saimnieciskās darbības un infrastruktūras attīstību, novestu pie vides problēmu saasināšanās.

Nebūtu ievēroti vairāki teritorijas attīstības plānošanas principi, t.sk., ilgtspējības princips, kas nosaka, ka teritorijas attīstību plāno, lai saglabātu un veidotu esošajām un nākamajām paaudzēm kvalitatīvu vidi, līdzsvarotu ekonomisko attīstību, racionālu dabas, cilvēku un materiālo resursu izmantošanu, dabas un kultūras mantojuma attīstību, kā arī savstarpējās saskaņotības princips, kad netiktu sasniegti attīstības mērķi, kas noteikti Jelgavas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā.

Jelgavas novada teritorijas plānojums izstrādāts, nosakot vienotus teritorijas izmantošanas nosacījumus visai Jelgavas novada teritorijai, tādejādi radot pamatu ilgstošai un stabilai Jelgavas novada pašvaldības attīstībai. Plānošanas dokumenta risinājumi paredz racionālus un teritorijas attīstību veicinošus nosacījumus, kas atbilst spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem un to prasībām, un kas vērstas uz dabas resursu racionālu izmantošanu, nodrošinot iespējami līdzsvarotāku teritorijas attīstību.

Ja, īstenojot Jelgavas novada teritorijas plānojumu, tiek ievērotas valsts normatīvajos aktos noteiktās prasības, TIAN, nosacījumi katras teritorijas izmantošanai, tad izstrādātais plānošanas dokuments ir piemērotākā alternatīva.

Tā kā Jelgavas novada teritorijas plānojumam nav paredzēta alternatīva dokumenta izstrāde, tad alternatīvi risinājumi iespējami konkrētām darbībām katrā no noteiktajām teritorijām. Lai izvērtētu, kuri alternatīvie pasākumi ir paši piemērotākie, jāizvērtē to efektivitāte un lietderība, kā arī jāņem vērā sabiedrības viedoklis.

4. VIDES STĀVOKLIS TERITORIJĀS, KURAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTA ĪSTENOŠANA VAR BŪTISKI IETEKMĒT

4.1. Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas

Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas (ĪADT) Latvijā ir ģeogrāfiski noteiktas platības, kas atrodas īpašā valsts aizsardzībā, lai aizsargātu un saglabātu dabas daudzveidību - retas un tipiskas dabas ekosistēmas, aizsargājamo sugu dzīves vidi, savdabīgas, skaistas un Latvijai raksturīgas ainavas, ģeoloģiskos un ģeomorfoloģiskos veidojumus, dendroloģiskos stādījumus un dižkokus, kā arī sabiedrības atpūtai, izglītošanai un audzināšanai nozīmīgas teritorijas.

Jelgavas novadā atrodas deviņas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, kuru statuss noteikts saskaņā ar likumu „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” un šīs teritorijas iekļautas Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000) sarakstā:

- daļa no nacionālā parka „Ķemeru Nacionālais parks”;
- dabas parks „Svētes paliene”;
- daļa no dabas parka „Tērvete”;
- dabas parks „Vilce” (Vilces pag.);
- daļa no dabas lieguma „Babītes ezers”;
- dabas liegums „Kaigu purvs”;
- dabas liegums „Kalnciema pļavas”;
- daļa no dabas lieguma „Lielupes palieņu pļavas”;
- daļa no dabas lieguma „Līvberzes liekņa”.

Novadā esošo ĪADT vispārējo aizsardzību un šo teritoriju izmantošanas kārtību nosaka 16.03.2010. MK noteikumi Nr.264 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” vai teritoriju individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi (sk.18. tab.). Savukārt, lai saskaņotu dabas aizsardzības, dabas resursu izmantošanas un reģiona ilgtspējīgas attīstības intereses, nodrošinot teritorijas dabas vērtību saglabāšanu, kā arī lai nodrošinātu labvēlīgu aizsardzības statusu tām īpaši aizsargājamām sugām un īpaši aizsargājamiem biotopiem, kuru aizsardzības nolūkā šī teritorija ir izveidota vai tiek veidota, fiziskā vai juridiskā persona var izstrādāt aizsargājamās teritorijas dabas aizsardzības plānu.

Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas (Natura 2000) Jelgavas novadā³⁴

Nr. p.k.	Nosaukums	Teritoriālā vienība Jelgavas novadā	Kopējā platība/platība novadā, ha	Dibināšanas gads	Teritorijas aizsardzību un izmantošu regulējošie tiesību akti	Dabas aizsardzības plāns
1.	Nacionālais parks „Ķemeru Nacionālais parks”	Valgundes pagasts	38165/ 5500	1997.	03.07.2001. Ķemeru Nacionālā parka likums. 18.06.2002. MK noteikumi Nr.236 „Ķemeru Nacionālā parka individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”.	Dabas aizsardzības plāns 2002.-2010. (saskaņā ar VARAM 18.02.2016. rīkojumu Nr.24 termiņš pagarināts līdz 31.12.2019.)
2.	Dabas parks „Svētes paliene”	Līvberzes, Valgundes pagasts	931	2004	03.03.2008. MK noteikumi Nr.134 „Dabas parka „Svētes paliene” individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”	Dabas aizsardzības plāns laika posmam no 2007.-2016. gadam
3.	Dabas parks „Tērvete”	Zaļenieku pagasts	1374/ 217,3	1957	28.08.2012. MK noteikumi Nr.589 „Dabas parka „Tērvete” individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”	Dabas aizsardzības plāns laika posmam no 2009. gada līdz 2018. gadam
4.	Dabas parks „Vilce”	Vilces pagasts	144	2004	16.03.2010. MK noteikumi Nr.264 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju	Dabas aizsardzības plāns laika posmam no 2007. gada līdz 2017. gadam

³⁴ Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas Zemgales plānošanas reģiona novados, DAP

Nr. p.k.	Nosaukums	Teritoriālā vienība Jelgavas novadā	Kopējā platība/platība novadā, ha	Dibināšanas gads	Teritorijas aizsardzību un izmantošu regulējošie tiesību akti	Dabas aizsardzības plāns
					vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”	
5.	Dabas liegums „Babītes ezers”	Valgundes pagasts	2988/ 113,3	1957	24.05.2011. MK noteikumi Nr.409 „Dabas lieguma „Babītes ezers” individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”	Dabas aizsardzības plāns laika posmam no 2009. gada līdz 2019. gadam
6.	Dabas liegums „Kaigu purvs”	Līvberzes, Kalnciema pagasti	583	2004	16.03.2010. MK noteikumi Nr.264 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”	Nav
7.	Dabas liegums „Kalnciema pļavas”	Valgundes, Kalnciema pagasti	170	2004	16.03.2010. MK noteikumi Nr.264 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”	Dabas aizsardzības plāns laika posmam no 2005. gada līdz 2015. gadam (saskaņā ar VARAM 18.02.2016. rīkojumu Nr.24 termiņš pagarināts līdz 31.12.2019.)
8.	Dabas liegums „Lielupes palienes pļavas”	Jaunsvirlaukas pagasts	352	1999	13.05.2008. MK noteikumi Nr.326 „Dabas lieguma „Lielupes palieņu pļavas” individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”	Dabas aizsardzības plāns laika posmam no 2007. gada līdz 2017. gadam
9.	Dabas liegums „Līvberzes liekņa”	Līvberzes pagasts	144/ 26	1999	16.03.2010. MK noteikumi Nr.264 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”	Dabas aizsardzības plāns laika posmam no 2010. gada līdz 2020. gadam

Jelgavas novadā esošās īpaši aizsargājamās teritorijas šobrīd nav pakļautas ievērojamai antropogēnai ietekmei. Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000) izmantošanas veids Jelgavas novada teritorijas plānojumā netiek mainīts un būtiska ietekme nav paredzama arī uz pārējām aizsargājamām dabas teritorijām. Jaunajā teritorijas plānojumā, atšķirībā no jau esošā, tiek veiktas izmaiņas ciemu robežās. Ciemu esošās un arī plānotās jaunās robežas neskar ĪADT.

Jelgavas novada teritorijas plānojums neparedz darbības, kas varētu tieši ietekmēt īpaši aizsargājamo dabas teritoriju bioloģiskās daudzveidības un ainaviskās vērtības. Tomēr jāņem vērā, ka attīstot teritorijas pie īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, tā jāuztver kā buferzona starp šo un pārējām teritorijām, t.i., jāparedz plānotās darbības sekas, vai tās ietekmēs tieši vai netieši arī īpaši aizsargājamās dabas teritorijas. Tas īpaši attiecināms uz teritorijām, kurās paredzēts mainīt funkcionālo zonējumu no lauksaimniecībā izmantojamām zemēm uz ražošanas teritorijām.

Teritoriju attīstības plānošanas gaitā un pirms katras konkrētās ieceres realizēšanas, jāņem vērā īpaši aizsargājamās dabas teritorijas tuvums un jāizvērtē iespējamā ietekme uz tām. Īpaši aizsargājamām dabas teritorijām ir izstrādāti dabas aizsardzības plāni, individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi.

TP risinājumi un ieteikumi:

- Teritorijas plānojums nodrošina īpaši aizsargājamo dabas teritoriju aizsardzību – plānojuma Grafiskajā daļā ir attēlotas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, funkcionālais zonējums, atbilstoši MK noteikumos apstiprinātajām robežām;
- ĪADT izmantošana veicama atbilstoši spēkā esošajos LR normatīvajos aktos noteiktajam. Savukārt 19.04.2011. MK noteikumi Nr.300 „Kārtība, kādā novērtējama ietekme uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000)” nosaka, ka visas darbības, kas tiks realizētas Natura 2000 tīklā esošā īpaši aizsargājamā dabas teritorijā, ir pakļautas ietekmes uz Natura 2000 teritorijām ietekmes novērtējuma procedūrai;
- TIAN nosaka īpaši aizsargājamo dabas teritoriju aizsardzību:
 - Īpaši aizsargājamās dabas teritorijās lauksaimniecības zemes lietošanas kategorijas maiņa un meža zemes atmežošana veicama saskaņā ar īpaši aizsargājamo dabas teritoriju aizsardzības un izmantošanas normatīvo aktu prasībām.
 - Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju apsaimniekošanu veic zemes īpašnieki.
 - Paredzot jaunu apbūvi vai infrastruktūras izbūvi šobrīd neapbūvētās dabas teritorijās, ieteicams inventarizēt teritorijas bioloģiskās vērtības, arī īpaši aizsargājamo sugu atradņu un biotopu esamību šajās teritorijās, plānojot teritorijas izmantošanu atbilstoši Sugu un biotopu aizsardzības likuma prasībām, kā arī izvērtēt vai apbūve būtiski neietekmēs īpaši aizsargājamās dabas teritorijas.
 - Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju apsaimniekošana veicama atbilstoši spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem.
- Lai novērstu plānošanas dokumenta īstenošanas negatīvo ietekmi, jāveic esošajos dabas aizsardzības plānos noteiktie aizsardzības un apsaimniekošanas pasākumi;

- Jāveicina sabiedrību informējoši pasākumi par antropogēnās darbības ietekmi uz aizsargājamajām dabas teritorijām un objektiem.

4.2. Mikroliegumi

Mikroliegumi ir teritorijas, kas tiek noteiktas, lai nodrošinātu īpaši aizsargājamās sugas vai biotopa aizsardzību ārpus īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, kā arī īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, ja kāda no funkcionālajām zonām to nenodrošina. Līdzīgi kā īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, mikroliegumos ir aizliegtas vai ierobežotas darbības, kas apdraud retās sugas vai biotopa pastāvēšanu.

Mikrolieguma veidošanu nosaka 16.03.2000. Sugu un biotopu aizsardzības likums un 24.02.2000. Meža likums, kā arī, likumiem pakārtotie normatīvie akti.

Liela daļa mikroliegumu atrodas ūdens objektu tuvumā, tādēļ to stāvoklis un pastāvēšana ir atkarīga arī no to ekoloģiskā stāvokļa un tā ietekmēm. Negatīvu ietekmi var radīt cilvēku darbība, gan tieša (krastu piemēslošana, auto mazgāšana, tieša vielu novadīšana ūdenstilpnēs), gan netieša (notekūdeņu novadīšana vidē), kā arī, dabiskie procesi (aplūšana).

Jelgavas novadā saskaņā ar dabas datu pārvaldības sistēmas OZOLS datiem ir izveidoti 37 mikroliegumi ar kopējo platību 601,3 ha un buferzonas platību 268,9 ha.

Risinājumi un ieteikumi:

- Teritorijas plānojuma Grafiskā daļā attēlotas mikroliegumu teritorijas, taču, lai aizsargātu īpaši aizsargājamās sugu dzīvotnes un biotopus, plānošanas dokumentā netiek uzsvērts, kam - kādai sugai vai biotopam mikroliegums izveidots;
- Saskaņā ar 18.12.2012. MK noteikumu Nr.940 „Noteikumi par mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu” 34.punktu Dabas aizsardzības pārvalde apkopo un uzkrāj informāciju par mikroliegumiem;
- TIAN nosaka prasības to aizsardzībai un saglabāšanai, kas aprakstīts šī Vides pārskata 4.1. nodaļā.

4.3. Aizsargājami koki

Dižkokiem ir ne tikai ainaviska un kultūrvēsturiska vērtība, bet tiem ir liela nozīme arī vispārējā bioloģiskās daudzveidības saglabāšanā. Tas uztverams kā patstāvīga ekosistēma, un ir dzīves telpa daudzām retām un apdraudētām putnu, zīdītāju, kukaiņu, sēņu sugām un citiem organismiem.

Jelgavas novadā atrodas 55 valsts nozīmes aizsargājami koki un 7 potenciāli (plānoti) aizsargājami koki³⁵.

Risinājumi un ieteikumi:

- Teritorijas plānojuma Grafiskā daļā attēlotas aizsargājamo koku atrašanās vietas;

³⁵ Dabas datu pārvaldības sistēma “OZOLS”.

- Dižkoku aizsardzības joslā ir jāievēro saimnieciskās darbības ierobežojumi, kas pasargātu to sakņu sistēmu un nodrošinātu to tālāku eksistenci, savukārt pašvaldībai būtu jāuzstāda atbilstošas informācijas zīmes („ozollapa” – dabas piemineklis), kas informētu par dabas objekta aizsardzības statusu;
- Ieteicams izvērtēt, vai TIAN nebūt jānosaka prasības to aizsardzībai un saglabāšanai.
- TIAN jau noteikts, ka zemes vienībās, kurās tiek izstrādāts detālplānojums un lokālais ainavu plāns, jāveic dižkoku inventarizācija.

4.4. Kultūrvēsturiskās un dabas teritorijas, objekti

Kopumā Jelgavas novadā atrodas 201 valsts aizsardzībā esošs kultūras piemineklis, t.sk. 97 valsts nozīmes un 104 vietējas nozīmes. Pieminekļu saraksts ir apstiprināts ar 29.10.1998. LR Kultūras ministrijas rīkojumu Nr.128). Starp sarakstā minētajiem ir gan arhitektūras, gan arheoloģijas, gan mākslas, gan vēstures pieminekļi.

19.tab.

Valsts aizsargājamie kultūras pieminekļi Jelgavas novadā³⁶

Aizsardzības nozīme	Skaitis
Valsts nozīmes	
Arhitektūras piemineklis	52
Arheoloģijas piemineklis	27
Mākslas piemineklis	15
Vēstures piemineklis	3
Vietējas nozīmes	
Arhitektūras piemineklis	90
Arheoloģijas piemineklis	14

Pašvaldības parki un izkoptās dabas teritorijas raksturojas kā kultūrvēsturiskās ainavas sastāvdaļa, kurai piemīt zinātniska, estētiska vai ekoloģiska vērtība. Novadā ir vairāki muižu parki ar muižas apbūvi, kas piesaista apmeklētājus. Tie ir Blankenfeldes, Vircavas, Elejas, Lielplatones, Zaļenieku, Vilces un Staļģenes muižas parki. Ir vairākas apmetņu vietas un senkapi, kā arī pilskalns Vilcē un Emburgā. Ložmetējkalnā atrodas Pirmā pasaules kara Ziemassvētku kauju piemiņas vieta.

Atbilstoši novada investīciju plānam, līdz 2020. gadam paredzēts Vilces muižas kompleksa kultūrvēstures vērtību saglabāšana un jaunu pakalpojumu radīšana, kas ietver arī vides izglītības centra izveidi³⁷.

Aizsargājamās alejas. Jelgavas novadā saskaņā ar 22.11.2005. MK noteikumiem Nr.888 „Noteikumi par aizsargājamām alejām” atrodas trīs aizsargājamās alejas –

³⁶ Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde, pieminekļu saraksts.

³⁷ Jelgavas novada investīciju plāns 2018. gadam.

„Blankenfeldes muižas aleja” Vilces pagastā, „Elejas ozolu aleja” Elejas novadā un „Lielplatones muižas liepu aleja” Lielplatones pagastā.

Ģeoloģiskie un ģeomorfoloģiskie dabas pieminekļi. Jelgavas novadā saskaņā ar 17.04.2001. MK noteikumiem Nr.175 „Noteikumi par aizsargājamiem ģeoloģiskajiem un ģeomorfoloģiskajiem dabas pieminekļiem” atrodas daļa no ģeoloģiskā un ģeomorfoloģiskā dabas pieminekļa „Krāču kalni” teritorijas Valgundes pagastā.

Risinājumi un ieteikumi:

- TIAN nosaka prasības to aizsardzībai un saglabāšanai:
 - Pirms celtniecības, meliorācijas, ceļu būves, derīgo izrakteņu ieguves un citu saimniecisko darbu uzsākšanas šo darbu veicējam jānodrošina kultūras vērtību apzināšana paredzamo darbu zonā. Fiziskām un juridiskām personām, kas saimnieciskās darbības rezultātā atklāj arheoloģiskus vai citus objektus ar kultūrvēsturisku vērtību, par to nekavējoties jāziņo Nacionālā kultūras mantojuma pārvaldei un turpmākie darbi jāpārtrauc.
 - Kultūras pieminekli drīkst izmantot kultūras, izglītības, zinātnes, tūrisma, saimnieciskiem vai citiem mērķiem tā, lai tiktu saglabāts kultūras piemineklis un kultūrvēsturiskā vide kultūras pieminekļa teritorijā un tā aizsardzības zonā.
 - Jebkura saimnieciskā darbība, kas attiecināma uz zemes dalīšanu un izmantošanu, izmaiņām plānojuma struktūrā, jaunu ceļu un ēku būvniecību, ēku apjomu un apdares materiālu izmaiņām, ēku funkcionālu pārstrukturēšanu, veicama ar Nacionālā kultūras mantojuma pārvaldes atļauju.
 - Arheoloģisko pieminekļu teritorijās jaunu objektu būvniecība un ar zemes reljefa pārveidojumiem saistīti darbi nav pieļaujami. Informācija par katru objektu saņemama Nacionālā kultūras mantojuma pārvaldē.
 - Teritorijas plānojuma Grafiskā daļā attēlotas vietējas jeb pašvaldības nozīmes kultūrvēsturiski objekti un dabas teritorijas.

4.5. Ainaviski vērtīgas teritorijas

Atbilstoši Jelgavas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijai 2014-2033. gadam, Jelgavas novada vērtība ir pievilcīgā, nepiesārņotā vide un vēsturiski veidotā un raksturīgā lauku ainava ar augstvērtīgiem dabas resursiem, sakārtota satiksmes infrastruktūra, kvalitatīva inženierinfrastruktūra, droša, labiekārtota dzīve vide³⁸.

Ainavas jēdziens Latvijā nav definēts, tas tiek aprunāts no daudziem aspektiem un paliek vairāk nekā subjektīvs vērtējums. Lauku ainavas aizsardzība, veidošana un apsaimniekošana atbilstoši ainavas attīstības mērķiem ir svarīga, lai tiktu saglabātas Latvijai un tās novadiem raksturīgās ainavas, kas veicinātu iedzīvotāju piesaisti laukiem, kā arī būtu nozīmīgas tūrisma attīstībai. Ainavu plānošana ir svarīgs instruments teritorijas ainaviskās un bioloģiskās daudzveidības saglabāšanā un paaugstināšanā.

³⁸ Jelgavas novada ilgtspējīga attīstības stratēģija 2014-2033.

Ainavas struktūra iespaido teritorijas bioloģisko daudzveidību un daudzos gadījumos ainavai vai tās elementiem piemīt kultūrvēsturiska vērtība. Ainavu veidošana ir nepārtraukts un ilglaicīgs process, kuram jābalstās uz ilgtspējīgas attīstības principiem, mēģinot savienot ainavu kontrolētu attīstību ar ekonomiskajām un sociālajām izmaiņām. Kopumā jāņem vērā, ka Jelgavas novada pašvaldības interesēs ir saglabāt Latvijai un tās novadiem raksturīgās ainavas.

Pēc DAP publiski pieejamās informācijas, Jelgavas novadā nav neviens aizsargājamās ainavas apvidus (Latvijā ir 9 šādi apvidi). Līdz šim Jelgavas novadā nav veikta pilnīga ainavu inventarizācija, tādēļ ir nav iespējams plānot efektīvu ainavu apsaimniekošanu.

Pēc Latvijas ainavu kartes (O.Nikodemus), novada teritorijā ir: Līdzenuma ainavas, Unikālas ainavas (upju) un cilvēku ietekmētas - urbanizētas ainavas (Pilsētas), pierobežā arī Mozaīkveida ainava.

Ņemot vērā, ka Jelgavas novada liela daļa atrodas Zemgales līdzenumā, pašvaldībai ir izteikta priekšrocība zemkopības attīstībai, lielākā daļa lauksaimniecības zemju ir apstrādātas. Tas ir viens no faktoriem, kas neveicina kopējo novada ainavas degradāciju, tajā pašā laikā lielas vienlaidus lauksaimniecības platības var degradēt to daudzveidību. Līdz ar to, ar teritorijas plānojuma palīdzību ir jānovērš ainavas degradāciju iespējas un jāparedz saglabāt esošās ainavas. jebkurš lauksaimniecības attīstības priekšlikums, lauksaimniecības zemju apmežošana vai mežu transformācija ir jāizsver plānošanas dokumenta īstenošanas periodā.

Pēc ainavu struktūras Jelgavas novadā ir cilvēku pārveidotas ainavas un lauku ainavas. Cilvēku pārveidotās ainavas ir pagājušā gadsimta otrajā pusē veidotie ciemi ar savrupmāju un daudzdzīvokļu namu apbūvi, kā arī ciemiem piegulošo ražošanas apbūves teritoriju. Savukārt nepārveidotās lauku ainavas šeit ir meliorētās intensīvi izmantotās lauksaimniecības zemes, mazmežainās mozaīkveida ainavas un mežu ainavas, upju ieleju ainavas, purvu ainavas un ainaviskie ceļi, kas skatienam paver Zemgales kultūrvēstures ainavas vai iedvesmojošas ielejas un līdzenumu ainavas³⁹.

Risinājumi un ieteikumi:

- Perspektīvā ieteicams veikt Jelgavas novada ainavu inventarizāciju un izstrādāt Ainavu plānu, sniedzot rekomendācijas to veidošanai un aizsardzībai, t.sk. noteikt skatu punktus;
- Ieteicams izvērtēt, vai TIAN nebūt jānosaka prasības to aizsardzībai un saglabāšanai.
- Teritorijas plānojumā - Lauku teritorijā (ārpus ciemiem) tiek paredzēts saglabāt lauku vides ainavu, nosakot apbūves blīvuma ierobežojumus;
- Teritorijas plānojuma Grafiskās daļas kartēs attēlotas virszemes ūdensobjektu aizsargjoslas, arī, lai saglabātu apvidum raksturīgo ainavu.

³⁹ Jelgavas novada ilgtspējīga attīstības stratēģija 2014-2033.

4.6. Lauku, mežu un polderu teritorijas

Lauku teritorijas. Lielupes upju baseinā izplatītas ir velēnu karbonātaugsnes un brūnaugsnes, kas ir vienas no auglīgākajām Latvijā sastopamajām augsnēm.

Lielākās lauksaimniecības zemju teritorijas, kuras galvenokārt tiek izmantotas augkopībā, ir Sesavas pagastā (82,7% no pagasta kopplatības aizņem LIZ), Vircavas pagastā (82,4%), Zaļenieku pagastā (77,6%) un Lielplatones pagastā (76,6%). Šajos, kā arī Vilces pagastos ir Zemgales un arī Latvijas auglīgākās zemes, kuru novērtējums pārsniedz 60 ballu robežu.

Jelgavas novadā lielākā daļa lauksaimniecībā izmantojamo zemju augsnes raksturojas ar augstu auglības pakāpi, kas ir pamats lauksaimniecības nozares stabilitātei un attīstībai, un labu ražu iegūšanai. Liela daļa novada lauksaimniecības zemju atbilst nacionālās nozīmes augstvērtīgās lauksaimniecības teritorijas statusam, kuru izmantošanu nosaka 28.05.2013. MK noteikumi Nr.291 „Noteikumi par nacionālās nozīmes lauksaimniecības teritorijām”. Tās ir teritorijas, kur nogabala zemes kvalitātes novērtējums nav zemāks par 60 ballēm un nogabala platība nav mazāka par 50 ha.

Ņemot vērā, ka lauksaimnieciskajā ražošanā tiek ieviestas intensīvās saimniekošanas metodes, pastāv draudi ūdens un augsnes kvalitātei. Šī iemesla rezultātā Latvijā ir noteiktas atsevišķas paaugstinātam riskam pakļautas zonas (tai skaitā Jelgavas novada teritorija) – īpaši jutīgas teritorijas, uz kurām attiecas paaugstinātas prasības ūdens un augsnes aizsardzībai no lauksaimnieciskās darbības izraisītā piesārņojuma ar nitrātiem.

Lauksaimniecībā izmantojamo zemju neizmantošanas rezultātā, notiek lauku ainavas un lauksaimniecībā izmantojamo zemju degradācija, vienus biotopus un populācijas nomaina citi. Vairāk paliek tādas dzīvotnes, kuras spēj pielāgoties jauniem apstākļiem, ir agresīvākas attiecībā pret sev nepieciešamajiem augšanas apstākļiem.

Jelgavas novada teritorijas plānojums atļauj lauksaimniecības zemju transformāciju citos zemes izmantošanas veidos normatīvo aktu noteiktajā kārtībā, izņemot nacionālās nozīmes lauksaimniecības teritorijas. Pirms plānotās darbības, transformācija primāri būtu veicama dabiski aizaugušās, vai pārpurvojušās lauksaimniecības zemes, vai kas novietojuma un konfigurācijas dēļ nav piemērotas izmantošanai lauksaimniecībā.

Jelgavas novadā atrodas daļa Vecbērzes poldera, kas ir nacionālās nozīmes lauksaimniecības teritorija. Lai novērtētu meliorācijas sistēmu stāvokli, nepieciešams veikt meliorācijas sistēmu inventarizāciju.

Izvērtējot Jelgavas novada teritorijas plānojumu, jāsecina, ka vislielākā ietekme ir prognozējama tieši uz lauku teritorijām, kur saskaņā ar jauno Jelgavas novada teritorijas plānojumu ir atļauta daudzfunkcionāla izmantošana (visa veida lauksaimnieciskajai darbībai un ar to saistītajiem pakalpojumiem): lauksaimnieciskās ražošanas uzņēmumu apbūve, derīgo izrakteņu ieguve, vieglās rūpniecības uzņēmumu apbūve, tūrisma infrastruktūras attīstība u.c., kas var atstāt ietekmi uz vidi – palielināsies atkritumu daudzums, būs jauni notekūdeņu rašanās avoti (to skaitā rūpnieciskie notekūdeņi un notece no lauksaimniecības zemēm), vairāk gaisa piesārņojuma rašanās avoti, tiks bojāta zemsedze, radīsies jauni trokšņa avoti, putekļi u.tml. Tomēr, ja tiks ievērotas spēkā esošo normatīvo aktu prasības un Jelgavas

novada teritorijas plānojuma TIAN noteiktās prasības, minētās darbības neatstās būtiski ietekmi uz Jelgavas novada vides kvalitāti.

Risinājumi un ieteikumi:

- Jelgavas novada teritorijas plānojumā noteikts funkcionālais zonējums Lauksaimniecības teritorijām (L, L1, L2);
- TIAN nosaka minimālas jaunveidojamās zemes platības lauku teritorijās, nepieļaujot šo teritoriju sadalīšanu sīkākās apbūvei paredzētās vienībās, kā tas ir noteikts ciemu teritorijās:

Mežu teritorijas. Meži klāj 26,3 % novada teritorijas. Lielākās meža platības ir Līvberzes un Valgundes pagastos, kur meži aizņem gandrīz pusi no pagastu teritorijas. Lielākā daļa mežu ir valstij piederoši. No koku sugām mežos dominē priele, egļe, mazāk ir lapu koki – bērzs, melnalksnis, osis u.c. Mežaudzēs dominē koki vecumā no 11 līdz 60 gadiem.

Valsts meža zemes pašvaldībā kopumā aizņem 37750,52 ha (sk.20.tab.) lielu platību.

20.tab.

Meža zemju platības (ha) pēc to veida 2017. gadā⁴⁰

Pagasts	Meža zeme	Mežs	Mežaudzes	Purvi	Lauces	Ceļi	Grāvji
Elejas pagasts	1307.33	1216.76	1158.11	0	19.95	22.33	43.15
Glūdas pagasts	2239.75	2069.51	1973.11	0	4.08	36.26	124.27
Jaunsvirlaukas pagasts	2539.98	2346.52	2299.41	0.31	26.24	40.86	112.25
Kalnciema pagasts	207.44	190.95	188.45	7.09	5.46	0.86	2.97
Lielplatones pagasts	768.1	682.33	641.46	0	38.73	14.15	32.89
Līvberzes pagasts	6423.97	5567.38	5200.5	422	37.98	52.71	323.03
Platones pagasts	2143.27	1968.22	1911.59	2.27	1.54	19.95	135.58
Sesavas pagasts	980.2	963.44	912.93	0	1.55	1.04	14.17
Svētes pagasts	1328.83	1215.34	1132.14	0	14.34	22.63	66.51
Valgundes pagasts	13893.35	11695.88	11337.59	1460.41	119.79	113.28	433.12
Vilces pagasts	2942.78	2772.58	2657.38	0.42	61.53	26.71	65.17

⁴⁰Zemkopības ministrija, Meža statistika.

Pagasts	Meža zeme	Mežs	Mežaudzes	Purvi	Lauces	Ceļi	Grāvji
Virnavas pagasts	1117.38	1024.72	1017.37	0	6.2	12.52	70.29
Zaļenieku pagasts	1858.14	1750.65	1652.22	1.14	20.84	26.29	55.91
Jelgavas novadā kopā	37750.52	33464.28	32082.26	1893.64	358.23	389.59	1479.31

Mežiem, līdztekus koksnes ieguves funkcijām, ir liela nozīme arī ekoloģijā, erozijas samazināšanā, rekreācijā un gaisa attīrīšanā. Tie ir bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas priekšnoteikums, pamats aizsargājamo teritoriju sistēmai, kā arī piesārņojuma negatīvās ietekmes uz ūdenstilpnēm un ūdenstecēm samazinātāji.

Jelgavas novads atrodas Valsts meža dienesta Zemgales virsmežniecības uzraudzībā, kas atbild par vienotu meža politikas realizāciju visos Latvijas mežos, uzrauga normatīvo aktu ievērošanu, realizē atbalsta programmas ilgtspējīgas mežsaimniecības nodrošināšanai atbilstoši likumam - 17.03.2000. Meža likums. Mežsaimniecisko darbību īpaši aizsargājamās dabas teritorijās nosaka to vispārējie normatīvie akti un dabas aizsardzības plānā noteiktie teritorijas apsaimniekošanas pasākumi.

Risinājumi un ieteikumi:

- Jelgavas novada teritorijas plānojumā noteikts funkcionālais zonējums Mežu teritorija (M);
- Jelgavas novadā tiek atļauta meža teritoriju atmežošana citos izmantošanas veidos atbilstoši spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem, tomēr pašvaldībai katrā gadījumā būtu jāizvērtē atmežošanas pamatojamība un ieteicams neparedzēt meža zemju atmežošanu citos izmantošanas veidos (īpaši apbūves mērķiem) tajās vietās, kas kalpo sabiedrības vajadzībām un vides aizsardzības mērķiem.

Polderu teritorijas. Daļa Jelgavas novada Līvberzes, Valgundes un Kalnciema pagastu teritorijas atrodas Lielupes upju sateces baseina polderos. Jelgavas novadā atbilstoši polderu iedalījumam pēc hidroloģiskā režīma, 2 polderi – Valgundes I un Valgundes II ir vasaras polderi (kur pieļaujams applūdums pavasara palu laikā), bet ziemas polderi (nepārtraukta aizsardzība pret applūdumu) – Kalnciema, Vecbērzes, Ruduļa, Vārpas un Auces polderi. Polderu sūkņu stacijas Jelgavas novadā, skatīt 21.tabulā.

Polderu sūkņu stacijas⁴¹

Nr. p.k.	Sūkņu stacijas, adrese	Sūkņu stacijas izbūves gads	Projektētā poldera baseina platība, ha	Aizsargdambju garums, km	Sūkņu stacijas ražīgums, m ³ /s	Sūkņu skaits, gab.
1.	Auces poldera sūkņu stacija, Līvberzes pag.	1977.	1233	10,6	2,1	2
2.	Ruduļa poldera sūkņu stacija, Līvberzes pag.	1990.; 2011.	4916	9,6	3,5	3
3.	Vārpas poldera sūkņu stacija, Līvberzes pag.	1978.	1062	14,8	1,4	2
4.	Kalnciema poldera sūkņu stacija, Valgundes pag.	1985.	620	6,2	1,4	2
5.	Valgundes I poldera sūkņu stacija, Valgundes pag.	1969.	345	4,3	0,7	1
6.	Valgundes II poldera sūkņu stacija, Valgundes pag.	1976.	300	5,2	0,7	1
7.	Vecbērzes poldera sūkņu stacija, Kalnciema pag.	1966.; 1976.; 1999.; 2007.	8429	6,9	8,4	6
Novadā kopā:			16 905	57,6	18,2	17

Polderu izveidošanas mērķis galvenokārt bija pasargāt lauksaimniecības un meža zemes no applūšanas riska. Lielākais ziemas polderis ir Vecbērzes polderis ar baseina 8429 ha, kam seko Ruduļa polderis ar baseina platību 4916 ha, bet mazākais ir Kalnciema polderis ar baseina platību 620 ha. Vasaras polderu Valgundes I un Valgundes II baseinu platības aizņem 345 ha un 300 ha.

4.7. Derīgo izrakteņu ieguves teritorijas

Jelgavas novada teritorijā derīgie izrakteņi ir sastopami dažāda vecuma un dziļuma iežos – gan pamatklintājā, gan pamatiežos, gan arī kvartāra nogulumos.

⁴¹ Zemkopības ministrijas nekustamie īpašumi, Polderu stacijas

Lielupes upju baseina pamatni veido dolomīts, kaļķakmens, smilšakmens, māls, mergēļi un ģipsis. Māls, dolomīts, kūdra, smilts un grants ir nozīmīgākie minerālie resursi Jelgavas novada teritorijā.

Jelgavas novada ziemeļdaļā, 20.gs. otrajā pusē veikti diezgan plaši ģeoloģiskās izpētes darbi, kuru rezultātā atklātas un izpētītas daudzas derīgo izrakteņu atradnes. Dziļākajos un vienos no visvecākajiem nogulumiežu slāņiem – kembrija nogulumos sastopamie sāļie ūdeņi ar paaugstinātu temperatūru (termālie ūdeņi) un ievērojamu broma un stroncija saturu; ar jaunākām – devona sistēmas slāņkopām saistītas ne tikai dolomīta iegulas, bet arī ievērojami minerālūdeņu un lieli dzeramā ūdens krājumi. Vēl tuvāk zemes virspusei – kvartāra sistēmas veidojumos iegulī tādī nozīmīgi derīgie izrakteņi kā grants, smilts, māls un kūdra. Turklāt kvartāra nogulumos sastaptos gruntsūdeņus plaši izmanto atsevišķu zemnieku saimniecību un privātmāju apgādei ar dzeramo ūdeni⁴².

Jelgavas novada teritorijā atrodas valsts nozīmes māla atradne „Kaigi” (Līvberzes, Kalnciema un Valgundes pagastu teritorijās). Atradnes teritorijas platība sastāda 229,2 ha. Atradne pirmo reizi apzināta 1983. gadā, izpētīta 1987. gadā un 1991. gadā. Atradnes mālainie ieži izmantojami ķieģeļu ražošanai.

Jelgavas novada teritorijā, apzinātas būvmateriālu (smilts, smilts–grants, māls, sapropelis), kūdras un saldūdens atradnes (sk. 22. un 24.tabulu). Kopumā LVĢMC datu bāzē ir iekļautas 60 būvmateriālu izejvielu atradnes, 9 kūdras atradne un 5 saldūdens atradnes.

22.tab.

Būvmateriālu atradnes Jelgavas novadā⁴³

Atradnes numurs	Nosaukums	Atrašanas vieta	Veids
689	Platone	Platones pagasts	Māls
689	Platone	Svētes pagasts	Māls
688	Lielplatone	Platones pagasts	Māls
688	Lielplatone	Lielplatones pagasts	Māls
681	Vircava	Vircavas pagasts	Māls
681	Vircava	Platones pagasts	Māls
676	Kārniņi - māls	Jaunsvirlaukas pagasts	Māls
6	Tērvete	Glūdas pagasts	Māls
3	Kaigi	Līvberzes pagasts	Māls
3	Kaigi	Valgundes pagasts	Māls

⁴² Ģeoloģisko resursu izpēte Jelgavas novada ziemeļdaļā, 2017. gadā.

⁴³ Derīgo izrakteņu atradņu reģistrs, LVĢMC.

Atradnes numurs	Nosaukums	Atrašanas vieta	Veids
2967	Melderi - Jelgavas novads	Svētes pagasts	Smilts
2967	Melderi - Jelgavas novads	Svētes pagasts	Smilšmāls
294	Vilce	Vilces pagasts	Kvarca smilts
2921	Bērtuļi	Vilces pagasts	Smilts
2878	Kumeliņi - Jelgavas novads	Līvērzes pagasts	Smilts
2440	Vijas	Jaunsvirlaukas pagasts	Smilts-grants
2440	Vijas	Jaunsvirlaukas pagasts	Smilts
2430	Vilce - Mežāres	Vilces pagasts	Smilts-grants
2430	Vilce - Mežāres	Vilces pagasts	Smilts
2383	Grantskalni	Vilces pagasts	Mālsmilts
2383	Grantskalni	Vilces pagasts	Smilts
2263	Dušupes	Valgundes pagasts	Smilts
2225	Vilces iela	Svētes pagasts	Smilts
2217	Seski	Līvērzes pagasts	Smilts
2215	Ūziņi	Zaļenieku pagasts	Smilts-grants
2215	Ūziņi	Zaļenieku pagasts	Smilts
2149	Žebri - Ozoliņi	Svētes pagasts	Smilts-grants
2149	Žebri - Ozoliņi	Svētes pagasts	Smilts
21	Kalnciems II	Valgundes pagasts	Dolomīts
2063	Rammas	Zaļenieku pagasts	Smilts-grants
2061	Sildedži	Glūdas pagasts	Smilts
2036	Vangaļi - 2002.g.	Jaunsvirlaukas pagasts	Smilts
1772	Klīves mežniecības 68.kvartāls	Valgundes pagasts	Smilts
1691	Mežlauki - Jelgavas raj.	Vilces pagasts	Smilts-grants
1691	Mežlauki - Jelgavas raj.	Vilces pagasts	Smilts
1604	Lielupes gultne - 1972.g.	Valgundes pagasts	Smilts
1604	Lielupes gultne - 1972.g.	Jaunsvirlaukas pagasts	Smilts-grants
1604	Lielupes gultne - 1972.g.	Līvērzes pagasts	Smilts
1604	Lielupes gultne - 1972.g.	Valgundes pagasts	Smilts-grants
1604	Lielupes gultne - 1972.g.	Līvērzes pagasts	Smilts-grants
1604	Lielupes gultne - 1972.g.	Jaunsvirlaukas pagasts	Smilts

Atradnes numurs	Nosaukums	Atrašanas vieta	Veids
155	Kalnciems - māls	Valgundes pagasts	Māls
150	Lielkrieviņi	Līvbērzes pagasts	Māls
1486	Jānīši - Jelgavas raj.	Līvbērzes pagasts	Smilts
1482	Ramas - Ūziņi	Zaļenieku pagasts	Smilts-grants
1480	Ērmiķi	Svētes pagasts	Smilts-grants
148	Līvbērze	Līvbērzes pagasts	Māls
1479	Igate	Vilces pagasts	Smilts-grants
1479	Igate	Vilces pagasts	Smilts
1478	Kalnaplāteri	Vilces pagasts	Smilts-grants
1437	Jačūni	Virnavas pagasts	Smilts
1370	Grantskalni - Jelgavas novads	Vilces pagasts	Smilts
1370	Grantskalni - Jelgavas novads	Vilces pagasts	Smilts-grants
1369	Pūteļi - Jelgavas raj.	Zaļenieku pagasts	Smilts
1368	Jelgava - Žagare	Vilces pagasts	Smilts-grants
1368	Jelgava - Žagare	Vilces pagasts	Smilts
1356	Ērmiķi - 1980.g.	Svētes pagasts	Smilts
1356	Ērmiķi - 1980.g.	Svētes pagasts	Smilts-grants
1097	Zutiņi	Vilces pagasts	Smilts-grants
1097	Zutiņi	Vilces pagasts	Smilts

23.tab.

Kūdras atradnes Jelgavas novadā⁴⁴

Atradnes numurs	Nosaukums	Atrašanas vieta	Veids
11916	Zemdegu (Kociņu)	Vilces pagasts	Kūdra
11915	Nr. 11915	Vilces pagasts	Kūdra

⁴⁴ Derīgo izrakteņu atradņu reģistrs, LVĢMC.

Atradnes numurs	Nosaukums	Atrašanas vieta	Veids
11906	Nr. 11906	Valgundes pagasts	Kūdra
11905	Kaigu	Līvberzes pagasts	Kūdra
11904	Vizbuļu, Valgundes	Valgundes pagasts	Kūdra
11903	Gailīšu	Valgundes pagasts	Kūdra
11902	Nr. 11902	Valgundes pagasts	Kūdra
11899	Ložmetējkalna - Kapteņu	Valgundes pagasts	Kūdra
11898	Slokas-Labais-Kašķu	Valgundes pagasts	Kūdra

No 2017. gadā veiktā ģeoloģijas pētījuma par derīgajiem izrakteņiem Jelgavas novada ziemeļdaļā:

Jelgavas novada ziemeļdaļā ir izpētīta **dolomītu** atradne Kalnciems II, kurā šobrīd notiek arī ieguve. Tā atrodas Valgundes pagasta teritorijā starp Ķemeru-Kalnciema šoseju un Lielupi. Derīgā izrakteņa slāņkopa te vidēji ir 4,5m bieza un sastāv no pelēka un zilganpelēka masīva, retāk slāņaina smalkgraudaina, kavernoza dolomīta, augšdaļā ar ģipšakmens starpslāņiem. Virskārtu veido 0,8-8,0m biezs irdens kvartāriežu slānis, kā arī daudzviet 1,0-6,9m bieza augšdevona mergēlainu mālu slāņkopa. Agrākajos laikos atradni izmantoja ļoti intensīvi, ik gadus šķembu ražošanai iegūstot vairāk nekā 100 tūkst.m³ izejvielu. Kalnciema II atradne atrodas Ķemeru nacionālā parka teritorijā un tās izmantošana notiek stingrā saskaņā ar parka noteikumiem.

Jelgavas novada ziemeļdaļā, tāpat kā visā Latvijā, **smilts – grants atradnēs** produktīvās slāņkopas pārsvarā veido smilts un tikai atsevišķos gadījumos dominē grants un oļu frakcija. Šā materiāla kvalitāti galvenokārt nosaka graudiņu sastāvs un izmēri. Svarīgākais kvalitātes rādītājs ir magmatisko un metamorfisko iežu graudiņu daudzums maisījumā, jo šie ieži ir stiprāki un arī saturīgāki. Rupjākās un izturīgākās grants frakcijas izmantojamas betonā kā pildviela, bet smilts – kā būvjavu sastāvdaļa. Ceļu būvēs, uzbērumu veidošanai būvlaukumos u.c. Kopumā Jelgavas novada ziemeļdaļā smilts un smilts-grants atradnes nav pārāk plaši izplatītas. Lielākās atradnes atrodas Jelgavas novada dienvidu daļā (Jelgavas-Žagares grēdas atradņu grupā), kur šobrīd notiek arī ieguve.

Jelgavas novada ziemeļdaļa atrodas bijušā Zemgales sprostezera baseinā, kas uzskatāma par vienu no lielākajiem **mālu izplatības laukiem Latvijā**. Baseina centrālajā daļā mālu biezums vidēji ir 6-8 m un agrāk te bija izvietots ievērojams ražošanas centrs, kur daudzus gadus darbojas vairākas ķieģeļu rūpnīcas. Patlaban šajā teritorijā ķieģeļus vairs neražo.

Jelgavas novada teritorijā atrodosā valsts nozīmes māla atradne „Kaiģi”, pētīta vairākkārt. Patlaban izpētīto krājumu (A kategorija) atlikums ir 5,01 milj.m³, bet

novērtēto (N kategorija) – 2,77 milj.m³. Šie krājumi varētu daudzus gadus nodrošināt ar izejvielām augstvērtīgu ķieģeļu u.c. būvkeramikas izstrādājumu ražotnes.

Pēc 08.07.1997. MK noteikumiem Nr.239, derīgo izrakteņu krājumu izpētei, ieguvei un uzskaiti tiek piemērota derīgo izrakteņu krājumu klasifikācija, kas nosaka vienotas prasības to iedalīšanai kategorijās atbilstoši ģeoloģiskās izpētes detalizācijai:

- A kategorijā jeb izpētītos krājumos;
- N kategorijā jeb novērtētos krājumos;
- P kategorijā jeb prognozētos krājumos.

Vienā atradnē iespējami kā A tā N kategorijas krājumi, bet teritorijas ar prognozētajiem krājumiem sauc par perspektīvajiem laukumiem (laukiem).

Pēc vairāku ģeoloģisko kritēriju kopuma Jelgavas novada ziemeļdaļā apzināti vairāki perspektīvie māla izplatības lauki, kuru robežās nākotnē, veicot detalizētākus izpētes darbus, iespējams atklāt jaunas rūpnieciskas nozīmes atradnes. Viena tāda lauka platība „Līvberze” (atradne Nr.148 ģeoloģijas reģistrā), kas atrodas Līvberzes pagastā, pārsniedz 26 km³ un tā prognozēto (P kategorija) krājumu apjoms ir aptuveni 100 milj.m³.

Par **Kūdras atradni** pieņemts saukt kūdras iegulas, kuru platība rūpnieciski izmantojamā dziļuma (0,9 m) robežās ir <1ha un iegulas vidējais dziļums ir lielāks par 1m. Tomēr saimnieciski nozīmīgi ir purvi kuru platība ir lielāka par 10 ha. Atradnes, kuras ir mazākas par 10 ha, galvenokārt var interesēt īpašniekus, uz kuru zemes atrodas konkrētā atradne. Kūdras dziļums atradnēs mainās no 1-8,5 un vairāk metriem. Lielākā daļa no purviem atbilst A kategorijas (izpētītiem) krājumiem, jo pašas lielākās atradnes ir detāli pētītas.

Jelgavas novada ziemeļdaļā ieguvei sagatavotas platības (kūdras ieguves lauki) šobrīd ir Kaigu purvā, (atradne Nr.11905 ģeoloģijas reģistrā) un Drabiņu purvā (atradne Nr.11901 ģeoloģijas reģistrā). Uzņēmums „Laflora” nodrošina pilnu darbības ciklu, sākot no purvu platību apgūšanas, beidzot ar augstas pievienotās vērtības kūdras produktu ražošanu. Uzņēmuma ražotne atrodas blakus Kaigu purvam, kura ir arī viena no uzņēmuma kūdras ieguves vietām.

Teritorijas plānojumā tiek noteikta un attēlota Grafiskajā daļā Rūpnieciskās apbūves teritorija (R2) kā zona, kurā galvenā izmantošana ir derīgo izrakteņu ieguve, un papildus R1 zonas nosacījumiem, atbilstoši pašvaldībā iesniegtām iniciatīvām, atļauta vēja enerģijas ražošana un vēja parku ar vēja elektrostacijām, kuru jauda ir lielāka par 20kW, izvietošana un atbilstošas infrastruktūras izbūve. Savukārt Lauksaimniecības teritorijā (L3) galvenie izmantošanas veidi ir: lauksaimnieciska izmantošana, viensētu apbūve, lauksaimnieciskās ražošanas uzņēmumu apbūve, publiskā ārtelpa, un papildus L zonas nosacījumiem, atbilstoši pašvaldībā iesniegtām iniciatīvām, atļauta vēja enerģijas ražošana un vēja parku ar vēja elektrostacijām, kuru jauda ir lielāka par 20kW, izvietošana un atbilstošas infrastruktūras izbūve. Gan R2, gan L3 funkcionālais zonējums noteikts Kaigu purva teritorijā. Jaunām vēja parku iniciatīvām ārpus šīm noteiktajām teritorijām jāizstrādā lokālplānojums. Uzsākta izpēte par iespējām vēja enerģijas ražošanas infrastruktūras izvietošanai un izbūvei mežu teritorijās.

Derīgo izrakteņu ieguves uzsākšanas nosacījumos pastāv arī ierobežojumi, saistībā ar pašvaldības izdotajiem teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem – spēkā esošo

Jelgavas novada teritorijas plānojumu, kurā ir noteiktas teritorijas, kur derīgo izrakteņu ieguve ir atļauta (atbilstošajos funkcionālajos zonējumos), kā arī tiek uzrādīti dažāda veida aprobežojumi (aizsargjoslas, aizsargājamās dabas un kultūrvēsturiskās teritorijas), kur ieguvei ir ierobežota vai pat aizliegta⁴⁵.

Pazemes ūdeņi ir pats galvenais dzeramā ūdens apgādes avots Latvijā, t.sk. arī Jelgavas novadā.

Latvija ir labi nodrošināta ar izpētītiem un prognozētiem pazemes ūdeņu krājumiem. Visi aktīvās ūdensapmaiņas horizonti satur infiltrogēnos ūdeņus, kas veidojas, pateicoties atmosfēras nokrišņu infiltrācijai. Šo ūdeņu kvalitāte un ūdeni saturošo iežu sastāvs nosaka pazemes ūdeņu ķīmisko sastāvu.

24.tab.

Pazemes ūdeņu atradnes Jelgavas novadā⁴⁶

Atradnes numurs	Nosaukums	Atrašanas vieta	Veids
754151	Elejas zona, Kaigi 1	Kalnciema pagasts	sāļūdens
754150	Elejas zona, Kaigi	Kalnciema pagasts	sālsūdens
754141	Elejas zona, Vircava 1	Vircavas pagasts	sālsūdens
754140	Elejas zona, Vircava	Vircavas pagasts	sāļūdens
614310	Kalnciems	Kalnciema pagasts	sulfātu saldūdens

Jelgavas novada ziemeļdaļā ūdensapgādei, centralizētai lietošanai, galvenokārt izmanto pazemes ūdeni no urbumiem; savukārt individuālajai lietošanai arī no raktām akām un avotiem. SIA „Jelgavas novada KU” nodrošina centralizētu ūdensapgādi. Dzeramā ūdens kvalitāte ūdens ņemšanas avotos, izņemot dzelzs saturu, atbilst ES standartiem, tomēr novecojušie ūdens sadales tīkli ietekmē dzeramā ūdens mikrobioloģisko un ķīmisko kvalitāti.

Pēdējo 10 gadu laikā ir samazinājies ūdens patēriņš gan mājāsaimniecībās, gan ražošanā. Tas izskaidrojams ar rūpnieciskās un lauksaimnieciskās ražošanas apjoma samazināšanos, kā arī ar ūdens patēriņa uzskaites ieviešanu, kas veicinājusi ūdens racionālu izmantošanu.

Kopumā Lielupes upju baseina apgabalā pazemes ūdensobjektu kvantitatīvais stāvoklis un ķīmiskā kvalitāte ir novērtēta kā laba. Tomēr atsevišķos gadījumos pazemes ūdeņu virsējos slāņos ir konstatētas paaugstinātas nitrātu un augu

⁴⁵ Ģeoloģisko resursu izpēte Jelgavas novada Ziemeļdaļā, 2017.

⁴⁶ Derīgo izrakteņu atradņu reģistrs, LVĢMC.

aizsardzības līdzekļu koncentrācijas, jo teritorijas tiek izmantotas intensīvai lauksamniecībai.

Lai gan pazemes ūdeņi ir atjaunojams dabas resurss, to atjaunošanās norisinās lēni un nevienmērīgi, tāpēc nav pieļaujama to nepārdomāta izsaimniekošana. Pazemes ūdeņu ciešā saistība ar citiem ūdeņiem un dzīvo dabu nosaka, ka mainoties kādai no sistēmas komponentēm, tiks skartas arī pārējās (ūdens sasāļošanās, teritoriju pārpurvošanās, veģetācijas maiņa u.c.)⁴⁷.

Jelgavas novadā, atbilstoši pieejamai informācijai, nav reģistrēta neviena sapropeļa atradne.

Karjeru izstrāde un derīgo izrakteņu ieguve, to plānojot zem gruntsūdens līmeņa, var izraisīt gruntsūdens plūsmas režīma izmaiņas. Tādas izmaiņas savukārt var radīt neērtības iedzīvotājiem. Gadījumā, ja derīgo izrakteņu ieguve plānota īpaši aizsargājamās dabas teritorijās vai to tuvumā, gruntsūdens līmeņa pazemināšanās var ietekmēt arī tur esošo biotopu dzīves apstākļus. Derīgo izrakteņu ieguve saistīta ar ainavas izmaiņām. Visas minētās ietekmes izvērtējamas pirms plānotās derīgo izrakteņu ieguves.

Risinājumi un ieteikumi:

- TIAN noteiktas prasības derīgo izrakteņu ieguvei:
 - ja plānotā darbība var radīt meliorācijas sistēmu darbības traucējumu, ekspluatācijas aizsargjoslās ap meliorācijas būvēm, jāizņem tehniskie noteikumi no VSIA "Zemkopības ministrijas nekustamie īpašumi";
- Papildus spēkā esošo normatīvo aktu prasībām, vēlams pieprasīt derīgo izrakteņu ieguves ierosinātajam sniegt detalizētu aprakstu par iespējamo ietekmi uz sabiedrību (apkārtējiem iedzīvotājiem), kā arī izstrādāt transporta un energoapgādes shēmu, lai novērstu iespējamo negatīvo ietekmi uz apdzīvotām vietām. Īpaša uzmanība jāpievērš pasākumiem, kas ierobežo trokšņa un putekļu izplatību dzīvojamo māju tuvumā.

4.8. Apdzīvojuma struktūra

Teritorijas plānojuma pamatā ir vērsts uzsvars uz dzīves un vides kvalitātes uzlabošanu visās apdzīvotajās vietās. Apdzīvojuma struktūra ir teritorijas attīstības pamats, kas veidojusies ilgstoši dažādu faktoru (dabas, demogrāfisko, ekonomisko, politiski, sociālo, kultūras) ietekmē un kas ietver trīs savstarpēji saistītus komponentus: teritoriju, iedzīvotājus un apdzīvotas vietas.

Jelgavas novads atrodas Rīgas metropoles ietekmes zonā, kā arī ieskauj Jelgavas pilsētu, tādējādi gan Rīgas, gan Jelgavas attīstība ietekmē novada attīstību.

Jelgavas novadu veido 13 pagasti. Katra pagasta teritorija iedalāma lauku teritorijās un ciemos. Pavisam novadā ir 33 ciemi.

⁴⁷ Ģeoloģisko resursu izpēte Jelgavas novada Ziemeļdaļā, 2017.

Pamatinformāciju par Elejas, Glūdas, Jaunsvirlaukas, Kalnciema, Lielplatones, Līvberzes, Platones, Sesavas, Svētes, Valgundes, Vilces, Vircavas un Zaļenieku teritoriālajām vienībām skatīt 1. tabulā (sk.25.tab.).

25.tab.

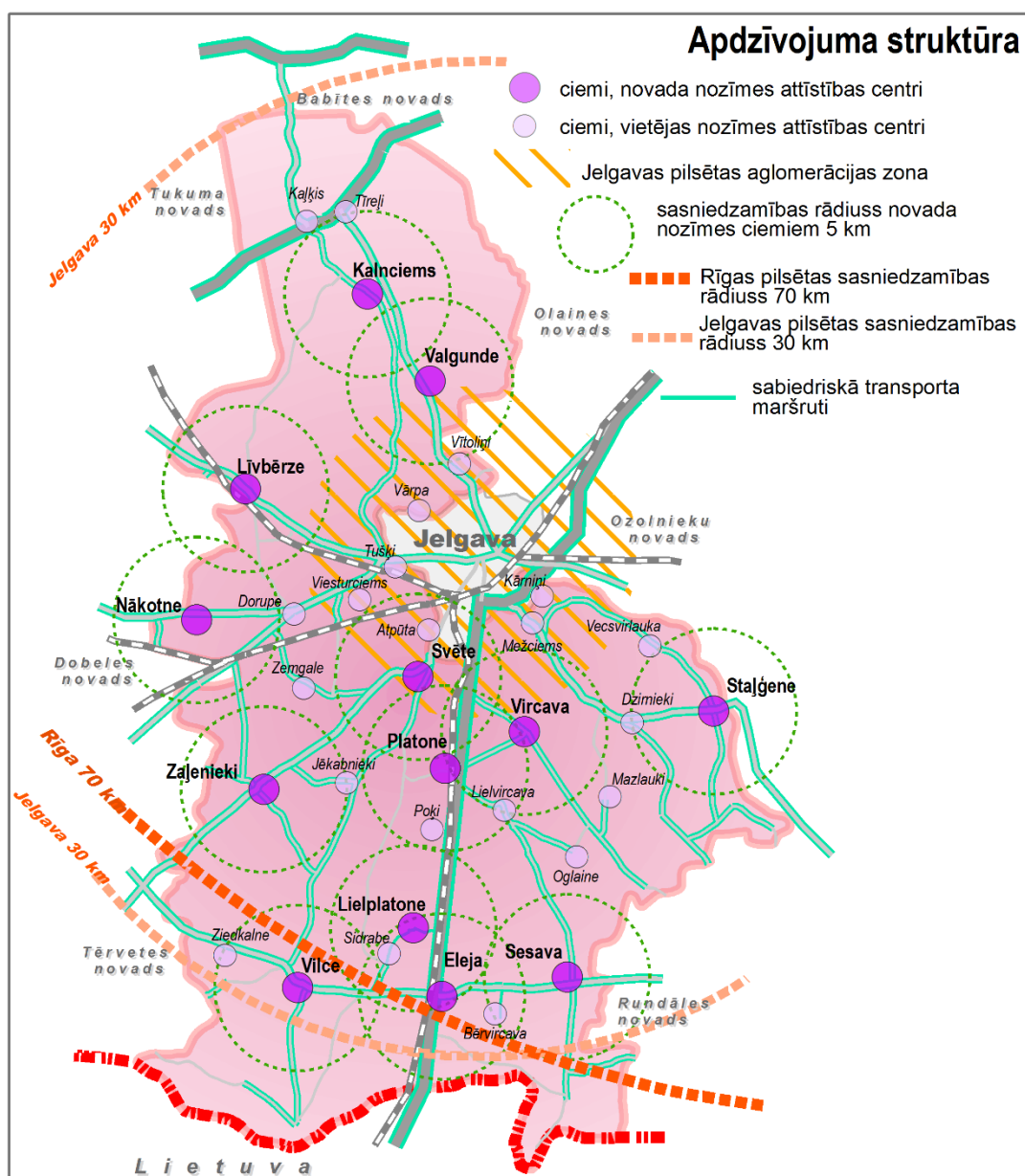
Pamatinformācija par teritoriālajām vienībām Jelgavas novadā

Teritoriālā vienība	Platība, km ²	Iedzīvotāju skaits (uz 01.01.2018.)	Apdzīvotība (01.01.2018.) cilv./km ²
Elejas pagasts	66,34	2129	32.09
Glūdas pagasts	103,35	2768	26.78
Jaunsvirlaukas pagasts	122,85	2791	22.72
Kalnciema pagasts	22,64	2112	93.29
Valgundes pagasts	210,45	1887	8.97
Lielplatones pagasts	49,77	777	15.61
Līvberzes pagasts	145,73	2140	14.68
Platones pagasts	86,24	1495	17.34
Sesavas pagasts	98,45	1557	15.82
Svētes pagasts	59,18	1770	29.91
Vilces pagasts	126,54	1556	12.30
Vircavas pagasts	100,95	1469	14.55
Zaļenieku pagasts	122,14	1486	12.17

Patstāvīgo iedzīvotāju skaits novadā 2018. gada sākumā bija 23 948, 18.2 cilv./km² ⁴⁸.

Iedzīvotāju izvietojums nav vienmērīgs novada teritorijā – visvairāk iedzīvotāju dzīvo Jaunsvirlaukas pagastā (2791 iedzīvotāji) un Glūdas pagastā (2768 iedzīvotāji), bet vismazāk iedzīvotāju ir Lielplatones pagastā (777 iedzīvotāji). Pēdējo gadu laikā iedzīvotāju skaitam, tāpat kā kopumā Latvijā, ir tendence samazināties.

⁴⁸ Iedzīvotāji - skaits un tā izmaiņas, Centrālā statistikas pārvalde

4.att. Apdzīvojuma struktūra⁴⁹ (avots: Jelgavas novada attīstības programma 2017. – 2023.).

Atbilstoši noteiktajam pakalpojumu grozam lielākā daļa novada nozīmes attīstības centru nodrošina visu pakalpojumu klāstu. Atsevišķos novada nozīmes attīstības centros pagastu teritoriju vēsturiskās veidošanās gaitā kāds no pakalpojumiem neatrodas pašā ciemā, bet ir pieejams, nodrošinot tam brīvu piekļuvi ar sabiedrisko transportu. Piemēram, Valgundes un Lielplatones ciemu teritorijā neatrodas pamata vai vidējās izglītības iestāde, bet tās pieejamība tiek nodrošināta ar sabiedrisko transportu.

⁴⁹ Jelgavas novada attīstības programma 2017.-2023. Stratēģiskā daļa, 11. lpp.

Attālums no Jelgavas novada pagastu ciemiem līdz Rīgai ir no 40 līdz 75 km. Novada ekonomisko izaugsmi ietekmē valsts galvenie autoceļi A8 (E77) Rīga – Jelgava – Lietuvas robeža (Meitene) un A9 Rīga (Skulte) – Liepāja un stratēģiskās nozīmes dzelzceļa līnijas Tukums II – Jelgava, Jelgava – Krustpils, Rīga – Jelgava, Jelgava – Liepāja, Jelgava – Meitene – valsts robeža un Glūda – Reņģe – valsts robeža. Optimāli sazarotais transporta infrastruktūras tīkls veicina skolēnu un darbaspēka mobilitāti. Iedzīvotāji dodas gan uz kaimiņu pagastiem, gan Jelgavas un Rīgas pilsētām.

Jelgavas novada infrastruktūru veido ciemos esošā inženierinfrastruktūra, centralizētā ūdens apgāde, sadzīves notekūdeņu novadīšanas un attīrīšanas sistēmas, energoapgāde un sakaru komunikācijas⁵⁰.

Jelgavas novads ir tipisks lauku novads, teritoriju veido blīvāk apdzīvoti ciemi ar plašāku publisko pakalpojuma klāstu (novada nozīmes attīstības centri), mazāki ciemi ar nelielu pakalpojuma klāstu (vietējas nozīmes attīstības centri), viensētu grupas un viensētas. (sk.26.tab). Blīvi apdzīvotās vietās – ciemos - dzīvo 63% Jelgavas novada iedzīvotāju, savukārt lauku teritorijās – viensētās un viensētu grupās 37% iedzīvotāju.

26.tab.

Jaunā TP redakcijā izteiktie novada ciemi un to apbūves struktūra

Pagasts	Ciems	Apbūves struktūra
Valgundes pagasts	Valgunde	Pagasta administratīvais centrs, plaša infrastruktūra. Raksturīga savrupmāju apbūve ar atsevišķiem daudzstāvu dzīvojamo ēku puduriem, publisko pakalpojumu zonas
	Vītoliņi	Raksturīga savrupmāju apbūve ar atsevišķu daudzstāvu dzīvojamo ēku puduri, izdalīta atsevišķa ražošanas zona
	Tīreļi	Raksturīga galvenokārt savrupmāju apbūve, ir atsevišķas ražošanas un pakalpojumu zonas.
Kalnciema pagasts	Kalnciems	Pagasta administratīvais centrs, plaša infrastruktūra Ciema teritorijā jaukti izvietoti savrupmāju apbūves rajoni, daudzdzīvokļu apbūves rajoni un sabiedriskas un darījumu iestādes.
	Kaļķis	Raksturīga savrupmāju apbūve, atsevišķa daudzdzīvokļu māju apbūve, atsevišķi izvietota ražošanas zona
	Līvberze	Pagasta administratīvais centrs, plaša infrastruktūra Raksturīgi savrupmāju

⁵⁰ Jelgavas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2014-2033

Līvberzes pagasts		apbūves rajoni un atsevišķi daudzstāvu dzīvojamo ēku rajoni. Atsevišķi izvietota ražošanas zona
	Tušķi	Raksturīga savrupmāju apbūve, kas vēsturiski veidojusies no mazdārziņu apbūves ar izglītības iestādi kā ciema centrālo publisko elementu
	Vārpa	Raksturīga savrupmāju apbūve
Glūdas pagasts	Dorupe	Raksturīga atsevišķa savrupmāju apbūve, atsevišķa daudzdzīvokļu māju apbūve, atsevišķi izvietota ražošana zona
	Zemgale	Raksturīga atsevišķa savrupmāju apbūve, atsevišķa daudzdzīvokļu māju apbūve ar pakalpojumu objektiem ciema centrālajā daļā
	Nākotne	Raksturīga atsevišķa savrupmāju apbūve, atsevišķa daudzdzīvokļu māju apbūve ar pakalpojumu objektiem ciema centrālajā daļā
	Viesturciems	Raksturīga savrupmāju dzīvojamo māju apbūve
Svētes pagasts	Svēte	Pagasta administratīvais centrs, plaša infrastruktūra Raksturīgi savrupmāju apbūves rajoni un atsevišķs daudzstāvu dzīvojamo ēku rajons. Atsevišķi izvietotas ražošanas zonas
	Jēkabnieki	Raksturīgi atsevišķi izvietoti savrupmāju apbūves rajoni un atsevišķs daudzstāvu dzīvojamo ēku rajons ar daudzfunkcionālu pakalpojumu centru
	Atpūta	Raksturīga savrupmāju māju apbūve
Platones pagasts	Platone	Pagasta administratīvais centrs. Raksturīga savrupmāju apbūve ar atsevišķiem daudzstāvu dzīvojamo ēku vai mazstāvu daudzdzīvokļu ēku puduriem
	Lelvircava	Raksturīga savrupmāju apbūve ar atsevišķiem daudzstāvu dzīvojamo ēku vai mazstāvu daudzdzīvokļu ēku puduriem
	Poķi	Raksturīga savrupmāju apbūve

Vircavas pagasts	Vircava	Pagasta administratīvais centrs, plaša infrastruktūra Raksturīga savrupmāju apbūve un atsevišķs daudzstāvu dzīvojamo ēku puduris. Ciema centrālajā daļā izvietotas daudzfunkcionālas sabiedriskas nozīmes ēkas
	Oglaine	Raksturīga atsevišķa, gar pašvaldības ceļu izvietota savrupmāju apbūve, atsevišķa daudzdzīvokļu māju apbūve. Atsevišķi izvietota ražošanas zona
	Mazlauki	Raksturīga atsevišķa savrupmāju apbūve un atsevišķs daudzstāvu dzīvojamo ēku puduris
Jaunsvirlaukas pagasts	Mežciems	Raksturīga savrupmāju apbūve un daudzdzīvokļu dzīvojamo māju apbūves puduri, gar valsts autoceļu, ciema centrālajā daļā izvietotas ražošanas un pakalpojumu ēkas
	Stalģene	Pagasta administratīvais centrs, plaša infrastruktūra. Raksturīga savrupmāju apbūve un atsevišķs daudzstāvu dzīvojamo ēku puduris. Ciema centrālajā daļā izvietotas daudzfunkcionālas sabiedriskas nozīmes ēkas
	Dzirnieki	Raksturīga daudzdzīvokļu māju apbūve, atsevišķi izvietota ražošanas teritorija
	Vecsvirlauka	Raksturīga atsevišķa savrupmāju apbūve ar lauksaimnieciskās ražošanas objektiem
	Kārniņi	Raksturīga savrupmāju apbūve un atsevišķi izvietota daudzdzīvokļu māju apbūve, atsevišķi izvietota ražošanas teritorija
Zaļenieku pagasts	Zaļenieki	Pagasta administratīvais centrs, plaša infrastruktūra. Raksturīga savrupmāju apbūve un atsevišķs daudzstāvu dzīvojamo ēku puduris. Ciema centrālajā daļā izvietotas daudzfunkcionālas sabiedriskas nozīmes ēkas
	Sesava	Pagasta centrs ar daudzdzīvokļu dzīvojamo ēku, savrupmāju apbūvi, centrālajā daļā izvietotu sabiedrisko un darījuma iestāžu apbūvi, kā arī atpūtas, sporta un apzaļumojuma zonām

Sesavas pagasts	Bērvircava	Raksturīga savrupmāju apbūve, kas izvietota gar pašvaldības ceļu, ciema centrā izvietota sabiedrisko un darījumu iestāžu apbūve
Elejas pagasts	Eleja	Pagasta administratīvais centrs, plaša infrastruktūra Ciema teritorijā jaukti izvietoti savrupmāju apbūves rajoni, daudzdzīvokļu apbūves rajoni un sabiedriskas un darījumu iestādes. Gar valsts autoceļiem un dzelzceļu raksturīga ražošanas apbūve
Lielplatones pagasts	Lielplatone	Raksturīga savrupmāju apbūve, kas izvietota gar pašvaldības ceļu, atsevišķs daudzdzīvokļu dzīvojamo māju apbūves rajons, ciema centrā atrodas Lielplatones muižas apbūve un parks
	Sidrabe	Raksturīga savrupmāju apbūve, kas izvietota gar pašvaldības ceļu, atsevišķas ražošanas objektu apbūves teritorijas
Vilces pagasts	Vilce	Pagasta administratīvais centrs, plaša infrastruktūra. Ciema teritorijā jaukti izvietoti savrupmāju apbūves rajoni un daudzdzīvokļu dzīvojamo māju apbūve. Atsevišķi izvietotas sabiedriskas, darījumu un ražošanas objektu apbūves teritorijas
	Ziedkalne	Raksturīga savrupmāju apbūve, kas izvietota gar pašvaldības ceļu

Teritorijas plānojuma izstrādes laikā tika pārskatītas visu ciemu robežas, kā rezultātā vairākiem ciemiem tika grozītas robežas. Robežas tiek grozītas sekojošiem ciemiem:

Atpūta, Bērvircava, Dorupe, Dzirnietki, Eleja, Jēkabietki, Kaļķis, Kalnciems, Kārniņi, Lielplatone, Lielvircava, Līvberze, Mazlauki, Mežciems, Nākotne, Oglaine, Platone, Poķi, Sesava, Sidrabe, Staļģene, Svēte, Tīreļi, Tušķi, Valgunde, Vārpa, Viesturciems, Vilce, Vircava, Vītoliņi, Zaļenieki, Zemgale un Ziedkalne. No ciema robežām tika izslēgti neapbūvēti zemes gabali ar samērā lielām platībām, kas atbilst vairāk lauksaimnieciskai ražošanai, nevis savrupmāju apbūvei. Tika pārskatītas perspektīvās apbūves teritorijas, kas šobrīd tiek izmantotas kā lauksaimniecības zemes un kur pārskatāmā nākotnē apbūve neattīstīsies. Detalizētu aprakstu skatīt Teritorijas plānojuma sējumā Paskaidrojuma raksts. Teritorijas plānojuma risinājumu apraksts.

Jaunais teritorijas plānojums paredz, ka blīva apbūve tiek plānota novada nozīmes attīstības centros – Kalnciemā, Valgundē, Dorupē, Kārniņos, Atpūtā u.c. Savukārt lauku teritorijā (ārpus ciemiem) tiek plānota viensētu tipa apbūve un lauksaimnieciskā

ražošanas apbūve, kā arī paredzēts saglabāt lauku vides ainavu un dabas pamatnes teritorijas (meži, ūdeņi, lauksaimniecībā izmantojamās zemes).

Teritorijas plānojumā, ņemot vērā privātpersonu priekšlikumus, ir plānotas jaunas rūpnieciskās apbūves teritorijas. Tiek saglabāta pēctecība, saglabājot iepriekšējā teritorijas attīstības plānošanas periodā noteiktās rūpnieciskās teritorijas. Lauku teritorijās, par kurām iepriekšējā plānošanas periodā bija saņemti priekšlikumi par rūpnieciskās apbūves nepieciešamību, bet tā nav notikusi, kā arī nav saņemti priekšlikumi par vēlmi atjaunot ražošanu, rūpnieciskās apbūves teritorijas tiek iekļautas lauksaimniecības teritorijās.⁵¹

Risinājumi un ieteikumi:

- Turpmākajā teritorijas plānojuma realizācijas procesā, saskaņojot saimnieciskās darbības un dabas mijiedarbību, veicot paredzēto apbūvi, tā jāsaista ar normatīvajos aktos noteiktajām prasībām par dabas vērtību saglabāšanu un aizsardzību.
- Uzsākot jebkādu saimniecisku darbību un uzsākot jaunu būvniecību, ir jāparedz pasākumi visa veida potenciālā piesārņojuma novēršanai, vides atveseļošanai, ieskaitot pasākumus ainavas degradācijas novēršanai.
- Plānojot jaunu dzīvojamo apbūvi, izvērtēt blakus esošās, atļautās darbības citā funkcionālā zonējuma teritorijās un to radīto piesārņojumu un potenciālo ietekmi uz iedzīvotājiem un vidi.
- Nepieciešamības gadījumā, plānojot būvniecību, pēc iepriekšēja izvērtējuma, apbūves projektos iekļaut risinājums ietekmju mazināšanai un pakļaušanai. Plānojot apbūvi ceļu tuvumā, vērtēt, vai nepieciešama prettrokšņa sienas, zaļās sienas pret putekļiem, apstādījumi emisiju aizturei.

4.9. Energijas un resursu lietojums, pieejamība un alternatīvo enerģiju attīstības teritorijas

Ņemot vērā ģeoloģiskās priekšrocības, visā novada teritorijā atbalstāma alternatīvās enerģijas ieguve, kas nerada negatīvu ietekmi uz vidi un dabas daudzveidību.

Ar pašvaldības centralizētām inženierkomunikācijām, izņemot siltumapgādi, ir nodrošinātas visas lielākās novada apdzīvotās vietas. Centrālā siltumapgāde ir pieejama atsevišķās daļās Līvberzē un Kalnciemā.

Jelgavas novada teritorijā elektroapgādes līnijas apkalpo AS „Sadales tīkls” Dienvidu reģions, kura pārziņā ir vidējā sprieguma (20kV) un zemsprieguma (0,4 kV) elektrolīnijas un 20/0,4 kV transformatoru apakšstacijas.

Elektrisko tīklu izvietojums Jelgavas novadā pilnībā nodrošina esošo elektroenerģijas lietotāju elektroapgādi. Ciemos četru stāvu un augstāku dzīvojamo ēku apbūves teritorijās elektriskos tīklus ar spriegumu līdz 20kV paredz ar pazemes kabeļu līnijām.

Daļu novada teritorijas ar elektroenerģiju nodrošina hidroelektrostacijās (HES) saražotā elektroenerģija. Vilces pagastā uz Svētes upes un Platones un Lielplatones

⁵¹Jelgavas novada teritorijas plānojums 2019. – 2033.g. Paskaidrojuma raksts, 2.redakcija.

pagastos uz Platones upes izveidotas Hidroelektrostacijas (HES). Visa saražotā elektroenerģija tiek realizēta a/s „Latvenergo”.

Saskaņā ar Ekonomikas ministrijas mājaslapā publicēto informāciju par komersantu obligātā iepirkuma ietvaros izmaksātajām summām, Jelgavas novadā 2016. gadā elektroenerģiju ražoja 11 komersanti, no kuriem 7 komersanti ražo elektrību biogāzes koģenerācijas iekārtā un 4 komersanti darbina mazos HES, līdz 2016. gadam darbojās arī gāzes koģenerācijas stacija Līvberzes pagastā.

Jelgavas novadā 2016. gadā tika saražotas 34389,1 MWh elektroenerģijas, no kuras 33510.6 MWh jeb 97% ir biogāzes koģenerācijā saražotais un 878.5 MWh jeb 3% ir mazajos HES. Kopumā visaugstākais elektroenerģijas saražotais apjoms ir bijis 2013. gadā, bet viszemākais 2016. gadā, taču ražošanas apjoma samazinājums pēdējos gados skaidrojams ar ražošanas pārtraukšanu uzņēmumā “Līvberzes enerģija”⁵².

Jelgavas novada teritoriju šķērso maģistrālie naftas un naftas produktu cauruļvadi. Naftas cauruļvads Polocka – Ventspils ir Latvijas naftas tranzītkoridora nozīmīgākais transporta elements. Tā kopgarums ir 516,8 km, no kuriem 334,234 km atrodas Latvijas teritorijā. SIA “LatRosTrans” ir lielākais Latvijas-Krievijas kopuzņēmums Baltijā, kas nodarbojas ar maģistrālo naftas un naftas produktu cauruļvadu funkcionēšanas nodrošināšanu.

Jelgavas novada teritorijā atrodas akciju sabiedrības „Latvijas Gāze” esošie vidējā un zemā spiediena sadales gāzesvadi, novadā izbūvēts augsta spiediena gāzesvads ar spiedienu virs 1,6 megapaskāliem (maģistrālais gāzesvads) Iecava – Liepāja DN 500mm, maģistrālā gāzesvada atzars uz gāzes regulēšanas staciju (GRS) Sloka DN 250, maģistrālā gāzesvada atzars uz GRS Kalnciems DN 100mm, GRS „Kalnciems, GRS „Jelgava – 1”, augstā spiediena ($P < 0,6 \text{ MPa}$) sadales gāzesvadi un to iekārtas, vidējā spiediena ($P < 0,4 \text{ MPa}$; $P < 0,01 \text{ MPa}$) sadales gāzesvadi un to iekārtas, zemā spiediena ($P < 0,005 \text{ MPa}$) sadales gāzesvadi un to iekārtas, pretkorozijas elektroķīmiskās aizsardzības stacija (KAS), anodu zemējums, anodu kabelis un 8m attālumā no maģistrālo gāzesvadu ass atrodas sakaru kabeli

Jelgavas novada teritorijā notiek atjaunojamo energoresursu izmantošana enerģijas ieguve. Atjaunojamos energoresursus izmanto gan individuālās saimniecībās, gan ražošanas uzņēmumi, gan publiskas iestādes.

Novada teritorijā ir mazo upju hidroenerģijas resursi (robežās no 150-300 GWh elektroenerģijas gadā).

Teritorijas plānojums atbalsta “zaļo enerģiju” – alternatīvos energoapgādes veidus un videi draudzīgu tehnoloģiju attīstību, izmantojot vietējos atjaunojamos energoresursus: koksnes atkritumus, vēja enerģiju (perspektīvā tiek plānota vēja enerģijas izmantošana Valgundes pagastā), saules enerģija, biogāze, sadzīves atkritumi, ģeotermālā enerģija, koģenerācija.

Jelgavas novada teritorijā telekomunikāciju sakarus nodrošina SIA „Lattelecom” un mobilo sakaru operatori SIA „LMT”, SIA „Tele2”, SIA „Bite Latvia”. Telekomunikāciju pakalpojumi tiek nodrošināti visā novada teritorijā.

⁵² Jelgavas novada pašvaldības ENERĢĒTIKAS RĪCĪBAS PLĀNS 2018.–2025. gadam.

Enerģijas ražošana Jelgavas novadā notiek trīs veidos:

- **centralizēti** – Kalnciema ciemā darbojas centralizētā siltumapgādes sistēma (CSS), kas siltumenerģijas patērētājus nodrošina ar savās katlu mājās ražoto siltumenerģiju; Jelgavas novadā centralizēta siltumapgādes sistēma ir saglabāta tikai Kalnciema ciemā, kur siltumenerģijas ražošanu nodrošina viens uzņēmums Jelgavas novada pašvaldības kapitālsabiedrība „Jelgavas novada KU”.
- **vietējās katlu mājās** – patērētāji, kas nav pieslēgti centralizētajai siltumapgādes sistēmai, bet ar vienu kopēju siltuma avotu nodrošina siltumenerģiju ēku kompleksam. Jelgavas novadā vietējās katlu mājas ir izplatīts siltumapgādes veids. Jelgavas novada vietējās katlu mājās kā kurināmais tiek izmantota dabasgāze, kokskaidu granulas un malka, piemēram Līvērzes pagastā tiek izmantota dabasgāze, Vircavā, Vilcē kokskaidu granulas un Sesavā malka.
- **individuāli** – siltumenerģija tiek ražota individuāli, piemēram, dzīvoklī vai ēkā uzstādīts autonomas gāzes vai malkas katls. Visvairāk novada pašvaldību ēkās tiek izmantotas individuālās apkures sistēmas, un katrā pagastā šie risinājumi atšķiras, atkarībā no ēkas vecuma, veida un vēsturiskā apkures risinājuma. Individuālajā apkurē par kurināmo tiek izmantotas koksnes granulas, malka, dīzeļdegviela, gāze, briķetes, ogles, sašķidrinātā gāze un atsevišķās ēkās arī elektrība kā vienīgais apkures veids⁵³.

Zemgales reģiona rīcības plāna enerģētikā 2012-2020 mērķis ir veicināt Eiropas Savienības 2020 mērķu sasniegšanu, t.i., līdz 2020. gadam vismaz par 20% samazināt CO₂ emisijas, ko panāk par 20% paaugstinot energoefektivitāti un 20% no izmantojamās enerģijas apjoma saražojot no atjaunojamiem energoresursiem (20/20/20). Zemgales reģiona Rīcības plāns ietver projekta ietvaros noteiktos divus galvenos darba virzienus enerģētikā - energoefektivitātes un atjaunojamo energoresursu izmantošanas veicināšanu, tajos iesaistīto pušu analīzi, esošās situācijas analīzi problēmu un to risinājumu formā, ieteiktos pasākumus mērķu sasniegšanai un konkrētus enerģētikas projektus⁵⁴.

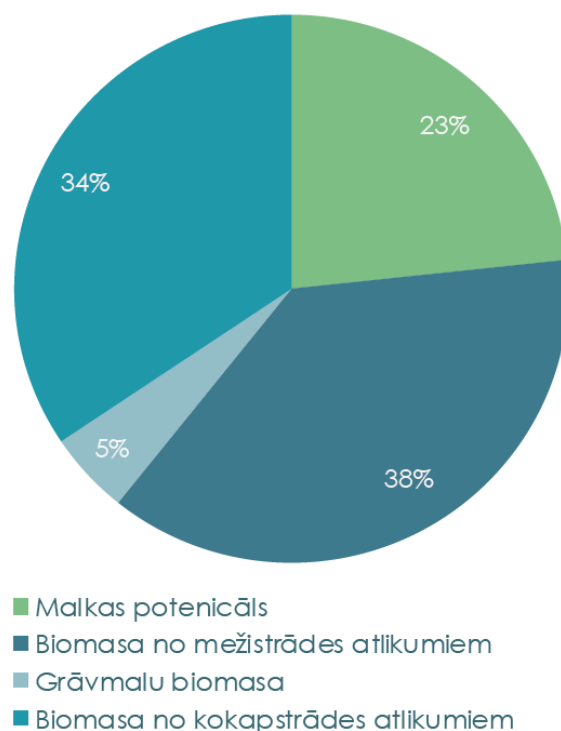
Biomasa. Balstoties uz datiem no Valsts zemes dienesta par 2017. gadu, no kopējās Jelgavas novada teritorijas, pēc zemes lietošanas veida, meži aizņem 34884.1 ha jeb 26.5 % no kopējās novada teritorijas⁵⁵.

Lai noteiktu koksnes pieejamību enerģijas ražošanai novada teritorijā, tiek analizēta informācija par malkas, mežistrādes atlikumu, grāvmalu biomasas un kokapstrādes atlikumu pieejamību (sk.5.att.).

⁵³Jelgavas novada pašvaldības enerģētikas rīcības plāns 2018.–2025. gadam.

⁵⁴Jelgavas novada pašvaldības enerģētikas rīcības plāns 2018.–2025. gadam.

⁵⁵Zemes pārskati. Dati par 2017.gadu, Valsts zemes dienests. Pieejams: <http://www.vzd.gov.lv/lv/parskati-un-statistika/tematiskie-parskati/zemes-parskati/>

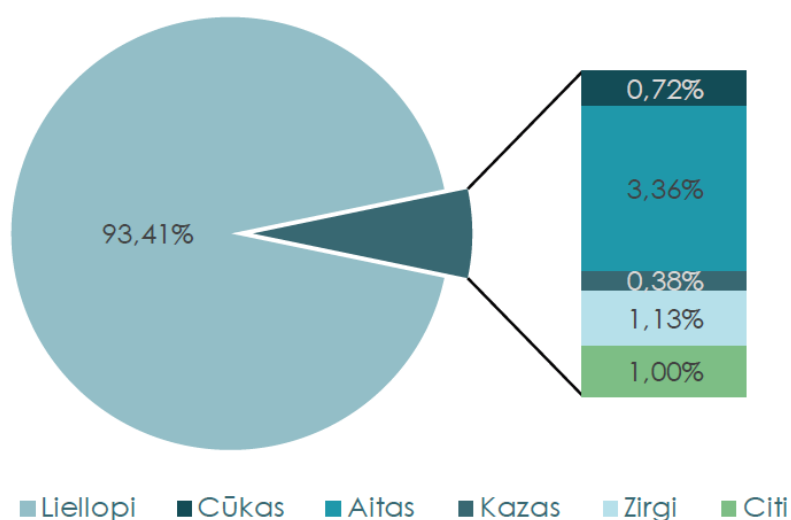
5.att. Enerģētiskās koksnes potenciāla sadalījums novada teritorijā⁵⁶

No 2016. gada datiem, kur biomasas potenciāls tika aprēķināts, balstoties uz šādiem pieņēmumiem: kopējā meža krāja Latvijā (633,4 milj. m³), mežistrāde no kopējās krājas (2%), meža zemju platība novadā (33464,28 ha), meža krāja novadā (6.5 milj.m³), mežistrādes atlikumu daļa no kopējās krājas (3%), meža ceļu garums novada teritorijā (389.59 ha), praktiskais biomasas potenciāls no grāvmalām (6,5 m³/ha), kokapstrādes uzņēmumu skaits novadā (16) un vidējā kokmateriālu plūsma vienā uzņēmumā (2400 m³/g). Kopējais teorētiski aprēķinātais biomasas potenciāls no enerģētiskās koksnes Jelgavas novadā ir 90.4 GWh/gadā. Enerģētiskās koksnes potenciāla sadalījums ir dots 2.3. attēlā. Redzams, ka lielākais biomasas potenciāls ir no mežistrādes atlikumiem (33.85 GWh/gadā), kokapstrādes atlikumiem (31.1 GWh/gadā) un malkas (21.1 GWh/gadā). Pieejamie apjomi daudzkārt pārsniedz centralizētās siltumapgādes un pašvaldības ēku kopējo pieprasījumu pēc siltumenerģijas, kas nozīmē, ka potenciāli visas pašvaldības ēkas būtu iespējams apkurināt ar novadā saražotiem koksnes biomasas resursiem. Taču jāņem vērā, ka lielu daļu šo koksnes resursu patērē privātais un ražošanas sektors, tāpēc, lai pilnvērtīgi izvērtētu biomasas potenciālu novadā, būtu jāiegūst papildus dati par privātā, rūpniecības un pakalpojumu sektoru biomasas patēriņiem.

Biogāze. Biogāzes ražošanā tiek izmantoti lauksaimniecības atkritumi, kurus galvenokārt iedala sausajos (piemēram, salmi) un mitrajos (piemēram, kūsmēsli). Sausie atlikumi iekļauj labības daļu, kas nav primāri izmantojama pārtikas, lopbarības vai šķiedras ražošanā, izlietotus dzīvnieku pakaišus. Pie mitrajiem lauksaimniecības atlikumiem pieskaitāmi atlikumi, kas satur augstu mitruma saturu. Augstais mitruma

⁵⁶ Jelgavas novada pašvaldības enerģētikas rīcības plāns 2018.–2025. gadam

saturs padara tos nepiemērotai sadedzināšanai vai gazifikācijai, kā arī transportēšanai lielos attālumos. Tipiski mitras lauksaimnieciskas izcelsmes biomasas piemēri ir dzīvnieku vircas un kūtsmēsli, kā arī zāles skābbarība. Šajā sadalā, tiek apskatīts tikai potenciāls no mitrajiem lauksaimniecības atlikumiem, jo nav datu par lauksaimniecības sauso atkritumu veidošanās apjomiem novada teritorijā. Lauksaimniecības kultūru audzēšana tikai biogāzes ražošanas vajadzībām netiek uzskatīta par labas prakses piemēru, līdz ar to šāds potenciāls netiek apskatīts. Lai noteiktu biogāzes potenciālu novada teritorijā, tiek izmantota biogāzes ražošanas un izmantošanas ieguvumu aprēķina metodika⁵⁷. Kopējais teorētiski aprēķinātais biogāzes ražošanas potenciāls no lauksaimniecības atkritumiem Jelgavas novadā ir 67.3 GWh gadā. Sadalījums atkarībā no ieguves veida dota 6.attēlā.

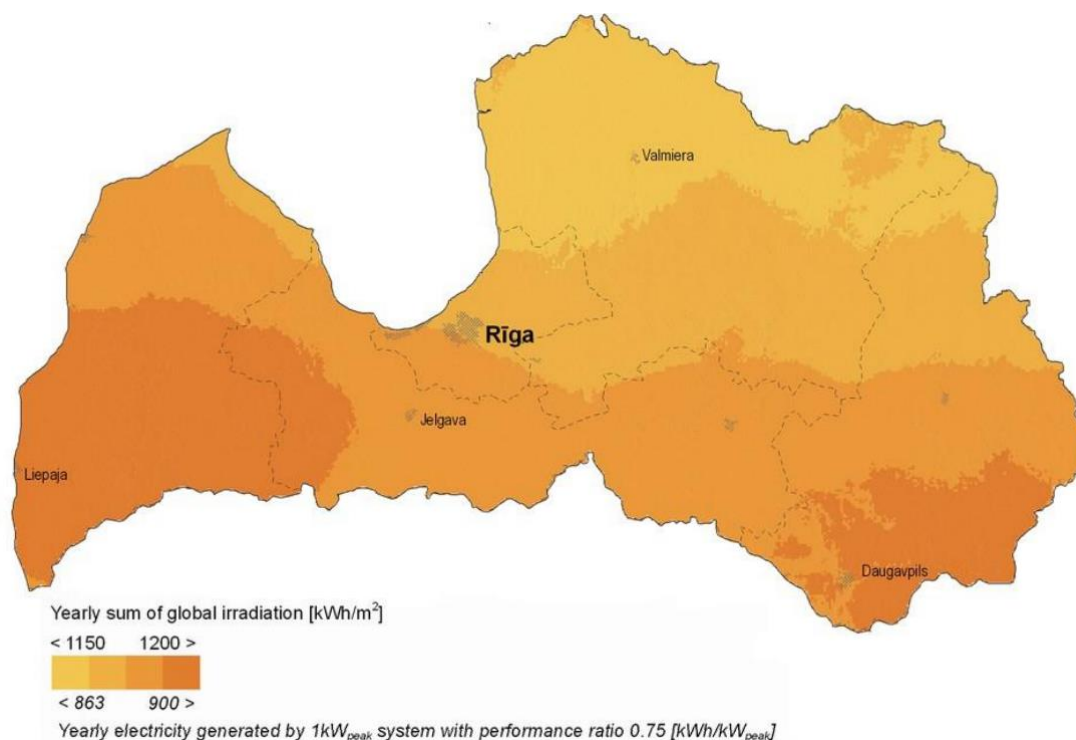
6.att. Biogāzes ražošanas potenciāla sadalījums novada teritorijā³³

Redzams, ka lielākais biogāzes potenciāls ir no liellopu kūtsmēsliem (62.85 GWh/gadā), tad aitu kūtsmēsliem (2.26 GWh/gadā), bet pārējie sastāda tikai 2.17 GWh gadā. Šobrīd Jelgavas novadā ir 7 biogāzes stacijas⁵⁸.

Saules enerģija. Saules enerģijas potenciāls ir atkarīgs no saules radiācijas ilguma un intensitātes, kas atkarīga no gadalaika, klimatiskiem apstākļiem un ģeogrāfiskā stāvokļa. Atkarībā no atrašanās vietas gada globālais starojums uz slīpas virsmas Baltijas jūras valstīs vidēji ir 1175 kWh/m², 80% no tā sastāda vasaras laikā. Jelgavas novadā vidēji šis rādītājs ir 1180 kWh/m² gadā (sk.7.att.).

⁵⁷ IEE projekts "BiogasIN", Biogāzes ražošanas un izmantošanas ieguvumu aprēķina metodika.

⁵⁸ Jelgavas novada pašvaldības enerģētikas rīcības plāns 2018.–2025. gadam.

7.att. Vidējā saules starojuma enerģija gadā Latvijā uz slīpas virsmas⁵⁹

(autors A. Laizāns)

No saules enerģijas var ražot gan siltumenerģiju, gan elektroenerģiju. Saules kolektori ir tehniskas iekārtas, kuras absorbē saules starojumu, pārvēršot to siltumenerģijā, ko pēc tam saņem patērētāji – karstā ūdens sagatavošanai un uzglabāšanai, peldbaseinu apsildīšanai, lauksaimniecības produktu žāvēšanai, telpu apkurei u.c. Saules bateriju (Photovoltaic) pamatā ir solārās šūnas - elektriskās sistēmas ierīces, kas Saules enerģiju pārvērš elektrībā.

Lai teorētiski būtu iespējams aprēķināt saules enerģijas potenciālu enerģijas ražošanā, nepieciešama informācija par izvēlēto tehnisko risinājumu, kā arī izvietojanas iespējām novada teritorijā.

Ģeotermālie resursi. Ģeotermālā enerģija ir Zemes siltums. Ģeotermālās enerģijas resursu pieejamība ir ļoti dažāda: sākot ar Zemes virsējiem slāņiem un līdz pat karstajiem pazemes ūdeņiem un klintīm, kas atrodas vairākus kilometrus zem Zemes virsmas. Parasti augsnes virsējos slāņos ir zemāks ģeotermālais potenciāls, kā dziļākos Zemes slāņos, jo tas ir atkarīgs no siltuma avota (augšnes, ūdens, iežu) temperatūras⁶⁰.

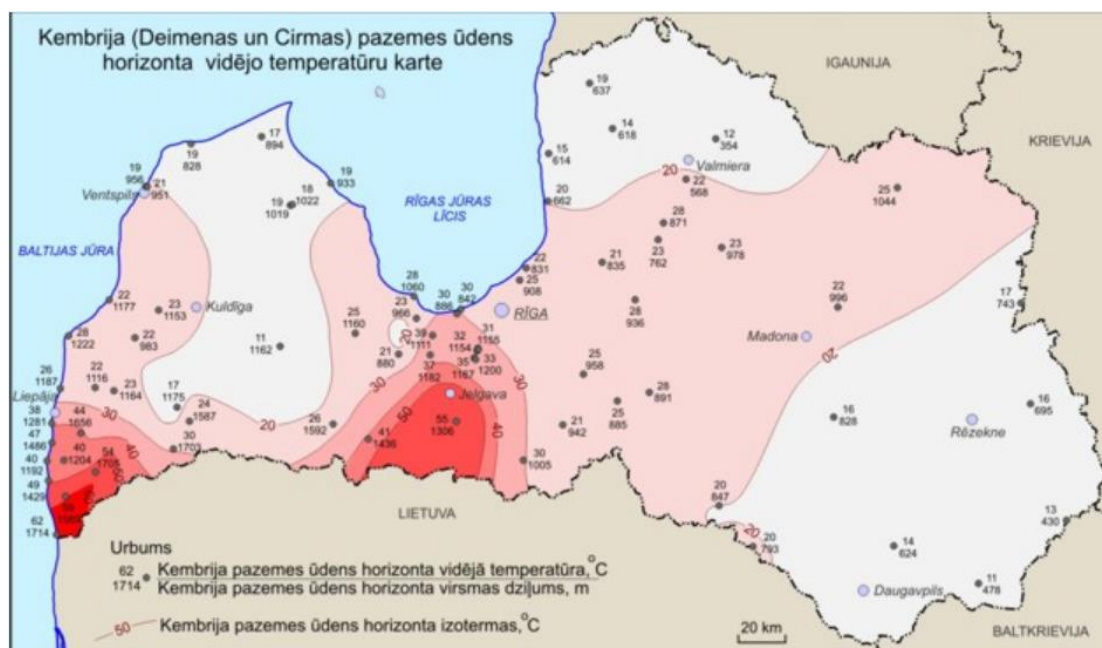
Latvijā, zemes dziļēs ir vairāki pazemes ūdeņu horizonti, kurus iespējams izmantot siltuma un karstā ūdens apgādei, lauksaimniecībā, zivsaimniecībā un balneoloģijā. Praktiskai izmantošanai nozīmīgākie ģeotermālie resursi (zemes siltums) saistīti ar pazemes ūdeņiem kembrija un devona vecuma nogulumos. Pazemes ūdeņu temperatūru šajos nogulumos nosaka galvenokārt Zemes iekšējās siltumplūsmas intensitāte, kura ir ļoti atšķirīga dažādos Latvijas reģionos. Konstatēts, ka visaugstākā

⁵⁹A. Laizāns. Saules enerģijas izmantošanas iespējas Latvijā. LLU Lauksaimniecības enerģētikas institūts.

⁶⁰Jelgavas novada pašvaldības enerģētikas rīcības plāns 2018.–2025. gadam.

pazemes ūdeņu temperatūra ir kembrija nogulumos Kurzemes dienvidrietumos, kā arī Elejas-Jelgavas apkaimē.

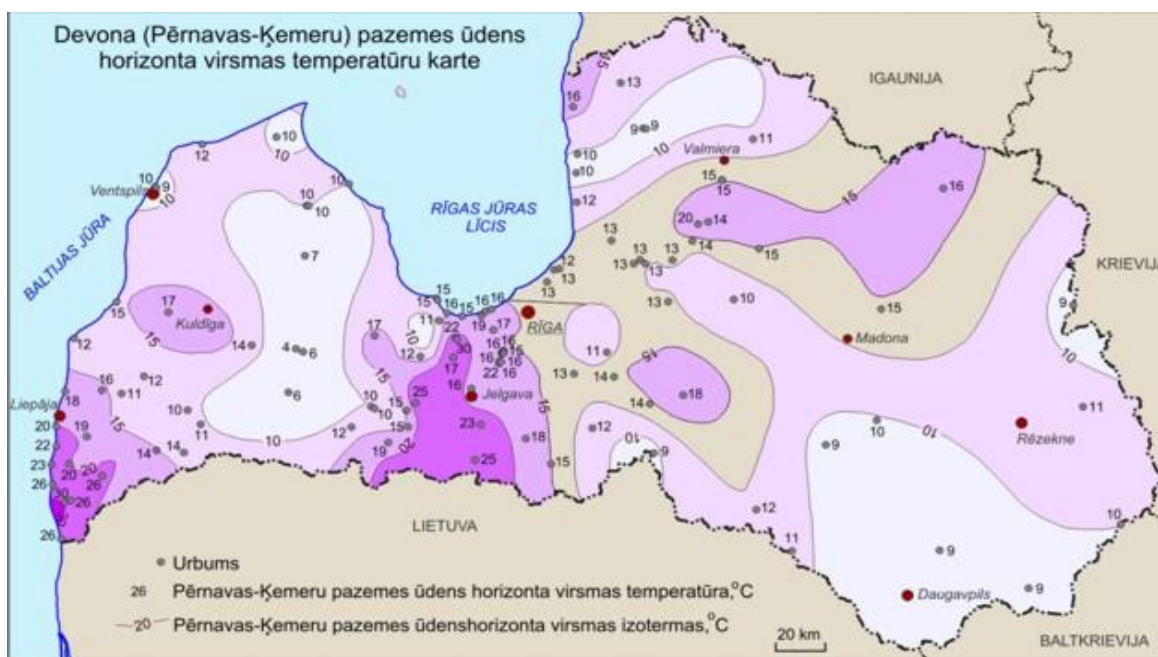
Kembrija pazemes ūdens kompleksā tiek izdalītas divas hidrotermālās zonas ar paaugstinātu temperatūru. Pirmā zona stiepjas uz dienvidiem un dienvidaustrumiem no Liepājas, temperatūra šajā zonā 1192-1714 m dziļumā sasniedz 38-62 °C. Otrā zona plešas no Jūrmalas līdz robežai ar Lietuvu. Tās dienvidu daļā, kas pazīstama kā Elejas ģeotermālā anomālija, kembrija rezervuāra ūdens temperatūra 1100-1436 m dziļumā ir 33-55 °C (sk.8.att.).

8.att. Kembrija pazemes ūdens horizonta vidējo temperatūru karte (avots: LVĢMC)

Devona Pērnavas-Ķemeru pazemes ūdens kompleksā, tāpat kā zemāk iegulošajos pazemes ūdens horizontos, paaugstinātas temperatūras zonas atrodas Latvijas dienvidrietumos un centrālajā daļā. Dienvidrietumu zonā kompleksa ūdens temperatūra 600-775 m dziļumā sasniedz 20-30 °C, bet Elejas ģeotermālās anomālijas rajonā 400-584 m dziļumā - 20-30 °C⁶¹ (sk.9.att.).

⁶¹ Ģeotermālie resursi, LVĢMC.

9.att. Devona pazemes ūdens horizonta virsmas temperatūru karte (avots: LVĢMC)

Elejas ģeotermālā zona saistīta ar kristāliskā pamatklintāja īpatnībām, jo te dziļumlūzuma dēļ notiek siltuma pieplūde no Zemes dziļākajiem slāņiem. Gar šo dziļumlūzumu slāņkopām raksturīgs stāvs kritums un paaugstināta siltumvadāmība, kas veicina siltuma plūsmu no Zemes dziļēm uz augstāk iegulošiem slāņiem, kur ir labvēlīgi apstākļi siltuma uzkrāšanai. Par tādiem labvēlīgiem apstākļiem uzskatāms ūdens horizontu stagnantais (noslēgtais) hidrodinamiskais režīms un pārsedzošā sprostsliņa – ordovika-silūra slāņu sliktā siltumcaurlaidība.

Lai gan visi kembrija sistēma ūdeņi ieņū dziļi (900-1500m), horizonta līmeņi urbumos lielākoties paceļas virs Zemes virsas. Kopējie ģeotermālās enerģijas resursi Jelgavas-Elējas zonā tiek lēsti atbilstoši 1140 milj. t nosacītā kurināmā. Šo siltumu varētu izmantot ēku, siltumnīcu un ūdens uzsildīšanai zivju audzēšanas cehos.

Tomēr problēmas rada tas, ka šie termālie ūdeņi ir ļoti agresīvi. Šī iemesla dēļ urbumu konstrukcijās un cauruļvadu sistēmās jāizmanto materiāls, kas ir noturīgs pret koroziju⁶².

Augstas temperatūras ģeotermālie resursi (>200°C) ir piemēroti ģeotermālajām spēkstacijām, kas ražo elektroenerģiju. Savukārt zemas temperatūras ģeotermālie resursi (<100°C) ir piemēroti tiešai lietošanai, piemēram, ēku apsildei vai karstā ūdens sagatavošanai⁶³. Pastāv daudz dažādi tehnoloģiskie risinājumi ģeotermālās enerģijas izmantošanai, kas ir atkarīgi no resursu pieejamības (temperatūras un dziļuma). Visbiežāk tiek izmantoti siltumsūkņi, jo ar to palīdzību ir iespējams izmantot zemas temperatūras ģeotermālos resursus.

⁶²Ģeoloģisko resursu izpēte Jelgavas novada Ziemeļdaļā, 2017.

⁶³C.Kwambai. High temperature geothermal power plants and overview of wellhead generators. Kenya Electricity Generating Co. Ltd.

Jelgavas novadā ir veikta ģeotermālās enerģijas izmantošanas analīze⁶⁴ Elejas pagastam, kur saskaņā ar zemes dziļu kartēm ir vislielākais ģeotermālās enerģijas potenciāls. Izpētes rezultāti liecina, ka, izpildoties noteiktiem nosacījumiem, ģeotermālās stacijas būvniecība var atmaksāties pat 10-15 gadu laikā. Taču šāds projekts prasa ļoti lielas sākotnējās investīcijas, kā arī ir jāveic sākotnējā ģeoloģiskā izpēte, lai konstatētu, ka ģeotermālo ūdeņu daudzums ir pietiekošs vismaz 10MW stacijas vajadzībām, kā arī jānodrošina maksimāla stacijas jaudas izmantošana, lai nodrošinātu maksimāli zemu saražotās enerģijas samazinājumu.

Zemgalē ir samērā lieli ģeotermālās enerģijas avoti, bet to izmantošana vēl nav pietiekami izpētīta. Apakšzemes ūdeņu temperatūra svārstās no 30 līdz 60° C, kam ir samērā zems potenciāls siltā ūdens sagatavošanai, bet tas var tikt izmantots apkures vajadzībām.

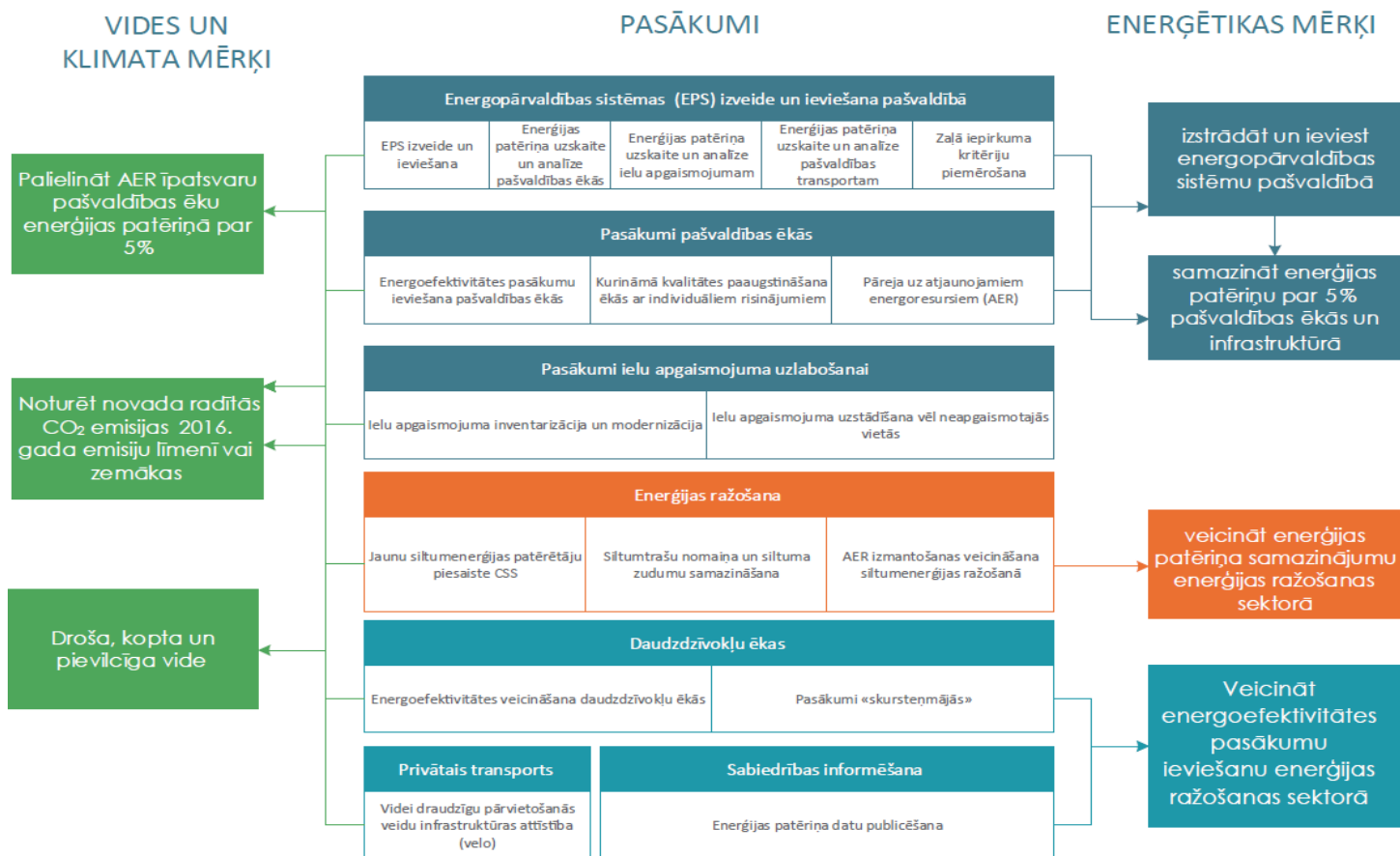
Ir arī karsto kristālisko iežu potenciāls (petrotermālā enerģija). To labākais potenciāls Zemgalē atrodas vienā no divām Latvijas ģeotermālajām anomālijām, tā atrodas Elejas, Dobeles, Jelgavas un Bauskas apkārtnē un caur Kalncienu un Jūrmalu iestiepjas Rīgas jūras līcī, kur karsto kristālisko iežu slānis (100°C) atrodas 2750 – 3000 m dziļumā.

Karsto kristālisko iežu temperatūra 6 km dziļumā ir 160 – 180°C, ko var izmantot elektroenerģijas ražošanā. Zemgalē ģeotermālā enerģija (ar siltumsūkņiem) pašlaik tiek izmantota tikai nelielās ēkās. Tās parasti ir privātmājas, dažos gadījumos izglītības iestādes un biroju ēkas. Bauskas, Elejas, Auces apkārtnē ģeotermālā enerģija var kļūt par ievērojamu priekšrocību un varētu kļūt par galveno centrālās siltumapgādes sistēmu enerģijas avotu.

Jelgavas novada mērķu un pasākumu kopsavilkumu skatīt 10. attēlā⁶⁵.

⁶⁴ Ģeotermālās enerģijas izmantošana Elejas pagastā, Jelgavas novadā. SIA "Naftas&Gāzes konsultanti, 2012.

⁶⁵ Zemgales reģiona rīcības plāns enerģētikā 2012 – 2020, 2012.

10.att. Jelgavas novada mērķu un pasākumu kopsavilkums⁶⁶

⁶⁶ Jelgavas novada pašvaldības enerģētikas rīcības plāns 2018.–2025. gadam

5. AR PLĀNOŠANAS DOKUMENTU SAISTĪTĀS VIDES PROBLĒMAS

Galvenie ar Jelgavas novada teritorijas plānojuma saistītie vides aspekti ir dabas un vides kvalitātes saglabāšana, kā arī kvalitatīvas dzīves vides nodrošināšana iedzīvotājiem.

Teritorijas plānojumā ir noteiktas un Grafiskajā daļā attēlotas visas teritorijas ar ierobežojumiem vides aizsardzības nolūkā – īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, kultūras pieminekļi un aizsargjoslas. Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos noteikti kopējie teritorijas izmantošanas noteikumi, atsevišķu teritoriju izmantošanas noteikumi, nosakot apbūves rādītājus un aprobežojumus, noteiktas aizsargjoslas un detālpilānojumu izstrādes prasības. Plānošanas dokuments izstrādāts, lai pēc iespējas samazinātu ietekmes un saglabātu vai uzlabotu esošo vides stāvokli.

Pirms plānoto aktivitāšu īstenošanas nepieciešams veikt darbības saskaņā ar likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējuma” (1998) prasībām, kuru ietvaros tiek vērtētas konkrētas plānotās darbības, paredzot gan risinājumus, gan pasākumus, lai mazinātu vai novērstu iespējamās vides problēmas. Ietekmes uz vidi novērtējums veicams pēc iespējas agrākā paredzētās darbības plānošanas, projektēšanas un lēmumu pieņemšanas stadijā. Kārtību, kādā novērtējama paredzētās darbības ietekme uz vidi nosaka 25.01.2011. MK noteikumi Nr.83 „Kārtība, kādā novērtējama paredzētās darbības ietekme uz vidi”.

Izanalizējot publiski pieejamo informāciju, kas raksturo vides stāvokli, ir identificētas šādas galvenās vides problēmas Jelgavas novada teritorijā, kas iespējamās saistībā ar plānošanas dokumenta īstenošanu:

- **Gaisa kvalitāti** negatīvi var ietekmēt ražošanas teritoriju, lauksaimniecības un autoceļu infrastruktūras teritoriju attīstība. Taču, īstenojot infrastruktūru, kas atbalsta videi draudzīgu pārvietošanos, piemēram, veloceļu izbūve un realizējot energoefektīvus projektus, ielu un ceļu kvalitātes uzlabošanu, tajā skaitā asfaltēšanu, mobilo avotu piesārņojuma samazināšanu, ietekme uz atmosfēras gaisa kvalitāti un klimata pārmaiņām tiks samazināta.
- Negatīvo ietekmi uz **īpaši aizsargājamām dabas teritorijām** var atstāt iedzīvotāju un tūristu skaita pieaugums. Jelgavas novadā sastopami kultūrvēstures mantojuma objekti – muižas un pilis, kurus papildina tradicionālās amatniecības centri – kokapstrādes, keramikas, ādas apstrādes un tekstilamatniecības centri, mājražošanas uzņēmumi un atvērtās lauku saimniecības, kas novadu padara pievilcīgu kā tūristu galamērķi. Attīstot novadā tūrisma piedāvājumu un dzīvojamo vidi, jāņem vērā vietas jutīgums pret ārējo faktoru iedarbību un jāizvērtē, kāda ietekme uz vidi veidosies, attīstot teritoriju un palielinoties apmeklētāju plūsmai. Jāveicina tūrisma un rekreācijas aktivitāšu, pakalpojumu sabalansēšana ar dabas un kultūrvēsturiskā mantojuma aizsardzības interesēm, nepārsniedzot biotopu, aizsargājamo augu, putnu, dzīvnieku utml., kultūras pieminekļu noturības kapacitāti pret antropogēnajām slodzēm.
- Ietekme uz novada **ainavu** var veidoties, attīstoties rūpnieciskajām teritorijām, infrastruktūras objektiem un veicot zemes izmantošanas veidu maiņu.
- Pozitīva ietekme uz vidi veidotos, ja tiktu veikta degradēto, potenciāli piesārņoto un piesārņoto teritoriju apsekošana un sanācija, teritoriju un ēku revitalizācija, lai lietderīgi izmantotu teritoriju vai ēku plānotam izmantošanas veidam.

- **Ūdeņu kvalitāti** teritorijas plānojuma izstrāde var ietekmēt gan negatīvi, gan pozitīvi. Pozitīvu ietekmi uz ūdens kvalitāti atstās ūdenssaimniecības projektu turpmākā attīstība, kas sekmēs dzeramā ūdens kvalitātes uzlabošanos, centralizēto ūdenssaimniecības pakalpojumu pieejamību un samazinās neattīrīto notekūdeņu ietekmi uz virszemes ūdensobjektiem. Labas ūdens kvalitātes sasniegšana ūdensobjektos, kuros tā šobrīd ir slikta vai ļoti slikta, atbilstoši Lielupes upju baseina apgabala apsaimniekošanas plānā iekļautajiem pasākumiem, veicinās virszemes ūdeņu kvalitātes uzlabošanos. Negatīvu ietekmi uz ūdensobjektiem novadā var radīt ražošanas objektu pieaugums, kas palielinātu notekūdeņu daudzumu, kā arī atpūtnieku skaita pieaugums pie ūdensobjektiem, attīstot atpūtas vietas, bet nenodrošinot pie tām atbilstošu infrastruktūru, regulāru apsaimniekošanu un kārtības uzturēšanu. Attīstoties teritorijām, būtu jāvēl uzmanība uz pamesto un neapsaimniekoto urbumu apzināšanu un iespējām tos tamponēt. Jāveic vietējo kanalizācijas sistēmu kontrole, lai piesārņojums tieši nenonāktu vidē.

Spēkā esošais normatīvo aktu regulējums un teritorijas plānojuma noteikumu ievērošana ir galvenais priekšnoteikums, lai novērstu minētās vides problēmas. Īstenojot plānošanas dokumentu, jāpievērš uzmanība tām plānotajām darbībām, kas var ietekmēt vides kvalitāti novadā. Liela nozīme ir arī izglītojošiem pasākumiem un komunikēšanai gan ar iedzīvotājiem, gan vides speciālistu un institūciju pārstāvjiem.

6. STARPTAUTISKIE UN NACIONĀLIE VIDES AIZSARDZĪBAS UN ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS MĒRĶI

29.11.2006. Vides aizsardzības likums nosaka pašvaldību atbildību par vides aizsardzību un dabas resursu izmantošanu. Bez normatīvajiem aktiem, kas tieši reglamentē principus, mērķus un uzdevumus, ir arī starptautiskie un Latvijas stratēģiskie dokumenti, kuru ieteiktās pamatnostādnes un principi ir būtiski katras teritorijas vides un dabas aizsardzībā.

6.1. Starptautiskie un nacionālie ilgtspējīgas attīstības mērķi

Starptautiskos mērķus vides aizsardzības jomā ietver starptautiskās konvencijas, protokoli, līgumi, Eiropas Savienības direktīvas un regulas.

Ilgspējīgu attīstību raksturo trīs savstarpēji saistītas dimensijas: vides, ekonomiskā un sociālā. Tas nozīmē, ka stingras vides aizsardzības prasības un augsti ekonomiskie rādītāji nav pretrunā, ka ekonomiskā augšupeja nedrīkst degradēt vidi un vienlaikus tiek nodrošināta augsta dzīves kvalitāte.

ES ilgtspējīgas attīstības stratēģijā (2001, atjaunota 2006) noteikti četri galvenie mērķi – vides aizsardzība, sociālā vienlīdzība un kohēzija, ekonomiskais uzplaukums un starptautiskā atbildība. Vides aizsardzības mērķis ir saglabāt zemes spēju nodrošināt dzīvību visā tās daudzveidībā, ievērot, ka planētas dabas resursi ir ierobežoti, un nodrošināt augsta līmeņa vides aizsardzību, kā arī uzlabot vides kvalitāti. Nepieļaut un mazināt vides piesārņojumu un veicināt ilgtspējīgu patēriņu un ražošanu, lai likvidētu saikni starp ekonomikas izaugsmi un vides degradāciju.

Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā līdz 2030. gadam jeb Latvija2030 (apstiprināta 10.06.2010.) viena no prioritātēm ir „Daba kā nākotnes kapitāls”, kuras galvenais attīstības virziens un ilgtermiņa mērķis ir bioloģiskās daudzveidības saglabāšana, inovatīva ekosistēmu un pakalpojumu un atjaunojamo energoresursu izmantošana. Lai nodrošinātu Latvija2030 noteikto attīstības prioritāšu un rīcības virzienu īstenošanu vidējā termiņā, izstrādāts Nacionālai attīstības plāns 2014.–2020. gadam, kurā definētas nozaru politikas un teritoriju attīstības prioritāšu un rīcības virzienu kopums un to finansēšanas avoti.

6.2. Starptautiskie vides aizsardzības mērķi

Starptautiskos mērķus vides aizsardzības jomā ietver starptautiskās konvencijas, protokoli, līgumi, ES direktīvas un regulas.

STARPTAUTISKĀS KONVENCIJAS:

Konvencija **Par bioloģisko daudzveidību**, Riodežaneiro (05.06.1992.).

Konvencijas uzdevumi ir bioloģiskās daudzveidības saglabāšana, dzīvās dabas ilgtspējīga izmantošana, godīga un līdztiesīga ģenētisko resursu patērēšanā iegūto labumu sadale, ietverot gan pienācīgu pieeju ģenētiskajiem resursiem, gan atbilstošu tehnoloģiju

nodošanu, ņemot vērā visas tiesības uz šiem resursiem un tehnoloģijām, gan pienācīgu finansēšanu.

Latvijas normatīvajos aktos konvencijas prasības iestrādātas likumos „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” (02.03.1999.) un „Sugu un biotopu aizsardzības likumā” (16.03.2000.).

Konvencija **Par Eiropas dzīvās dabas un dabisko dzīvotņu aizsardzību**, Berne (16.09.1979.)

Konvencijas mērķi ir aizsargāt savvaļas floru, faunu, to dabiskās dzīvotnes, sevišķi tās sugas un dzīvotnes, kuru aizsardzībai vajadzīga vairāku valstu sadarbība, kā arī veicināt šādu sadarbību. Pastiprināti tiek pievērsta uzmanība apdraudētajām un izzūdošajām sugām (t.sk. migrējošajām sugām).

Konvencijas prasības iestrādātās Latvijas normatīvajos aktos:

16.03.2000. likumā „Par sugu un biotopu aizsardzību”;

14.11.2000. MK noteikumos Nr. 396 „Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu”;

18.12.2012. MK noteikumos Nr. 940 „Noteikumi par mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu”;

28.05.2002. MK noteikumos Nr. 199 „Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (*Natura 2000*) izveidošanas kritēriji Latvijā”.

Eiropas ainavu konvencija, Florence (2000)

Konvencijas mērķis ir sekmēt ainavu aizsardzību, pārvaldību, plānošanu un veidot sadarbību par ainavu jautājumiem Eiropā. Latvijas ainavu politika ir noteikta Latvijas ainavu politikas pamatnostādņēs 2013. - 2019. gadam (MK rīkojums Nr.361, 07.08.2013.).

Konvencija **Par pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzību**, UNESCO, Parīze (1972)

Konvencijas mērķis ir apkopot informāciju un aizsargāt vietas, kam ir īpaši liela kultūras vai dabas vērtība visas cilvēces mantojumā. UNESCO Pasaules mantojuma sarakstā iekļautās vietas ir ar īpaši izcilu vērtību ne tikai vietējā, bet arī starptautiskā līmenī.

ES DIREKTĪVAS:

ES Padomes direktīva 79/409/EEK „**Par savvaļas putnu aizsardzību jeb Putnu direktīva**” (1979)

Direktīva aizliedz darbības, kas tieši apdraud putnus, piemēram, apzināti nonāvēt vai sagūstīt putnus, iznīcināt to ligzdas, iegūt putnu olas. Atsevišķām darbībām, piemēram, tirdzniecībai ar dzīvjiem vai mirušiem putniem, medībām, ir atsevišķi izņēmumi, kas tiek atļauti dalībvalstīm, vienojoties ar Eiropas Komisiju.

ES Padomes direktīva 92/43/EEK „Par dabisko biotopu un savvaļas dzīvnieku un augu aizsardzību” jeb Biotopu direktīva

Biotopu direktīva nosaka, ka dalībvalstīm jāaizsargā augi, dzīvnieki un biotopi, kā arī jānodala īpaši aizsargājami dabas apgabali, kas veido aizsargājamo dabas teritoriju tīklu *Natura 2000*. *Natura 2000* ir ES aizsargājamo dabas teritoriju tīkls, kas izveidots dabas daudzveidības aizsardzībai.

Eiropas Parlamenta un Padomes direktīva 200/60/EK Ūdeņu struktūrdirektīva (2000)

Ūdeņu struktūrdirektīvas mērķi ir aizsargāt un uzlabot virszemes un pazemes ūdeņu ekosistēmu stāvokli, veicināt ilgtspējīgu ūdeņu lietošanu ieviešot integrētu upju baseinu apsaimniekošanas procesu. Direktīvas noteikumi ietverti 12.09.2002. Ūdens apsaimniekošanas likumā.

6.3. Nacionālie vides aizsardzības mērķi

Latvijas vides politikas dokumenti ir cieši saistīti ar starptautiskajām konvencijām, kā arī ES direktīvās noteiktajām prasībām vides un dabas aizsardzības jomā.

Ņemot vērā nacionālās prioritātes, ES un starptautiskos nosacījumus, MK apstiprinājis Vides politikas pamatnostādnes 2014.–2020. gadam.

Latvijas Vides politikas pamatnostādņu 2014.–2020. gadam galvenais mērķis ir nodrošināt iedzīvotājiem iespēju dzīvot tīrā un sakārtotā vidē, realizējot uz ilgtspējīgu attīstību veiktas darbības, saglabājot vides kvalitāti un bioloģisko daudzveidību, nodrošinot dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu, kā arī sabiedrības līdzdalību lēmumu pieņemšanā un informētību par vides stāvokli.

Vides politikas pamatnostādnes veidotas no ieskata horizontālajos jautājumos un šādās tematiskajās sadaļās:

- augsne un zemes dzīles;
- otrreizējās izejvielas;
- dabas aizsardzība;
- gaisa aizsardzība;
- klimata pārmaiņas;
- ūdens resursi un Baltijas jūra;
- vides piesārņojums un riski;
- vides veselība;
- vides monitorings.

Sadaļās noteikts katras jomas politikas mērķis, politikas un darbības rezultāti, rezultatīvie rādītāji, kā arī pasākumi politikas mērķu un rezultātu sasniegšanai⁶⁷.

⁶⁷VARAM, Vides politikas pamatnostādnes 2014.-2020. gadam, Rīga, 2014.

Teritorijas plānojumā ietvertie vides politikas pamatnostādņu 2014.-2020. gada mērķi

Vides politikas pamatnostādnes 2014.–2020. gadam	Jelgavas novada teritorijas plānojums
Horizontālie jautājumi	
Politikas mērķis: Nodrošināt labu vides pārvaldību visos līmeņos, kā arī labu vides komunikāciju, kas balstīta uz pilnīgu un izsvērtu vides informāciju; veicināt sabiedrības plašu iesaistīšanos vides jautājumu risināšanā.	
Palielināt sabiedrības iesaistīšanos ar vidi saistītu jautājumu risināšanā valsts un pašvaldību līmeņos.	Iedzīvotāji piedalās publiskās apspriešanas sanāksmēs par Teritorijas plānojuma ietekmes uz vidi novērtējumu, Vides pārskatu. Iedzīvotājiem iespēja piedalīties visās sabiedriskajās apspriedēs, kur to paredz normatīvais regulējums.
Nodrošināt Latvijas zinātnes potenciāla iesaisti starptautiskos pētījumos un prognozēs, Latvijas dabas kapitāla izvērtēšanā un praktisku pētījumu veikšanā.	Tiek apkopota informācija par vides stāvokli novada teritorijā, tiek izstrādāts ietekmes uz vidi novērtējums, kurā apkopo pieejamo informāciju par vides stāvokli novadā.
Ilgtspējīgas attīstības un vides aspektu iekļaušana visu līmeņu plānošanas un ieviešanas procesos, jo īpaši teritoriālās plānošanas un pilsētvides attīstības jomās.	Plānošanas dokuments tiek izstrādāts, iepazīstoties ar Nacionālā līmeņa, Zemgales plānošanas reģiona un kaimiņu pašvaldību attīstības plānošanas dokumentiem. Tiek ievērots ilgtspējības princips, kas paredz līdzsvarotu teritorijas attīstību.
Uz tirgu balstītu ekonomisko instrumentu izmantošana vides politikas mērķu sasniegšanā.	Teritorijas plānojumā novērtēta novada ekonomiskā specializācija, noteikta turpmākā novada teritorijas izmantošana ar funkcionālā zonējumu, t.sk. nosakot Rūpnieciskās apbūves teritorijas, Lauksaimniecības un Meža teritorijas u.c. zonu izvietojumu un apbūves nosacījumus tajos.

Palielināt vides aizsardzības sistēmas kapacitāti visos līmeņos līmenī un labāk atbalstīt vides sektora NVO kā nozīmīgu partneri sabiedrības iesaistīšanai vides jautājumu risināšanā.	Teritorijas plānojums nerisina šo jautājumu.
Augsne un zemes dzīles, otrreizējās izejvielas	
Politikas mērķis: Nodrošināt augsnes ilgtspējīgu izmantošanu un aizsardzību.	
Aktualizēt pieejamo informāciju par augsnēm, iegūt jaunu informāciju, izmantot to, plānojot attīstību.	Teritorijas plānojums nerisina šo jautājumu.
Nodrošināt sabiedrību ar mūsdienīgu, aktuālu informāciju par zemes dzīļu resursiem	Vides pārskatā tiek sniegta vispārīga informācija par derīgo izrakteņu atradnēm novadā. Teritorijas plānojumā noteiktas prasības derīgo izrakteņu ieguvei. Noteikts un attēlots Rūpnieciskās apbūves teritorijas apakšzonējums R1, kur notiek, vai notiks derīgo izrakteņu ieguve.
Pilnveidot zemes dzīļu izmantošanas juridisko ietvaru un celt institucionālo kapacitāti.	Teritorijas plānojumā noteiktas prasības derīgo izrakteņu ieguvei.
Dabas aizsardzība	
Politikas mērķis: nodrošināt ekosistēmu kvalitāti, dabas aizsardzības un sociāli - ekonomisko interešu līdzsvarotību, sekmēt Latvijas kā „zaļas” valsts tēla veidošanos.	
Saglabāt un atjaunot ekosistēmu un to dabiskās struktūras, kā arī vietējo savvaļas sugu daudzveidību.	Teritorijas plānojuma izstrādē integrētas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas un objekti, to izvietojums. Aizsardzības un izmantošanas noteikumi atbilstoši spēkā esošiem normatīvajiem aktiem.
Pilnveidots ES nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju Natura 2000 tīkls, balstoties uz sugu un biotopu izplatības kartēšanu, kā arī ņemot vērā jaunāko zinātnisko pētījumu un regulāra monitoringa datus.	Ņemts vērā, izstrādājot teritorijas plānojumu.

Apsaimniekošanas pasākumu plānošana un ieviešana, saskaņojot dabas aizsardzības un sociāli-ekonomiskās intereses	Teritorijas plānojuma izstrādē integrētas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas un objekti, to izvietojums, aizsardzības un izmantošanas noteikumi.
Nodrošināt aizsargājamo sugu un biotopu atjaunošanu un atbilstošu apsaimniekošanu, sākot ar plānošanu un nepieciešamo atbalsta pasākumu veicināšanu	Teritorijas plānojums nerisina šo jautājumu.
Gaisa aizsardzība	
Politikas mērķis: Līdz 2020. gadam samazināt gaisa piesārņojuma ietekmi uz iedzīvotājiem un ekosistēmām līdz līmenim, kas nerada draudus veselībai un neizraisa ekosistēmu degradāciju. Prasību minimums šā mērķa sasniegšanai ir spēkā esošo gaisa kvalitātes normatīvu izpilde un faktiskā emisiju apjoma samazināšana zem emisijas griestu līmeņa.	
Lokālo gaisa kvalitātes un smaku piesārņojuma problēmu risināšana.	Teritorijas plānojums nerisina šo jautājumu. TIAN nosaka noteiktus attālumus specializēto mājlomu fermu izveidei no apdzīvotām vietām.
Dažādu sektoru radītā piesārņojuma samazināšana.	Teritorijas plānojums nerisina šo jautājumu.
Informācijas ieguve un atbildīgo institūciju kapacitātes celšana.	Teritorijas plānojums nerisina šo jautājumu.
Sabiedrības informēšana.	Teritorijas plānojums nerisina šo jautājumu.
Klimata pārmaiņas	
Politikas mērķis: nodrošināt Latvijas ieguldījumu globālo klimata pārmaiņu samazināšanā, ņemot vērā Latvijas vides, sociālās un ekonomiskās intereses, veicināt Latvijas gatavību pielāgoties klimata pārmaiņām un to izraisītajai ietekmei.	
SEG emisiju samazināšana un CO ₂ piesaistes nodrošināšana.	Teritorijas plānojums nerisina šo jautājumu. TIAN nosaka atsevišķas prasības alternatīvajiem energoapgādes risinājumiem.

Pielāgošanās klimata pārmaiņām.	Teritorijas plānojums nerisina šo jautājumu.
SEG emisiju uzskaitē un prognozēšana.	Teritorijas plānojums nerisina šo jautājumu.
Ūdens resursi	
Politikas mērķis: nodrošināt labu ūdeņu stāvokli un to ilgtspējīgu izmantošanu.	
Iekšzemes un jūras ūdeņu eutrofikācijas un piesārņojuma samazināšanās, stāvokļa uzlabošanās.	Teritorijas plānojums nerisina šo jautājumu.
Ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu attīstība pakalpojumu kvalitātei un pieejamībai.	Teritorijas plānojumā noteiktas prasības inženierkomunikācijām, t.sk. ūdensapgādei, kanalizācijai un lietotus ūdeņu novadīšanai.
Plūdu riska mazināšana un plūdu seku pārvaldība.	Teritorijas plānojumā noteiktas un attēlotas applūstošās teritorijas.
Pārrobežu sadarbība iekšzemes un jūras ūdeņu stāvokļa uzlabošanai.	Teritorijas plānojums nerisina šo jautājumu.
Vispusīgas un pilnvērtīgas informācijas ieguve monitoringa, pētījumu, informācijas apmaiņas, moderno tehnoloģiju pielietošanas ceļā.	Teritorijas plānojums nerisina šo jautājumu.
Administratīvās, tehniskās un profesionālās kapacitātes paaugstināšana ar vides kontroli, uzraudzību un novērtēšanu saistītām institūcijām.	Teritorijas plānojums nerisina šo jautājumu.
Vides piesārņojums un riski	
Politikas mērķis: nodrošināt dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu un aizsardzību, veicinot vides risku mazināšanu un pārvaldību.	
Piesārņoto vietu apsaimniekošana, mazinot risku videi.	Vides pārskatā tiek sniegta vispārīga pieejamā informācija par piesārņotajām teritorijām un objektiem novadā.
Ķīmisko vielu apsaimniekošana un pārvaldība.	Teritorijas plānojums nerisina šo jautājumu.

Jonizējošā starojuma avotu droša apsaimniekošana.	Teritorijas plānojums nerisina šo jautājumu.
Mazināt avāriju riskus, nodrošinot operatīvu rīcību avāriju situācijās.	Teritorijas plānojums nerisina šo jautājumu.
Vides veselība	
Politikas mērķis: samazināt nelabvēlīgo vides faktoru ietekmi uz cilvēku veselību un labklājību, t.sk. novēršot pēc iespējas psihosomatisko ietekmi, ko rada vides veselības informācijas trūkums vai neadekvāta tās komunicēšana sabiedrībai.	
Nodrošināta kvalitatīva vides veselības komunikācija.	Teritorijas plānojums nerisina šo jautājumu.
Latvijā radīti priekšnoteikumi vides veselības integratīvo pētījumu uzsākšanai.	Teritorijas plānojums nerisina šo jautājumu.
Latvijā uzsākts cilvēku biomonitorings.	Teritorijas plānojums nerisina šo jautājumu.
Izveidotas INSPIRE direktīvas prasībām atbilstošas ģeotelpisko datu kopas cilvēku veselības un drošības tēmai.	Teritorijas plānojums nerisina šo jautājumu.
Vides monitorings	
Politikas mērķis: nodrošināt savlaicīgu un visaptverošu vides un klimata pārmaiņu datu un informācijas apkopošanu un vispusīgu analīzi, lai noteiktu politikas mērķus un atbilstošus pasākumus vides stāvokļa uzlabošanai un savlaicīgai reaģēšanai uz klimata pārmaiņām, kā arī novērtētu līdzšinējo pasākumu un ieguldītā finansējuma lietderību un efektivitāti.	
Nodrošināt sabiedrību ar operatīvu informāciju par gaisa kvalitātes bīstamām izmaiņām.	Teritorijas plānojums tieši nerisina šo jautājumu, esošā vides stāvokļa raksturojums novadā tiek skatīts Vides pārskatā, un teritorijas plānojuma īstenošanas rezultāti tiek sniegti monitoringa ziņojumā.
Iegūt pietiekamu informāciju par ūdeņu kvalitāti un kvantitāti.	Vides pārskata monitoringa ziņojuma uzdevums.
Pilnveidot zemes monitoringa īstenošanu.	Teritorijas plānojums nerisina šo jautājumu.
Iegūt informāciju par sugām un biotopiem Natura 2000 vietās un ārpus tām.	Vides pārskata monitoringa ziņojuma uzdevums.

Nodrošināt meža resursu un meža stāvokļa novērtējumu.	Vides pārskata monitoringa ziņojuma uzdevums.
Nodrošināt savlaicīgu un regulāru sabiedrības informēšanu par vides monitoringa rezultātiem.	Vides pārskata monitoringa ziņojuma uzdevums.

29.11.2006. Vides aizsardzības likuma mērķis ir nodrošināt vides kvalitātes saglabāšanu un atjaunošanu, kā arī dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu. Tas nosaka, ka, pieņemot lēmumus, kas var ietekmēt vidi vai cilvēku veselību, jābalstās uz šādiem vides aizsardzības principiem:

- Princips „piesārņotājs maksā” – persona sedz izdevumus, kas saistīti ar tās darbības dēļ radīta piesārņojuma novērtēšanu, novēršanu, ierobežošanu un seku likvidēšanu;
- Piesardzības princips – ir pieļaujams ierobežot vai aizliegt darbību vai pasākumu, kurš var ietekmēt vidi vai cilvēku veselību, bet kura ietekme nav pietiekami izvērtēta vai zinātniski pierādīta, ja aizliegums ir samērīgs līdzeklis, lai nodrošinātu vides vai cilvēku veselības aizsardzību. Principu neattiecina uz neatliekamiem pasākumiem, ko veic, lai novērstu kaitējuma draudus vai neatgriezenisku kaitējumu;
- Novēršanas princips – persona, cik iespējams, novērš piesārņojuma un citu videi vai cilvēku veselībai kaitīgu ietekmju rašanos, bet, ja tas nav iespējams, novērš to izplatīšanos un negatīvās sekas;
- Izvērtēšanas princips – jebkuras tādas darbības vai pasākuma sekas, kas var būtiski ietekmēt vidi vai cilvēku veselību, jāizvērtē pirms attiecīgās darbības vai pasākuma atļaušanas vai uzsākšanas. Darbība vai pasākums, kas var negatīvi ietekmēt vidi vai cilvēku veselību arī tad, ja ievērotas visas vides aizsardzības prasības, ir pieļaujams tikai tad, ja paredzamais pozitīvais rezultāts sabiedrībai kopumā pārsniedz attiecīgās darbības vai pasākuma nodarīto kaitējumu videi un sabiedrībai.

Vērtējot Jelgavas novada teritorijas plānojumu, jāsecina, ka to izstrāde un tajos paredzētie risinājumi kopumā atbilst ilgtspējīgas attīstības pamatnosacījumiem, mūsu valstij saistošiem starptautiskajiem, kā arī nacionālajiem vides aizsardzības mērķiem.

7. PLĀNOŠANAS DOKUMENTA ĪSTENOŠANAS BŪTISKĀS IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMS

7.1. Plānošanas dokumenta risinājumi un to ietekmes

Teritorijas plānojumā iekļautie risinājumi ir balstīti uz Jelgavas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģiju, kurā noteikts novada ilgtermiņa attīstības redzējums, stratēģiskie mērķi, attīstības prioritātes telpiskās attīstības perspektīva.

Teritorijas plānojums izstrādes mērķis ir nostiprināt tiesisko pamatu Jelgavas novada teritorijas ilgtspējīgai un līdzsvarotai telpiskajai attīstībai, nodrošināt pieņemto lēmumu pēctecību teritorijas plānošanas jomā - saglabātas tās apbūves prasības, kas ir būtiskas un aktuālas arī šobrīd.

Funkcionālā zonējuma izstrāde ir viens no teritorijas plānošanas galvenajiem uzdevumiem. VAN nosaka vienotu funkcionālo zonu iedalījumu, kas jāievēro, izstrādājot teritorijas plānojumu, tā grozījumus un lokālplānojumus. Teritorijas plānošanā, nosakot nekustamo īpašumu atļauto izmantošanu, ar funkcionālo zonējuma palīdzību tiek parādītas un nodalītas konkrētās teritorijas dažādu vietu atšķirīgās funkcijas, strukturālās un arī vizuālās pazīmes jeb dažādās izmantošanas.

Kopumā Teritorijas plānojumā noteiktas 12 funkcionālās zonas, atsevišķos gadījumos tās indeksējot, tādējādi norādot vietas ar īpašiem noteikumiem un 6 teritorijas ar īpašiem noteikumiem. Ja teritoriju izmantošana tiek veikta ievērojot TIAN un citus normatīvos aktus, tās ietekme vērtējama kā nebūtiska.

Galvenie Teritorijas plānojuma risinājumi:

- Teritorijas plānojuma izstrādes laikā tika pārskatītas visu ciemu robežas, kā rezultātā vairākiem ciemiem tika grozītas robežas. Robežas tiek grozītas sekojošiem ciemiem: Atpūta, Bērvircava, Dorupe, Dzirnietki, Eleja, Jēkabietki, Kaļķis, Kalnciems, Kārniņi, Lielplatone, Lielvircava, Līvberze, Mazlauki, Mežciems, Nākotne, Oglaine, Platone, Poķi, Sesava, Sidrabe, Staļģene, Svēte, Tīreļi, Tušķi, Valgunde, Vārpa, Viesturciems, Vilce, Vircava, Vītoliņi, Zaļenietki, Zemgale un Ziedkalne. Apdzīvojuma struktūra tiek saglabāta, kāda tā ir noteikta spēkā esošā Jelgavas novada teritorijas plānojumā.
- Teritorijas plānojums paredz, ka blīva apbūve tiek plānota novada nozīmes attīstības centros – Kalnciemā, Valgundē, Dorupē, Kārniņos, Atpūtā u.c. Savukārt Lauku teritorijā (ārpus ciemiem) tiek plānota viensētu tipa apbūve un lauksaimnieciskā ražošanas apbūve, kā arī paredzēts saglabāt lauku vides ainavu un dabas pamatnes teritorijas (meži, ūdeņi, lauksaimniecībā izmantojamās zemes).
- No ciema robežām tika izslēgti neapbūvēti zemes gabali ar samērā lielām platībām, kas atbilst vairāk lauksaimnieciskai ražošanai, nevis savrupmāju apbūvei. Ciemu robežas tiek precizētas - noteiktas pa zemes gabalu robežām. Ciemu teritorijām tiek pievienoti zemes gabali, veidojot vienlaidu ciemu un saistītu funkcionālo zonējumu teritorijas.
- Katrai apdzīvotai vietai (ciemam) noteikts funkcionālais zonējums, sabalansējot iedzīvotāju ekonomiskās intereses, kā arī ievērojot dabas un kultūrvēsturiskās vides aizsardzības prasības un pētniecības principu, kas nozīmē, ka, izstrādājot jaunus teritorijas attīstības plānošanas dokumentus, izvērtē spēkā esošos attīstības plānošanas dokumentus un to īstenošanas praksi.

- Teritorijas ar īpašiem noteikumiem noteiktas ar mērķi papildus funkcionālajam zonējumam izdalīt atsevišķas teritorijas ar īpašiem noteikumiem. Teritorijas ar īpašiem noteikumiem var ietvert vienu vai vairākas funkcionālās zonas. Jelgavas novada teritorijas plānojumā noteiktas sekojošas teritorijas ar īpašiem noteikumiem: teritorija, kurai izstrādājams detālplānojums (TIN3), nacionālas nozīmes infrastruktūras attīstības teritorija (TIN7), riska teritorija bijusī Sibīrijas mēra lopu kapsēta (TIN11), pašvaldības funkciju īstenošanai nepieciešamais zemes gabals (TIN12), teritorija, kurā plānotā būvniecība jāsaskaņo ar Babītes novada pašvaldību (TIN13), vietējas nozīmes infrastruktūras attīstības teritorija (TIN71).

Izmaiņu aprakstu teritorijas plānojumā – ciemu robežās skatīt 28.tabulā.

Teritorijas plānojuma - ciemu izmaiņas

Ciems	Izmaiņas	Vērtējums
Atpūta	D pusē, no ciema teritorijas izslēgts zemes gabals ar kadastra Nr. 54820020026 un DA pusē no ciema izslēgtas vairākas zemes vienības.	Ietekme vērtējama kā neitrāla, jo no ciema teritorijas izslēgta zona, kura pēc tās praktiskā pielietojuma un faktiskās situācijas, ir lauksaimniecības teritorija. Vairākiem zemes gabaliem ciema DA pusē, posmā starp Svētes upi un Baložu ielu, funkcionālā zonējuma izmaiņām saņemti iedzīvotāju ierosinājumi zemju izmantošanai. Veicot izmaiņas, jāņem vērā, ka teritorijai ir drauds applūst.
Bērvircava	No ciema teritorijas izslēgtas plašas zemes ZR un DR pusēs. Ciema ZA pusē un DA pusē robeža nedaudz palielināta, bet A pusē nedaudz samazināt.	Ietekme vērtējama kā pozitīva, jo no ciema teritorijas izslēgta zona, kura pēc tās praktiskā pielietojuma un faktiskās situācijas ir lauksaimniecības teritorija un mežu teritorija, kas nav primārais apdzīvojuma – ciema zemes lietojuma veids.
	DA pusē zemes vienībai ar kad.apz. 5474 007 0003 mainīts funkcionālais zonējums no lauksaimniecības teritorijas uz savrupmāju apbūvi.	Šādas izmaiņas var radīt negatīvu ietekmi uz iedzīvotājiem, kas izbūvēs savrupmājas šajā zemes vienībā, jo tā ZA robežojas ar rūpnieciskās apbūves teritoriju. Laika gaitā var veidoties konfliktsituācijas. Ietekmes uz vidi vērtējums izdarāms monitoringa laikā.
	Ciema ZA pusē un DA pusē robeža nedaudz palielināta, A pusē nedaudz samazināt.	Ciema robežas izmainītas atbilstoši to esošajam un plānotajam izmantošanas veidam. Kopējā ietekme nav vērtējama kā būtiska, jo teritorijai veidojas vienlaidus tās izmantošanas veids, atbilstoši funkcionālajam zonējumam. Teritorijas robeža noteikta atbilstoši dabiskai robežlīnijai – Vircavas upei.
Dorupe	DR – R pusē ciema robeža tiek palielināta, pievienojot zemes vienību ar kadastrs Nr. 54520020238, kas ir pašvaldībai piederošs aptuveni 0,13 ha liels zemes gabals.	Šāda izmaiņas teritorijā nerada nekādu negatīvu vai īpaši pozitīvu ietekmi. Izmaiņas izdarāmas praktisku apsvērumu dēļ – pašvaldībai piederošs zemes gabals tiek pievienots faktiskajā ciema robežas zonā.
	Funkcionālajā zonējumā noteiktas izmaiņas zemes vienībai ar kadastra Nr. 54520020101 no dabas un apstādījumu teritorijas uz jauktas centra apbūves teritoriju.	Negatīvā ietekme ir funkcionālā zonējuma maiņa, pieļaujot tur atrodoso apstādījumu – koku izciršanu, dabas teritorijas samazināšanu un zemju transformēšanu citas nozīmes teritorijās. Par cik teritorija 2.97 ha platībā ir fiziskas personas īpašums un tur nav noteikti nekādi ierobežojumi, šāda zemes lietojuma maiņa ir pieļaujama. Pozitīvā ietekme – tas var veicināt attīstības mērķu īstenošanu.

	Zemes gabaliem ciema A pusē, autoceļa P97 D malā, teritorijas izmantošanas – funkcionālajam zonējumam saņemti arī iedzīvotāju ierosinājums.	
Dzirnieki	Ciema teritorija samazināta A pusē, izslēdzot no ciema divas zemes vienības. Zeme vienībai ar kad.apz. 5456 008 0077, mainīts funkcionālais zonējums no lauksaimniecības teritorijas uz savrupmāju apbūves teritoriju.	Ciema robežas izmainītas atbilstoši to esošajam un plānotajam izmantošanas veidam. Kopējā ietekme nav vērtējama kā būtiska, jo teritorijai veidojas vienlaidus tās izmantošanas veids, atbilstoši funkcionālajam zonējumam. Negatīva ietekmi var veidoties kad.apz. 5456 008 0077 zemes vienībā, attīstot savrupmāju apbūvi, jo teritorija DA robežojas ar rūpnieciskās apbūves teritoriju.
Eleja	D, DA, ZA un DR pusē robeža samazināta izslēdzot no ciema "Vilku dārza" meža teritoriju un vairākas zemes vienības ar plašām lauksaimniecības teritorijām	Ietekme vērtējama kā pozitīva, jo no ciema teritorijas izslēgta zona, kura pēc tās praktiskā pielietojuma un faktiskās situācijas, ir lauksaimniecības teritorija un mežu teritorija, kas nav primārais apdzīvojuma – ciema zemes lietojuma veids.
	DR pusē, no ciema robežas izslēgts, neapbūvēts zemes gabals starp A8 šoseju un dzelzceļu, lejpus stacijai "Meitene". Vairākām zemes vienībām kas atrodas kvartālā ar Lietuvas, Bauskas, Parka ielu un Parka aleju, un atsevišķām zemes vienībām, kas atrodas Z, DA pusē, mainīts funkcionālais zonējums no lauksaimniecības teritorijas uz savrupmāju apbūves teritoriju.	Ietekme vērtējama kā pozitīva, jo no ciema teritorijas izslēgta zona, kura pēc tās praktiskā pielietojuma un faktiskās situācijas, ir lauksaimniecības teritorija. Ņemot vērā teritorijas atrašanos blakus dzelzceļa infrastruktūrai, tai nosakāms tāds izmantošanas veids, kas veicinātu attīstības mērķus. Mainot funkcionālo zonējumu no lauksaimniecības zemes uz savrupmāju apbūvi, netiek radīta īpaši negatīva vai pozitīva ietekme līdz brīdim, kad sāk notikt aktīva savrupmāju būvniecība. Būvniecības procesā un ēku ekspluatācijas laikā ir svarīgi ir ievērot vides aizsardzības nosacījumus. Vērtējums izdarāms monitoringa laikā.
	Zemes gabalam starp A8 šoseju un dzelzceļu, lejpus stacijai "Meitene", teritorijas izmantošanas – funkcionālajam zonējumam saņemts arī iedzīvotāju ierosinājums.	
Jēkabnieki	R pusē ciema robeža izmainīta - paplašināta, tai pievienojot aptuveni 2,8 ha lielu, fiziskai personai piederošu zemi, kas ietver viensētu apbūvi. R pusē ciema robeža samazināta, izslēdzot pašvaldībai piederošu zemes vienību 31,86 ha platībā, kura tiek izmantota kā lauksaimniecības zeme. Ciema robeža samazināta izslēdzot zemes vienības gar Svētes upes krastu D, DA, ZA pusē, kas	Ietekme vērtējama kā pozitīva, jo ciema teritorijai pievienota tuvumā esošs zemes gabals ar apbūvi. Šādas izmaiņas nerada īpaši negatīvu vai pozitīvu ietekmi. Vērtējums izdarāms monitoringa laikā. Teritorijās, kur ir Svētes upes aplūstošā zona un iepriekš paredzētais funkcionālais zonējums noteica dabas un apstādījumu teritorijas un publiskās apbūves teritoriju, šāds funkcionālais zonējums vairs nav. Šādas izmaiņas vērtējamas kā pozitīvas, jo neskarta paliks jau tā praktiski maz izmantojama aplūstošā teritorija. Tas var veicināt bioloģiskās daudzveidības paaugstināšanu. Tomēr, apsaimniekošanas nolūkos jāņem vērā, ciema Z daļā Sosnovska latvāņu invadētās platības un to izplatības iespējas.

	ir daļēji applūstošas un tiek izmantotas kā lauksaimniecības zemes.	Dažviet no dzīvojamai apbūvei paredzētajām platībām veiktas izmaiņas – to funkcionālais zonējums paredz lauksaimniecības teritorijas. Šāda tendence vērtējama kā pozitīva, jo tas tuvina attīstības mērķu sasniegšanu un teritorijas plānojuma izstrādes mērķu sasniegšanu. Praktiski šīs zemes tiek izmantotas lauksaimniecības vajadzībām, nevis apbūvei. Šādas izmaiņas nerada īpaši negatīvu vai pozitīvu ietekmi. Vērtējums izdarāms monitoringa laikā.
	Ciema teritorijā, dažviet izmainīts tā funkcionālais zonējums. Funkcionālais zonējums mainīts no lauksaimniecības teritorijas uz savrupmāju apbūvi vairākām zemes vienībām D pusē, kas robežojas ar Muzikantu ielu. Zemes vienības ir ar esošu savrupmāju apbūvi.	Teritorijās, kur ir Svētes upes aplūstošā zona un iepriekš paredzētais funkcionālais zonējums noteica dabas un apstādījumu teritorijas un publiskās apbūves teritoriju, šāds funkcionālais zonējums vairs nav. Šādas izmaiņas vērtējamas kā pozitīvas, jo neskarta paliks jau tā praktiski maz izmantojama applūstošā teritorija. Tas var veicināt bioloģiskās daudzveidības paaugstināšanu. Tomēr, apsaimniekošanas nolūkos jāņem vērā, ciema Z daļā Sosnovska latvāņu invadētās platības un to izplatības iespējas. Šādas izmaiņas nerada īpaši negatīvu vai pozitīvu ietekmi. Vērtējums izdarāms monitoringa laikā.
Kalnciems	Ciema teritorija samazināta, no ciema izslēdzot ZR atrodošos, pašvaldībai piederošās zemes vienības ar kadastra Nr. 54110010084 un Nr. 54110010177. Ciema teritorija samazināt par ZR atrodošos, pašvaldībai piederošās zemes vienības ar kadastra Nr. 54110010102, 5411 001 0103, 5411 001 0049, un Nr. 5411 001 0048 un viena zemes vienība, kas pieder fiziskai personai kad.apz. 5411 001 0047. No ciema tiek izslēgta Lielupe, robeža tiek pārcelta gar Lielupes krastu.	Šādas izmaiņas nerada īpaši negatīvu vai pozitīvu ietekmi. Vērtējums izdarāms monitoringa laikā.
	Teritorijas plānojuma funkcionālajā zonējumā paredzētas vairāku zemes gabalu atļauto izmantošanas veidu maiņas.	Pārsvārā teritorijas izmantošanas izmaiņas saistītas ar dzīvojamās apbūves samazinājumu (Kalnciema teritorijā), to vietā paredzot rūpnieciskās apbūves teritorijas un jauktas centra apbūves teritorijas. Ja šādas izmaiņas tiek ieviestas, ietekme uz vidi vairumā gadījumu ir negatīva vai neitrāla. Ja veicot izmaiņas teritoriju funkcionālajā zonējumā, tiek noteikts, ka teritorijas tiek pilnībā sakoptas, atjaunota infrastruktūra, tai skaitā lietusskanalizācijas sistēmas, tas var radīt pozitīvu ietekmi uz vidi – samazinās iespēja videi nodarīt kaitējumu ar neattīrītiem notekūdeņiem un apkārtnes pieguļojuma. Ietekmes uz vidi un cilvēku veselību apjoms vērtējams, plānojot rūpniecisko,

	saimniecisko darbību konkrētos zemes gabalos un atkarībā no paredzamo emisiju veidiem un daudzuma. Jāņem vērā arī dabas liegumu tuvums un Lielupes tuvums un nepareizas saimniekošanas rezultātā tai pastāvošais drauds piesārņojumam. Vairākām teritorijām funkcionālajam zonējumam saņemti iedzīvotāju ierosinājums, tostarp teritorijai, kas ir applūstošās zemes starp Lielupi un Lielupes ielu. Kalnciema ciema teritorijā netiek iekļauta Dārzciena, Gulbju ciema (<i>“Venēcijas”</i>) teritorijas, tomēr tām tiek mainīts funkcionālais zonējums (paredzēts L2), kas paredz lielāku iespēju to teritoriju izmantošanai. Teritorijas galvenie izmantošanas veidi ir lauksaimnieciska izmantošana, augkopība, dārzenkopība, dārzkopība, labiekārtota publiskā ārtelpa, publiskā ārtelpa bez labiekārtojuma un ūdens telpas publiskā izmantošana. Kā papildizmantošana ir noteikta vasarnīcu un dārzu māju apbūve. Kopumā šādas izmaiņas vērtējamas kā pozitīvas, jo veicinās tur mītošo un rekreācijai izmantojošo cilvēku labklājību - vides kvalitāte atkarīga no pašiem teritorijas lietotājiem, vai tie apzināti nepiegružos vidi, nelietos tādas vielas, kas var radīt piesārņojuma draudus ūdens videi un augsnei, līdz ar lietotus noteci vai infiltrēšanos gruntī. Lai pēc iespējas mazinātu potenciālo draudu videi, būtu jānodrošina iespēja vākt un šķirot atkritumus, iedzīvotājiem nodrošināties ar individuāliem, kvalitatīviem kanalizācijas un ūdens ieguves risinājumiem. Paredzētā funkcionālā zonējuma maiņa paredz plašas izmantošanas iespējas, kuras realizējamās saskaņā ar 20.06.2006. MK noteikumiem Nr.496 “Nekustamā īpašuma lietošanas mērķu klasifikācija un nekustamā īpašuma lietošanas mērķu noteikšanas un maiņas kārtība” noteikto klasifikāciju. Viršu purvam Kalnciema lauksaimniecības teritorijā noteikta Rūpnieciskās apbūves teritorijas (R1) funkcionālā zona, kur galvenā izmantošana ir derīgo izrakteņu ieguve. Atļautā izmantošana ir derīgo izrakteņu ieguve, būvju (pievedceļu u.c.), kas nepieciešami derīgo izrakteņu ieguvei izbūve un citi izmantošanas veidi (atskaitot apbūvi), pirms ir uzsākta derīgo izrakteņu ieguve. Pēc kā secināms, ka teritorijas plānojuma laikā paredzams uzsākt purva izstrādi. Ietekmes uz vidi vērtējams tik veikts ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras laikā. Kopumā, paredzētās izmaiņas funkcionālajos zonējumos jāvērtē sabalansējot dabas vērtības ar teritoriju un cilvēku iespējamo attīstību, izaugsmi, kas ir arī attīstības plānu mērķis. Detalizēts vides un cilvēku veselības ietekmes vērtējums izdarāms, plānojot konkrētas darbības, konkrētās vietās, arī veicot ikreizējo monitoringu.
--	---

	Vairākām teritorijām to teritorijas izmantošanas – funkcionālajam zonējumam saņemti arī iedzīvotāju ierosinājumi, kuru ietekmes vērtējamas, plānojo praktiskās paredzētās darbības. Kā viena no šādām teritorija minama Jelgavas iela 21, Kalnciemā, kurā 2014. gadā izstrādāts Ietekmes uz vidi novērtējums (IVN) Nolietotu svina akumulatoru pārstrādei. Teritorijai, līdz ar jauno teritorijas plānojumu, funkcionālais zonējums netiek mainīts. Izvērtētā darbība atbilst teritorijas plānotajai-atļautajai darbībai. Rūpnīcas celtniecības un darbības ietekmes uz vidi, kā arī darbības un avāriju riski pilnībā izvērtēti un uzskatāmi par pieļaujamiem saskaņā ar pastāvošajām normatīvajām prasībām un līdzīgu ražošanas uzņēmumu darbības principiem. Pēc IVN ziņojuma kopsavilkumā pieejamās informācijas secināms, ka izvēlētais darbības veids neradīs tādas emisijas vidē un tādu piesārņojumu, kas atstātu būtisku nelabvēlīgu ietekmi uz vidi vai cilvēku veselību, vai būtu pretrunā ar spēkā esošiem normatīviem. Tomēr kā galvenais šķērslis plānotās darbības iecerei ir iedzīvotāju iebildumi par svina iespējamo negatīvo ietekmi uz cilvēku veselību un piesārņojuma nonākšanu apkārtējā vidē. Iedzīvotāju viedoklis un iebildumi ņemti vērā, uz tiem sniegtas atbildes, kā rezultātā, 05.01.2015. VPVB Atzinumā Nr.1 <i>par SIA “East-West Finances” nolietotu svina akumulatoru pārstrādes rūpnīcas izveides Jelgavas novadā, Kalnciema pagastā, Kalnciemā, Jelgavas ielā 21 ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu</i>, sniedz atzinumu, ka nav konstatējis tādus apstākļus, kas būtu par pamatu aizliegt plānoto darbību, tai pašā laikā darbība ir iespējama tikai ievērojot gan Ziņojumā paredzētos, gan VPVB noteiktos obligātos nosacījumus, ar kādiem darbība ir īstenojama, ja tiek saņemts paredzētās darbības akcepts normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā⁶⁸. Pirms paredzētās darbības uzsākšanas, nepieciešams vērsties VPVB, sakarā ar iepriekš minētā atzinuma derīguma termiņa izbeigšanos 2018. gada 5. janvārī. Jānoskaidro paredzētās darbības ietekmes uz vidi un cilvēku veselību 2014. gada izvērtējuma atbilstību vides normatīvajam regulējumam un, ja nepieciešams, aktualizēt tur iekļauto un izvērtēto informāciju, vai saņemt atzinumu par jau izstrādātā IVN piemērojamību un aktualitāti arī pašreizējā situācijā. Valsts vides dienesta Zemgales reģionālā vides pārvalde 2020. gada 10.augustā SIA “EcoLead” izsniegusi A kategorijas piesārņojošas darbības atļauju Nr. ZE20IA0001 nolietotu svina atkritumu pārstrādes rūpnīcai Jelgavas ielā 21, Kalnciemā, Kalnciema pagastā, Jelgavas novadā.
Kalkis	Ciema teritorija samazināta Z, ZR, DR un ZA pusē esošām zemes vienībām, kas tiek izmantotas kā lauksaimniecības teritorijas un samērā lielas platības. R pusē un D pusē atsevišķām nelielām platībām zemes vienībām nomainīts funkcionālais Ietekme vērtējama kā pozitīva, jo no ciema teritorijas izslēgta zona, kura pēc tās praktiskā pielietojuma un faktiskās situācijas, ir lauksaimniecības teritorija.

⁶⁸ 05.01.2015. VPVB SIA atzinums par galīgo redakciju "East – West Finances" nolietotu svina akumulatoru pārstrādes rūpnīcas izveides Jelgavas ielā 21, Kalnciemā, Kalnciema pagastā, Jelgavas novadā ietekmes uz vidi novērtējumu. Pieejams: <http://www.vpvb.gov.lv/ivn/projekti/?status=3&id=1219>

	zonējums no lauksaimniecības teritorijas uz savrupmāju apbūves teritorijām.	
Kārniņi	Izmaiņas funkcionālajā zonējumā. Z pusē no ciema teritorijas izslēgta pašvaldībai piederoša zemes vienība ar kad.apz. 5456 001 0080, kas tiek izmantotas kā mazdārziņu un rekreācijas teritorija un ir samērā lielas platības 4.82 ha. ZA pusē atsevišķām nelielas platības zemes vienībām nomainīts funkcionālais zonējums no lauksaimniecības teritorijas uz savrupmāju apbūves teritorijām.	Atsevišķās vietās tiek mainīts funkcionālais zonējums no dzīvojamās apbūves teritorijām uz dabas un apstādījumu teritorijām, kas vērtējama kā pozitīva ietekme uz vidi. Nelielas izmaiņas arī ir pretējā virzienā, tomēr to ietekme uz vidi arī vērtējama kā nebūtiska, jo paredzētā dzīvojamā apbūve neparedz tādas darbības, kas radītu būtisku, negatīvu ietekmi uz vidi. Ārpus ciema robežas, mainīts funkcionālais zonējums paredzot lielākas rūpnieciskas iespējas, kā arī, ievērojami lielai, daļēji aplūstošai teritorijai ZR virzienā teritorijas izmantošanas – funkcionālajam zonējumam saņemts arī iedzīvotāju ierosinājums, kura ietekmes vērtējamās, plānojot praktiskās paredzētās darbības.
Lielplatone	Ciema teritorija palielināta DA virzienā, pievienojot četrus zemes gabalus, uz kuriem ir esoša apbūve. R pusē no ciema teritorijas izslēgta samērā lielas platības (4.2 ha) zemes vienība ar kad.apz. 5456 001 0057. Vairākas zemes vienības izslēgtas Z, ZA un D pusē. Veiktas izmaiņas funkcionālajā zonējumā, atsevišķām teritorijām.	Ietekme vērtējama kā pozitīva, jo ciema teritorijai pievienoti tuvumā esoši zemes gabali ar esošu apbūvi. Zemes gabaliem noteiktais funkcionālais zonējums – lauksaimniecības teritorijas. Šādas izmaiņas nerada īpaši negatīvu vai pozitīvu ietekmi. Vērtējums izdarāms monitoringa laikā. Atsevišķās vietās noteikts funkcionālais zonējums L1, kur primārais zemes un būvju izmantošanas veids ir augļu un sakņu dārzu ierīkošana ar sezonas rakstura būvēm. Šajās teritorijās nav atļauta zemes lietošanas kategorijas maiņa apbūves vajadzībām. Teritorijas plānojuma 1.redakcijas izstrādes laikā tika izvērtētas esošās mazdārziņu teritorijas un saglabātas tās mazdārziņu teritorijas pēc pašreizējās izmantošanas aktivitātes un iedzīvotāju pieprasījuma. Saglabājot, vai, nosakot šādu teritoriju izmantošanas veidu, nav paredzamas tādas būtiskas ietekmes uz vidi, bet tas atkarīgs no pašiem teritorijas lietotājiem, vai tie apzināti nepiegružos vidi, nelietos tādas vielas, kas var radīt piesārņojuma draudus līdz ar lietotus noteci vai infiltrēšanos gruntī. Atsevišķās vietās, palielināta dzīvojamās apbūves teritorija, samazinot dabas un apstādījumu teritoriju. Izmaiņu ietekme uz vidi arī vērtējama kā nebūtiska, jo paredzētā dzīvojamā apbūve

		neparedz tādas darbības, kas radītu būtisku, negatīvu ietekmi uz vidi. Iespēja veicināt attīstības mērķus. Teritorijas funkcionālā zonējuma izmaiņas neparedz tādas izmaiņas, kas varētu radīt negatīvu ietekmi un dižkokiem, kultūrvēsturisko mantojumu vai Lielplatones muižas liepu aleju. Šādas izmaiņas nerada īpaši negatīvu vai pozitīvu ietekmi. Vērtējums izdarāms monitoringa laikā.
Līvberze	Ciema robeža tiek samazināta, ZR daļā, no tās izslēdzot lauksaimniecības zemes. Ciema robeža tiek samazināta, ZA daļā, no tās izslēdzot lauku viensētu ar samērā lielu zemes vienības platību 4.4 ha. DA daļā ir izslēgtas vairākas zemes vienības.	Ietekme vērtējama kā pozitīva, jo no ciema teritorijas izslēgta zona, kura pēc tās praktiskā pielietojuma un faktiskās situācijas, ir lauksaimniecības teritorija.
	Veiktas izmaiņas funkcionālajā zonējumā, atsevišķiem zemes gabaliem.	Tiek noteikts jauns funkcionālais zonējums atsevišķām teritorijām, palielināts rūpniecisko apbūvju teritoriju skaits un apjoms. Ja šādas izmaiņas tiek ieviestas, ietekme uz vidi vairumā gadījumu ir negatīva vai neitrāla. Ja veicot izmaiņas teritoriju funkcionālajā zonējumā, tiek noteikts, ka teritorijas tiek pilnībā sakoptas, pirms uzsākt plānoto darbību, tiek atjaunota infrastruktūra, tai skaitā lietusskanalizācijas sistēmas, tas var radīt pozitīvu ietekmi uz vidi – samazinās iespēja videi nodarīt kaitējumu ar neattīrītiem notekūdeņiem un apkārtnes piegružojuma. Ietekmes uz vidi un cilvēku veselību apjoms vērtējams, plānojot rūpniecisko, saimniecisko darbību konkrētās teritorijās un atkarībā no paredzamo emisiju veidiem un daudzuma. Teritorijās, kurās noteikts jauns funkcionālais zonējums, izmantošanas veids – L1, kas paredz mazdārziņu teritorijas, nav paredzama būtiska ietekme uz vidi, bet tas atkarīgs no pašiem teritorijas lietotājiem, vai tie apzināti nepiegružos vidi, nelietos tādas vielas, kas var radīt piesārņojuma draudus līdz ar lietussnoteci vai infiltrēšanos gruntī.
Mazlauki	Ciema robeža tiek samazināta, Z, ZA daļā, no tās izslēdzot plašas platības.	Ietekme vērtējama kā pozitīva, jo no ciema teritorijas izslēgta zona, kura pēc iepriekšēja teritorijas plānojuma bija rūpnieciskās teritorijas apbūves zona, tomēr tās praktiskā pielietojuma un faktiskās situācijas, ir lauksaimniecības teritorija.
	Veiktas izmaiņas funkcionālajā zonējumā, atsevišķiem zemes gabaliem.	Teritorijas zonējuma maiņa, dažās vietās ciema teritorijā – no dzīvojamās apbūves mainot uz lauksaimniecībā izmantojamām zemēm. Veiktās izmaiņas funkcionālajā zonējumā atbilst

		praktiskajam zemes lietojuma veidam. Šādas izmaiņas nerada īpaši negatīvu vai pozitīvu ietekmi. Vērtējums izdarāms monitoringa laikā.
Lielvircava	Ciema robeža tiek samazināta, ZA daļā, no tās izslēdzot vairākas zemes vienības. Veiktas izmaiņas funkcionālajā zonējumā, zemes vienībām, kas atrodas ciema robežās kā lauksaimniecības zemes veikta tā nomaiņa uz savrupmāju apbūves teritorijām.	Šādas izmaiņas nerada īpaši negatīvu vai pozitīvu ietekmi. Vērtējums izdarāms monitoringa laikā.
Oglaine	Ciema robeža tiek samazināta, ZA daļā, no tās izslēdzot vienu nelielu meža zemes gabalu un ZR daļā, no tās izslēdzot vienu 15.22 ha lielu pašvaldībai piekritīgu zemes vienību. Izslēgta zemes vienība ZR pusē 2.8 ha platībā un Z pusē 3.64 ha platībā. Veiktas izmaiņas funkcionālajā zonējumā, atsevišķiem zemes gabaliem.	Ietekme vērtējama kā pozitīva, jo no ciema teritorijas izslēgtas zonas, kura pēc praktiskās situācijas dabā ir mežu teritorija un tai nav praktiskas nozīmes ciema attīstībā. Funkcionālais zonējums šiem zemes gabaliem, netiek mainīts. Tiek noteikts jauns funkcionālais zonējums atsevišķām teritorijām, palielināts rūpniecisko apbūvju teritoriju skaits un apjoms. Ja šādas izmaiņas tiek ieviestas, ietekme uz vidi vairumā gadījumu ir negatīva vai neitrāla. Ja veicot izmaiņas teritoriju funkcionālajā zonējumā, tiek noteikts, ka teritorijas tiek pilnībā sakoptas, pirms uzsākt plānoto darbību, tiek atjaunota infrastruktūra, tai skaitā lietusskanalizācijas sistēmas, tas var radīt pozitīvu ietekmi uz vidi – samazinās iespēja videi nodarīt kaitējumu ar neattīrītiem notekūdeņiem un apkārtnes piegružojuma. Ietekmes uz vidi un cilvēku veselību apjoms vērtējams, plānojot rūpniecisko, saimniecisko darbību konkrētos zemes gabalos un atkarībā no paredzamo emisiju veidiem un daudzuma. Teritorijās, kurās noteikts jauns funkcionālais zonējums, izmantošanas veids – L1, kas paredz mazdārziņu teritorijas, nav paredzama būtiska ietekme uz vidi, bet tas atkarīgs no pašiem teritorijas lietotājiem, vai tie apzināti nepiegružos vidi, nelietos tādas vielas, kas var radīt piesārņojuma draudus līdz ar lietuss noteci vai infiltrēšanos gruntī.
Platone	Ciema robeža tiek samazināta, Z daļā, no tās izslēdzot vienu zemes gabalu. Ciema robeža tiek samazināta, Z, ZR, D daļā, no tās izslēdzot vairākas zemes vienības.	Ietekme vērtējama kā pozitīva, jo no ciema teritorijas izslēgta zona, kurai nav praktiskas nozīmes ciema attīstībā. Teritorijai paliek spēkā tās izmantošanas veids.

	Veiktas izmaiņas funkcionālajā zonējumā, atsevišķiem zemes gabaliem.	Tiek noteikts jauns funkcionālais zonējums atsevišķiem zemes gabaliem, palielināts rūpniecisko apbūvju teritoriju skaits un apjoms. Ja šādas izmaiņas tiek ieviestas, ietekme uz vidi vairumā gadījumu ir negatīva vai neitrāla. Ja veicot izmaiņas teritoriju funkcionālajā zonējumā, tiek noteikts, ka teritorijas tiek pilnībā sakoptas, pirms uzsākt plānoto darbību, tiek atjaunota infrastruktūra, tai skaitā lietusskanalizācijas sistēmas, tas var radīt pozitīvu ietekmi uz vidi – samazinās iespēja videi nodarīt kaitējumu ar neattīrītiem notekūdeņiem un apkārtnes piegružojuma. Ietekmes uz vidi un cilvēku veselību apjoms vērtējams, plānojot rūpniecisko, saimniecisko darbību konkrētos zemes gabalos un atkarībā no paredzamo emisiju veidiem un daudzuma. Nedaudz palielināta dabas un apstādījumu teritorija, kas vērtējams kā pozitīvs vides aspekts. Palielinātas teritorijas lauksaimniecības izmantošanai pie Platones upes uzpludinājuma. Atkarībā no lauksaimniecības zemes izmantošanas veida, tomēr pārsvarā tas var radīt negatīvu ietekmi, ņemot vērā noteces iespējamību un piesārņojuma ar lauksaimniecībā izmantojamiem mēslojumiem, nokļūšanu jau tā HES degradētā upes ekosistēmā.
	Vienai teritorijai ciema robežās to teritorijas izmantošanas – funkcionālajam zonējumam saņemts arī iedzīvotāju ierosinājums, kura ietekmes vērtējamās, plānojot praktiskās paredzētās darbības.	
Poķi	Ciema robeža tiek samazināta, Z daļā, no tās izslēdzot meža zemes. Ciema robeža tiek samazināta, R daļā, no tās izslēdzot 6.98 ha lielu lauksaimniecības teritoriju. Vairākas zemes vienības izslēgtas Z pusē. Funkcionālā zonējuma maiņa zemes vienībām, kas atrodas Z, ZA un ZR pusē no lauksaimniecības zemes uz savrupmāju apbūvi, kuras ir ar esošu savrupmāju apbūvi.	Ietekme vērtējama kā pozitīva, jo no ciema teritorijas izslēgta zona, kurai nav praktiskas nozīmes ciema attīstībā. Teritorijai paliek spēkā tās izmantošanas veids.
	Ciema robeža tiek palielināta DR pusē, iekļaujot meža zemi.	Ietekme vērtējama kā neitrāla, drīzāk pozitīva, jo ciema teritorijā tiek iekļauts dižkoks, kuram iespējama lielāka aizsardzības un uzraudzības veikšana.
Mežciems	Ciema robeža samazināta, ZA daļā izslēgtas divas zemes vienības ar kad.apz. 54560020244 un 54560020003 .	Ietekme vērtējama kā pozitīva, jo no ciema teritorijas izslēgta zona, kurai nav praktiskas nozīmes ciema attīstībā. Teritorijai paliek spēkā tās izmantošanas veids.

Nākotne	Ciema robeža tiek samazināta, R un DR daļā, no tās izslēdzot lauksaimniecības teritorija.	Ietekme vērtējama kā pozitīva, jo no ciema teritorijas izslēgta zona, kurai nav praktiskas nozīmes ciema attīstībā. Teritorijai paliek spēkā tās izmantošanas veids.
Svēte	Ciema robeža samazināta, R daļā izslēgts kvartāls aiz Svētes upes un D, DR un DA daļā izslēgtas lauksaimniecības zemes un mežu zemes. Funkcionālā zonējuma maiņa zemes vienībām ar kad. apzīm. 5482 002 0731 un 5482 002 0723 no lauksaimniecības zemes uz savrupmāju apbūvi.	Ietekme vērtējama kā pozitīva, jo no ciema teritorijas izslēgtas zonas, kuru teritorijām paliek spēkā to izmantošanas veidi. Šādas izmaiņas nerada īpaši negatīvu vai pozitīvu ietekmi līdz brīdim, kad sāk notikt aktīva savrupmāju būvniecība. Svarīgi ir ievērot vides aizsardzības nosacījumus. Vērtējums izdarāms monitoringa laikā.
Sesava	Ciema robeža tiek samazināta, Z, ZA, ZR, D un DA daļā, no tās izslēdzot lauksaimniecības zemes. R daļā zemes vienībām, kas robežojas ar Skolas ielu, mainīts funkcionālais zonējums no lauksaimniecības zemes uz savrupmāju apbūvi.	Ietekme vērtējama kā pozitīva, jo no ciema teritorijas izslēgta zona, kura pēc tās praktiskā pielietojuma un faktiskās situācijas, ir lauksaimniecības teritorija un kurai nav praktiskas nozīmes ciema attīstībā.
	Vienai teritorijai ārpus ciema robežas to teritorijas izmantošanas – funkcionālajam zonējumam saņemts arī iedzīvotāju ierosinājums, kura ietekmes vērtējamās, plānojot praktiskās paredzētās darbības	
Sidrabe	Ciema robeža tiek palielināta, A daļā tai pievienojot nelielu platību ar lauksaimniecības teritoriju. Ciema robeža samazināta, izslēgtas lauksaimniecības teritorijas A un ZA pusēs.	Ietekme vērtējama kā neitrāla.
	Veiktas izmaiņas funkcionālajā zonējumā, atsevišķiem zemes gabaliem.	Tiek noteikts jauns funkcionālais zonējums atsevišķiem zemes gabaliem, palielināts rūpniecisko apbūvju teritoriju skaits un apjoms (Ciema Z daļā). Ja šādas izmaiņas tiek ieviestas, ietekme uz vidi vairumā gadījumu ir negatīva vai neitrāla. Ja veicot izmaiņas teritoriju funkcionālajā zonējumā, tiek noteikts, ka teritorijas tiek pilnībā sakoptas, pirms uzsākt plānoto darbību, tiek atjaunota infrastruktūra, tai skaitā lietūs kanalizācijas sistēmas, tas var radīt pozitīvu ietekmi uz vidi – samazinās iespēja videi nodarīt kaitējumu ar neattīrītiem notekūdeņiem un apkārtnes piegružojuma.

		Ietekmes uz vidi un cilvēku veselību apjoms vērtējams, plānojot rūpniecisko, saimniecisko darbību konkrētās teritorijās un atkarībā no paredzamo emisiju veidiem un daudzuma. Dažviet dzīvojamās apbūves teritorijām mainīts funkcionālais zonējums uz lauksaimniecības teritoriju, kā arī, noteikts jauns funkcionālais zonējums, izmantošanas veids – L1, kas paredz mazdārziņu teritorijas, nav paredzama būtiska ietekme uz vidi, bet tas atkarīgs no pašiem teritorijas lietotājiem, vai tie apzināti nepiegružos vidi, nelietos tādas vielas, kas var radīt piesārņojuma draudus līdz ar lietus noteci vai infiltrēšanos gruntī.
Stalģene	Ciema robeža tiek samazināta, DR daļā, no tās izslēdzot lauksaimniecības teritorijas un A pusē, izslēdzot nelielu zemes gabalu ap autoceļu P94, Lielupes virzienā. Izslēgtas lauksaimniecības teritorijas D (5 zemes vienības), DA (1 zemes vienība) un Z (viena zemes vienība) pusēs.	Ietekme vērtējama kā neitrāla, zemēm paliek spēkā to izmantošanas veids.
	Veiktas izmaiņas, funkcionālajā zonējumā, atsevišķām teritorijām.	Zemēm pie ciema sporta stadiona noteikts jauns funkcionālais zonējums - paplašināta jauktas centra apbūves teritorija. Radītā ietekme uz vidi vērtējama kā neitrāla. Teritorijas funkcionālā zonējuma maiņa pieļauj publisku apbūvi, kas sekmētu ciema attīstību.
	Stalģenes muižas teritorijai ārpus ciema robežas (starp ciemu un Lielupi) saņemts ierosinājums teritorijas izmantošanas – funkcionālajam zonējuma maiņai, kura ietekmes vērtējamās, plānojot praktiskās paredzētās darbības. Jāņem vērā, ka teritorija ir applūstošā teritorija.	
Tīreļi	Ciema robeža palielināta, D daļā iekļaujot nelielas teritorijas, Ciema robeža samazināta Z par vienu zemes gabalu 0,3 ha apjomā. DA pusē, izslēdzot zemes vienības, kas piemērotas lauksaimnieciskai ražošanai un viena tehniskās apbūves teritorija.	Ietekme vērtējama kā pozitīva, jo ciema teritorijai pievienota tuvumā esoša teritorija ar esošu apbūvi. Šādas izmaiņas nerada īpaši negatīvu vai pozitīvu ietekmi uz vidi. Teritorijas samazināšana Z un DA daļā vērtējama kā neitrāla. Šiem zemes gabaliem netiek mainīts to funkcionālais zonējums.
	Veiktas izmaiņas, funkcionālajā zonējumā, atsevišķiem zemes gabaliem.	Tiek noteikts jauns funkcionālais zonējums zemes gabaliem gar A9 autoceļu - palielināts rūpniecisko apbūvju teritoriju skaits un apjoms. Ja šādas izmaiņas tiek ieviestas, ietekme uz vidi vairumā gadījumu ir negatīva vai neitrāla. Ja veicot izmaiņas teritoriju funkcionālajā zonējumā, tiek noteikts, ka teritorijas tiek pilnībā sakoptas, pirms uzsākt plānoto darbību, tiek atjaunota infrastruktūra, tai
	ZR daļā zemes vienībām, kas robežojas ar Valsts galveno autoceļu A9 Rīga (Skulte) Liepāja, mainīts	

	funkcionālais zonējums no lauksaimniecības zemes uz savrupmāju apbūvi.	skaitā lietūs kanalizācijas sistēmas, tas var radīt pozitīvu ietekmi uz vidi – samazinās iespēja videi nodarīt kaitējumu ar neattīrītiem notekūdeņiem un apkārtnes piegružojuma. Ietekmes uz vidi un cilvēku veselību apjoms vērtējams, plānojot rūpniecisko, saimniecisko darbību konkrētās teritorijās un atkarībā no paredzamo emisiju veidiem un daudzuma. Mainot funkcionālo zonējumu no lauksaimniecības zemes uz savrupmāju apbūvi, nerada īpaši negatīvu vai pozitīvu ietekmi līdz brīdim, kad sāk notikt aktīva savrupmāju būvniecība. Svarīgi ir ievērot vides aizsardzības nosacījumus. Vērtējums izdarāms monitoringa laikā.
	Vairākām zemēm ciema robežās un ārpus tā to teritorijas izmantošanas – funkcionālajam zonējumam saņemti arī iedzīvotāju ierosinājumi, kuru ietekmes vērtējamās, plānojot praktiskās paredzētās darbības.	
Tušķi	No ciema teritorijas tiek izslēgts viens zemes gabals DR pusē, gandrīz 10 ha platībā. R un A daļā zemes vienībām, mainīts funkcionālais zonējums no lauksaimniecības zemes uz savrupmāju apbūvi.	Ietekme vērtējama kā neitrāla. Mainot funkcionālo zonējumu no lauksaimniecības zemes uz savrupmāju apbūvi, nerada īpaši negatīvu vai pozitīvu ietekmi līdz brīdim, kad sāk notikt aktīva savrupmāju būvniecība un ekspluatācija. Svarīgi ir ievērot vides aizsardzības nosacījumus. Vērtējums izdarāms monitoringa laikā.
Valgunde	No ciema teritorijas izslēgtas plašas zemes Z, D un DA pusēs.	Ietekme vērtējama kā neitrāla.
Vārpa	Ciema robeža samazināta DA, R un DR pusē, izslēdzot zemes vienības, kas piemērotas lauksaimnieciskai ražošanai.	Ietekme vērtējama kā neitrāla.
Viesturciems	Teritorija paplašināta, tai pievienojot DR pusē zemes gabalu 2.18 ha platībā, DA pusē zemes gabalu 1.14 ha platībā, paplašināta teritorija – robeža.	Ciema robežas izmainītas atbilstoši to esošajam un plānotajam izmantošanas veidam. Kopējā ietekme nav vērtējama kā būtiska, jo teritorijai veidojas vienlaidus tās izmantošanas veids, atbilstoši funkcionālajam zonējumam. Teritorijas robeža noteikta atbilstoši dabiskai robežlīnijai – Tērvetes upei.
Vilce	Paplašināta ciema teritorija, tai pievienojot divus zemes gabalus DR pusē. Bet ciema robeža samazināta Z, un A pusē, izslēdzot zemes vienības, kas piemērotas lauksaimnieciskai ražošanai.	Pievienoto zemes gabalu funkcionālais zonējums netiek mainīts. Viena no zemes gabaliem teritorija ir arī dabas parka "Vilce" teritorijas zona. Ietekmes vērtējamās kā neitrālas.

	Vairākiem zemes gabaliem mainīts funkcionālais zonējums.	Noteiktas jaunas rūpnieciskās teritorijās. Ja šādas izmaiņas tiek ieviestas, ietekme uz vidi vairumā gadījumu ir negatīva vai neitrāla. Ja veicot izmaiņas teritoriju funkcionālajā zonējumā, tiek noteikts, ka teritorijas tiek pilnībā sakoptas, pirms uzsākt plānoto darbību, tiek atjaunota infrastruktūra, tai skaitā lietusskanalizācijas sistēmas, tas var radīt pozitīvu ietekmi uz vidi – samazinās iespēja videi nodarīt kaitējumu ar neattīrītiem notekūdeņiem un apkārtnes piegružojuma. Ietekmes uz vidi un cilvēku veselību apjoms vērtējams, plānojot rūpniecisko, saimniecisko darbību konkrētās teritorijās un atkarībā no paredzamo emisiju veidiem un daudzuma. Paplašināta jauktas centra apbūves teritorija ap Vilces muižas teritoriju. Radītā ietekme uz vidi vērtējama kā neitrāla. Teritorijas funkcionālā zonējuma maiņa pieļauj publisku apbūvi, kas sekmētu ciema attīstību un veido vienlaidus funkcionālās zonas. Z un D daļā zemes vienībām, kas atrodas Vilces ciemā, mainīts funkcionālais zonējums no lauksaimniecības zemes uz savrupmāju apbūvi. Mainot funkcionālo zonējumu no lauksaimniecības zemes uz savrupmāju apbūvi, netiek radīta īpaši negatīva vai pozitīva ietekme līdz brīdim, kad sāk notikt aktīva savrupmāju būvniecība. Būvniecības un ēku ekspluatācijas laikā svarīgi ir ievērot vides aizsardzības nosacījumus. Vērtējums izdarāms monitoringa laikā.
Virca	Paplašināta ciema teritorija, tai pievienojot nelielus zemes gabalus D pusē, un samazināta teritorija Z ZA, R un DR pusē, izslēdzot zemes vienības, kas piemērotas lauksaimnieciskai ražošanai.	Šādas izmaiņas nerada īpaši negatīvu vai pozitīvu ietekmi uz vidi. No ciema izslēgta lauksaimniecības teritorija un pievienotas citas lauksaimniecības zemju teritorijas.
	Vairākiem zemes gabaliem mainīts funkcionālais zonējums.	Noteiktas jaunas rūpnieciskās teritorijās ciema centrā. Ja šādas izmaiņas tiek ieviestas, ietekme uz vidi vairumā gadījumu ir negatīva vai neitrāla. Ja veicot izmaiņas teritoriju funkcionālajā zonējumā, tiek noteikts, ka teritorijas tiek pilnībā sakoptas, pirms uzsākt plānoto darbību, tiek atjaunota infrastruktūra, tai skaitā lietusskanalizācijas sistēmas, tas var radīt pozitīvu ietekmi uz vidi – samazinās iespēja videi nodarīt kaitējumu ar neattīrītiem notekūdeņiem un apkārtnes piegružojuma. Ietekmes uz vidi un cilvēku veselību apjoms vērtējams, plānojot rūpniecisko, saimniecisko darbību konkrētās teritorijās un atkarībā no paredzamo emisiju veidiem un daudzuma.
Vītoliņi	Paplašināta ciema teritorija ZR daļā un samazināta ciema teritorija ZR pusē, izslēdzot zemes vienību 2,14 ha platībā un R pusē izslēdzot zemes vienību	Ciema robeža paplašināta, tai pievienojot vairākus zemes gabalus ar dzīvojamās apbūves funkciju. Vairākām pievienotajām un jau arī esošajām ciema teritorijām ciema robežās to teritorijas

	3,38 ha platībā. Plašas teritorijas izslēgtas DA pusē, jo applūstošas teritorijas nav piemērotas savrupmāju apbūvei. D, DA un Z daļā zemes vienībām, kuras daļēji applūst mainīts funkcionālais zonējums no savrupmāju apbūves uz dabas un apstādījumu teritorijām.	izmantošanas – funkcionālajam zonējumam saņemti arī iedzīvotāju ierosinājumi, kuru ietekmes vērtējamās, plānojot praktiskās paredzētās darbības. Ietekme vērtējama, kā pozitīva, samazinot iedzīvotāju ietekmi uz vidi, kas rodas notekūdeņiem un atkritumiem nonākot vidē. Kā arī netiek apdraudēti iedzīvotāji, kas izvēlējušies izbūvēt mājas applūstošajās teritorijās.
	Vairākiem zemes gabaliem mainīts funkcionālais zonējums	Paplašināta jauktas centra apbūves teritorija ap Vītoliņu centra teritorijā. Radītā ietekme uz vidi vērtējama kā neitrāla. Teritorijas funkcionālā zonējuma maiņa pieļauj publisku apbūvi, kas sekmētu ciema attīstību un veido vienlaidus funkcionālās zonas.
Zaļenieki	Paplašināta ciema teritorija DA daļā un samazināta teritorija ciema ZR pusē. Ciema robeža samazināta A, DA un D pusē, izslēdzot zemes vienības, kas piemērotas lauksaimnieciskai ražošanai.	Ietekme vērtējama kā neitrāla. Ciema robežā iekļautā teritorijas funkcionālais zonējums netiek mainīts.
	Vairākiem zemes gabaliem mainīts funkcionālais zonējums.	Paplašināta jauktas centra apbūves zemes ap Zaļenieku pils teritoriju. Radītā ietekme uz vidi vērtējama kā neitrāla. Teritorijas funkcionālā zonējuma maiņa pieļauj publisku apbūvi, kas sekmētu ciema attīstību un veido vienlaidus funkcionālās zonas.
Zemgale	Paplašināta ciema teritorija ZA un D pusē. Ciema robeža samazināta R, D un A izslēdzot zemes vienības, kas piemērotas lauksaimnieciskai ražošanai.	Ciēmam pievienotā teritorija ZA pusē vērtējama kā pozitīva, jo nosaka vienlaidus ciema teritoriju, pievienotās zonas funkcionālais zonējums netiek mainīts – dabas un apstādījumu teritoriju. Pievienotais zemes gabals DA pusē ir jau ar esošu apbūvi un tam noteiktais funkcionālais zonējums – dzīvojamā apbūve. Ietekme uz vidi neitrāla.
	Vairākiem zemes gabaliem mainīts funkcionālais zonējums.	Ciema centrā tiek mainīts funkcionālais zonējums vairākiem zemes gabaliem - no jauktas centra apbūves uz ražošanas teritorijām. Ietekme varētu būt negatīva, tomēr tas jāvērtē atkarībā no plānotās darbības.
	Dažām teritorijām ārpus ciema robežas, rūpnieciskajā apbūves to teritorijas izmantošanas – funkcionālajam zonējumam saņemti arī iedzīvotāju ierosinājumi, kuru ietekmes vērtējamās, plānojot praktiskās paredzētās darbības.	

Ziedkalne	Ciema teritorija samazināta no, tās DA daļā izslēdzot Berķenes dzirnavu ezera teritoriju, R un ZR izslēdzot zemes vienības, kas piemērotas lauksaimnieciskai ražošanai. D pusē izslēgts arī Berķenes dzirnavu ezers.	Ietekmes vērtējamās kā neitrālas. Paplašināta jaukta centra apbūves teritorija pie Berķenes dzirnavu ezera. Ietekme divējāda – attīstītos ciems un tā infrastruktūra, negatīvā ietekme – lielās drauds piesārņot ezeru, dēļ pieejas pie tā un cilvēku aktivitāšu iespējām.
	Ļoti daudzām zemes vienībām mainīts funkcionālais zonējums no lauksaimniecības zemes uz savrupmāju apbūvi.	Mainot funkcionālo zonējumu no lauksaimniecības zemes uz savrupmāju apbūvi, netiek radīta īpaši negatīva vai pozitīva ietekmi līdz brīdim, kad sāk notikt aktīva savrupmāju būvniecība. Būvniecības un ēku ekspluatācijas laikā svarīgi ir ievērot vides aizsardzības nosacījumus. Vērtējums izdarāms monitoringa laikā

Visu teritorijās atļautā izmantošana, pēc to funkcionālā zonējuma veida, aprakstīta 7.3.nodaļā. Potenciālais drauds vides piesārņošanai var būt zemes izmantošana, neievērojot noteikto normatīvo regulējumu un TIAN. Drauds vides piesārņojumam un cilvēku veselībai vērtējams, plānojot potenciālās darbības, konkrētos zemes gabalos.

Funkcionālais zonējums attēlots Grafiskās daļas kartēs. Detalizētu katras funkcionālās zonas atļauto izmantošanu (galveno un papildizmantošanu), jaunveidojamo zemes vienību zemes minimālās platības un apbūves parametrus skatīt Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos.

Tāpat Teritorijas plānojumā aktualizēta informācija par:

- Spēkā esošajiem detālplānojumiem un lokālplānojumu sarakstu;
- Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu, Jelgavas novadā, rašanās iemesliem;
- Aktualizēta Jelgavas novada ielu klasifikācija un to sarkanās līnijas;
- Aktualizēta informācija par kapsētu statusiem Jelgavas novadā;
- Aktualizēta informācija par ūdensvada un centrālās kanalizācijas tīkliem Jelgavas novadā;
- aktualizēta informācija par notekūdeņu attīrīšanas ietaisēm Jelgavas novada teritorijā;
- Teritorijas plānojuma Grafiskās daļas kartēs attēlotas virszemes ūdensobjektu aizsargjoslas, lai mazinātu piesārņojuma negatīvo ietekmi uz ūdens ekosistēmām, novērstu erozijas procesu attīstību, ierobežotu saimniecisko darbību aplūstošajās teritorijās, kā arī lai saglabātu apvidum raksturīgo ainavu;
- Aktualizēts degvielas un gāzes uzpildes staciju saraksts Jelgavas novada teritorijā.

Pārveidojot degradētās padomju laika ražošanas teritorijas, paplašinot esošās un veidojot jaunas industriālās zonas Jelgavas novada Elejas, Glūdas, Jaunsvirlaukas, Zaļenieku un Kalnciema pagastos, tiks veicināta jaunu uzņēmumu ieplūšana Jelgavas novadā, nodrošinot tiem nepieciešamo infrastruktūru, informāciju un pakalpojumus⁶⁹.

Veicot ietekmju vērtējumu, analizēta arī izmaiņu savstarpējā mijiedarbība, lai konstatētu, vai jaunie risinājumi nav pretrunā ar plānotajiem labākajiem risinājumiem un varētu radīt lielāku negatīvo ietekmi, kā pirms izmaiņām. Aplūkojot esošo teritorijas plānoto un atļauto izmantošanu pret jauno teritorijas plānojumu, secināms, ka, negatīvas ietekmes nerodas. Tomēr pilnīgs vērtējums būs zināms, veicot vides monitoringu.

Lai novadā radītu labvēlīgu vidi turpmākai attīstībai, nepieciešama stabila un uz attīstību virzītu darbu veikšana, tai skaitā, teritorijas izmantošanas plānošana.

Vides pārskata sagatavošanas laikā uzmanība ir pievērsta ar ražošanu saistīto funkcionālo zonu paplašināšanai ciemu teritorijās. Spēkā esošajā teritorijas plānojumā arī ražošanas un tādu pakalpojumu sniegšanas objektu, kas rada piesārņojumu apkārtējā vidē, vietu plānošana ir veikta neizdalot dažādus, ar piesārņojuma veidošanos saistītus objektus, balstoties uz to piesārņojuma apjomiem un jomām. Ražošanas objektiem ir noteikts viens funkcionālais zonējums. Likuma Par piesārņojumu 2. pielikumā noteikto sākotnējo izvērtējumu veic VVD reģionālā vides pārvalde, sākotnējā izvērtējuma rezultātā objektam var tikt piemērots arī IVN process, tādēļ TIAN lietotājam/attīstītājam saistošo noteikumu nosacījumi pirms sākotnējā izvērtējuma veikšanas nedod skaidru priekšstatu par konkrētajā funkcionālajā zonā atļauto izmantošanu. Nav vērtējami viennozīmīgi teritorijas (R) atļautie izmantošanas veidi:

- Vieglās rūpniecības uzņēmumu apbūve (13001);

⁶⁹ Jelgavas novada ilgtspējīga attīstības stratēģija 2014-2033

- Smagās rūpniecības un pirmapstrādes uzņēmumu apbūve (13002); Lauksaimnieciskās ražošanas uzņēmumu apbūve (13003);
- Derīgo izrakteņu ieguve (13004);
- Atkritumu apsaimniekošanas un pārstrādes uzņēmumu apbūve (13005);
- Inženiertehniskā infrastruktūra (14001);
- Transporta lineārā infrastruktūra (14002);
- Transporta apkalpojošā infrastruktūra (14003);
- Noliktavu apbūve (14004);
- Lidostu un ostu apbūve (14005);
- Energoapgādes uzņēmumu apbūve (14006),

jo katrai darbībai no atļautā zemes lietojuma veida, var būt atšķirīga ietekme uz vidi un apkārtējiem iedzīvotājiem, gan piesārņojuma veida, gan tā iespējamā apjoma dēļ.

Rūpniecības apbūves teritorijās, vērtējot plānotās darbības atbilstoši funkcionālajam zonējumam (kas pēc TIAN var tikt atļauts ražošanas teritorijās, jaukta centra apbūves teritorijās un lauksaimniecības teritorijās, jāņem vērā MK 30.11.2010. noteikumu Nr. "Kārtība, kādā piesakāmas A, B un C kategorijas piesārņojošās darbības un izsniedzamas atļaujas A un B kategorijas piesārņojošo darbību veikšanai" noteiktais iedalījums A, B un C piesārņojošās darbības kategorijās. Jāvērtē atļauto darbību ietekme, paredzot tajās arī darbības ar ķīmiskajām vielām, atkritumiem, it īpaši bīstamajiem atkritumiem, piesārņojuma vai izejvielu patēriņa apjomu, darbību iespējamo ietekmi uz vidi, piemēram, smaku veidošanos ražošanas procesā un citām iespējamām ietekmēm uz vidi.

Negatīvi tiek vērtēts, ka teritorijas plānojumā nav noteiktas buferzonas ap teritorijām (piemēram, rūpnieciskās teritorijas, infrastruktūras objekti), kuras var radīt piesārņojumu vidē, kā arī ietekmēt cilvēku veselību (trokšņi, emisijas gaisā, ūdenī, smakas). Šādai buferzonai būtu arī nozīme jau esošajās piesārņojumu veidojošās zonās, līdz ar jaunu zonu noteikšanu, esošo paplašināšanu. Jaunu ražošanas objektu izveides gadījumā, būtu jāveic esošās un plānotās vides situācijas izpēte konkrētajā objektu attīstības vietā, ja nepieciešams, vienlaikus jāplāno arī vides kvalitātes uzlabošanas pasākumi (trokšņa līmeņa samazināšana, gaisa filtru uzstādīšana, apstādījumu izveide, satiksmes organizācija un citi).

7.2. Teritorijas, kur apbūve, nav galvenais to izmantošanas veids un teritorijas plānojumā noteiktie risinājumi

Lauksaimniecības teritorija (L) ir funkcionālā zona, ko nosaka, lai nodrošinātu lauksaimniecības zemes kā resursa racionālu un daudzveidīgu izmantošanu visu veidu lauksaimnieciskajai darbībai un ar to saistītajiem pakalpojumiem.

Lauksaimniecības teritorijas galvenie izmantošanas veidi ir: lauksaimnieciska izmantošana, viensētu apbūve, lauksaimnieciskās ražošanas uzņēmumu apbūve, publiskā ārtelpa. Lauksaimniecības teritorijas (L) minimālā jaunveidojamā platība zemes vienībai ir 2 ha (ārpus ciema teritorijas) un 0,5 ha (ciema teritorijās), ja citos normatīvos aktos nav noteikta lielāka minimālā platība.

Lielākās lauksaimniecības zemju teritorijas, kuras galvenokārt tiek izmantotas augkopībā ir Sesavas pagastā, Vircavas pagastā, Zaļenieku pagastā un Lielplatones pagastā. Šajos, kā arī

Vilces pagastos ir Zemgales un arī Latvijas auglīgākās zemes, kuru novērtējums pārsniedz 60 ballu robežu.

Jelgavas novads ir tipisks lauksaimniecības novads. Novada Valgundes un Kalnciema lauku teritorija lielākoties ir uz mālsmilts augsnēm, pie tam, šajās teritorijās un Līvērzes pagastā atrodas arī visi Jelgavas novada teritorijā esošie polderi.

Applūduma iespēja un drenāžas darbībai pastiprināti draudošais smilts piesērējuma faktors Valgundes, Kalnciema un lielākai daļai Līvērzes lauksaimniecības teritorijas, liek arī novada pašvaldībai plānot lielākus finansiālos izdevumus šo pagastu meliorācijas sistēmu darbības nodrošināšanai.

Teritorijas plānojumā norādīts uz meliorācijas sistēmu ekspluatācijas aizsargjoslām, bet valsts nozīmes ūdensnoteku un polderu aizsargdambju aizsargjoslas iezīmētas arī grafiski.

Daļa Jelgavas novada Līvērzes, Valgundes un Kalnciema pagastu teritorijas atrodas Lielupes sateces baseina polderos. Termins „polderis” apzīmē nosusinātu platību, kas ar aizsargdambi norobežota no uzplūstošiem ūdeņiem, bet ūdens noteci no aizsargātās platības novada ar sūkņēšanu. Jelgavas novadā, atbilstoši polderu iedalījumam pēc hidroloģiskā režīma, 2 polderi – Valgundes I un Valgundes II ir vasaras polderi (kur pieļaujams applūdums pavasara palu laikā), bet ziemas polderi (nepārtraukta aizsardzība pret applūdumu) – Kalnciema, Vecbērzes, Ruduļa, Vārpas un Auces. Polderu izveidošanas mērķis galvenokārt ir pasargāt lauksaimniecības un mežu zemes no applūšanas riska.

Poldera izmantošanu nosaka 28.05.2013. MK noteikumi Nr.291 “ Noteikumi par nacionālas nozīmes lauksaimniecības teritorijām”.

Jelgavas novada teritorijā atrodas nacionālas nozīmes lauksaimniecības teritorijas, kurām grafiskajā daļā ir savs apakšzonas apzīmējums. Teritorijas nosaka, lai nodrošinātu lauksaimniecības zemes, kā resursa, racionālu un daudzveidīgu izmantošanu visa veida lauksaimnieciskajai darbībai un ar to saistītajiem pakalpojumiem. Nacionālas nozīmes lauksaimniecības teritorijas ir lauksaimniecībā izmantojama zeme, kas neatkarīgi no īpašumu robežām veido nedalītu zemes nogabalu (nogabalā ieskaitāmi pašvaldību, komersantu un māju ceļi un ūdenstilpes ar platību līdz 1 ha) un atbilst šādiem nosacījumiem:

- 1) nogabala zemes kvalitātes novērtējums nav zemāks par 60 ballēm;
- 2) nogabala platība nav mazāka par 50 ha.

Nacionālas nozīmes teritorijas ir attēlotas Grafiskās daļas kartēs. To izmantošanu noteikta 28.05.2013. MK noteikumos Nr.291 “ Noteikumi par nacionālas nozīmes lauksaimniecības teritorijām”.

Lauksaimniecības teritorija (L1) ir funkcionālā zona, kurās primārais zemes un būvju izmantošanas veids ir augļu un sakņu dārzu ierīkošana ar sezonas rakstura būvēm. Šajās teritorijās nav atļauta zemes lietošanas kategorijas maiņa apbūves vajadzībām. Teritorijas plānojuma 1.redakcijas izstrādes laikā tika izvērtētas esošās mazdārziņu teritorijas un saglabātas tās mazdārziņu teritorijas pēc pašreizējās izmantošanas aktivitātes un iedzīvotāju pieprasījuma.

Lauksaimniecības teritorija (L2) ir funkcionālā zona, kur galvenā izmantošana ir lauksaimnieciskā izmantošana, kas saistīta ar augkopību, dārzenkopību, dārzkopību (tai skaitā sakņu dārzi un ģimenes dārziņi). Teritorijas galvenie izmantošanas veidi ir lauksaimnieciska izmantošana, augkopība, dārzenkopība, dārzkopība, labiekārtota publiskā ārtelpa, publiskā

ārtelpa bez labiekārtojuma un ūdens telpas publiskā izmantošana. Kā papildizmantošana ir noteikta vasarnīcu un dārzu māju apbūve. Šī funkcionālā zona ir noteikta Kalnciema pagastā.

Mežu teritorija (M) ir funkcionālā zona, ko nosaka, lai nodrošinātu apstākļus mežu ilgtspējīgai attīstībai un ar mežu saistīto galveno – saimniecisko, ekoloģisko un sociālo – funkciju īstenošanai. Mežu teritorijas galvenie izmantošanas veidi ir mežsaimnieciska izmantošana, mežs īpaši aizsargājamās dabas teritorijās un publiskā ārtelpa (ar vai bez labiekārtojuma).

Mežu zemēs kā papildizmantošana ir iespējama arī viensētu apbūve ar nosacījumu, ja viensētu apbūve, ja zemes vienības platība nav mazāka par 2 ha un aizsargjoslas vai meža nozari regulējošajos normatīvajos aktos nav noteikta lielāka platība. Kā papildizmantošana ir iespējama arī publiskā apbūve un teritorijas izmantošana (tirdzniecības un pakalpojumu objektu apbūve, tūrisma un atpūtas iestāžu apbūve, sporta būvju apbūve) un derīgo izrakteņu ieguve.

Jelgavas novada lielākie mežu masīvi atrodami Valgundes (61,8% no pagasta kopplatības) un Līvberzes (43,1% no pagasta kopplatības) pagastu teritorijās.

Valgundes pagasta teritorijā esošajā mežu masīvā dominē priežu meži uz sausām minerālaugsnēm un susinātām minerālaugsnēm. Nozīmīga ainaviska vērtība, kā arī kokmateriālu resursu ieguves vērtība. Masīvā atrodas sabiedrībai nozīmīga teritorija „Ziemassvētku kauju vietas”.

Kā riska faktori atzīmējami augsta ugunsbīstamība, kas saistīta ar sausu priežu mežu īpatnībām un salīdzinoši lielo apmeklētību, sevišķi ogu un sēņu ieguves sezonā.

Līvberzes pagasta teritorijā esošais slapjo mežu masīvs atrodas polderu darbības zonā. Dominē auglīgi lapu koku un platlapju mežu tipi. Raksturīgs periodisks pārmērīgs mitrums, kas ir apgrūtināošs faktors meža apsaimniekošanā. Masīvs raksturojas ar lielu slapjiem mežiem raksturīgu bioloģisku daudzveidību.

Pārējā novada teritorijā meža masīvi salīdzinoši nelieli. Dominē nelieli meža puduri starp lauksaimniecības zemēm. Ņemot vērā nelielo mežainuma procentu, mežiem šeit ir ievērojama ainaviska un rekreācijas nozīme. Riska faktors – nelegālās atkritumu izgāztuves apdzīvotu vietu tuvumā.

Lai nodrošinātu valsts meža ilgtspējīgu apsaimniekošanu un atbalstītu koksnes ieguves, meža atjaunošanas un kopšanas, dabas daudzveidības saglabāšanas, kā arī citu darbību plānošanu, AS “Latvijas Valsts meži” apsaimniekotajā teritorijā šobrīd strādā pie ainavekoloģiskā plāna ieviešanas meža apsaimniekošanas procesos, kā rezultātā mainīsies akciju sabiedrības līdzšinējā stratēģija un definīcijas.

AS “Latvijas Valsts meži” apsaimniekotajās teritorijās ir izveidotas sabiedrībai nozīmīgas vietas. Katru gadu AS “Latvijas Valsts meži” apkopo informāciju par šo vietu apmeklējumu un, balstoties uz apmeklētības, rādītājiem vērtē vai ir nepieciešams veidot kādu jaunu sabiedrībai nozīmīgu vietu vai gluži pretēji, beigt apsaimniekot kādu no jau esošajām vietām. Jelgavas novadā ir izveidotas un tiek apsaimniekotas vairākas sabiedrībai nozīmīgas vietas (vietas laika gaitā var tikt likvidētas, vai izveidotas jaunas, atkarībā no apmeklējuma intensitātes).

Lai nodrošinātu dabas aizsardzībai un rekreācijai nozīmīgu teritoriju atbilstošu apsaimniekošanu, LVM identificē atšķirīgi (papildus LR normatīvajos aktos noteiktajam) apsaimniekojamās teritorijas, nosaka katrai no tām atbilstošus apsaimniekošanas nosacījumus. Meža apsaimniekošanas plānošanu atšķirīgi apsaimniekojamās teritorijās veic

kopējās meža apsaimniekošanas plānošanas ietvaros. Zemāk minētos nosacījumus ņem vērā, plānojot meža apsaimniekošanas darbību apjomu un izvietojumu. Apsaimniekošanas pasākumu efektivitātes un mērķu sasniegšanas sekmju novērtēšanai veic monitoringu.

LVM nosaka sekojošas atšķirīgi apsaimniekojamās teritorijas:

- 1) ekomeži dabai - dabas vērtību koncentrācijas teritorijas, apsaimnieko ar mērķi saglabāt dabas daudzveidību;
- 2) ekomeži rekreācijai - vietējai sabiedrībai nozīmīgas teritorijas, apsaimnieko ar mērķi saglabāt un vairojot rekreācijas, t.sk. ainaviskās vērtības.

Atšķirīgi apsaimniekojamām teritorijām pirms ciršanas (mežizstrādes) plānošanas tiek sagatavots atsevišķs meža apsaimniekošanas plāns (MAP) kopsavilkums, kas tiek pievienots Zemgales reģiona MAP publiskajai daļai. Dažām no atšķirīgi apsaimniekojamām teritorijām papildus ir izstrādāti arī individuālie meža apsaimniekošanas plāni, kas, paredz papildus individuālos nosacījumus ar ko jārēķinās, darbojoties šajās teritorijās.

Atšķirīgi apsaimniekojamās teritorijas atrodas Valgundes, Līvērzes, Jaunsvirlaukas, Zaļenieku, Vilces, Elejas, Glūdas un Sesavas pagastos esošajos mežu masīvos.

Latvijas meži un tajos esošie koksnes resursi ir viena no galvenajām valsts nacionālajām bagātībām, kas izveidotas cilvēka ilgstošas un mērķtiecīgas darbības rezultātā. Šie resursi izmantojami, ievērojot ilgtspējīgas (nenoplicinošas) mežu apsaimniekošanas principus. Mežu platības aizņem 26,4% novada teritorijas.

Mežu bojāeju var izraisīt mežu ugunsgrēki, kaitēkļi, vējgāzes un pārāk liels mežu augsnes mitrums.

Valsts mežos, lai saglabātu dabas daudzveidību, izdalīti ES nozīmes un Latvijā īpaši aizsargājami meža biotopi – saimnieciski neskartas vai maz ietekmētas mežaudzes ar lielu bioloģisko daudzveidību. Ošu ģenētisko resursu mežaudzēm papildus aizsardzība noteikta Sesavas pagastā valsts mežos 239,6 ha platībā. Novada teritorijā meža un meža vides aizsardzība tiek nodrošināta lielā daļā teritorijas.

Jelgavas novada teritorijā, galvenokārt ziemeļu daļā (Kalnciema, Līvērzes un Valgundes pagastos) atrodas vairāki purvi – Drabiņu purvs, Kaigu purvs, Veļu tīrelis u.c.. Lielākais no purviem ir Drabiņu purvs, kura platība ir aptuveni 1400 ha.

29.tab.

Jelgavas novada purvi

Nosaukums	Platība (ha)	Aizsargjosla (m)
Drabiņu purvs	1396	50
Veļu tīrelis	774	50
Lejas tīrelis	45	20
Kaigu purvs	1000	50
Maztīrelis	196	50

Augstie jeb sūnu purvi ir divi – Kaigu un Drabiņu purvs. Labākās putnu vērošanas vietas ir Drabiņu purvā, kas ir augstais purvs. Drabiņu purvs veidojies nepietiekamas noteces dēļ, pārpurvojoties minerālzemei. Kaigu purva malas apaugušas ar mežu, pārējā teritorija klaja, ar retām priedītēm, vidusdaļa akačaina.

Daļā Jelgavas novada purvu teritoriju notiek kūdras ieguve, daļa atrodas Ķemeru Nacionālā parka teritorijā. Kaigu purvam ir īpaši aizsargājamās dabas teritorijas statuss, 583ha purva teritorijā ir izveidots dabas liegums „Kaigu purvs”.

Atmežošana ir pieļaujama saskaņā ar vietējās pašvaldības izdotu administratīvo aktu, kas piešķir tiesības veikt būvniecību vai tiesības mežā ierīkot lauksaimniecībā izmantojamu zemi. Īpašumam, kurā ierosināta atmežošana nepieciešama spēkā esoša meža inventarizācija, kas veikta atbilstoši normatīvajiem aktiem par meža inventarizāciju un Meža valsts reģistra informācijas apriti.

Ūdeņu teritorija (Ū) ir funkcionālā zona, ko nosaka, lai izplānotu un nodrošinātu racionālu un ilgtspējīgu ūdens resursu izmantošanu saimnieciskai darbībai, rekreācijai un vides aizsardzībai. Ūdeņu teritoriju galvenie izmantošanas veidi ir inženiertehniskā infrastruktūra, transporta lineārā (tilti u.c. līdzīgas būves) un apkalpojošā infrastruktūra (ēkas ūdens satiksmes pakalpojumu nodrošināšanai), energoapgādes uzņēmumu apbūve (hidroelektrostacijas), ūdenssaimnieciska izmantošana un ūdens telpas publiskā izmantošana, kā papildizmantošana šajā funkcionālā zonā noteikta dzīvojamā apbūve uz ūdens un derīgo izrakteņu ieguve.

Lielupes baseina upes Jelgavas novadā lielākoties ir līdzenuma upes ar zemiem krastiem, kur raksturīga periodiska applūšana, ko vēl vairāk veicina augstie gruntsūdeņi, teritorijas ģeoloģiskie apstākļi, kā arī upju aizaugšana. Daudzviet upju piekrastēs veidojas palieņu pļavas, raksturīgākās Svētes un Lielupes upju piekrastēs.

Pēc zemes lietošanas veida Jelgavas novadā teritorijas zem ūdens objektiem aizņem 0.9 % jeb 1134,3 ha no novada kopplatības.

Novadu šķērso otra lielākā upe Latvijā - Lielupe, kā arī daudzas mazas upes – Sesava, Vircava, Platone, Svēte un citas. Lielākās ūdeņu platības ir Kalnciema pagastā. Upju līčos un pļavās sastopamas retas augu, putnu un dzīvnieku sugas, kas liecina par bioloģiskajai daudzveidībai labvēlīgu vidi. Novada teritorijā sastopami baltie un pat melnie stārķi.

Teritorijas plānojuma Grafiskās daļas kartēs attēlotas virszemes ūdensobjektu aizsargjoslas, lai mazinātu piesārņojuma negatīvo ietekmi uz ūdens ekosistēmām, novērstu erozijas procesu attīstību, ierobežotu saimniecisko darbību applūstošajās teritorijās, kā arī lai saglabātu apvidum raksturīgo ainavu.

Teritorijas plānojuma Grafiskā daļā attēlotas applūstošās teritorijas. Tās noteiktas saskaņā ar LVĢMC sniegto informāciju.

Ūdensobjektu izmantošana - rekreācijai, makšķerēšanai, ūdenssporta iespējām un peldbūvēm.

Teritorijas plānojuma Grafiskā daļā attēlotas piekļuves vietas novadā esošiem ūdensobjektiem, kā arī norādītas publiskās peldvietas (peldēšanās vietas) un atpūtas vietas pie publiskajiem ūdeņiem un pārējiem ūdeņiem.

Dabas un apstādījumu teritorija (DA) ir funkcionālā zona, ko nosaka, lai nodrošinātu rekreācijas, sporta, tūrisma, kvalitatīvas dabas un kultūrvides un līdzīgu funkciju īstenošanu

dabas vai daļēji pārveidotās dabas teritorijās, ietverot ar attiecīgo funkciju saistītās ēkas un inženierbūves.

Dabas un apstādījumu teritorijās (DA) galvenie izmantošanas veidi ir publiskā ārtelpa ar vai bez labiekārtojuma, pārsvarā šāda veida teritorijas plānojas uz pašvaldībai piederošiem nekustamiem īpašumiem, pašvaldību funkcija nodrošināšanai, privātpersonu īpašumos tās tiek paredzētas ļoti reti.

Jelgavas novada teritorijā dabas pamatnes teritorijas ietver parkus, skvērus, alejas, baznīcu dārzus, brīvdabas sporta laukumus, iekārtotas atpūtas vietas, kempingu teritorijas, moto vai zirgu sacensībām aprīkotas teritorijas, regulāri applūstošas pļavas, palienes.

Elejas, Valgundes un Vilces pagastu teritorijās atrodas ievērojamas dabas un cilvēku veidotas rekreācijas teritorijas. Elejas muižas parks Elejā, Ķemeru Nacionālais parks Valgundes pagasta teritorijā un Vilces pagastā dabas parks Vilce.

Perspektīvā Dabas un apstādījumu teritorijās (DA) tiek plānoti labiekārtošanas darbi, plānojot vides izziņas, dabas tūrisma attīstība.

DA1 – kapu teritorijas, kur galvenā izmantošana ir saistīta ar apbedījuma veikšanu un ar to saistītu būvju izvietojumu. Tā kā daļā esošo kapsētu vairs nav brīvu ierādāmo vietu, tādēļ perspektīvā ir ieplānota šo teritoriju paplašināšana.

Jelgavas novada teritorijā nav nevienas dzīvnieku kapsētas, tādēļ perspektīvā jāizvērtē dzīvnieku kapsētas izveide Jelgavas novada teritorijā. Jelgavas novada teritorijā ir 54 kapsētas, no kurām 44 ir atvērtas, 6 slēgtas, bet 4 daļēji slēgtas, kurās tiek atļauta apglabāšana tikai ģimenes kapos. Elejas, Lielplatones, Līvberzes, Svētes, Sesavas, Vilces un Glūdas pagastos kapsētās darbojas kapliņas. Atsevišķa kapliņa ir arī Kalnciema pagastā. Šobrīd Kalnciema pagasta teritorijā nav kapsētas, tiek izmantotas Valgundes un Līvberzes pagastos esošās kapsētas. Kapsētu apsaimniekošanu organizē SIA "Jelgavas novada KU".

7.3. Apbūves teritorijas un teritorijas plānojumā noteiktie risinājumi

Jelgavas novada teritorijas plānojumā tiek saglabāti ciemi, kam iepriekšējā teritorijas attīstības plānošanas dokumentu izstrādes procesā noteikts ciemu statuss un robežas.

Teritorijas plānojumā, nosakot atļauto izmantošanu, ar zonējuma palīdzību parādītas un reizē nodalītas konkrētās teritorijas dažādu vietu atšķirīgās funkcijas, strukturālās un arī vizuālās pazīmes jeb dažādās izmantošanas. Funkcionālā zonējuma izstrāde ir viens no teritorijas plānošanas galvenajiem mērķiem. Teritorijas izmantošanas veidu (funkcionālo zonu) iedalījums veidots, balstoties uz atšķirīgu izmantošanas veidu galveno grupu noteikšanu, tai pašā laikā katras funkcionālās zonas telpiskās struktūras elementu vienojošās pazīmes ir to funkcija, telpiskais risinājums un novietojums.

Teritorijas plānojuma funkcionālās zonas:

Savrupmāju apbūves teritorija (DzS) ir noteikta, lai nodrošinātu mājokļa funkciju savrupam dzīvesveidam, paredzot tai atbilstošu infrastruktūru. Galvenais izmantošanas veids ir savrupmāju un vasarnīcu apbūve. Šī funkcionālā zona ir noteikta tikai ciemu teritorijās, galvenokārt jau esošajās individuālo dzīvojamo māju apbūves teritorijās, kurās ietilpst esošā viengimeņu vai divgimeņu dzīvojamo māju apbūve. Teritorijas plānojumā ir saglabātas

gandrīz visas esošās savrupmāju apbūves teritorijas. Jaunas savrupmāju apbūves teritorijas tiek paredzētas nedaudz. Savrupmāju apbūves teritorijās ir atļauta papildizmantošana - publiskā apbūve, publiskā ārtelpa ar labiekārtojumu un dārza māju apbūve.

Mazstāvu dzīvojamās apbūves teritorija (DzM) ir funkcionālā zona ar apbūvi līdz trijiem stāviem, ko nosaka, lai nodrošinātu mājokļa funkciju, paredzot atbilstošu infrastruktūru. Mazstāvu dzīvojamās apbūves teritorijas galvenais izmantošanas veids ir savrupmāju apbūve, rindu māju apbūve un daudzdzīvokļu māju apbūve līdz trijiem stāviem. Kā papildizmantošana ir atļauta publiskā apbūve un teritorijas izmantošana un publiskā ārtelpa (ar vai bez labiekārtojuma).

Šī funkcionālā zona noteikta ciemos esošajā daudzdzīvokļu dzīvojamo māju teritorijās, kur stāvu skaits nepārsniedz trīs stāvus. Jaunas mazstāvu dzīvojamās apbūves teritorijas netiek paredzētas.

Daudzstāvu dzīvojamās apbūves teritorija (DzD) ir funkcionālā zona ar apbūvi no četriem un vairāk stāviem, ko nosaka, lai nodrošinātu mājokļa funkciju, paredzot atbilstošu infrastruktūru. Daudzstāvu dzīvojamās apbūves teritorijas galvenais izmantošanas veids ir daudzdzīvokļu un rindu māju apbūve. Kā papildizmantošanu var noteikt publisko apbūvi un teritorijas izmantošana un publiskā ārtelpa (ar vai bez labiekārtojuma).

Šī funkcionālā zona noteikta teritorijās ar esošo daudzstāvu apbūvi, kas tapusi jau padomju gados. Jaunas daudzstāvu dzīvojamās apbūves teritorijas (DzD) nav plānotas.

Jauktas centra apbūves teritorija (JC) ir funkcionālā zona, ko nosaka teritorijai, kurā vēsturiski izveidojies plašs jauktas izmantošanas spektrs vai ko izmanto par ciema vai apkaimes centru, kā arī apbūves teritorijai, ko plānots attīstīt par šādu centru. Jelgavas novadā Jauktas centra apbūves teritorijas tiek veidotas galvenokārt esošo ciemu centros, kurā ietilpst vēsturiskais centrs, kurā koncentrētāka publiskā apbūve (tirdzniecības un pakalpojumu objektu apbūve, veselības aizsardzības un sociālās aprūpes iestāžu apbūve, kultūras iestāžu apbūve, izglītības iestāžu apbūve, sporta būvju apbūve u.c.) un dzīvojamā apbūve. Šī apbūve ir ar kultūrvēsturisku vērtību, raksturīga ar nelieliem zemes gabaliem. Jauktas centra apbūves teritorijas izmantošana ir daudzfunkcionāla, kur raksturīga ir mazstāvu daudzdzīvokļu māju apbūve, kur pirmajos stāvos ir iekārtoti vai arī ir iespējams iekārtot darījumu objektus. Jauktas centra apbūves teritorijās, kā tās papildizmantošanas veidus, atļauts noteikt ar vieglās rūpniecības uzņēmumiem saistītu apbūvi, un, ar transporta apkalpojošo infrastruktūru saistīta apbūve. Jaukta centra apbūves teritorijas tiek noteiktas pārsvarā lielākajos ciemos, piemēram, Eleja, Kalnciems, Līvērze, Svēte, Valgunde un Vītoliņi. Tajās ir iespējama daudzpusīgāka teritorijas izmantošana.

Publiskās apbūves teritorija (P) ir funkcionālā zona, ko nosaka, lai nodrošinātu komerciālu vai nekomerciālu publiska rakstura iestāžu un objektu izvietojumu, paredzot atbilstošu infrastruktūru. Publiskās apbūves teritorijas galvenie izmantošanas veidi ir publiskā apbūve un teritorijas izmantošana un labiekārtota publiskā ārtelpa. Kā papildizmantošanas veidu var noteikt rindu māju apbūvi un daudzdzīvokļu māju apbūvi.

Teritorijas plānojumā bez esošajām publiskās apbūves teritorijām tiek paredzētas arī jaunas publiskās apbūves teritorijas, kuras nākotnē ir plānots apbūvēt ar komerciālu vai nekomerciāla rakstura iestādēm. Ir bijuši arī privātpersonu iesniegumi ar lūgumu par zonējuma maiņu.

Rūpnieciskās apbūves teritorija (R) ir funkcionālā zona, ko nosaka, lai nodrošinātu rūpniecības uzņēmumu (vieglās rūpniecības, lauksaimnieciskās ražošanas uzņēmumi) darbībai un attīstībai nepieciešamo teritorijas organizāciju, inženiertehnisko apgādi un transporta infrastruktūru.

Plānotas jaunas teritorijas Rūpnieciskai apbūvei (R), kā arī, tiek saglabāta pēctecība - iepriekšējā teritorijas attīstības plānošanas periodā noteiktās rūpnieciskās teritorijas. Lauku teritorijās, kurās iepriekšējā plānošanas periodā bija saņemti priekšlikumi par rūpnieciskās apbūves nepieciešamību, bet tā nav notikusi kā arī nav saņemti priekšlikumi par vēlmi atjaunot ražošanu Rūpnieciskās apbūves teritorijas (R) tiek iekļautas Lauksaimniecības teritorijās (L).

Rūpnieciskās apbūves teritorijas (R) galvenie izmantošanas veidi ir rūpnieciskā apbūve un tās teritorijas izmantošana un tehniskā apbūve un tās teritorijas izmantošana.

Rūpnieciskās apbūves teritorija (R1) ir funkcionālā zona, kur galvenā izmantošana ir derīgo izrakteņu ieguve. Atļautā izmantošana ir derīgo izrakteņu ieguve, būvju (pievedceļu u.c.), kas nepieciešami derīgo izrakteņu ieguvei izbūve un citi izmantošanas veidi (atskaitot apbūvi), pirms ir uzsākta derīgo izrakteņu ieguve. Teritorijas plānojuma Grafiskās daļas kartēs kā Rūpnieciskās apbūves teritorijas (R1) tiek attēlotas teritorijas, kur jau notiek derīgo izrakteņu ieguve un kur saskaņā ar privātpersonu vai juridisko personu priekšlikumiem tiek plānota derīgo izrakteņu ieguve.

AS "Latvijas valsts meži" apsaimniekojamās platībās derīgo izrakteņu ieguve ir atļauta arī gadījumā, ja derīgo izrakteņu atradnes nav uzrādītas teritorijas plānojuma grafiskajā daļā, ievērojot normatīvajos aktos paredzēto kārtību un veicot normatīvajos aktos noteiktās darbības, tai skaitā saņemot Dabas resursu lietošanas atļauju, veicot zemes atmežošanu".

Teritorijas plānojuma apbūves noteikumu daļā ir ietverti nosacījumi derīgo izrakteņu ieguvei.

Transporta infrastruktūras teritorija (TR) ir funkcionālā zona, ko nosaka, lai nodrošinātu visu veidu transportlīdzekļu un gājēju satiksmei nepieciešamo infrastruktūru, kā arī lai nodrošinātu lidostu un ostu uzņēmumu darbību un attīstībai nepieciešamo teritorijas organizāciju un inženiertehnisko apgādi.

Teritorijas plānojuma Grafiskās daļā attēlots vispārīgs transporta infrastruktūras plāns. Teritorijas plānojuma teritorijas apbūves un izmantošanas noteikumos noteiktas un Grafiskās daļas kartēs attēlotas ekspluatācijas aizsargjoslas gar autoceļiem un dzelzceļu. Gar ielām ciemos noteiktas sarkanās līnijas atbilstoši katras ielas kategorijai un situācijai dabā. Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu pielikumā noteiktas esošo ielu kategorijas

Tehniskās apbūves teritorija (TA) ir funkcionālā zona, ko nosaka, lai nodrošinātu inženiertehniskās apgādes tīklu un objektu izbūvei, uzturēšanai, funkcionēšanai un attīstībai nepieciešamo teritorijas organizāciju un transporta infrastruktūru.

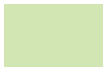
Kā tehniskās apbūves teritorijas tiek noteiktas visas novada centralizētas inženierkomunikācijas (ūdensapgāde, kanalizācijas tīkli, atkritumu apsaimniekošanas objekti, gāzes apgādes tīkli u.c.), maģistrālās inženierkomunikācijas.

Teritorijas plānojuma teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos tehniskās apbūves teritorijām noteiktas un grafiski attēlotas ekspluatācijas, sanitārās un drošības aizsargjoslas.

Funkcionālā zonējuma iedalījuma apkopojumu skatīt 31. tabulā:

31.tab.

Funkcionālā zona	Definīcija	Apzīmējumi	Krāsa
Savrupmāju apbūves teritorija (DzS)	Savrupmāju apbūves teritorija (DzS) ir funkcionālā zona, ko nosaka, lai nodrošinātu mājokļa funkciju savrupam dzīvesveidam, paredzot atbilstošu infrastruktūru, un kuras galvenais izmantošanas veids ir savrupmāju un vasarnīcu apbūve.	DzS	
Mazstāvu dzīvojamās apbūves teritorija (DzM)	Mazstāvu dzīvojamās apbūves teritorija (DzM) ir funkcionālā zona ar apbūvi līdz trijiem stāviem, ko nosaka, lai nodrošinātu mājokļa funkciju, paredzot atbilstošu infrastruktūru.	DzM	
Daudzstāvu dzīvojamās apbūves teritorija (DzD)	Daudzstāvu dzīvojamās apbūves teritorija (DzD) ir funkcionālā zona ar apbūvi no četriem un vairāk stāviem, ko nosaka, lai nodrošinātu mājokļa funkciju, paredzot atbilstošu infrastruktūru.	DzD	
Jauktas centra apbūves teritorija (JC)	Jauktas centra apbūves teritorija (JC) ir funkcionālā zona, ko nosaka teritorijai, kurā vēsturiski izveidojies plašs jauktas izmantošanas spektrs vai ko izmanto par pilsētas, ciema vai apkaimes centru, kā arī apbūves teritorijai, ko plānots attīstīt par šādu centru.	JC	
Publiskās apbūves teritorija (P)	Publiskās apbūves teritorija (P) ir funkcionālā zona, ko nosaka, lai nodrošinātu komerciālu vai nekomerciālu publiska rakstura iestāžu un objektu izvietojumu, paredzot atbilstošu infrastruktūru.	P	
Rūpniecības apbūves teritorija (R)	Rūpnieciskās apbūves teritorija (R) ir funkcionālā zona, ko nosaka, lai nodrošinātu rūpniecības uzņēmumu darbībai un attīstībai nepieciešamo teritorijas organizāciju, inženiertehnisko apgādi un transporta infrastruktūru.	R R1	
Transporta infrastruktūras teritorija (TR)	Transporta infrastruktūras teritorija (TR) ir funkcionālā zona, ko nosaka, lai nodrošinātu visu veidu transportlīdzekļu un gājēju satiksmei nepieciešamo infrastruktūru, kā arī lai nodrošinātu lidostu un ostu uzņēmumu darbību un attīstībai nepieciešamo teritorijas organizāciju un inženiertehnisko apgādi.	TR	
	Tehniskās apbūves teritorija (TA) ir funkcionālā zona, ko nosaka, lai nodrošinātu inženiertehniskās apgādes tīklu un objektu izbūvei, uzturēšanai, funkcionēšanai un attīstībai nepieciešamo	TA	

Funkcionālā zona	Definīcija	Apzīmējumi	Krāsa
Tehniskās apbūves teritorija (TA)	teritorijas organizāciju un transporta infrastruktūru.		
Dabas un apstādījumu teritorija (DA)	Dabas un apstādījumu teritorija (DA) ir funkcionālā zona, ko nosaka, lai nodrošinātu rekreācijas, sporta, tūrisma, kvalitatīvas dabas un kultūrvides un līdzīgu funkciju īstenošanu dabas vai daļēji pārveidotās dabas teritorijās, ietverot ar attiecīgo funkciju saistītās ēkas un inženierbūves.	DA DA1	
Mežu teritorija (M)	Mežu teritorija (M) ir funkcionālā zona, ko nosaka, lai nodrošinātu apstākļus mežu ilgtspējīgai attīstībai un ar mežu saistīto galveno – saimniecisko, ekoloģisko un sociālo – funkciju īstenošanai.	M	
Lauksaimniecības teritorija (L)	Lauksaimniecības teritorija (L) ir funkcionālā zona, ko nosaka, lai nodrošinātu lauksaimniecības zemes kā resursa racionālu un daudzveidīgu izmantošanu visu veidu lauksaimnieciskajai darbībai un ar to saistītajiem pakalpojumiem.	L L1 L2	
Ūdeņu teritorija (Ū)	Ūdeņu teritorija (Ū) ir funkcionālā zona, ko nosaka, lai izplānotu un nodrošinātu racionālu un ilgtspējīgu ūdens resursu izmantošanu saimnieciskai darbībai, transportam, rekreācijai un vides aizsardzībai.	Ū	

7.4. Tiešās un netiešās ietekmes

Tiešās ietekmes ir izmaiņas vidē, kuras paredzētas darbības realizācijas rezultātā, nepastarpināti iedarbojas uz vidi, tās var būt pozitīvas vai arī negatīvas.

Izvērtējot Jelgavas novada plānoto jauno teritorijas plānojumu, realizējot tajā paredzētās darbības un kuras nepastarpināti var atstāt pozitīvu vai negatīvu ietekmi uz apkārtējo vidi (piemēram, paliekošais piesārņojums, emisijas vidē, mežu izciršana, lauksaimniecības vai meža zemju apbūve u.c. saimnieciskās darbības):

- 1) Plānošanas dokumentā paredzētās būtiskākās tiešās ietekmes, kas saistītas ar zemes izmantošanas veidu maiņu, ir teritoriju apbūves attīstība un plānošana ciemu teritorijās - lauksaimniecības zemju (teritorijas plānojumā) paplašināšana, samazinot vai izmainot ciemu robežas, kas palielina iespēju zemi izmantot dažādiem veidiem, ražošanas objektu un teritoriju attīstībai. Lai pēc iespējas mazinātu zemes izmantošanas veidu maiņas un konkrētu objektu (dzīvojamās apbūves, ražošanas, inženierkomunikāciju u.c.) tiešās ietekmes uz vides kvalitāti, ļoti svarīgi ir ievērot un kontrolēt TIAN iekļautos aizliegumus, ierobežojumus un nosacījumus dažādu teritoriju izmantošanai un atļautās apbūves un labiekārtojuma veidošanai, kā arī, primāri, ievērot normatīvos aktus.

- 2) Teritorijas plānojums paredz minimālas izmaiņas novada apdzīvojuma struktūras attīstībā, kas saistīts tikai ar ciemu robežu precizēšanu pa nekustamā īpašuma robežām. Jelgavas novada apdzīvojuma struktūru veido 13 līdz šim arī esošie pagastu administratīvie centri, ciemi – Kalnciems, Valgunde, Līvberze, Nākotne, Svēte, Vircava, Staļģene, Platone, Zaļenieki, Lielplatone, Vilce, Sesava, Eleja. Apdzīvojuma struktūras pamatā ir blīvas apbūves koncentrēšana ciemos, samazinot vai nepaplašinot to robežas, lauku viensētu apbūves raksturs – lauku teritorijā. Līdz ar to tiek plānota kopēja teritorijas sakārtošana un sakopšana arī no vides viedokļa. Teritorijas plānojums neparedz jaunu ciemu veidošanu un blīvas apbūves veidošanu ārpus apdzīvotām vietām, t.i., novada lauku teritorijā.
- 3) Teritoriju apbūves blīvumu dažādošana atsevišķās Jelgavas novada teritorijās pozitīvi ietekmēs lauku un mežu ainavu, kā arī mazinās vai arī palielinās blīvākas apbūves ietekmi uz vidi (notekūdeņu daudzums, emisijas gaisā, trokšņu un gaismas piesārņojums).
- 4) Ražošanas objekti un teritorijas (rūpnieciskās ražošanas un lauksaimnieciskās ražošanas būves un teritorijas) ir tās teritorijas, kuras, atkarībā no uzņēmējdarbības veida, var radīt jaunu piesārņojuma slodzi, t.i., notekūdeņu novadīšanu, jaunu atkritumu rašanos, ietekmi uz atmosfēras gaisa kvalitāti, paaugstinātu trokšņa līmeni un smakas. Tomēr, ja ražošanas objektu izbūvei ir veikta detalizēta izpēte par tās iespējamo ietekmi uz vidi un noteiktas tā izbūvei piemērotākās vietas, tad ir iespēja mazināt plānotās būves negatīvo ietekmi uz dabas un ainavu daudzveidību un vides kvalitāti kopumā.
- 5) Pamesto un degradēto teritoriju izmantošana, sniedzot ieguldījumu vides kvalitātes uzlabošanā (teritorijas sakopšana un ainavas uzlabošanās).
- 6) Ilgtermiņā nesamazinoties iedzīvotāju skaitam un pieaugot saimnieciskajai aktivitātei, pieaug arī notekūdeņu apjoms un tā radītā slodze uz vidi. Svarīgi pēc iespējas vairāk nodrošināt patērētāju ar pieslēgumu centralizētai notekūdeņu savākšanas sistēmai un attīrīšanas iekārtām. Jelgavas novadā tiek izstrādāti un veikti ūdenssaimniecības sakārtošanas projekti, kā rezultātā tiek atjaunotas kanalizācijas, ūdensvadu sistēmas un plānoti jauni pieslēgumi. Īpaši nozīmīga ir vides aizsardzības prasībām atbilstošu centralizēto NAI būvniecība. Kopumā komunālās saimniecības sakārtošana radīs pozitīvu ietekmi uz vides kvalitāti – ūdenssaimniecības sakārtošana mazinās ūdens ieguves apjomus, zudumus ūdensapgādes tīklos, normatīviem neatbilstoši attīrītu notekūdeņu ietekmi uz gruntsūdeņiem un virszemes ūdeņiem.
- 7) Pieaugot transporta plūsmai novadā, var pieaugt piesārņojuma emisijas. Novada teritoriju šķērso arī valsts nozīmes autoceļi, kas var veicināt atmosfēras gaisa un trokšņa piesārņojuma palielināšanos, it īpaši nelabvēlīgs faktors tas ir vietās, kur autoceļi šķērso apdzīvotās vietas.
- 8) Derīgo izrakteņu ieguve ietekmē gan vidi, gan hidroloģisko režīmu, gan ainavas, gan arī tiek zaudētas zemes vērtības, kuras var tikt izmantotas lauksaimniecībā vai mežsaimniecībā. Teritorijas plānojumā esošās derīgo izrakteņu karjeru teritorijas noteiktas kā Rūpnieciskās apbūves teritorijas (R1), bet jaunu derīgo izrakteņu atradņu izveide un ieguve atļauta, ja tas nav pretrunā ar normatīviem aktiem un teritorijas plānojuma Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu prasībām, arī Lauksaimniecības teritorijās (L), Mežu teritorijās (M) un Ūdeņu teritorijā (Ū).
- 9) Gan sadzīves, gan rūpniecisko atkritumu daudzuma palielināšanās negatīvi ietekmē vidi, tad, ja tie tiek apsaimniekoti nepareizi. Veicinot šķīroto atkritumu sistēmas attīstību Jelgavas novada atkritumu saimniecībā, kā arī, modernizējot atkritumu savākšanu un pārstrādi, iespējams mazināt šo ietekmi.

- 10) Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju dabas aizsardzības plānu un individuālo teritorijas izmantošanas un aizsardzības noteikumu esamība sekmē bioloģiskās daudzveidības saglabāšanos. Tomēr īpaša uzmanība jāpievērš un pastiprināti jākontrolē tās teritorijas, kas robežojas ar īpaši aizsargājamām teritorijām. Detalizēta ietekme uz īpaši aizsargājamām dabas teritorijām un bioloģisko daudzveidību vērtējama pirms konkrētu darbību uzsākšanas.
- 11) Radot jaunus ražošanas uzņēmumus vai paplašinot jaudas esošajos uzņēmumos, kā arī attīstot jaunas ražošanas teritorijas, kas noteiktas teritorijas plānojumā, svarīgi ir ievērot labākos tehniskos paņēmienus un tehnoloģijas, lai novērstu piesārņojošo darbību ietekmi uz vidi un cilvēku dzīves vidi, atmosfēras gaisā, virszemes un gruntsūdeņos nonāktu pēc iespējas mazāk piesārņojošo vielu emisiju.

Netiešās ietekmes veidojas mijiedarbības starp vidi un tiešām ietekmēm rezultātā. Tās lielākoties saistītas ar iedzīvotāju skaita izmaiņām, saimnieciskās darbības paplašināšanos, kā arī tūristu un transporta plūsmas pieaugumu. Ietekme var būt pozitīva, negatīva vai neitrāla.

- 1) Saimnieciskās aktivitātes attīstība vidi ietekmē netiešā veidā. Uzņēmējdarbības pilnveidošanās un aktivizēšanās dabas teritorijas ietekmē netieši – troksnis un notekūdeņu apjoma palielināšanās. Tāpat lauksaimniecības apakšnozares ir ļoti daudzveidīgas, piemēram, lopkopības attīstība var radīt virkni problēmu (atkritumi, gruntsūdeņu piesārņojums, smakas). Paredzētie pasākumi to ierobežošanai nodrošinās valsts noteikto vides prasību ievērošanu. Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju tuvumā šāda darbība nav vēlama. Pirms plānotās darbības uzsākšanas vai paplašināšanas vēlams konsultēties ar vides aizsardzības speciālistiem, lai minimizētu iespējamo ietekmi.
- 2) Iedzīvotāju skaita izmaiņas neietekmē dabas vidi tiešā veidā. Iedzīvotāju skaita pieauguma rezultātā palielinās slodze uz dabas vidi, tāpat palielinās transporta līdzekļu skaits, kā rezultātā notiek intensīvāka satiksme, pieaug resursu patēriņš, atkritumu un notekūdeņu apjoms. Iedzīvotāju skaita palielināšanās un jaunu teritoriju apbūve var radīt iemeslu jau aplūkotām tiešajām ietekmēm, ja netiek nodrošināta atbilstoša vides infrastruktūra. Tomēr kopumā šī ietekme negatīvā aspektā nav sagaidāma, jo būtisks iedzīvotāju skaita pieaugums tuvāko gadu laikā Jelgavas novadā netiek prognozēts.
- 3) Veicot zemes lietošanas kategoriju maiņu, izbūvējot jaunus objektus - dzīvojamo un publisko apbūvi, tehnisko un transporta infrastruktūru, ražošanas objektus tiek samazinātas dabas pamatnes un savvaļas sugu dzīvotņu platības. Būvniecības procesā radītās zemes vibrācijas, troksnis un putekļu piesārņojums var ietekmēt jūtīgu sugu dzīvotnes.

Nepārsniedzot trokšņa, gaisa un virszemes ūdeņu robežvērtības, netiešās ietekmes neatstāj nozīmīgas sekas uz vidi.

7.5. Īslaicīgās un ilglaicīgās ietekmes

Jelgavas novada teritorijas plānojumā paredzētās darbības pēc to ietekmes ilguma var iedalīt īslaicīgās, vidēji ilgās un ilglaicīgās ietekmēs.

Par īslaicīgās ietekmes darbībām var uzskatīt teritorijas plānojumā paredzēto visa veida transporta infrastruktūras paplašināšanu un renovāciju, detālplānojumu un lokālplānojumu realizāciju, visa veida inženiertehnisko komunikāciju būvniecību un atjaunošanu. Šīs darbības

rada salīdzinoši īslaicīgus traucējumus vidē. Galvenās problēmas, kas saistītas ar minētajām ietekmēm, ir troksnis, zemesdzīves bojājumi, būvgruži, putekļu emisija. Lielākā daļa šo faktoru tiek likvidēti līdz ar darbības izbeigšanos. Lielākā daļa šo ietekmju tiek neitralizētas pēc darbības izbeigšanās, ja šīs darbības tiek veiktas atbilstoši normatīvajiem aktiem. Galvenās ietekmes ir zemesdzīves bojājumi, troksnis, putekļu emisijas un atkritumu koncentrēšanās. Katrā gadījumā, ir jāizvērtē, vai īslaicīgās ietekmes rezultātā netiek iznīcināti, piemēram, biotopi un sugas. Par īslaicīgo ietekmi var uzskatīt arī tūristu radīto ietekmi uz vidi tūrisma sezonas laikā.

Būvdarbu perioda laikā var būt gruntsūdeņu piesārņojums (gadījumā, ja gruntsūdeņi ir tuvu zemes virskārtai), ko rada mašīnu un mehānismu nepareiza izmantošana un degvielas, smērvielu, arī šķidro būvmateriālu (krāsu, laku u.c.) noplūdes zemes virskārtā un iespējama nonāksana gruntsūdeņos.

Autoceļu būvniecības un rekonstrukcijas laikā iespējama teritorijas piegružošana ar būvniecības atkritumiem un piesārņošana ar naftas produktiem, bet autoceļa ekspluatācijas laikā – troksnis, izplūdes gāzes un autoceļam tiešā tuvumā esošo teritoriju piegružošana ar sadzīves atkritumiem.

Vidēji ilgās ietekmes ir saistītas ar daļēji atjaunojamo resursu izmantošanu saimnieciskajā darbībā. Īpašu ietekmi uz vidi atstāj mežu izciršana, radot ietekmi uz bioloģisko daudzveidību, ainavu un ūdens ekosistēmām. Teritorijas plānošanas īstenošanas laikā konsekvēnti jāievēro normatīvo aktu prasības, lai īslaicīgās un vidēji ilgās ietekmes nepārvēršanos par ilglaicīgajām ietekmēm, kas var atstāt būtisku ietekmi uz cilvēku veselību, ainavu, bioloģisko daudzveidību un saimniecisko darbību.

Ilglaicīgas (paliekošās) ietekmes ir saistītas ar ilgtermiņa zemes izmantošanu saimnieciskām vajadzībām (piemēram, pie šādām ietekmēm pieskaitāma arī lauksaimniecības zemju aizaugšana, kas noved pie transformācijas meža zemēs), neapbūvētu teritoriju apbūvēšana (ražošanas teritorijas, dzīvojamā apbūve un autoceļi). Zemes transformācija (atmežošana) vai zemes lietojuma maiņa no viena zemes lietojuma mērķa uz citu lietojuma mērķi, var radīt ilglaicīgas ietekmes. Arī karjeru izmantošana, ja netiek veikta to rekultivācija, uzskatāma par ilglaicīgu ietekmi uz apkārtējo vidi. Pie ilglaicīgām ietekmēm uzskatāmas arī visas būves, autoceļi un virszemes inženierkomunikācijas novada teritorijā.

Katram zemes lietošanas veidam jeb funkcionālam zonējumam ir izvērtējamas potenciāli iespējamās ietekmes uz vidi, tādēļ prognozējās ietekmes vērtētas katram zemes lietošanas veidam, atsevišķi apdzīvotās vietās (ciemos) un ārpus tām (lauku teritorijā). Lai samazinātu šo ietekmju būtiskumu, Jelgavas novada teritorijas plānojums paredz saimnieciskās darbības un vides aizsardzības interešu sabalansēšanu. Ir svarīgi izpildīt TIAN izvirzītos nosacījumus un prasības, izvērtēt katru plānoto atsevišķo gadījumu un iespējamo ietekmi uz vidi, kā arī ievērot īpaši aizsargājamo dabas teritoriju aizsardzības un izmantošanas noteikumus.

7.6. Summārās (kumulatīvās) ietekmes

Summārās jeb kumulatīvās ietekmes uz vidi ir ietekmju kopums, kas rodas, realizējot plānošanas dokumentā paredzētās darbības visā plānošanas periodā.

Veicot Jelgavas novada teritorijas plānojuma īstenošanas iespējamās ietekmes uz vidi novērtējumu, ir jāanalizē plānošanas dokumentā noteiktās funkcionālās zonas un teritoriju praktiskās izmantošanas iespējas, kā arī apbūves prasību prognozējamās ietekmes uz vidi.

Tā kā Jelgavas novada teritorijas plānojumā ir ievēroti galvenie normatīvie akti attiecībā uz vides aizsardzību, tiks ņemti vērā institūciju sniegtie nosacījumi un sabiedrības viedoklis, var uzskatīt, ka to ietekme uz vidi būs pozitīva, salīdzinot ar iespēju, ja plānošanas dokumenti netiktu izstrādāti un īstenoti. Tomēr pirms konkrētās darbības veikšanas jāizvērtē katras darbības iespējamā ietekme, ievērojot plānošanas dokumentā noteiktās prasības, vides aizsardzības normatīvo aktu prasības, tai skaitā 13.11.1998. likumu "Par ietekmes uz vidi novērtējumu" un tam pakārtotos normatīvos aktus, kas nodrošina ietekmju novērtējumu pirms paredzētās darbības uzsākšanas.

8. RISINĀJUMI NEGATĪVO IETEKMJU NOVĒRTĒŠANAI VAI SAMAZINĀŠANAI

Jelgavas novada teritorijas plānojuma risinājumi turpmākajai teritorijas attīstības plānošanai lielā mērā balstīti uz vides aizsardzību un saglabāšanu – tiek paplašinātas lauku teritorijas, tādējādi akcentējot, ka Jelgavas novada pašvaldībai un iedzīvotājiem ir būtiski, lai saglabātos vai uzlabotos novadā esošā dzīves telpa un vides kvalitāte. Dažādas ciemos esošās un plānotās attīstību veicinošas aktivitātes, nav paredzēts izvērst ārpus jau esošajām ciemu robežām, bet uzturēt un paplašināt pēc iespējas tās jau esošajās, piemēram, ražošanas zonās.

Jelgavas novada teritorijas plānojumam var izdalīt divu veidu pasākumu grupas, kas var mazināt tā ietekmi uz vidi – spēkā esošo normatīvo aktu un institūciju izvirzīto nosacījumu ievērošana, kā arī plānošanas dokumenta izstrādes gaitā izstrādātie pasākumi – TIAN, lai mazinātu ietekmi uz vidi.

TIAN nosaka prasības vides risku samazināšanai, kas jāņem vērā, plānojot darbības jau noteikta funkcionālā zonējuma zemes gabalos, gan plānojot izmaiņas:

- Piesārņotajā vietā, pirms jaunas atļautās izmantošanas uzsākšanas vai būvniecības jāveic izpēte, ja nepieciešams, teritorijas sanācija un/vai rekultivācija un monitorings, normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.
- Ja saskaņā ar izpētes rezultātiem pārsniegti vides kvalitātes normatīvi vai piesārņojums apdraud vai var apdraudēt cilvēku veselību vai vidi, jāveic teritorijas sanācija.
- Applūstošās teritorijas, kas attēlotas Grafiskās daļas kartē, var precizēt turpmākās teritorijas plānošanas un projektēšanas procesā, izstrādājot lokālplānojumu un detālplānojumu.
- Plānojot būvniecības darbus teritorijās, kas atrodas līdz 200 metru attālumā no Babītes novada administratīvās teritorijas robežas, tās jāsaskaņo ar Babītes novada pašvaldību.
- Applūstošajās teritorijās nav pieļaujams paredzēt ēku un būvju (t.sk. dīķu) būvniecību, pretplūdu aizsarg būvju būvniecību (izņemot esošās apbūves aizsardzībai pret paliem vai plūdiem) un teritorijas uzbēršanu.

Jelgavas novada teritorijas plānojumā nozīmīgākie paredzētie pasākumi ietekmes uz vidi mazināšanai:

- Aizsargjoslu noteikšana. Viens no instrumentiem ietekmes uz vidi un potenciālā riska minimizēšanai ir Latvijas Republikas tiesību aktos noteikto aizsargjoslu prasību ievērošana, kuru uzdevums ir aizsargāt dažāda veida (gan dabiskus, gan mākslīgus) objektus no nevēlamas ārējās iedarbības, nodrošinot to ekspluatāciju un drošību vai pasargātu vidi un cilvēkus no kāda objekta kaitīgās ietekmes. Ietekmes uz vidi un potenciālā riska minimizēšana ir Latvijas normatīvajos aktos noteikto aizsargjoslu prasību ievērošana. Jelgavas novada teritorijas plānojuma Grafiskajā daļā attēlotas (aizsargjoslas, kuru platums ir lielāks par 10 m). Aizsargjoslu likumam un pakārtotajām aizsargjoslu noteikšanas metodikām, kuru

galvenais uzdevums ir samazināt vai novērst antropogēnās negatīvās iedarbības ietekmi uz objektiem.

- Aizsargjoslas, kas mazākas par 10 m vai jaunveidojamiem objektiem jānosaka un jāattēlo, izstrādājot lokālplānojumus, detālplānojumus vai zemes ierīcības projektus atbilstoši to mēroga noteiktībai. Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu 7.3.apakšnodaļā „Aizsargjoslas” noteikti aizsargjoslu veidi saskaņā ar spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem, t.i., “Aizsargjoslu likums” un atbilstošajām aizsargjoslu noteikšanas metodikām.
- Jaunveidojamiem objektiem visa veida aizsargjoslas ir jānosaka un jāatzīmē nekustamo īpašumu apgrūtinājumu plānos un jāieraksta zemesgrāmatā normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.
- Vides aizsardzības politikas ievērošana. Jelgavas novada teritorijas plānojumā ievērotas vides aizsardzības normatīvo aktu prasības, nosakot pasākumu kopumu vides kvalitātes saglabāšanai un dabas resursu ilgtspējīgas izmantošanas nodrošināšanai. Izstrādājot plānošanas dokumentu, jāņem vērā institūciju nosacījumi un normatīvie akti, kas regulē īpaši aizsargājamo dabas teritoriju, dabas objektu, ainavu un kultūrvēsturiskā mantojuma aizsardzību.
- Ierobežojumi teritoriju izmantošanai visā novada teritorijā. Saskaņā ar Jelgavas novada teritorijas plānojuma TIAN, atļauts izmantot zemi atbilstoši attiecīgajā teritorijā plānotajai (atļautajai) izmantošanai, taču aizliegtas darbības, kas varētu ietekmēt dabas un vides vērtības, kultūrvēsturiskās un ainaviskās vērtības un radīt vides piesārņojumu.
- Ierobežojumi atsevišķu teritoriju izmantošanā. Jelgavas novada teritorijas plānojumā noteikti 12 funkcionālie zonējumi 6 teritorijas ar īpašiem noteikumiem, kuros noteikta galvenā atļautā izmantošana un papildizmantošana, kā arī noteikti atsevišķi teritoriju apbūves un izmantošanas noteikumi. Jānorāda, ka plānošanas dokumentā ir diferencēta minimālā no jauna veidojamo zemes gabalu platība dažādiem zemes izmantošanas veidiem, noteikti vispārēji parametri apbūvēm, tādējādi veicinot dabas teritoriju nesadrumstalošu un ainaviskuma saglabāšanu.

TIAN noteiktas atsevišķas prasības īpaši aizsargājamo teritoriju izmantošanai, kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanai un aizsardzībai, prasības riska teritorijām un objektiem, prasības aizsardzībai pret trokšņiem, prasības inženierkomunikāciju būvniecībai u.c. noteikumi, kas nodrošina arī prasību ievērošanu spēkā esošajos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

Lai Jelgavas novada teritorijas plānojumā plānoto darbību rezultātā varētu samazināt vai novērst iespējamās ietekmes uz vidi, plānošanas dokumenta īstenošanas periodā, nepieciešams realizēt dažādus pasākumus un izvēlēties optimālākos risinājumus:

- 1) Lauksaimniecībā izmantojamās zemes lietošanas veida maiņa veicama normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā. Šo zemju, kā resursa saglabāšanai, noteiktas prasības apmežošanas iespējām.
- 2) Veidojot jaunas apbūves teritorijas, jāveido atbilstoša infrastruktūra (piebraucamie ceļi, ūdensapgādes un notekūdeņu apsaimniekošanas sistēmas), lai novērstu, vai samazinātu negatīvās ietekmes. Gadījumos, kad notekūdeņu centralizēta savākšana un attīrīšana nav iespējama vai ekonomiski pamatojama, būtu nepieciešams paredzēt bioloģiskās NAI, nodrošinot to atbilstošu uzturēšanu un apsaimniekošanu.

- 3) Pirms apbūves uzsākšanas, vēlams veikt dabas vērtību novērtējumu perspektīvajās apbūves teritorijās. Esošajās apbūves teritorijās, kuras nav nodrošinātas ar centralizēto ūdensapgādi un kanalizācijas tīklu, nepieciešams pieslēgt centralizētai ūdensapgādes kanalizācijas novadīšanas un attīrīšanas sistēmai, vai arī jārod lokāli risinājumi, izmantojot septiķi, dūņu laukus, atbilstoši notekūdeņu apsaimniekošanas normatīviem. Plānotajām apbūvēm, izbūve pieļaujama tikai pēc maģistrālo inženierkomunikāciju izbūves, bet, ja tas nav iespējams, jārod alternatīvi risinājumi (vidi saudzējošie).
- 4) Plānojot ierīkot jaunas decentralizētas notekūdeņu savākšanas vai attīrīšanas iekārtas, jāparedz nepieciešamie pasākumi, lai nepieļautu vides piesārņošanu.
- 5) Attīstot satiksmes infrastruktūru, rūpniecības un saimnieciskās darbības teritorijas, katrā konkrētā gadījumā, atbilstoši spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem, jāveic sākotnējais ietekmes uz vidi novērtējums un/vai ietekmes uz vidi novērtējums, ja tas piemērojams paredzētajai darbībai. Nepieciešams izvērtēt un izvēlēties maksimāli vidi saudzējošākas metodes un tehnoloģijas, paredzot attiecīgās nozares labāko pieejamo tehnoloģisko paņēmieni izmantošanu.
- 6) Lai izvairītos no trokšņa iedarbības, svarīgi, lai atsevišķu projektu realizācijā trokšņa avoti tiktu telpiski nodalīti no dzīvojamās zonas, izglītības iestādēm un citiem publiskiem apbūves objektiem. Lai novērstu jaunu apbūves teritoriju izbūvi, kur trokšņa līmenis pārsniedz komforta zonu, vēlams veikt trokšņa kartēšanas pasākumus.
- 7) Projektiem, kas paredz derīgo izrakteņu ieguvu agrāk neizmantotās derīgo izrakteņu atradnēs, kuru platība ir lielāka par 5 hektāriem vai lielākā platībā, vai kūdras ieguvu 25 hektāru vai lielākā platībā, neatkarīgi no izstrādei paredzētās platības, pirms izstrādes piemērojama ietekmes uz vidi novērtējuma vai, ja, karjeru izstrāde tiek paplašināta, tad var tikt piemērota sākotnējā novērtējuma procedūra.
- 8) Svarīgi ir paredzēt riska faktoru iespējamību virszemes un pazemes ūdeņu kvalitātes izmaiņām. Ievērojot 12.03.2002. noteikumus Nr.118 „Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti”, Jelgavas novadā par prioritārajiem zivju ūdeņiem kā karpveidīgo ūdeņu tips, konkrētos posmos noteiktas Auce, Bērze, Iecava, Lielupe, Misa, Svēte, Tērvete. Līdz ar to, upju ielejās un to malās jāierobežo aktivitātes, kas apdraud to dabas un ainavu daudzveidības resursus, it sevišķi ainaviski vērtīgajās teritorijās. Jāregulē meža stādīšana un ciršana, gravu veidošana, kas var veicināt virszemes noteci un augsnes eroziju, kā arī piesārņojuma rezultātā – upju ūdens eutrofikāciju.
- 9) Plānojot tūrisma attīstību novadā, jāmeklē risinājumi potenciālo rekreācijas vietu labiekārtošanai un atpūtnieku plūsmas regulēšanai: jāveic vienota stila norāžu zīmju un informatīvo stendu izvietojumu ar attiecīgajām norādēm un izglītojošo informāciju par aizliegtajām darbībām konkrētajā teritorijā, jāveido labiekārtotas autostāvvietas ar iespējamo atkritumu savākšanu un jāizbūvē gājēju takas no autostāvvietām uz dabas objektiem. Peldvietas jānodrošina ar tualetēm, atkritumu urnām, to izvietojumu un apsaimniekošanu, kā arī drošu pieeju ūdeņiem.
- 10) Lai saglabātu īpaši aizsargājamo dabas teritoriju un citas ekoloģiski jutīgas dabas teritorijas, plānojot jebkādas rīcības, stingri jāievēro attiecīgi regulējošo normatīvo aktu prasības. Teritorijas izmantošanai jānotiek atbilstoši īpaši aizsargājamo dabas teritoriju, kā arī sugu un biotopu aizsardzības normatīvo aktu prasībām.

- 11) Plānojot teritorijas attīstību, vēlams veikt piesārņoto teritoriju izpētes darbus un nepieciešamības gadījumā veikt sanācijas darbus.
- 12) Ņemot vērā lauksaimniecības radīto izkliedētā piesārņojuma slodzi uz Lielupes upju baseina apgabala ūdensobjektiem, attīstot saimniecisko darbību, ir jāievēro labas lauksaimniecības prakses nosacījumi, kas iekļauj zemes racionālu izmantošanu, pareizu augsnes apstrādi, mēslošanas līdzekļu lietošanu, kūtsmēsļu krātuvju būvniecību u.tml. Lai uzsāktu vai turpinātu piesārņojošu darbību, uzņēmumam ir jāsaņem A, B vai C kategorijas piesārņojošās darbības atļauja.
- 13) Plānojot uzņēmējdarbības attīstību novadā, jāvērtē ne tikai plānotā saimnieciskā darbība, bet arī esošā vides kvalitāte un piesārņojuma fons.

Ievērot TIAN 2.2. apakšnodaļā *“Visā teritorijā aizliegtā izmantošana”* noteikto, visu teritoriju izmantošanas aizliegumus:

- Piesārņotās teritorijās jauna būvniecība un teritorijas izmantošana pieļaujama tikai pēc teritorijas rekultivācijas, izņemot īslaicīgas lietošanas būves teritorijas attīstīšanai.
- Izmantot teritoriju veidos, kas pārkāpj normatīvo aktu prasības.
- Veikt darbus būvmateriālu, melnzemes un derīgo izrakteņu ieguvei komerc nolūkos, ja tas nav paredzēts Apbūves noteikumos.
- Kā dzīvojamās telpas izmantot ceļojumu treilerus, vagonus, saliekamas konstrukcijas, kas nav projektētas kā dzīvojamās ēkas vai telpas ilgstošai lietošanai.
- Izmantot zemi, ēkas un citas būves, nenovēršot esošo vides piesārņojumu.
- Eksploatēt avārijas stāvoklī esošas ēkas un būves.

9. IESPĒJAMIE KOMPENSĒŠANAS PASĀKUMI

Saskaņā ar 07.04.1993. likumu „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām”, ja paredzēto darbību rezultātā tieši tiek ietekmētas Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas (Natura 2000), nepieciešams izstrādāt kompensēšanas pasākumus, lai nodrošinātu plānošanas dokumentu negatīvo ietekmju sabalansēšanu un vienotības (viengabalainības) aizsardzību un saglabāšanu.

Teritorijas plānojumā netiek plānoti pasākumi, kuru rezultātā tiktu atstāta būtiska negatīva ietekme uz Natura 2000 teritorijām, ietekmētas to ekoloģiskās funkcijas un integritāte. Plānošanas dokuments ir izstrādāts ņemot vērā vides aizsardzības normatīvajos aktos noteiktos nosacījumus, līdz ar to netiek plānota būtiska negatīva ietekme uz NATURA 2000 teritorijām, un kompensēšanas pasākumi plānošanas dokumentam netiek paredzēti.

Ja, īstenojot plānošanas dokumentu, rodas draudi ĪADT, Jelgavas novada pašvaldībai kompensējošie pasākumi jānosaka saskaņā ar spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem un konsultējoties ar attiecīgajām valsts institūcijām.

Plānošanas dokuments ir izstrādāts balstoties uz prasībām, ko izvirza vides un dabas aizsardzības normatīvie akti, starptautiskie un nacionālie vides aizsardzības mērķi un atbildīgās vides institūcijas, līdz ar to tas neparedz Vides pārskata aprakstītajiem risinājumiem papildus kompensēšanas pasākumus.

10. PLĀNOŠANAS DOKUMENTA ĪSTENOŠANAS IESPĒJAMĀS BŪTISKĀS PĀRROBEŽU IETEKMES NOVĒRTĒJUMS

Jelgavas novads robežojas ar Lietuvas Republiku. Jelgavas novada teritorijā neatrodas ievērojama apjoma ražotnes vai uzņēmumi, kuru darbības rezultātā varētu rasties būtiskas piesārņojošo vielu emisijas.

Gadījumā, ja tiktu plānots jauns lielāka apjoma ražošanas vai rūpniecības objekts, būtu jāsaņem atļauja, atbilstoši MK 30.11.2010. noteikumi Nr. 1082 "Kārtība, kādā piesakāmas A, B un C kategorijas piesārņojošas darbības un izsniedzamas atļaujas A un B kategorijas piesārņojošo darbību veikšanai". Šajā gadījumā VPVB informē kaimiņvalstis par pārrobežu ietekmi, ja tāds tiek prognozēts ietekmes uz vidi novērtējuma rezultātā.

Teritorijas plānojumā nav paredzēts būvēt jaunus vai palielināt esošos ražošanas objektus, kas varētu radīt gaisa pārrobežu piesārņojumu un ietekmēt Lietuvas teritoriju. Latvijā valdošie ir dienvidrietumu vēji, tādējādi Jelgavas novads ir uzskatāms par potenciālu pārrobežu piesārņojuma saņēmēju, nevis piesārņotāju.

Jelgavas novadā esošās ūdensteces, kas ietilpst Lielupes upju baseinā, tek no Lietuvas – Latvijas virzienā un esošā un plānotā saimnieciskā darbība Jelgavas novadā, nerada draudus pārrobežu piesārņojumam. Atsevišķās ūdenstecēs tiek iepludināti attīrītie notekūdeņi no novada apdzīvoto vietu NAI, bet tas arī nerada draudus pārrobežu piesārņojumam, jo pašvaldība, realizējot ūdenssaimniecības attīstības projektus, nodrošina atbilstoši normatīviem aktiem piesārņojošo vielu robežvērtības emisijām, kas ieplūst ūdensobjektos. Šāda, aktualizējama informācija būtu nepieciešama par piesārņojuma pārnesei no Lietuvas uz Latviju.

Teritorijas plānojuma Grafiskajā daļā attēlota Latvijas Republikas valsts robežas josla un pierobežas josla. Ierobežojumus šo joslu izmantošanai nosaka normatīvie akti.

11. PAREDZĒTIE PASĀKUMI PLĀNOŠANAS DOKUMENTA ĪSTENOŠANAS MONITORINGA NODROŠINĀŠANAI

Jelgavas novada teritorijas plānojuma īstenošanas monitoringa nepieciešamību nosaka 23.03.2004. MK noteikumi Nr.157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”. Monitoringu veic ar mērķi noteikt teritorijas plānojuma īstenošanas tiešo vai netiešo ietekmi uz vidi, Vides pārskatā iepriekš neparedzētu ietekmi uz vidi un, ja nepieciešams, izdarītu grozījumus plānošanas dokumentā.

Monitoringa ziņojuma sagatavošanai izmanto valsts statistikas datus un pašvaldības rīcībā esošo statistiku. Lai iegūtu pilnīgu un korektu informāciju par teritorijas attīstību un tā ietekmi uz vidi, dati būtu jāvāc katru gadu vai ar noteiktu periodiskumu, piemēram, reizi trijos gados.

Lai izvērtētu valsts vides monitoringa datus un iegūtos rezultātus, kā arī noteiktu nepieciešamos monitoringa novērojumus, pašvaldībai ieteicams sadarboties ar Valsts vides dienesta Zemgales reģionālo vides pārvaldi, Dabas aizsardzības pārvaldi, Veselības inspekciju un citām atbildīgajām institūcijām.

Monitoringa ziņojumā jāpievērš uzmanība šādiem vides aspektiem:

- Bioloģiskās daudzveidības saglabāšana īpaši aizsargājamās dabas teritorijās;
- Vidi degradējošo un piesārņojošo darbību samazināšanas nodrošināšana;
- Dzeramā ūdens kvalitātes nodrošinājums un dzeramā ūdens zudumu samazināšana;
- Attīrīto notekūdeņu nodrošinājums, palielinot pieslēgumu skaitu attīrīšanas iekārtām;
- Ūdens urbumu aizsardzības režīma nodrošināšana grunts un pazemes ūdeņu piesārņojumu novēršanai;
- Virszemes ūdens, t.sk. peldūdens kvalitātes nodrošinājums;
- Kvalitatīvs atkritumu apsaimniekošanas nodrošinājums visā novada teritorijā;
- Gaisa kvalitātes nodrošinājums novada teritorijā ap piesārņojuma avotiem.

Lai gūtu priekšstatu par teritorijas plānojuma īstenošanas ietekmi uz dabas teritorijām un vides kvalitāti, pašvaldībai uzsākot jaunā plānojuma ieviešanas periodu, ir ieteicams izstrādāt monitoringa programmu, kurā tiek iekļauti vides indikatori, kuri atspoguļotu Plānojuma ieviešanas sagaidāmo ietekmi uz vidi. Tajā izmantojami gan valsts vides monitoringa ietvaros iegūtie dati, gan arī ir jānodrošina tikai pašvaldības teritorijas specifiskajiem attīstības virzieniem atbilstošu novērojumu veikšana, izpēte un datu iegūšana. Ieteicamie rādītāji attīstības priekšlikumu Plānojuma ieviešanas vietās atkarībā no pasākuma specifikas ir šādi:

- Gaisa kvalitāte;
- Attīrīto notekūdeņu apjomi un kvalitāte;
- Virszemes ūdeņu kvalitāte;
- Vides kvalitātes izmaiņas jaunu ražošanas objektu attīstības, esošo darbības vai paplašināšanās gadījumā;

- Vides kvalitātes izmaiņas piesārņotajās un potenciāli piesārņotajās vietās;
- Sabiedrības viedokļi, iesaistes un līdzdalības līmenis.

Plānojuma ieviešanas ietekmes monitoringu ir ieteicams saistīt ar Jelgavas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā noteikto mērķu sasniegšanas novērtēšanai izvēlēto rādītāju un to izmaiņu monitoringu.

Papildus var izmantot 2010. gadā VPVB izstrādātos metodiskos norādījumus „Plānošanas dokumenta realizācijas ietekmes uz vidi novērtējums (stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma monitorings)” un tajos iekļautos indikatorus.

Monitoringa ziņojums VPVB (arī elektroniskā veidā) izvērtēšanai ir jāiesniedz saskaņā ar VPVB noteikto termiņu. VPVB mājaslapā www.vpvb.gov.lv, sadaļā „Stratēģiskais IVN” norādītas tās pašvaldības, kurām attiecīgajā gadā jāiesniedz plānošanas dokumenta realizācijas ietekmes uz vidi novērtējuma (monitoringa) ziņojums.

12. KOPSAVILKUMS

Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums veikts, un Vides pārskats izstrādāts Jelgavas novada teritorijas plānojumam 2019.–2033. gadam. Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma nepieciešamību nosaka 13.11.1998. likums „Par ietekmes uz vidi novērtējumu”. Vides pārskata sastāvu un izstrādes kārtību nosaka 23.03.2004. MK noteikumi Nr.157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi Jelgavas novada teritorijas plānojumam 2019. - 2033. gadam stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra tiek veikta pamatojoties uz VPVB 22.12.2017. pieņemto lēmumu Nr.63 „Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu”.

Vides pārskatā tiek noteikta, aprakstīta un vērtēta teritorijas plānojuma īstenošanas ietekme uz apkārtējo vidi, izvērtējot Jelgavas novada teritorijas plānojuma izstrādes pamatojumu, mērķi, izstrādes darba uzdevumus, noteiktos risinājumus un plānojuma ietekmes teritorijas.

Teritorijas plānojums ir Jelgavas novada pašvaldības ilgtermiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments līdz 2033. gadam, kurā definēti nosacījumi turpmākai Jelgavas novada teritorijas izmantošanai un apbūvei. Plānošanas dokumentā tiek noteiktas funkcionālās zonas, tajās atļautās galvenās izmantošanas un papildus izmantošanas, apbūves parametri, esošā un plānotā publiskā infrastruktūra, teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi, kā arī citi teritorijas aprobežojumi.

Jelgavas novada apdzīvojumu struktūru veido ciemi, kuros galvenokārt ir koncentrēta dzīvojamā, publiskā un ražošanas apbūve, apdzīvotās vietās tiek attīstīta un tiks attīstīta inženierkomunikāciju infrastruktūra, kas būtiski ietekmē arī vides kvalitātes stāvokli. Ārpus apdzīvotām vietām, lauku teritorijā, novada teritoriju veido meža zemes, lauksaimniecībā izmantojamās zemes, ūdeņi, īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, viensētu un viensētu grupu apbūve, rūpnieciskajā apbūvē dominē galvenokārt lauksaimnieciskās ražošanas apbūves teritorijas. Vides stāvoklis novadā kopumā ir labs, tā kvalitāti ietekmē galvenokārt novadā notiekošā saimnieciskā darbība un tās rezultātā radušās ietekmes (virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāte, gaisa kvalitāte, atkritumu apsaimniekošana u.c.), kā arī antropogēnā ietekme.

Netiek paredzēts „0” variants, kurā netiek izstrādāts vietējās pašvaldības teritorijas plānojums, jo tas ir pretrunā ar teritorijas plānošanas normatīvo aktu prasībām, kā arī, teritorijas plānojumā netiek plānotas darbības, kuras ietekmētu Natura 2000 teritorijas, līdz ar to, kompensēšanas pasākumi nav nepieciešami un Vides pārskatā netiek vērtēti.

Vides pārskata izstrādes laikā nav identificētas iespējamās pārrobežu ietekmes, kuras varētu rasties novada teritorijas plānojuma ieviešanas laikā un teritorijas plānojuma ietvaros netiek plānoti tādi pasākumi, kuru ietekme varētu sniegties ārpus novada robežām.

Jelgavas novada teritorijas plānojuma īstenošanas sekas tiks novērtētas, veicot plānošanas dokumenta īstenošanas monitoringu, kā arī, iepriekš plānojot darbības, veicot piesārņojošas darbības izvērtējumu un potenciālās ietekmes uz vidi un cilvēku veselību.